

เกณฑ์การประเมินอิโมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ASSESSMENT CRITERIA FOR JAZZ IMPROVISATION IN HIGHER EDUCATION

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Music Education
Department of Art, Music, and Dance Education
FACULTY OF EDUCATION
Chulalongkorn University
Academic Year 2019
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	เกณฑ์การประเมินอิทธิพลโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษา
โดย	นายศิวกร หัตถกิจวิไล
สาขาวิชา	ดนตรีศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.ชิตพงษ์ ตรีมาศ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศาสตรมหาบัณฑิต

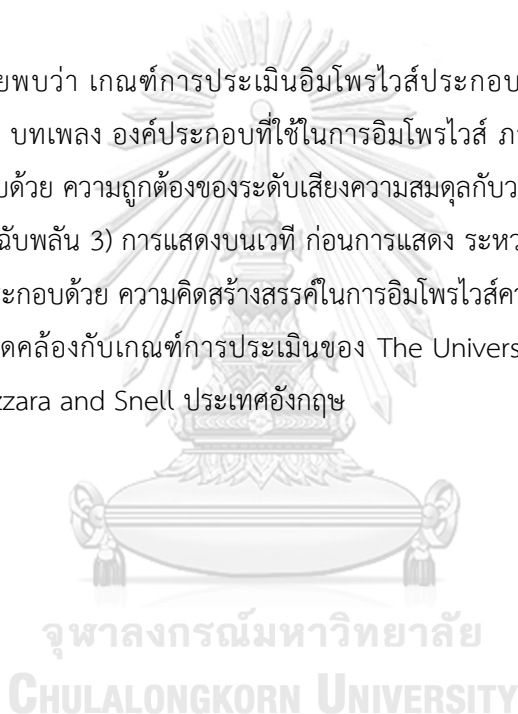
-----	คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ดเนินญา อุทัยสุข)	
-----	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.ชิตพงษ์ ตรีมาศ)	
-----	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ศิวกร หัตถกิจวิไล : เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษา. (ASSESSMENT CRITERIA FOR JAZZ IMPROVISATION IN HIGHER EDUCATION) อ.ที่ปรึกษาหลัก : อ. ดร.ชิตพงษ์ ตรีมาศ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกณฑ์การประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สในระดับอุดมศึกษา ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สจากประเทศไทย 3 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สจาก ต่างประเทศ 3 คน และ ศิลปินดนตรีแจ๊ส จำนวน 3 คน เครื่องมือการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจซึ่งประกอบด้วย จังหวะ บทเพลง องค์ประกอบที่ใช้ในการอิมโพรไวส์ ภาษาแจ๊ส โมทิว ปรโยค-วลี 2) ความไพเราะ ประกอบด้วย ความถูกต้องของระดับเสียงความสมดุลกับวงดนตรีความดัง-เบาแนวบรรเลงประกอบการอ่านโน้ตฉบับพลัน 3) การแสดงบนเวที ก่อนการแสดง ระหว่างการแสดง และ 4) ทักษะการบรรเลงอิมโพรไวส์ ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์ในการอิมโพรไวส์ความเป็นเอกลักษณ์ในการอิมโพรไวส์ เกณฑ์เหล่านี้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินของ The University of Rhode Island ประเทศสหรัฐอเมริกา และ Azzara and Snell ประเทศอังกฤษ

สาขาวิชา   ดนตรีศึกษา
ปีการศึกษา   2562

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

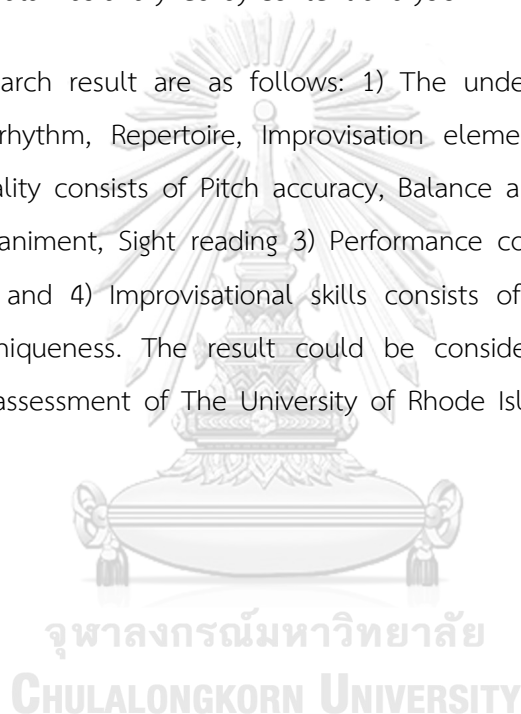
6183381527 : MAJOR MUSIC EDUCATION

KEYWORD: Jazz, Improvisation, Assessment

Sivakorn Huttakitvilai : ASSESSMENT CRITERIA FOR JAZZ IMPROVISATION IN HIGHER EDUCATION. Advisor: CHITAPONG TREEMAS, Ph.D.

This research is a qualitative research which has the following objectives: 1) to study the assessment of Jazz improvisation. The key informants are (1) Three Jazz teachers in Thailand (2) Three Jazz musicians. The instruments used is questions for interviewing. The data was analyzed by content analysis

The research result are as follows: 1) The understanding of improvisation consists of The rhythm, Repertoire, Improvisation elements, Jazz language, Motif, Phrasing 2) Musicality consists of Pitch accuracy, Balance and blend in an ensemble, Dynamic, Accompaniment, Sight reading 3) Performance consists of Pre-performance, Post-performance and 4) Improvisational skills consists of Improvisational creativity, Improvisational uniqueness. The result could be considered as a criterion which conforms to the assessment of The University of Rhode Island (USA) and Azzara and Snell (UK).

Field of Study: Music Education

Student's Signature .....

Academic Year: 2019

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา การให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ ความรู้ อีกทั้งกำลังใจในการทำงาน ตลอดกระบวนการของการทำวิทยานิพนธ์ คอยชี้แนะในด้านวิธีการคิด วิธีการปฏิบัติอย่างถูกต้อง ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ชิตพงษ์ ตรีมาศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้วยความเคารพอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนีนญา อุทัยสุข ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธ์ สุทธจิตต์กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย ที่ได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในด้านต่าง ๆ และการอบรมสั่งสอนด้วยดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหาร คณาจารย์ผู้สอน จากสถาบันการศึกษาทั้ง 6 แห่ง อันได้แก่ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต วิทยาลัยดนตรีเซ็นโซคูกากู มหาวิทยาลัยแห่งนิวยอร์ก วิทยาลัยดนตรีแห่งปารีส และศิลปินดนตรีแจ๊สทั้งสามท่าน ที่สละเวลาให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย และนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชฎาลัมพก์ เหล่าวานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิธัญญา วัฒนโธ อาจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ บริบูรณ์วิริย์ ที่สละเวลาในการเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ เครื่องมือการวิจัยตลอดจนการสั่งสอนความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุเทพ คุณแม่ตรุณี น้องศุภกร หัตถกิจวิไล ผู้ให้การสนับสนุนให้กำลังใจ และมอบความเข้าใจในการทำงาน และขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัวของผู้วิจัยทุกท่านที่มอบความรักความอบอุ่น ตลอดมา

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ พี่ และเพื่อน ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นที่ 11 รวมถึงรุ่นอื่น ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัย ฟันฝ่าอุปสรรคจนจบการศึกษา

ศิวกร หัตถกิจวิไล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....ง	ง
กิตติกรรมประกาศ.....จ	จ
สารบัญ.....ฉ	ฉ
สารบัญตาราง.....ณ	ณ
สารบัญภาพ.....ญ	ญ
บทที่ 1 บทนำ..... 1	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา..... 1	1
คำถามวิจัย..... 4	4
วัตถุประสงค์..... 4	4
ขอบเขตการวิจัย..... 4	4
นิยามศัพท์..... 4	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 4	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 5	5
ตอนที่ 1 องค์ประกอบดนตรีแจ๊ส..... 6	6
1.1 จังหวะ..... 6	6
1.2 สำเนียง..... 7	7
1.3 เสียงประสาน..... 7	7
1.4 สังคีตลักษณ์และโครงสร้าง..... 10	10
1.5 การอิมโพรไวส์..... 11	11
ตอนที่ 2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ..... 20	20

2.1	วัตถุประสงค์ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ.....	22
2.2	มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี กลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศิลป์.....	23
2.3	วิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
ตอนที่ 3	การวัดและประเมินผล.....	32
3.1	เกณฑ์การประเมินผล.....	36
3.2	การประเมินผลทักษะดนตรี.....	36
3.3	การประเมินอิมโพรไวส์.....	38
3.4	ทฤษฎีการประเมินตามสภาพจริง.....	43
3.5	การวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ.....	48
ตอนที่ 4	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	56
บทที่ 3	วิธีดำเนินงานวิจัยระเบียบวิธีวิจัย.....	58
ขั้นที่ 1	ศึกษาเอกสาร งานวิจัยวิทยานิพนธ์ บทความ หนังสือ วารสาร เว็บไซต์ แนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	58
ขั้นที่ 2	สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
ขั้นที่ 3	กำหนดขอบเขตและผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย.....	59
ขั้นที่ 4	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
ขั้นที่ 5	วิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ขั้นที่ 6	สร้างเกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส.....	60
ขั้นที่ 7	การสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์.....	60
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ตอนที่ 1	เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สประกอบด้วยอะไรบ้าง.....	61
1.1	ขอบเขตสาระเนื้อหาของวิชาเครื่องเอกประกอบด้วยอะไรบ้าง.....	61
1.2	จุดประสงค์ของการประเมิน.....	62
1.3	การวิเคราะห์เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส.....	62

ตอนที่ 2 เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส.....	84
2.1 หลักการประเมิน.....	84
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	93
สรุปผลการวิจัย.....	94
อภิปรายผลการวิจัย	98
ข้อเสนอแนะ	100
บรรณานุกรม	102
ภาคผนวก	108
ภาคผนวก ก คณะกรรมาธิการที่ปรึกษาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการ วิจัย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย	109
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สและศิลป์ดนตรีแจ๊ส	110
ภาคผนวก ค ตารางแสดงระดับค่าความสอดคล้องระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการ ตรวจสอบคุณภาพ ของเครื่องมือการวิจัย: แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรี แจ๊ส และศิลป์ดนตรีแจ๊ส.....	119
ภาคผนวก ง ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สและศิลป์ดนตรีแจ๊ส....	124
ภาคผนวก จ ตัวอย่างแบบประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษา	160
ประวัติผู้เขียน	169

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	สังคีตลักษณะรูปแบบต่าง ๆ.....	10
ตารางที่ 2	อาร์เปจเจอร์ที่ 1 2 3 5 และ 7 ในคอร์ด C.....	14
ตารางที่ 3	บันไดเสียงบีบ๊อป Dorian Dominant Major melodic minor.....	17
ตารางที่ 4	ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเอกลักษณ์และการอิมโพรไวส์ของดนตรีแจ๊สทั้ง 3 ยุคโดยผู้วิจัย.....	19
ตารางที่ 5	วิชาที่เกี่ยวข้องกับการอิมโพรไวส์ ของ ทั้ง 3 มหาวิทยาลัย.....	26
ตารางที่ 6	ตารางหลักการประเมินที่ใช้ในงานวิจัย.....	31
ตารางที่ 7	ตารางการวิเคราะห์ การประเมินผลทักษะดนตรี.....	37
ตารางที่ 8	การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส โดย The University of Rhode Island.....	39
ตารางที่ 9	การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สโดยAzzara and Snell.....	41
ตารางที่ 10	ตารางการวิเคราะห์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส ของ The University of Rhode Island และ Azzara and Snell.....	42
ตารางที่ 11	การกำหนดกรอบของการประเมิน อ้างอิงตัวชี้วัดจาก มคอ. 2 ของคณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรโดยผู้วิจัย.....	50
ตารางที่ 12	การวิเคราะห์กระบวนการออกแบบการประเมินทักษะการปฏิบัติในการออกแบบการประเมินอิมโพรไวส์.....	51
ตารางที่ 13	การวิเคราะห์การสร้างแบบตรวจสอบแบบประเมินค่า เกณฑ์การให้คะแนนแบบองค์รวม และเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ.....	54
ตารางที่ 14	หัวข้อในการประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส.....	62
ตารางที่ 15	การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์การประเมินด้านภาษาเกี่ยวข้องกับสไตล์ของบทเพลง.....	66
ตารางที่ 16	เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน.....	81
ตารางที่ 17	เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษา.....	85

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 การบรรเลงโน้ตสวิง.....	7
ภาพที่ 2 ภาพเข็บบัดหนึ่งชิ้นแบบไม่สวิง.....	7
ภาพที่ 3 ตัวอย่างการวางเสียงโน้ตไร้พื้นของคอร์ด C Major9.....	8
ภาพที่ 4 การใช้โน้ตตัวที่ 6 ในคอร์ด CMajor และ Cminor	8
ภาพที่ 5 ภาพตัวอย่างคอร์ดที่ประกอบด้วยโน้ตลำดับที่ 7 ทั้ง 8 ประเภท.....	8
ภาพที่ 6 ภาพตัวอย่างคอร์ด C Major9	9
ภาพที่ 7 ตัวอย่างคอร์ด b_9 และ $\#_9$ บนคอร์ด Dominant	9
ภาพที่ 8 ตัวอย่างคอร์ด C Maj7 $\#_{11}$ และ C7 $\#_{11}$	9
ภาพที่ 9 โทคิโอ.....	13
ภาพที่ 10 ตัวอย่างการใช้อาร์เปจในการอิมโพรไวส์.....	14
ภาพที่ 11 ตัวอย่างการอิมโพรไวส์ที่ใช้เพียงอาร์เปจในยุคนิวออร์ลีน (Dicpetris, 2016).....	15
ภาพที่ 12 การอิมโพรไวส์ของนักดนตรียุคสวิงในเพลง Honeysuckle Rose โดย เบนีกู๊ดแมน.....	16
ภาพที่ 13 ตัวอย่างบันไดเสียงบีบ๊อป (Baker, 1985).....	17
ภาพที่ 14 ตัวอย่างการใช้โน้ตครึ่งเสียงเพื่อผ่านไปยังคอร์ดโทน.....	18
ภาพที่ 15 Chord tone enclosure.....	18
ภาพที่ 16 ตัวอย่างอาร์เปจโอ 9	18
ภาพที่ 17 ตัวอย่างการจบประโยคอิมโพรไวส์ด้วยจังหวะยก.....	18
ภาพที่ 18 ทำนองหลักเพลง Day of Wine and Roses ตามต้นฉบับของ Blake Edwards	72
ภาพที่ 19 การอิมโพรไวส์ในทำนองหลักเพื่อเพิ่มลวดลายในการบรรเลงโดยอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่อง เอกดนตรีแจ๊สคนที่ 3.....	72

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ดนตรีแจ๊สเป็นดนตรีชนิดหนึ่งที่พัฒนามาจากกลุ่มคนผิวสีในประเทศสหรัฐอเมริกา (African American) และดนตรีตะวันตก (western music) (วุฒิชัย เลิศสถากิจ, 2557; Deveaux, 1991) มีกำเนิดระหว่างปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยมีลักษณะเด่น 5 ประการ คือ 1. จังหวะ (jazz rhythm) 2. สำเนียง (jazz articulation) 3. เสียงประสาน (jazz harmony) 4. สังคีตลักษณ์และโครงสร้าง (jazz form and structure) และ 5. อิมโพรไวส์ (improvisation) (ธีรัช เลหาวีระพานิช, 2562) ซึ่งการอิมโพรไวส์นับว่าเป็นรากฐานและเป็นธรรมชาติของดนตรีแจ๊สที่สร้างความประหลาดใจให้กับผู้เล่นและผู้ฟัง (ปองภพ สุกิตติวงศ์, 2556) นักดนตรีและนักวิชาการต่างให้นิยามความหมายการอิมโพรไวส์ (improvise) สำหรับดนตรีแจ๊สไว้อย่างกว้างขวาง สามารถสรุปได้ว่า อิมโพรไวส์ คือ การแสดงคีตปฏิภาณโดยการประพันธ์ทำนองขึ้นมาอย่างฉับพลัน ไม่ได้มีการเตรียมมาก่อน เป็นการบรรเลงที่แสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก และความสามารถเฉพาะตัวของผู้เล่นแต่ละคน (Aebersold, 1992; Kernfeld, 2001; Dunscomb & Hill, 2002; Bresnahan, 2015; ธีรัช เลหาวีระพานิช, 2562) อีกทั้งยังเป็นการสื่อสารและการสนทนาระหว่างผู้ร่วมบรรเลงซึ่งสามารถตอบโต้กันได้ได้อย่างอิสระ ถ่ายทอดความรู้สึกไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงสิ่งที่นักดนตรีต้องการสื่อถึง โดยการอิมโพรไวส์นั้นจะต้องผ่านการฝึกซ้อมจนกระทั่งผู้บรรเลงสามารถใช้ความรู้และประสบการณ์มาบรรเลงเป็นท่วงทำนองที่น่าสนใจอย่างสรรค่น่าสนใจ ในการประเมินการอิมโพรไวส์นั้นจำเป็นที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรีแจ๊ส เพื่อที่จะสามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้บรรเลงต้องการจะสื่อสาร

การอิมโพรไวส์มักจะถูกกล่าวถึงในดนตรีแจ๊ส อย่างไรก็ตาม การอิมโพรไวส์นั้นเกิดขึ้นกับศิลปะหลากหลายประเภทมิใช่เพียงแค่นิยามของดนตรีแจ๊สเพียงอย่างเดียว ดนตรีคลาสสิกเองก็มีการอิมโพรไวส์ด้วยเช่นกัน เฉกเช่นเดียวกับ การเต้นรำ ศิลปะการแสดง ภาพวาด การวาด สติปัญญา บทรบฉันทนา ล้วนมีการอิมโพรไวส์ด้วยกันทั้งสิ้น และที่สำคัญคือ การอิมโพรไวส์มิได้จำกัดเพียงแต่ผู้ที่เรียนอิมโพรไวส์มาเท่านั้น บุคคลทั่วไปล้วนแต่สามารถสร้างสรรค์การอิมโพรไวส์ได้เช่นเดียวกันทั้งสิ้น ซึ่งการอิมโพรไวส์เป็นการแสดงถึงความคิดสร้างสรรค์หรือสิ่งที่ผู้กระทำอิมโพรไวส์นั้นต้องการ (Bresnahan, 2015) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการอิมโพรไวส์ที่เน้นการแสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ

อย่างไรก็ตามการอิมโพรไวส์ยังคงเป็นสิ่งที่จะต้องอาศัยการฝึกฝน วางแผน และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองกำลังสร้างขึ้น (Alperson, 1984) โดยสรุปแล้วการอิมโพรไวส์ในศิลปะนั้นคือการเน้นถึงความคิดสร้างสรรค์ที่แสดงออกมาอย่างฉับไว เป็นสิ่งที่เป็นธรรมชาติของผู้กระทำ และจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนให้ชำนาญ หากต้องการที่จะอิมโพรไวส์ให้มีประสิทธิภาพ (Bresnahan, 2015)

ในปี ค.ศ. 1950-1960 ดนตรีแจ๊สได้รับการพัฒนาและความนิยมในวงกว้าง ก่อให้เกิดนักดนตรี วงดนตรี บทเพลง รวมถึงการเรียนการสอนทั้งในแบบตามอัธยาศัยและในระบบอุดมศึกษา (Murphy, 1994) โดยในประเทศสหรัฐอเมริกาได้เกิดสาขาวิชาดนตรีแจ๊สระดับปริญญาตรีขึ้นในยุคนั้น ในได้แก่ New School of Social Research in New York, Lennox School of Jazz, Berklee College of Music, University of Miami และ The Thelonious Monk Institute of Jazz นอกจากนี้ในทวีปยุโรปก็ได้เกิดสถาบันที่เปิดหลักสูตรดนตรีแจ๊สได้แก่ De Danse de Paris และ University of West London เป็นต้น สำหรับในประเทศไทย มีการจัดการเรียนการสอนดนตรีแจ๊สเกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2541 ที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์มหาวิทาลัยมหิดล ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 ที่มหาวิทาลัยศิลปากร และในปีต่อ ๆ มาที่มหาวิทาลัยอื่น ๆ เช่น วิทาลัยดนตรีมหาวิทาลัยรังสิต มหาวิทาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในปีต่อมา (คณะดุริยางคศาสตร์มหาวิทาลัยศิลปากร, 2556)

ตามธรรมชาติของการจัดการเรียนสอนจำเป็นจะต้องมีการประเมินผลควบคู่ไปด้วยกัน โดยมีรูปแบบการประเมิน ที่ใช้เป็นกรอบความคิดหรือแบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงรายการหรือกระบวนการที่ควรประเมิน ซึ่งบอกให้ทราบว่าในการประเมินนั้นควรพิจารณาในเรื่องอะไรบ้าง รวมทั้งอาจมีการเสนอแนะด้วยว่าในการประเมินแต่ละรายการแต่ละเรื่องนั้นควรพิจารณาหรือตรวจสอบอย่างไร ซึ่งเป็นลักษณะของการเสนอแนะวิธีการ (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มปป)

การประเมินเป็นสิ่งที่อาจารย์ผู้สอนหรือคณะกรรมการจะต้องเป็นผู้ให้คะแนนและตัดสิน โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ การประเมินเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการประเมินที่จะวัดออกมาเป็นจำนวนตัวเลขด้วยแบบทดสอบที่ส่วนใหญ่เป็นแบบปรนัย และการประเมินเชิงคุณภาพซึ่งเป็นการประเมินความถูกต้องของพฤติกรรมหรือทักษะ ที่ส่วนใหญ่เป็นการประเมินด้วยการสังเกตจากครูผู้สอน (subjective) ซึ่งบางครั้งอาจจะเกิดจากความพึงพอใจของผู้ให้คะแนน (ครูผู้สอน) แต่ละคน การสังเกตจะได้ผลดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความตั้งใจและสนใจเฉพาะเรื่องที่กำลังสังเกต โดยตัดความอคติต่าง ๆ ออกไป และขึ้นอยู่กับความรู้ของผู้สังเกตตามประสบการณ์ที่มีอยู่ (พิชิต ภูติจันทร์, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับ ราตรี นันทะสุคลธ์ (2553) ที่กล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลทางการศึกษาไว้ว่า

การสังเกต (observation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวัดและการประเมินผล อาจทำได้ทั้งสถานการณ์ตามธรรมชาติหรือสถานการณ์จำลอง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนใหญ่ทางด้านจิตพิสัยและด้านทักษะพิสัย นอกจากนี้ วิริยา บุญชัย (2529) ได้กล่าวว่า ปัญหาของการประเมินที่เกิดจากการสังเกตเพียงอย่างเดียว โดยมิได้มีการกำหนดมาตรฐานที่ชัดเจนไว้ อาจทำให้เกิดความไม่เที่ยงตรง ดังนั้นจึงต้องกำหนดคะแนนในแต่ละส่วนไว้ให้ชัดเจน กำหนดมาตรฐานในแต่ละทักษะ กำหนดวิธีการบันทึกคะแนนเพื่อให้การประเมินผลเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งการกำหนดรูปแบบการประเมินที่ชัดเจนอาจทำได้โดยการใช้รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย และเน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังว่าเกิดขึ้นหรือไม่ หรือการประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายกับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานโครงการ ว่าบรรลุจุดตามมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) ครอนบาค (Cronbach) และ เคิร์กแพทริก (Kirkpatrick) (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มปป)

สาขาวิชาดนตรีแจ๊สในประเทศไทย จัดอยู่ในสาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ เป็นศาสตร์ในลักษณะเชิงวิชาชีพหรือกึ่งวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มวิจิตรศิลป์ และกลุ่มประยุกต์ศิลป์ มีทฤษฎีและการปฏิบัติการเป็นศิลปวิทยา เพื่อการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ โดยมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยซึ่งได้กำหนดให้ บัณฑิตต้องมีกลุ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่สำคัญและคาดหวังไว้อย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2. ด้านความรู้ 3. ด้านทักษะทางปัญญา 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้ในสาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ยังได้เพิ่มเติมทักษะพิสัย ให้เป็นมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านที่ 6 อีกด้วย ซึ่งการอิมโพรไวส์ก็จัดอยู่ในมาตรฐานนี้

การประเมินการอิมโพรไวส์เป็นสิ่งที่ไม่ตายตัวและอาจขึ้นอยู่กับผู้ประเมินแต่ละคน รวมทั้งมุมมองตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายของสถาบันระดับอุดมศึกษาแต่ละแห่ง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษาเกณฑ์การประเมินการอิมโพรไวส์ที่มีประสิทธิภาพ โดยการสัมภาษณ์อาจารย์สาขาวิชาดนตรีแจ๊ส ศิลปินในด้านการแสดงดนตรีแจ๊ส และวิเคราะห์เอกสารในการประเมิน เพื่อนำเสนอเกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาสามารถนำแนวทางเหล่านี้เป็นแนวทางการพัฒนาการประเมิน และสามารถเพิ่มเติมจุดเด่นตามปรัชญาของแต่ละสถาบันได้ ทั้งนี้เพื่อจะเป็นส่วนช่วยส่งเสริมวงการศึกษาดนตรีแจ๊สในประเทศไทยให้มีมาตรฐานที่ดียิ่งขึ้น

คำถามวิจัย

1. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินการอิมโพรไวส์ประกอบด้วยสิ่งใด
2. การประเมินการอิมโพรไวส์ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยควรมีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเกณฑ์การประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาวิจัย โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกอาจารย์จากสถาบันการศึกษาทางด้านดนตรีที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาบัณฑิตสาขาดนตรีแจ๊สไม่น้อยกว่า 10 ปี ได้แก่

- 1) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2) คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 3) วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต
- 4) มหาวิทยาลัยแห่งนิวยอร์ก (New York University)
- 5) วิทยาลัยดนตรีเซ็นโซกุ กาคู (Senzoku Gakuen College Of Music)
- 6) มหาวิทยาลัยดนตรีแห่งปารีส (Paris College of Music)
- 7) ศิลปินดนตรีแจ๊ส

นิยามศัพท์

ลิค (lick) หมายถึง แนวทำนองหรือกลุ่มโน้ตที่เป็นประโยคสั้น ๆ ที่มีการเตรียมไว้ล่วงหน้าสามารถนำมาประกอบการอิมโพรไวส์เพื่อเป็นภาษาหรือประเพณีนิยม

อิมโพรไวส์ หมายถึง การประพันธ์ทำนองขึ้นมาอย่างฉับพลันโดยไม่ได้มีการเตรียมมาก่อน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงเกณฑ์การประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส
2. เพื่อเป็นเกณฑ์ในการประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สในระดับอุดมศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางประเมินการอิมโพรไวส์ โดยผู้วิจัยแบ่งข้อมูลที่ศึกษาออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 องค์ประกอบดนตรีแจ๊ส

- 1.1 จังหวะในดนตรีแจ๊ส
- 1.2 สำเนียงดนตรี
- 1.3 เสียงประสานดนตรีแจ๊ส
- 1.4 สังกีตลักษณ์และโครงสร้างของดนตรีแจ๊ส
- 1.5 อิมโพรไวส์

ตอนที่ 2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

- 2.1 มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี
- 2.2 สาขาวิชาดนตรีแจ๊ส
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 การวัดประเมินผล

- 3.1 เกณฑ์การประเมินผล
- 3.2 การประเมินผลทักษะดนตรี
- 3.3 การประเมินอิมโพรไวส์
- 3.4 ทฤษฎีการประเมินตามสภาพจริง
- 3.5 การวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

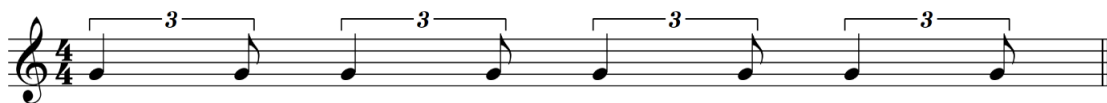

ตอนที่ 1 องค์ประกอบดนตรีแจ๊ส

ดนตรีแจ๊สเป็นลักษณะของดนตรีชนิดหนึ่งที่พัฒนามาจากกลุ่มคนผิวสีในประเทศ (African American) และดนตรีตะวันตก (western music) (วุฒิชัย เลิศสถากิจ, 2557; DeVaux, 1991; Pells, 2011) มีกำเนิดระหว่างปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 เป็นการปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในชีวิตของตน เช่นจะกล่าวถึงความเศร้าโศกเสียใจ ความทุกข์ที่ต้องเป็นทาส ความรัก พวักพอง เป็นต้น ในช่วงแรกดนตรีแจ๊สเป็นดนตรีที่ไม่มีกฎเกณฑ์ทั้งด้านการบรรเลงและด้านทฤษฎี เนื่องจากเป็นดนตรีที่กำเนิดจากทาสที่ไม่ได้ศึกษาดนตรีอย่างถูกต้องเนื่องจากมีการกดขี่ทางสังคม แบ่งชนชั้นทำให้การเล่นดนตรีมักจะเป็นการบรรเลงจากการจำที่อาจจะผิดพลาดไปจากดนตรีคลาสสิก (ธีรัช เล่าหิระพานิช, 2562) การเล่นบันไดเสียงจึงเกิดการผิดพลาดขึ้นก่อให้เกิดบันไดเสียงบลูส์อันเป็นเอกลักษณ์ขึ้น และนำไปสู่การสร้างสรรคบทเพลงแจ๊สที่ยังคงมีผู้คนชื่นชมจนถึงปัจจุบัน มีการส่งต่อบทเพลง ความรู้และองค์ประกอบต่าง ๆ ของดนตรีแจ๊สจึงทำให้เกิดการเรียนการสอนดนตรีแจ๊สขึ้น สามารถสรุปว่าดนตรีแจ๊สมีองค์ประกอบอยู่ทั้งหมด 5 อย่าง คือ 1. จังหวะในดนตรีแจ๊ส 2. สำเนียงดนตรีแจ๊ส 3. เสียงประสานดนตรีแจ๊ส 4. สังคีตลักษณ์และโครงสร้างของดนตรีแจ๊ส และ 5. อิมโพรไวส์

1.1 จังหวะ

ดนตรีแจ๊สนิยมการใช้จังหวะขัด (syncopation) เนื่องจากดนตรีแจ๊สมีรากฐานจากดนตรีแอฟริกันที่นิยมใช้จังหวะขัดใจการบรรเลงดนตรี จังหวะขัด คือ การบรรเลงเน้นจังหวะ ที่ไม่เป็นธรรมชาติ หรือการบรรเลงเน้นเสียงบนจังหวะที่ปกติจะไม่บรรเลงเน้นเสียง กล่าวคือ การบรรเลงในจังหวะยก (upbeat) แทนที่จะเน้นจังหวะตก (downbeat) ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของจังหวะสวิง (swing) ในดนตรีแจ๊สมีการพัฒนาจังหวะสวิงจนเป็นที่ยอมรับและเป็นเอกลักษณ์อย่างมากในปี ค.ศ. 1930-1940 (วุฒิชัย เลิศสถากิจ, 2557) อย่างไรก็ตาม จังหวะสวิงเป็นเรื่องที่สามารถอธิบายอย่างชัดเจนได้ยาก เนื่องจากจังหวะสวิงเป็นการบรรเลงจังหวะแกว่ง ไม่ตรงจังหวะ ค่าความยาวของโน้ตสามารถยืดหยุ่นได้ ไม่มีรูปแบบที่ถูกต้องตายตัว ให้ความรู้สึกหว่องและโยน เป็นการผสมผสานความรู้สึกของผู้บรรเลงเข้าไปในตัวโน้ตทำให้จังหวะสวิงของผู้บรรเลงแต่ละคนนั้นไม่เหมือนกัน ซึ่งไม่มีผู้ใดถูกหรือผิด โดยจังหวะสวิงมีรากฐานมาจาก ชัฟเฟิลโน้ต (shuffle note) หรือ เข็บตหนึ่งชั้น 3 ตัว ใน 1 จังหวะ (triplet) โดยบรรเลงโน้ตตัวที่ 1 และ 3 ของโน้ตสามพยางค์ (วุฒิชัย เลิศสถากิจ, 2557; ธีรัช เล่าหิระพานิช, 2562; Dunscomb & Hill, 2002)

ภาพที่ 1 การบรรเลงโน้ตสวิง

ในการบรรเลงจังหวะสวิงถือเป็นสิ่งปกติในดนตรีแจ๊ส การบันทึกโน้ตจึงไม่จำเป็นจะต้องเขียนเป็นโน้ตสามพยางค์ สามารถเขียนในลักษณะเข็บคดหนึ่งขั้นแบบตรง (straight eighth note)

ภาพที่ 2 ภาพเข็บคดหนึ่งขั้นแบบไม่สวิง

1.2 สำเนียง

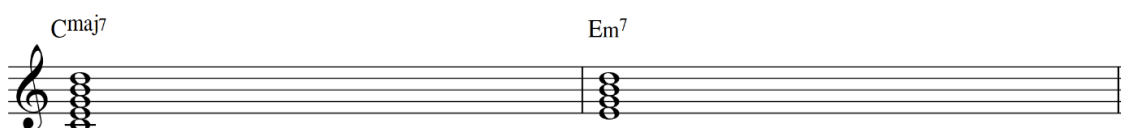
สำเนียงของการบรรเลงดนตรีแจ๊สคือ เอกลักษณะการผลิตเสียงที่แตกต่างเฉพาะตัวของนักดนตรีแจ๊ส โดยเฉพาะวิธีการบรรเลงที่ผิดเพี้ยนออกจากเสียงแบบมาตรฐานบางโน้ตเพี้ยนต่ำ บางโน้ตเพี้ยนสูง โน้ตที่ผิดเพี้ยนเหล่านั้นได้รับคำนิยามเรียกว่า บลูส์โน้ต (blues note) การผลิตเสียงของดนตรีแจ๊สไม่มีการกำหนดมาตรฐานว่าเสียงแบบใดเป็นเสียงที่ดี นักดนตรีแจ๊สสามารถสร้างสรรค์เสียงของตนเองได้โดยไม่มีข้อจำกัด ทุกอย่างขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของแต่ละบุคคล อีกทั้งดนตรีแจ๊สไม่มีข้อจำกัดทางเครื่องดนตรี นักดนตรีจะนำเครื่องดนตรีชนิดใดมาใช้บรรเลงก็ได้ทั้งนี้ยังรวมถึงเสียงของมนุษย์ด้วย

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าถือเป็นต้นแบบที่ดีของการบรรเลงในสำเนียงดนตรีแจ๊สที่ควรเอาเป็นแบบอย่าง เนื่องจากเป็นเครื่องดนตรีชนิดแรก ๆ ที่ทำการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส โดยมักจะมีการบรรเลงแบบ เลกาโต (legato) หมายถึงการบรรเลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสำเนียงแจ๊สมีพื้นฐานจากการบรรเลงแบบเลกาโต (Barrick, 2016) และยังมีหลากหลายของสำเนียงที่บ่งบอกความเป็นดนตรีแจ๊สได้ดีเช่น ดนตรีแจ๊สในสำเนียงบีบ๊อป (bebop) โดยจะมีการบรรเลงทำนองจบของเพลงด้วยเสียงสูง 1 เสียง และเสียงต่ำ 1 เสียงสลับกัน จึงเป็นเอกลักษณ์ของสำเนียงดนตรีแจ๊สในยุคนี้ และกลายมาเป็นชื่อของยุค

1.3 เสียงประสาน

เสียงประสานดนตรีแจ๊ส จะใช้คอร์ด (chord) ที่มีจำนวนเสียงตั้งแต่ 3-7 เสียง โดยเครื่องดนตรีที่มีหน้าที่ในการสร้างเสียงประสานเช่น เปียโน กีตาร์ นั้นนิยมบรรเลงในรูปแบบการพลิกกลับ (inversion) โดยยังคงตัวรุต (root) ของคอร์ดไว้ ซึ่งการบรรเลงในรูปแบบนี้จะสามารถวางแนวเสียง

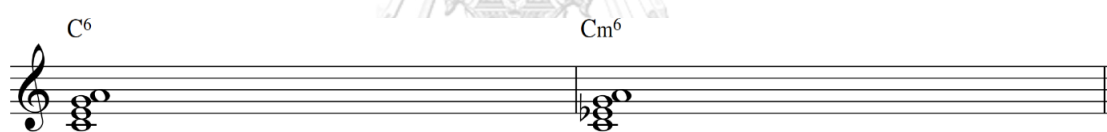
(voicing) ให้สอดคล้องกับทำนองในแนวนอน ช่วยให้ทำนองมีความไพเราะน่าฟังมากยิ่งขึ้น มีโน้ตที่นิยมใช้คือ 3, 5, 7 และ 9 โดยมักจะตัดโน้ตตัวที่ 1 ของคอร์ดออก วิธีการนี้ถูกเรียกว่า การวางแนวเสียงคอร์ดไร้โน้ตพื้นฐาน (rootless chord voicings) ซึ่งเป็นวิธีที่นักเปียโนแจ๊สนิยมใช้ ยกตัวอย่างเช่น การวางแนวเสียงประสานไร้โน้ตพื้นฐานของคอร์ด C Major9 คือ Eminor7

ภาพที่ 3 ตัวอย่างการวางเสียงโน้ตไร้พื้นฐานของคอร์ด C Major9

โดยโน้ตที่ลำดับสูงกว่าโน้ตลำดับที่ 5 ของคอร์ดอันได้แก่โน้ตลำดับที่ 6, 7, 9, 11 และ 13 เมื่อเพิ่มโน้ตเหล่านี้ในการบรรเลงแล้วจะทำให้คอร์ดมีสีสันของเสียงประสานที่เข้มข้นขึ้น ซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของดนตรีแจ๊ส (ศักดิ์ศรี วงศ์ธราดล, 2555) ซึ่งจะเรียกโน้ตเหล่านี้ว่า ส่วนขยายของคอร์ด (extentions)

โน้ตลำดับที่ 6 จากบันไดเสียงเมเจอร์นิยมใช้ร่วมกับคอร์ดประเภทเมเจอร์และไมเนอร์ ตัวอย่างเช่น การนำโน้ตตัวที่ 6 มาบรรเลงในคอร์ด CMajor และ Cminor จะได้เป็น CMajor6 และ Cminor6

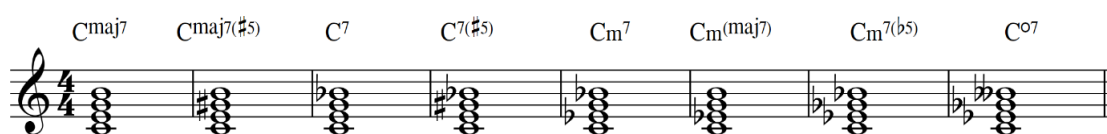

ภาพที่ 4 การใช้โน้ตตัวที่ 6 ในคอร์ด CMajor และ Cminor

คอร์ด Major6 จะถูกนำมาใช้แทนในคอร์ด Major7 ในกรณีที่โน้ตทำนองเป็นโน้ตตัวเดียวกับรูท เช่น ทำนองหลักเป็นโน้ตตัว C บนคอร์ด CMajor7 จะทำให้เกิดขึ้นคู่ 2 ไมเนอร์ ระหว่างโน้ตทำนองหลักและโน้ตลำดับที่ 7 ของคอร์ด นักดนตรีจึงใช้คอร์ด CMajor6 เพื่อหลีกเลี่ยงขึ้นคู่ 2 ไมเนอร์

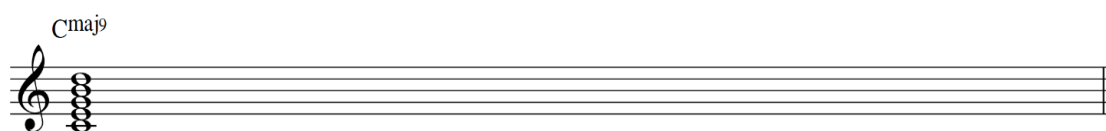
โน้ตลำดับที่ 7 คอร์ดที่ประกอบด้วยโน้ตลำดับที่ 7 สามารถแบ่งออกได้เป็น 8 ประเภท ได้แก่ Major7, Major7^{#5}, Dominant7, Dominant7^{#5}, Minor7, Minormajor7, Half-diminished7 และ Diminished7

ตัวอย่างคอร์ดที่ประกอบด้วยโน้ตลำดับที่ 7 ทั้ง 8 ประเภท

ภาพที่ 5 ภาพตัวอย่างคอร์ดที่ประกอบด้วยโน้ตลำดับที่ 7 ทั้ง 8 ประเภท

โน้ตลำดับที่ 9 และ ลำดับที่ 2 เป็นโน้ตตัวเดียวกัน ในดนตรีป๊อป (pop music) มักจะเพิ่มโน้ตลำดับที่ 2 โดยไม่บรรเลงโน้ตลำดับที่ 7 และจะใช้สัญลักษณ์ add2 แทน ในกรณีทีคอร์คเป็น Major9 จะสังเกตได้ว่าในสัญลักษณ์ไม่มีเลข 7 เนื่องจากใส่เลขที่มีค่ามากกว่าแล้วจึงต้องบรรเลงโน้ตที่ลำดับน้อยกว่าเสมอ ตัวอย่างเช่น คอร์ค C Major9 ที่ยังคงประกอบด้วยโน้ต C, E, G, B, D

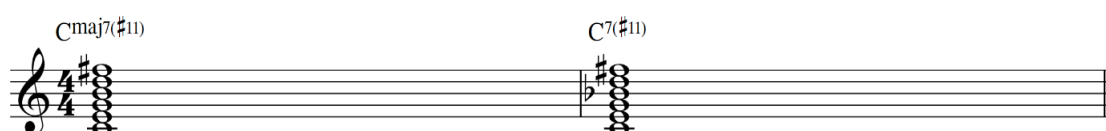
ภาพที่ 6 ภาพตัวอย่างคอร์ค C Major9

โดยโน้ตลำดับที่ 9 สามารถอยู่ร่วมกับคอร์คได้หลากหลายประเภท เช่น Major7, Major7^{#5}, Dominant7, Dominant7^{#5}, Minor7, Minormajor7, Half-diminished7 และ Diminished7 (fully diminished 7) เป็นต้น โน้ตลำดับที่ 9 ในคอร์ค Dominant7 สามารถเปลี่ยนเป็นโน้ตโครมาติกคือ ชั้นคู่ 9 ไมเนอร์จากโน้ตลำดับที่ 1 ของคอร์ค หรือ ชั้นคู่ 9 ออกเมทจากโน้ตลำดับที่ 1

ภาพที่ 7 ตัวอย่างคอร์ค b_9 และ $\#_9$ บนคอร์ค Dominant

โน้ตลำดับที่ 11 สำหรับในคอร์ค Major7 และ Dominant7 มักเปลี่ยนให้เป็นชั้นคู่ 11 ออกเมทจากโน้ตตัวที่ 1 ของคอร์ค เนื่องจากต้องการหลีกเลี่ยงการเกิดคู่ 9 ไมเนอร์ ระหว่างโน้ตลำดับที่ 3 และ โน้ตลำดับที่ 11 การใช้ชั้นคู่ 11 ออกเมทจะทำให้เกิดชั้นคู่ 9 เมเจอร์ ระหว่างโน้ตลำดับที่ 3 และ โน้ตลำดับที่ 11 เช่น คอร์ค CMajor7^{#11} และ C7^{#11} ประกอบด้วย

ภาพที่ 8 ตัวอย่างคอร์ค C Maj7^{#11} และ C7^{#11}

ในส่วนของคอร์ค Minor7, Minormajor7, Half-diminished7 และ Diminished7 สามารถใช้โน้ตลำดับที่ 11 โดยไม่เกิดชั้นคู่ 9 ไมเนอร์ เนื่องจากโน้ตลำดับที่ 3 ของบันไดเสียงไมเนอร์เป็นชั้นคู่ 9 เมเจอร์ กับโน้ตลำดับที่ 11 ของคอร์ค นอกจากนั้นในคอร์ค Dominant7 ยังสามารถเพิ่มเติมโน้ต

ลำดับที่ 4 ซึ่งเป็นโน้ตตัวเดียวกับลำดับที่ 11 แต่จะบรรเลงโดยการตัดโน้ตลำดับที่ 3 ออกส่งผลให้ไม่เกิดคู่ 2 ไมเนอร์ คอร์ดจึงมีความกลมกลืนและนิยมใช้อย่างแพร่หลายในช่วงปี ค.ศ.1970

โน้ตลำดับที่ 13 มักพบเจอในคอร์ด Major7, minor7 และ Dominant7 ซึ่งโน้ตลำดับที่ 13 และ 6 เป็นตัวเดียวกัน โดยจะแตกต่างกันตรงที่หากใช้สัญลักษณ์ 13 ในคอร์ด และต้องบรรเลงโน้ตลำดับที่ 7, 9, 11 ในคอร์ด (ศักดิ์ศรี วงศ์ธราดล, 2555)

1.4 สังคีตลักษณ์และโครงสร้าง

สังคีตลักษณ์และโครงสร้างของดนตรีแจ๊ส เปรียบเสมือนกับแผนผังโครงสร้างที่วิศวกรจะนำมาใช้สำหรับสร้างอาคารบ้านเรือน (Dunscomb, 2002; ธีรัช เลาห์วีระพานิช, 2559) นักดนตรีแจ๊สจะบรรเลงและสร้างทำนองอิมโพรไวส์อยู่บนสังคีตลักษณ์รูปแบบต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด สังคีตลักษณ์จะช่วยให้ผู้บรรเลงทุกคนสามารถบรรเลงไปในทิศทางเดียวกัน สามารถแบ่งสังคีตลักษณ์ของดนตรีแจ๊สได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สังคีตลักษณ์รูปแบบต่าง ๆ

รูปแบบคีตลักษณ์	คำอธิบายสังคีตลักษณ์
12 ห้อง (twelve bar blues)	สังคีตลักษณ์แบบบลูส์ 12 ห้อง โดยมักจะแบ่งประโยคออกเป็น 3 ประโยค แต่ละประโยคมีทั้งหมด 4 ห้อง
AABA	มีทั้งหมด 32 ห้อง แบ่งออกเป็นท่อนละ 8 ห้อง ทำนองและการดำเนินคอร์ดของท่อน A กับท่อน B จะแตกต่างกัน ท่อน A จะเป็นส่วนหลักของบทเพลง ซึ่งจะบรรเลงซ้ำ 3 รอบ สามารถเรียกว่า ท่อน A1 ท่อน A2 และท่อน A3 ตามลำดับ แต่ละท่อนอาจจะมีทำนองและการดำเนินคอร์ดแตกต่างกันได้บ้างเล็กน้อย
AB	สังคีตลักษณ์แบบ AB เป็นสังคีตลักษณ์ที่ไม่มีการย้อน มักจะมีท่อนละ 8 ห้อง ทั้งบทเพลงจึงมีเพียง 16 ห้อง
ABAC	มักจะเป็นบทเพลงที่มีทั้งหมด 32 ห้อง แบ่งออก 4 ท่อน ท่อนละ 8 ห้อง โดยสามารถแบ่งออกเป็นท่อนใหญ่ได้ 2 ท่อน คือ ท่อน AB และท่อน AC เมื่อวิเคราะห์บทเพลงแล้วจะพบว่า ในบางบทเพลงท่อน B กับ ท่อน C จะมีทำนองและการดำเนินคอร์ดที่คล้ายกัน ส่วนมากจะแตกต่างกันที่ช่วงท้ายของท่อน
AAB	สังคีตลักษณ์แบบ AAB บทเพลงจะแบ่งออก 3 ท่อน แต่ละท่อนจะมีจำนวนห้องเท่าใดก็ได้ บางบทเพลงมีท่อนละ 8 ห้อง บางบทเพลงมีท่อนละ 16 ห้อง

รูปแบบคีตลักษณ์	คำอธิบายสังคีตลักษณ์
ABA	คีตลักษณ์แบบ ABA มีทั้งหมด 2 ท่อน จำนวนห้องในแต่ละท่อนมักจะมากกว่าสังคีตลักษณ์อื่น ๆ เช่น ท่อน A มีจำนวน 16 ห้อง และท่อน B มีจำนวน 16 ห้อง เป็นต้น
คีตลักษณ์แบบอิสระ (through composed form)	สังคีตลักษณ์แบบอิสระเป็นสังคีตลักษณ์ที่ไม่มีการซ้ำท่อนเลย มักจะมีจำนวนท่อนตั้งแต่ 3 ท่อนขึ้นไป
คีตลักษณ์แบบอื่น ๆ	ในดนตรีแจ๊สมักจะมีบทเพลงจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถจำแนกรูปแบบสังคีตลักษณ์ได้เนื่องจากมีจำนวนห้องที่แปลกแตกต่างจากบทเพลงอื่น เช่น บทเพลงที่มีจำนวน 7 ห้อง หรือ 10 ห้อง เป็นต้น
โครงสร้างบทเพลง	ประกอบด้วย 1. ท่อนบทนำ (introduction/intro) 2. ท่อนทำนองหลัก 3. ท่อนอิมโพรไวส์ 4. ท่อนทำนองหลัก 5. ท่อนจบ (ending) 6. ท่อนบรรเลงคั่น (interlude) 7. ท่อนผลัดกันบรรเลงเดี่ยว (trade)

1.5 การอิมโพรไวส์

การอิมโพรไวส์ ในดนตรีแจ๊สนับเป็นองค์ประกอบสำคัญ เป็นรากฐานและเป็นธรรมชาติของดนตรีแจ๊สที่สร้างความประหลาดใจให้กับผู้เล่นและผู้ฟัง (ปองภาพ สุกิตติวงศ์, 2556) นักดนตรีและนักวิชาการต่างให้นิยามความหมายของคำว่า อิมโพรไวส์ สำหรับดนตรีแจ๊สไว้หลากหลาย สามารถสรุปได้ว่า คือ การแสดงคีตปฏิภาณ การอิมโพรไวส์ การประพันธ์ทำนองขึ้นมาอย่างฉับพลัน ไม่ได้มีการเตรียมมาก่อน เป็นการบรรเลงที่แสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก และความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล (ธีรัช เลาห์วีระพานิช, 2561) ซึ่งการอิมโพรไวส์กับการประพันธ์เป็นข้อถกเถียงที่มีผู้ให้ความเห็นต่าง ๆ คือ มุมมองที่เห็นว่าการอิมโพรไวส์กับการประพันธ์เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ทางดนตรีแบบเดียวกัน และ มุมมองที่เห็นว่าการอิมโพรไวส์กับการประพันธ์แตกต่างกันโดย ชูลเลอร์ (Schuller, 1968) ได้กล่าวว่าการอิมโพรไวส์คือผลงานที่กำลังดำเนินอยู่ เช่นผลงานของ ชาร์ลี พาร์คเกอร์ (Charlie Parker) ที่ทำการบันทึกเสียงไว้หลายรอบและเลือกรอบที่คิดว่าดีที่สุดบันทึกลงในอัลบั้ม ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีความคล้ายคลึงกับวิธีการลองผิดลองถูก (trial-and-error) ของนักประพันธ์ บิลล์ อีแวนส์ (Bill Evans) ได้กล่าวว่าการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สมีความแตกต่างศิลปะแขนงอื่น ๆ รวมถึงบทประพันธ์ทางดนตรี เนื่องจากการอิมโพรไวส์อาศัยต้นแบบจากการระลึกอดีต (retrospective model) มากกว่าต้นแบบตามแผนที่วางไว้ล่วงหน้า (prospective model)

การอิมโพรไวส์เปรียบเหมือนกับการสนทนา ไม่เพียงแต่รู้คำศัพท์ที่ใช้การในพูดหรือวิธีการสนทนาเท่านั้น แต่การสนทนาที่ดีควรเปิดโอกาสให้คู่สนทนาได้โต้ตอบด้วยเช่นกัน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนทัศนคติ และแสดงประโยคถาม-ตอบ กับคู่สนทนา เปรียบได้กับการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส ซึ่งการบรรเลงอาจมีผู้เล่นมากกว่า 2 ขึ้นไป ผู้บรรเลงแนวทำนองหลักหรือผู้บรรเลงเดี่ยว (soloist) เป็นเสมือนผู้พูด และผู้บรรเลงแนวบรรเลงประกอบ (accompanist) เสมือนผู้ฟังที่สามารถตอบโต้การสนทนาได้เมื่อมีโอกาสที่เหมาะสม เรื่องราวของการอิมโพรไวส์มีอยู่หลากหลาย เช่นเดียวกับการสนทนาที่สามารถพูดถึงเรื่องราวต่าง ๆ ได้ตามแต่ผู้พูดเช่น เรื่อง ตลก สนุก ผจญภัย เศร้า รัก เรื่องราวเหล่านี้สามารถถูกถ่ายทอดออกมาได้จากการอิมโพรไวส์เช่นกัน อย่างไรก็ตามการสนทนาไม่เพียงแต่สนใจเพียงแคในวงดนตรีเท่านั้น ในการแสดงดนตรีย่อมมีผู้ชมอยู่เสมอ ผู้พูดที่ดีจึงควรสนใจและให้ความสำคัญกับผู้ฟัง ซึ่งหากผู้พูดรู้ว่าผู้ฟังมีความชอบ หรือต้องการฟังเรื่องราวในรูปแบบใด ผู้พูดอาจเปลี่ยนประเด็นการสนทนาเพื่อให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการสนทนาเปรียบเทียบว่าการอิมโพรไวส์ เป็นเสมือน การบอกเล่า ของบทสนทนาจากผู้บรรเลงสู่ผู้ฟัง บุคคล (ธีรัช เลหาวีระพานิช, 2559) ซึ่งการอิมโพรไวส์มีองค์ประกอบที่ผู้บรรเลงควรเรียนรู้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบรรเลงโดย จิมมี อาเบอโซ (Jamey Aebersold , 1992) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ใช้ในการอิมโพรไวส์ได้แก่ 1) บันไดเสียง 2) อาร์เปจ 3) เสียง 4) สำเนียงดนตรีแจ๊ส 5) จังหวะ 6) อารมณ์ 7) จิตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ วุฒิชัย เลิศสถากิจ (2557) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ใช้ในการอิมโพรไวส์ดังนี้

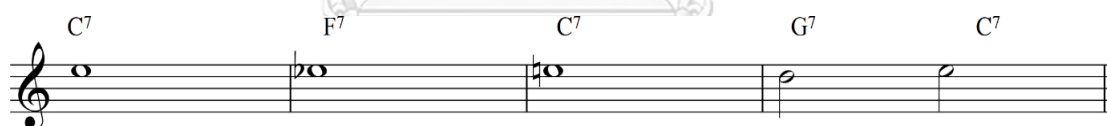
1.5.1 เสียงประสาน คือ ผู้บรรเลงมีความเข้าใจเกี่ยวกับคอร์ด (chord) การดำเนินคอร์ด (chord progression) ในเพลงที่บรรเลง ซึ่งบทเพลงแจ๊สในแต่ละยุคมีความแตกต่างกันในช่วงแรกของศตวรรษที่ 20 การดำเนินคอร์ดของบทเพลงจะค่อนข้างมีแบบแผนแตกต่างจากช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 20 การดำเนินคอร์ดค่อนข้างมีความเป็นอิสระ (ศักดิ์ศรี วงศ์รัตล, 2555) ในดนตรีแจ๊สมักจะมีการเสริมเทนชัน (tensions) ทำให้การบรรเลงคอร์ดมีสีสันมากขึ้น

1.5.2 ทำนอง คือ ผู้บรรเลงสามารถบรรเลงทำนองเป็นประโยค (phrasing) ที่ชัดเจน มีช่องว่างวรรคตอนในการบรรเลง รู้จักการผสมผสานที่หลากหลาย มีการใช้โน้ตประดับตกแต่งให้ทำนองเกิดความน่าสนใจไม่ใช่เพียงการไล่โน้ตจากเสียงต่ำไปเสียงสูงเหมือนการฝึกบันไดเสียง อาจใช้แนวความคิดวิธีการสนทนาแบบโต้ตอบกัน ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการสร้างแนวทำนองอิมโพรไวส์และการประพันธ์เพลง การนำแนวความคิดนี้มาใช้จะช่วยให้การพัฒนาแนวทำนองมีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.5.3 จังหวะ คือ ผู้บรรเลงควรมีจังหวะที่ดี มีความเป็นธรรมชาติในการบรรเลง สามารถบรรเลงได้ถูกต้องตามจังหวะของบทเพลง สามารถควบคุมโน้ตที่จะบรรเลงให้เป็นไปตามลีลาของเพลงนั้น และคำนึงถึงจังหวะสวิงอันเป็นสิ่งสำคัญในดนตรีแจ๊ส

1.5.4 หลักการโซโล (soloing concept) คือ วิธีการอิมโพรไวส์ โดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ ของดนตรีแจ๊สมาร้อยเรียงกันให้เกิดท่วงทำนองที่ไพเราะ น่าสนใจ น่าติดตามฟัง ไม่ใช่เพียงปล่อยไปตามร่างกายที่บรรเลงไปยังโน้ตต่าง ๆ โดยไม่มีการวางแผน หลักการโซโล มีอยู่หลายแบบ ได้แก่ 1) การบรรเลงแบบถามและตอบ (call and response) 2) การบรรเลงแบบแนวคิดจากทำนอง (melodic ideal) โดยมีองค์ประกอบที่ใช้ในการอิมโพรไวส์เช่น

1.5.4.1 โทด์โทน (guide tone) โทด์โทนคือโน้ตที่ชี้แนะให้ผู้ฟังคอร์ดได้ยินเสียงประสานของเพลงอย่างชัดเจนมีประโยชน์อย่างยิ่งในการอิมโพรไวส์ เป็นโน้ตที่ให้เอกลักษณ์ความเป็นคอร์ด ได้ชัดเจนว่าเป็นเมเจอร์ หรือ ไมเนอร์ โทด์โทนที่บ่งบอกเอกลักษณ์ของคอร์ดได้ชัดเจนคือ โน้ตตัวที่ 3 และ 7 ของคอร์ด โดยโน้ตทั้งสองตัวนี้ทำให้สังเกตได้ถึงความต่อเนื่องระหว่างคอร์ด เนื่องจากมีการเคลื่อนที่ต่อเนื่องกันระหว่างโทด์โทนจากคอร์ดหนึ่งไปยังอีกคอร์ดหนึ่งโดยเคลื่อนที่ทีละครึ่งเสียงหรือ 1 เสียง เช่น ในคอร์ด C7 มีโน้ตตัวที่ 3 คือ E โน้ตตัวที่ 7 คือ B^b ในคอร์ด F7 มีโน้ตตัวที่ 3 คือ A ตัวที่ 7 คือ E^b ถ้าบรรเลงโน้ต E จากคอร์ด C7 ไปหาโน้ต E^b ในคอร์ด F7 จะ

สามารถสังเกตได้ถึงการเคลื่อนที่ของคอร์ด ตัวอย่างโทด์โทนในคอร์ด Dominant 7

ภาพที่ 9 โทด์โทน

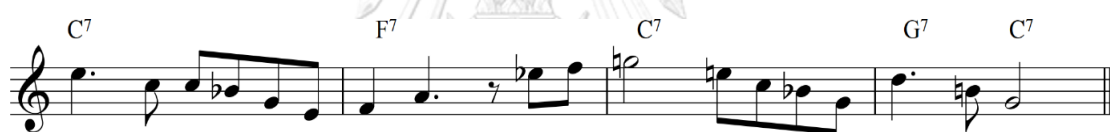
1.5.4.2 อาร์เปจโจ (arpeggios) คือ โน้ตในคอร์ดซึ่งเป็นสิ่งที่ยิยมใช้ในการอิมโพรไวส์เป็นอย่างมากและเป็นสิ่งที่สามารถนำมาใช้ได้ทันที ในดนตรีแจ๊สมีการเคลื่อนที่ของคอร์ดในทุก ๆ ห้อง หรือหนึ่งห้องมีมากกว่าหนึ่งคอร์ด การนำอาร์เปจโจมาใช้จึงเป็นการเลือกโน้ตในคอร์ดต่าง ๆ ของเพลงมาใช้ในการอิมโพรไวส์ให้ถูกตำแหน่งและประเภทคอร์ด เช่น คอร์ด Major7, Dominant7, Minor7, Half-diminished7 และ Diminished7 จากที่กล่าวมาผู้เขียนจะนำเสนอ โทด์โทนโดยใช้โน้ต C เป็นโน้ตพื้นฐานของคอร์ดทั้ง 5 ประเภท

ตารางที่ 2 อาร์เปจิวต์วี่ 1 2 3 5 และ 7 ในคอร์ด C

ชื่อคอร์ด	ลำดับของโน้ตในคอร์ด			
	1	3	5	7
C Major ⁷	C	E	G	B
C Dominant ⁷	C	E	G	B ^b
C Minor ⁷	C	E ^b	G	B ^b
C Minor ^{7b5}	C	E ^b	G ^b	B ^b
C Diminished ⁷	C	E ^b	G ^b	B ^{bb}

ตัวอย่างการใช้อาร์เปจิวต์วี่ในการอิมโพรไวส์จะเห็นได้ว่าโน้ตที่เลือกใช้คือโน้ตตัวที่ 1, 3, 5 และ 7 ของคอร์ด

ภาพที่ 10 ตัวอย่างการใช้อาร์เปจิวต์วี่ในการอิมโพรไวส์

1.5.4.3 บันไดเสียงและโหมด การเลือกใช้บันไดเสียงและโหมดให้ตรงกับคอร์ด เป็นเรื่องที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสิ่งอื่นใด โหมดมีพื้นฐานมาจากบันไดเสียงเมเจอร์และไมเนอร์คือ โดยโหมดที่ 1-7 ในบันไดเสียงเมเจอร์ เปรียบได้กับพื้นฐานเริ่มต้นในการศึกษาโหมด ประกอบด้วย ไอโอเนียน โดเรียน ฟริเจียน ลีเดียน มิกโซลีดียน เอโอเลียน และโลครีียน และโหมดที่สร้างขึ้นจากบันไดเสียง เนเซอร์รัลไมเนอร์ เมโลดิกไมเนอร์ ในทางของนักดนตรีคลาสสิกเวลาบรรเลงบันไดเสียงขาขึ้นจะเป็นแบบเมโลดิกขาลงจะบรรเลงแบบเนเซอร์รัลไมเนอร์ และ ฮาร์โมนิกไมเนอร์ซึ่งฮาร์โมนิก มีชั้นคู่ของโน้ตตัวที่ 6 และ 7 ห่างกันเป็นคู่สองออกเมนเทต ทำให้ยากแก่การสร้างทำนอง (Ligon, 2001) นอกจากนี้ บันไดเสียงไมเนอร์แบบฮาร์โมนิก ไม่สามารถเข้ากับคอร์ดใด ๆ ได้เท่าที่ควร เนื่องจากมีโน้ต อวอยด์ (avoid notes) อันหมายถึง โน้ตบางตัวในบันไดเสียงของคอร์ด ที่ทำให้เกิดเสียงกระด้าง หากค้ำเสียงไว้ จึงทำให้นักดนตรีแจ๊สส่วนใหญ่ไม่ค่อยนิยมที่จะนำโหมดทั้งเจ็ดของบันไดเสียงไมเนอร์แบบฮาร์โมนิกมาใช้ในการบรรเลงอิมโพรไวส์ มีเฉพาะโหมดที่ 1 ที่เป็นบันไดเสียงหลักพื้นฐาน และ โหมดที่ 5 คือ มิกโซลีดียน $b9b13$ ที่นิยมใช้มากที่สุดกับคอร์ดโดมินันท์ที่จะเข้าสู่คอร์ดโทนิคในกุญแจเสียงไมเนอร์ (กฤษดี บุรณวิทย์วุฒ, 2561) ซึ่งผู้บรรเลงจะต้องเลือกใช้โหมดและบันไดเสียงให้มีความ

การอิมโพรไวส์ของยุคนี้ยังคงใช้อาร์เปจจ์ บันไดเสียง และการนำทำนองหลักมาประกอบการอิมโพรไวส์ เริ่มมีการใช้เทคนิควิธีในการอิมโพรไวส์เช่น ใช้โน้ตตัวที่ 4 ในเสียงประสานไมเนอร์

ตัวอย่างการอิมโพรไวส์ของนักดนตรียุคสวิงในเพลง Honeysuckle Rose โดย เบนี กูดแมน

ภาพที่ 12 การอิมโพรไวส์ของนักดนตรียุคสวิงในเพลง Honeysuckle Rose โดย เบนี กูดแมน

บีบ๊อปเกิดในปี ค.ศ. 1940 ในยุคนี้เป็นยุคที่มีความสำคัญต่อดนตรีแจ๊สเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นช่วงของสงครามโลก เศรษฐกิจเกิดความติดขัด ส่งผลให้นักดนตรีแจ๊สที่เป็นวงขนาดใหญ่ต้องลดสมาชิกในวงลง บางวงได้ถึงกับยุบตัว ทำให้วงดนตรีในยุคบีบ๊อปเป็นวงดนตรีขนาดเล็ก ซึ่งก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ดนตรีในรูปแบบใหม่ขึ้น เนื่องจากการบรรเลงในยุคสวิงนั้นจะมีการดำเนินคอร์ดที่ไม่ซับซ้อน การอิมโพรไวส์ก็จะมีเพียงผู้นำวงหรือดาวเด่นเพียงเท่านั้น ด้วยขนาดวงที่เล็กลงประสานกับความเป็หน่ยทางดนตรี ก่อให้เกิดการทดลองเสียงประสานและบันไดเสียงใหม่ ๆ เพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ทางดนตรี และมีความซับซ้อนกว่าดนตรีในยุคสวิง การอิมโพรไวส์ด้วยแนวทำนองที่เร็ว สดส่วนของจังหวะหลากหลายมากขึ้น จนต้องอาศัยการฝึกฝนจนเกิดความแม่นยำเสมือนเครื่องกล (Gioia, 2011) ในด้านเสียงประสานได้มีการขยายโครงสร้างให้มีความหลากหลายมากขึ้นกว่ายุคก่อน (Floyd, 1995) หลายบทเพลงมีการใช้ความเร็วของบทเพลงค่อนข้างเร็วมาก หรือช้ามากจนทำให้บทเพลงไม่เหมาะสำหรับการเต้นรำ โดยมีเอกลักษณ์ที่สำคัญคือ บันไดเสียงบีบ๊อป (Toivainen, 1995) อีกทั้ง เดวิด เบกเกอร์ (David Baker) ผู้ที่ได้เขียนหนังสือการอิมโพรไวส์แบบบีบ๊อปได้กล่าวถึงเครื่องมือที่สามารถบรรเลงให้เป็นภาษาสำเนียงบีบ๊อปดังนี้

1) บันไดเสียงบีบ๊อป

คือบันไดเสียงที่เพิ่มโน้ตในบันไดเสียงจากเดิม 7 โน้ต ให้เป็น 8 โน้ต เพื่อที่เวลาบรรเลงบันไดเสียงโน้ตทุกตัวที่ลงจังหวะตกจะอยู่ในไคโทน (Baker, 1985)

ภาพที่ 13 ตัวอย่างบันไดเสียงบีบ๊อป (Baker, 1985)

ตารางที่ 3 บันไดเสียงบีบ๊อป Dorian Dominant Major melodic minor

	ชื่อ	โน้ต	ตัวเลข	ตัวโน้ตที่ทำการเพิ่มในบันไดเสียง
ii	Be ^b op Dorian	D E F F# G A B C	1 2 b 3 b 4 4 5 6 b 7	b 3
V	Be ^b op Dominant	G A B C D E F F#	1 2 3 4 5 6 b 7 7	b 7
I	Be ^b op Major	C D E F G A b A B	1 2 3 4 5 b 6 6 7	5
i	Be ^b op melodic minor	C D E b F G A b A B	1 2 b 3 4 5 b 6 6 7	5

จากตารางที่ 3 จะแสดงให้เห็นถึงตัวโน้ตที่เพิ่มขึ้นจากบันไดเสียงแบบปกติเช่น บันไดเสียงโดเลเรียน จะเพิ่มโน้ตตัวที่ **b**4 เข้าไป เป็นต้น

2) Chromatic Approached to target note

คือ การใช้โน้ตครึ่งเสียงเพื่อผ่านไปยังคอร์ดโทน (Baker, 1985; Coker, 1997) คือการบรรเลงโดยให้โน้ตที่อยู่ในจังหวะตกอยู่ในอาเปโจ

ภาพที่ 14 ตัวอย่างการใช้โน้ตครึ่งเสียงเพื่อผ่านไปยังคอร์ดโทน

3) Chord tone enclosur

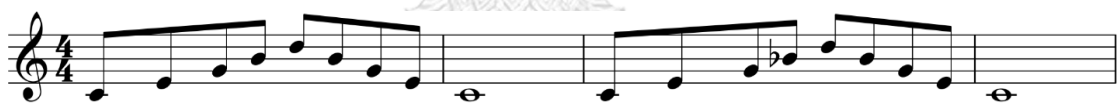
คือ การใช้โน้ตในบันไดเสียงหรือนอกบันไดเสียงเข้าสู่คอร์ดโทน

ภาพที่ 15 Chord tone enclosure

4) Arpeggio add 9

คือ การบรรเลงอาร์เปจจากเดิมที่บรรเลงด้วยโน้ตตัวที่ 1 3 5 7 เพิ่มโน้ตลำดับที่ 9

ภาพที่ 16 ตัวอย่างอาร์เปจไอโอ 9

5) จบประโยคด้วยจังหวะยก

ภาพที่ 17 ตัวอย่างการจบประโยคิมโพรไวส์ด้วยจังหวะยก

นอกจากนี้ดนตรีบีบ๊อปได้ถูกพัฒนาและกลายเป็นภาษาหลักของดนตรีแจ๊สรูปแบบต่าง ๆ ในยุคถัดมา เช่น คูลแจ๊ส ฟรีแจ๊ส และฟิวชันแจ๊ส เป็นต้น

1.5.6 ความคิดสร้างสรรค์ การอิมโพรไวส์มีจุดเริ่มต้นจากการบรรเลงทำนองขึ้นเองของผู้บรรเลง ซึ่งต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ของผู้บรรเลง เปรียบเหมือนเอาจินตนาการของผู้บรรเลงออกมาถ่ายทอดให้ผู้ชมได้รับฟัง เพื่อให้เกิดจินตนาการร่วมกันระหว่างผู้บรรเลงและผู้ฟัง

ในการอิมโพรไวส์ของยุคต่าง ๆ นั้นจะมีองค์ประกอบการอิมโพรไวส์ที่ใกล้เคียงกัน แต่จะมีความแตกต่างในด้านจังหวะ ทางเดินเสียงประสาน (Coker, 1977) โดยผู้เขียนได้ทำการวิเคราะห์เอกลักษณ์ของดนตรีแจ๊สทั้งหมด 3 ยุคดังนี้

ตารางที่ 4 ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเอกลักษณ์และการอิมโพรไวส์ของดนตรีแจ๊สทั้ง 3 ยุคโดยผู้วิจัย

รายการ	New Orleans (1910's)	Swing (1930's)	Bebop (1940's)
ขนาดของวงดนตรี	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก
การอิมโพรไวส์	อิมโพรไวส์ร่วมกันทั้งวง	อิมโพรไวส์ทีละคน	อิมโพรไวส์ทีละคน
เสียงประสาน	เสียงประสานเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน มักจะใช้ คอร์ด ii - V - I	เสียงประสานเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน มักจะใช้ คอร์ด ii - V - I	เสียงประสานมีความซับซ้อน มีการเพิ่มโน้ต b5, b9, โน้ตอัลเตอร์, เสียงประสานไทรโทน และการใช้คอร์ด ii - V - I นอกกฎแจ๊สของบทเพลง
จังหวะ	ทิวพีวส์ และ โฟร์ พีวส์ เพลงมีจังหวะที่หลากหลาย	เน้นจังหวะที่ 2 และ 4 เพลงมีจังหวะที่หลากหลายเน้นเพื่อการเต้นรำ	เน้นจังหวะที่ 2 และ 4 เพลงมีจังหวะที่เร็ว
สำเนียง	สำเนียงนิวออร์ลีอันส์ที่มีการถามตอบของการอิมโพรไวส์	สำเนียงยุคสวิง ที่ยังเน้นทำนองหลัก การเรียบเรียงของบทเพลง	สำเนียงบีบ๊อบที่เน้นการจบประโยคด้วยจังหวะยก
สังคีตลักษณ์	ตามแต่บทเพลง	ตามแต่บทเพลง	ตามแต่บทเพลง

รายการ	New Orleans (1910's)	Swing (1930's)	Bebop (1940's)
บันไดเสียง	-บันไดเสียงเมเจอร์ -บันไดเสียงไมเนอร์ -บันไดเสียงบลูส์	-บันไดเสียงเมเจอร์ -บันไดเสียงไมเนอร์ -บันไดเสียงบลูส์	-บันไดเสียงเมเจอร์ -บันไดเสียงไมเนอร์ -บันไดเสียงบีบ็อบ -โมด
อาร์เปจ	โน้ตตัวที่ 1 3 5 7 ของ เสียงประสาน	มีการใช้โน้ตตัวที่ 1 3 5 7 ของเสียงประสาน	โน้ตตัวที่ 1 3 5 7 9 ของเสียงประสาน
การเข้าคอร์ดโทนด้วย โน้ตโครมาติก	แบบเต็มเสียงและ ครึ่งเสียง	แบบเต็มเสียงและ ครึ่งเสียง	-แบบเต็มเสียงและ ครึ่งเสียง -โน้ตในบันไดเสียงหรือ นอกบันไดเสียง

การอิมโพรไวส์นั้นมียากฐานสำคัญจากองค์ประกอบดนตรีแจ๊ส ซึ่งองค์ประกอบเหล่านั้นล้วนเป็นพื้นฐานที่สามารถทำให้เข้าใจการประเมินได้มากยิ่งขึ้น ในการประเมินอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นเพียงการสังเกตของผู้ประเมินเท่านั้น อาจมีความชอบ หรือไม่ชอบ ในสไตล์ที่ผู้บรรเลงได้แสดงเข้ามาเกี่ยวข้องก็เป็นได้ โดยองค์ประกอบดนตรีแจ๊สและการวิเคราะห์เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกันในด้าน วิธีการบรรเลง วิธีดำเนินเสียงประสาน ภาษาแจ๊สแต่ละยุค การประเมินอิมโพรไวส์ที่ไม่ใช่เพียงความชอบส่วนบุคคล เนื่องจากมีองค์ประกอบต่าง ๆ ในการประเมิน ถึงกระนั้นการอิมโพรไวส์เป็นเรื่องของความเป็นปัจเจก หากผู้เรียนมีความสามารถที่แสดงให้เห็นถึงความโดดเด่นที่เป็นตนเองผ่านการบรรเลงแล้วนั้น ถือเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการอิมโพรไวส์ ซึ่งผู้ประเมินอาจต้องมีมุมมองในด้านความเป็นตัวเองและความคิดสร้างสรรค์ด้วย

ตอนที่ 2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

สังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านสภาพเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา นานาประเทศได้หันถึงความสำคัญที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นจึงเกิดการพยายามลดช่องว่างระหว่างการศึกษารึ้นเนื่องจากแต่ละประเทศมีโครงสร้างระบบการศึกษาและคุณวุฒิที่แตกต่างกัน เริ่มแรกได้มีประเทศฝรั่งเศส อังกฤษ อิตาลี และเยอรมัน ร่วมลงนามในปฏิญญาซอร์บอร์ ในปี ค.ศ. 1998 (วันวิสาข อยู่น

ทอง, 2555) จากนั้นสหภาพยุโรปได้กำหนดให้มีพัฒนากรอบคุณวุฒิแห่งชาติของประเทศต่าง ๆ โดยมีสมาชิกในกลุ่มสมาชิกอย่างเป็นทางการทั้งหมด 29 ประเทศในปฏิญญาโบลญา เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเทียบโอนคุณวุฒิทางการศึกษาจากประเทศอื่น ๆ และในกลุ่มประเทศเดียวกัน เนื่องจากมีโครงสร้างระบบการศึกษาและคุณวุฒิที่แตกต่างกัน (ศรเนตร อารีโสภณพิชชู, 2553) ด้วยกระแสที่มีการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้คณะกรรมการอุดมศึกษาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ จนก่อให้เกิดการพัฒนากรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาขึ้น แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2552 (จิรณี ตันติรัตน์วงศ์, 2015)

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF:HEd) เป็นกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น การแบ่งสายวิชา มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ และการเทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) สถาบันอุดมศึกษาได้นำนโยบายการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ไปปฏิบัติโดยการนำหลักการไปพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถผลิตบัณฑิตได้ชัดเจนตามสาขา/สาขาวิชาของตน และสามารถเทียบเคียงมาตรฐานคุณวุฒิของตนกับระดับต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีหลักการสำคัญ 6 ข้อดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการนำแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการวัดการศึกษาตามที่กำหนดใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรฐานการอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม
2. มุ่งเน้นที่ Program Learning Outcomes (PLO) ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพเพื่อประกันคุณภาพบัณฑิต
3. มุ่งประมวลกฎเกณฑ์และประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเข้าไว้ด้วยกันและเชื่อมโยงให้เป็นเรื่องเดียวกัน

4. เป็นเครื่องมือการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง/มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ ชุมชน สังคมและสถาบันอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่คาดว่าจะพึงมี

5. มุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันใด ๆ ของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ โดยเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตรตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลายโดยมั่นใจถึงคุณภาพของบัณฑิตซึ่งจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจเป็นที่พึงพอใจของนายจ้าง

6. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจเป็นที่พึงพอใจของนายจ้าง

2.1 วัตถุประสงค์ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

1. เพื่อเป็นการประกันคุณภาพขั้นต่ำของบัณฑิตในแต่ละสาขา/สาขาวิชา หรือแต่ละคุณวุฒิ
2. เพื่อให้แต่ละสาขา/สาขาวิชามีการกำกับดูแลคุณภาพการผลิตบัณฑิตกันเอง โดยบัณฑิตในสาขาสาขาวิชาเดียวกันของแต่ละสถาบันฯ มีคุณภาพไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับการศึกษาของสาขา/สาขาวิชานั้น ๆ
3. เพื่อนำไปสู่การลดขั้นตอน/ระเบียบ (deregulations) ในการดำเนินการให้กับสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเข้มแข็งและความพร้อมในการจัดการศึกษา

2.1.2 โครงสร้างและองค์ประกอบของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

โครงสร้างและองค์ประกอบของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้ (ศักระพี รัตนประจิต, 2558)

1) ระดับคุณวุฒิ (levels of qualifications) ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3ปี) ระดับที่ 2 ปริญญาตรี ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับที่ 4 ปริญญาโท ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ระดับที่ 6 ปริญญาเอก โดยจะแบ่งสายวิชาได้ทั้งหมด 2 สาย คือ สายวิชาการ และสายวิชาชีพ

2) การเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยได้กำหนดว่า บัณฑิตต้องมีกลุ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่สำคัญและคาดหวังไว้อย่างน้อย 5 ด้านดังนี้ (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทาง ค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรม ทั้งเรื่องส่วนตัวและส่วนรวม

ด้านความรู้ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจการนึกคิดการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์ จำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ด้านทักษะทางปัญญา หมายถึงความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่าง ๆ ในการวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อน

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ หมายถึงความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความสามารถที่ใช้วิเคราะห์ตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยี นอกจากผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านนี้ บางสาขาวิชาต้องการทักษะทางกายภาพสูง เช่นการเต้นรำ ดนตรี การวาดภาพ การแกะสลัก พลศึกษา การแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ จึงต้องเพิ่มการเรียนรู้ทางด้านทักษะพิสัย

มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่มีอย่างน้อย 5 ด้าน ดังกล่าว เป็นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตทุกคนในทุกระดับคุณวุฒิ โดยแต่ละด้านจะมีระดับความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเมื่อระดับคุณวุฒิสูงขึ้น ความรู้ ทักษะต่าง ๆ จะเป็นการสั่งสมจากระดับคุณวุฒิที่ต่ำกว่าสู่ระดับที่สูงขึ้นดังนั้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของระดับคุณวุฒิที่สูงกว่าจะรวมมาตรฐานผลการเรียนรู้ของระดับคุณวุฒิที่ต่ำกว่าด้วย

2.2 มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี กลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศิลป์

ในปัจจุบันหลักสูตรดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ยังมิได้มีการจัดทำมาตรฐาน คุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาวิชาดนตรีแจ๊สตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ. 1) มีเพียงการกำหนดมาตรฐานในประเด็นของ มคอ.2 - มคอ. 7 (ศักระพี รัตนประจิต, 2558) ซึ่งสาขาวิชาดนตรีแจ๊สนั้นอยู่ในกลุ่มวิชาสาขาดุริยางคศิลป์ โดยทางกระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศ เรื่อง คุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558 กำหนดให้สถาบันระดับอุดมศึกษา ในระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ ต้องปรับปรุงหลักสูตรตามประกาศนี้ ให้สำเร็จภายในปี

พ.ศ. 2560 ดังนั้นหลักสูตรที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มสาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ สามารถนำข้อมูลมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558 มาใช้อ้างอิง ปรับปรุงหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

สาขาศิลปกรรมศาสตร์เป็นศาสตร์ในลักษณะเชิงวิชาชีพหรือกึ่งวิชาชีพเกี่ยวข้องกับกลุ่มวิจิตรศิลป์ และกลุ่มประยุกต์ศิลป์ มีทฤษฎีและปฏิบัติเป็นศิลปวิทยา เพื่อการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส ต่าง ๆ เช่น การรับรู้จากการอ่านภาษาเขียน การรับรู้จากภาพ การรับรู้การเคลื่อนไหวผ่านทางตา การรับรู้เสียงทางหู การรับรู้กลิ่นผ่านทางจมูก การรับรู้รสผ่านทางลิ้น และการสัมผัสจับต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ 1. กลุ่มวิจิตรศิลป์ มีทั้งหมด 3 กลุ่มสาขาวิชา คือ 1.1 กลุ่มสาขาวิชาทัศนศิลป์ 1.2 กลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ 1.3 กลุ่มสาขาวิชาศิลปะการแสดง 2. กลุ่มประยุกต์ศิลป์ มี 1 กลุ่มสาขาวิชา คือ กลุ่มสาขาวิชาการออกแบบ โดยมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ดังนี้

1) คุณธรรม จริยธรรม

- (1) ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- (2) มีทัศนคติที่เปิดกว้าง ยอมรับฟังแนวคิดของผู้อื่น
- (3) มีจิตอาสา จิตสำนึกสาธารณะ

2) ความรู้

- (1) รอบรู้ในศาสตร์ทางศิลปกรรม และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง
- (2) มีความสามารถในการค้นคว้า แก้ปัญหา และพัฒนาทางด้านศิลปกรรมศาสตร์
อย่างเป็นระบบ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- (3) มีความรู้ในทางศิลปะที่สัมพันธ์กับบริบททางสังคม ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม
- (4) มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานหรือธรรมเนียมปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพด้าน
ศิลปกรรมศาสตร์ในสาขาวิชาที่ศึกษา

3) ทักษะทางปัญญา

- (1) สามารถค้นคว้า รวบรวม และประเมินข้อมูล จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายอย่าง
มีวิจารณญาณ
- (2) สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์
- (3) สามารถบูรณาการความรู้กับศาสตร์อื่นเพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการและ
วิชาชีพได้
- (4) มีความคิดสร้างสรรค์ และมีปฏิภาณไหวพริบในการสร้างผลงาน

4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (1) มีภาวะผู้นำ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
  - (2) มีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  - (3) สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมา และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง
- 5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- (1) สามารถสื่อสารด้วยการพูด ฟัง อ่าน เขียนในการสื่อสารโดยทั่วไป ตลอดจนใช้วิธีการสื่อสารทางศิลปกรรม และนำเสนองานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  - (2) สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานหรือการเสนอผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  - (3) มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้เชิงตัวเลข หรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับงานศิลปกรรม
- 6) ทักษะพิสัย
- สามารถใช้ทักษะปฏิบัติทางศิลปกรรมศาสตร์ในการสร้างสรรค์ผลงานของตน

2.2.1 เนื้อหาสาระสำคัญของกลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศิลป์

ลักษณะเฉพาะของกลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ มุ่งเน้นการแสดงออกของงาน ดนตรีศิลป์ เพื่อสื่อสารทางเสียงด้วยสี้นผ่านทักษะความสามารถ และความชำนาญพิเศษทางด้านปฏิบัติ และการแสดงออกเกี่ยวกับเครื่องดนตรี หรือการขับร้อง การอ่านนวยเพลง มีความรอบรู้ด้านทฤษฎีดนตรี ประวัติศาสตร์ดนตรี การสร้างสรรค์ผลงานดนตรี ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการนำเสนอ คุณค่า และความไพเราะด้วยเสียง โดยกลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ ประกอบด้วยองค์ความรู้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

1. ความรู้ทางประวัติดนตรี เช่น ดนตรีไทย ดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีตะวันตก ดนตรีร่วมสมัย ดนตรีนานาชาติ ฯลฯ
2. ทฤษฎีดนตรี เช่น ทฤษฎีดนตรีไทย ทฤษฎีดนตรีพื้นบ้าน ทฤษฎีดนตรีตะวันตก ทฤษฎีดนตรีนานาชาติ โสตทักษะ ฯลฯ
3. ทักษะปฏิบัติ เช่น ปฏิบัติเดี่ยว และปฏิบัติกลุ่ม โดยยึดมาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด
4. ความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี เช่น การประพันธ์เพลง การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ ฯลฯ
5. เทคโนโลยีทางดนตรี เช่น เทคโนโลยีเพื่อช่วยงานดนตรี เทคโนโลยีเฉพาะทางดนตรี ฯลฯ
6. ดุริยนิพนธ์ และ/หรือการนำเสนอผลงานทางดนตรี

2.2.2 สาขาวิชาดนตรีแจ๊ส

ในประเทศไทย การเรียนการสอนดนตรีแจ๊สเกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2541 ที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์มหาวิทยาลัยมหิดล ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เช่น วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในปีต่อมา (คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556) ซึ่งหลักสูตรของแต่ละสถาบันนั้นย่อมมีความแตกต่างกันไปตามเอกลักษณ์ หรือลักษณะของมหาวิทยาลัย ในสาขาดนตรีแจ๊สนั้นการอิมโพรไวส์จะถูกนำไปสอนในวิชาเครื่องเอก และวิชาอื่น ๆ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาอ้างอิงจาก มคอ. 2 จากมหาวิทยาลัยทั้ง 3 สถาบันดังนี้

ตารางที่ 5 วิชาที่เกี่ยวข้องกับการอิมโพรไวส์ ของ ทั้ง 3 มหาวิทยาลัย

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล (2561)	คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร (2559)	วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต (2559)
ปฏิบัติเครื่องดนตรีเอก	เครื่องเอกแจ๊ส	ดนตรีปฏิบัติ
การรวมวงเล็ก	การรวมวงแจ๊ส	วงดนตรีแจ๊ส
การรวมวงใหญ่	การรวมวงแจ๊สใหญ่	ทฤษฎีดนตรีแจ๊สและการอิมโพร ไวส์
ทักษะเครื่องดนตรีกลุ่ม – ดนตรี แจ๊ส	ปฏิบัติการแจ๊ส	ความรู้พื้นฐานดนตรีแจ๊ส
เปียโนแจ๊สกลุ่ม	ทักษะคีย์บอร์ดแจ๊ส	ทักษะการเล่นคีย์บอร์ดแจ๊ส
คีตปฏิภาณในดนตรีแจ๊ส	คีตปฏิภาณแจ๊ส	เทคนิคการอิมโพรไวส์ขั้นสูง

การอิมโพรไวส์นั้นมีได้มีเพียงในวิชาเครื่องเอกเท่านั้น ยังมีวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อิมโพรไวส์เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามวิชาที่สอนถึงรายละเอียดของการอิมโพรไวส์มากที่สุดนั้นคือวิชาเครื่องเอก โดยทั้งสาม 3 สถาบันมีคำอธิบายรายวิชาที่เครื่องเอกดังนี้

คำอธิบายรายวิชาเครื่องเอก คณะดุริยางคศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร

เครื่องเอกแจ๊ส 1 (Jazz Major Instrument I) การฝึกปฏิบัติเครื่องเอกทางดนตรีแจ๊สกับ อาจารย์ผู้สอนเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับ พื้นฐานของ คอร์ดเมเจอร์ (Major) ไมเนอร์(Minor) คอร์ดขยาย (Augmented) คอร์ดย่อ (Diminished) และ บันไดเสียงเมเจอร์(Major Scale)

คำอธิบายรายวิชาเครื่องเอก วิทยาลัยดุริยางคศิลป์มหาวิทยาลัยมหิดล

Instrumental Class - Jazz 1 พื้นฐานเครื่องดนตรีชนิดที่นักศึกษาเลือกเรียน การบรรเลง เพลงแจ๊สในรูปแบบแจ๊สบลูส์ และรูปแบบพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยเสียงประสานจากบันไดเสียง เมเจอร์เป็นหลัก พื้นฐานการดันโดยใช้เสียงในคอร์ด และเมเจอร์สเกล

คำอธิบายรายวิชาเครื่องเอก วิทยาลัยดนตรีมหาวิทาลัยรังสิต

ดนตรีปฏิบัติ 1 (Applied Music I) การพัฒนาเทคนิค การตีความ บทเพลงพร้อมแสดง การ วิจารณ์ และการแสดงเดี่ยว โดย ศึกษา บทเพลงที่หลากหลายจากทุกยุคสมัยในระดับต้น

ถึงแม้ว่าการเขียนคำอธิบายรายวิชาของแต่ละสถาบันจะมีความเหมือนและแตกต่างกัน เนื้อหาสาระบางอย่างมีการเรียนการสอนเกิดขึ้น แต่ไม่มีการกล่าวถึงซึ่งวิชาเครื่องเอกตัวแรกเป็นการ สอนพื้นฐานดนตรีแจ๊สเบื้องต้นเช่น การใช้บันไดเสียงเมเจอร์ ไมเนอร์ อาร์เปจ ใน การอิมโพรไวส์ เสียงประสานที่เป็นพื้นฐาน เป็นต้น วิชานี้จะสอนเกี่ยวกับการอิมโพรไวส์ที่เป็นหัวใจสำคัญในการเรียน สาขาดนตรีแจ๊ส หากสอบไม่ผ่านก็จะไม่สามารถข้ามไปเรียนวิชาเครื่องเอกที่สูงกว่าได้

การสอบดนตรีนั้นเรียกว่าการสอบ จูรี (jury) แต่ละสถาบันจะมีการกำหนดจำนวนผู้ประเมิน ที่แตกต่างกัน แต่อาจารย์ผู้สอนหลักจะเป็นผู้มีสิทธิ์ในการให้คะแนนมากที่สุดเช่น อาจารย์ผู้สอนหลัก 50% อาจารย์คนอื่น ๆ รวมกัน 50 % โดยในการสอบนั้นจะมีได้มีเพียงการอิมโพรไวส์เพียงอย่างเดียว โดยสามารถแบ่งหัวข้อในการสอบได้ดังนี้ 1) การสอบเพลงบังคับ ที่ผู้เรียนจะต้องอิมโพรไวส์ให้มีความ ถูกต้องตามบทเพลง 2) การอ่านโน้ตฉบับพลัน ที่ผู้เรียนจะต้องอิมโพรไวส์จากบทเพลงที่ไม่เคยบรรเลง มาก่อน และ 3) การถอดเสียง โดยผู้เรียนจะต้องบรรเลงการอิมโพรไวส์ของศิลปินที่ผู้สอนหรือผู้เรียน ได้เลือกไว้

2.2.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้สาขาวิชาดนตรีแจ๊ส

การประเมินเป็นสิ่งสำคัญในการศึกษาเป็นการให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์ทางบวก ส่งเสริมการเรียนรู้และสิ่งที่ต้องพัฒนาผู้เรียน โดยการวัดประเมินผลสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท 1. การวัดผล (measurement) หมายถึงการวัดโดยใช้เครื่องมือเพื่อการได้มาของปริมาณที่แน่นอน และ ออกมาในรูปแบบของตัวเลข 2. ประเมินผล (evaluation) คือการประเมินค่า โดยให้ความหมายของ การกระทำว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร และ 3. การประเมิน (assessment) คือ การวัดและประเมินผลโดย ใช้ทั้งการวัด และการประเมินผล (ณรุทธ์ สุทรจิตต์, 2561) โดยมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558 ได้กำหนดใช้วิธีการประเมินไว้ดังนี้

1. วิธีการประเมินการเรียนรู้ ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายวิธี โดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียน และผลการเรียนรู้ที่ต้องการวัด เช่น การสอบ การนำเสนอผลงาน การทดสอบ ทักษะการปฏิบัติงาน การอภิปรายในชั้นเรียน การสังเกตพฤติกรรม ซึ่งอาจเป็นการประเมินโดยตนเอง โดยผู้สอน และโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. เกณฑ์การวัดและประเมินผลความรู้ อาศัยเกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของกระทรวงศึกษาธิการที่ให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การวัดผล และเกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา โดยมีทั้งแบบอิงเกณฑ์และแบบอิงกลุ่มตามพัฒนาการของผู้เรียนสำหรับการให้ช่วงระดับคะแนนให้เป็นไปตามนโยบายการวัดผลของสถาบันอุดมศึกษา

2.3 วิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปองภพ สุกิตติวงศ์ (2556) ได้ศึกษาสภาพการเรียนการสอนดนตรีแจ๊สในคิตลักษณะบุลส์ เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีเพื่อพัฒนาทักษะคีตปฏิภาณดนตรีแจ๊สในคิตลักษณะบุลส์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผลวิจัยสรุปได้ว่า 1) สภาพการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการสร้างและเชื่อมโยงฐานความรู้ในตัวผู้เรียนเพื่อเป็นพื้นฐานในการประยุกต์ใช้สร้างสรรค์ 2) แนวทางการจัดการเรียนการสอนควรครอบคลุมด้านการพัฒนาและเพิ่มพูนฐานความรู้การเชื่อมโยงระหว่างฐานความรู้ในตัวผู้เรียนการกระตุ้นให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ฐานความรู้ในการสร้างสรรค์คีตปฏิภาณและการพัฒนาต่อยอดความรู้ด้วยตนเอง โดยมีการกล่าวถึงในด้านการประเมินในหัวข้อ สภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ได้สรุปวิธีการวัดประเมินที่ใช้โดยทั่วไปทั้งหมด 3 วิธีการ ได้แก่ 1) การสังเกตพฤติกรรม 2) การสอบ 3) การสอบถามและได้นำเสนอการวัดผลประเมินผลอิมโพรไวส์ดังนี้

1) ผู้ประเมินมีบทบาทสำคัญซึ่งต้องมีศักยภาพสามารถประเมินวิเคราะห์และสะท้อนให้ผู้เรียนทราบถึงปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขอย่างชัดเจน

2) ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนควรกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนจากระนิยมของผู้ประเมินที่แตกต่างกัน

3) ควรให้ความสำคัญกับการประเมินระหว่างกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นที่พัฒนาการของนักศึกษา

4) ผู้สอนควรประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการสอนโดยมีการควบคุมปัจจัย และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องคล้อยการวิจัยชั้นเรียน เพื่อนำผลของการประเมินมาปรับปรุงการจัดการ

เรียนการสอนให้เหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความแตกต่าง ทั้งนี้ในการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นที่วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

ศักดิ์ระพี รักตประจิต (2558) ได้ศึกษาถึง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาดนตรีแจ๊ส ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยคือการนำเสนอ มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีแจ๊ส (มคอ.1) ไว้ทั้งหมด 19 ข้อ ดังนี้ 1) ชื่อมาตรฐานคุณวุฒิ 2) ชื่อปริญญาและสาขา 3) ลักษณะของสาขาวิชา 4) คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ 5) มาตรฐานผลการเรียนรู้ 6) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง 7) โครงสร้างหลักสูตร 8) เนื้อหาสาระสำคัญในสาขาวิชา 9) กลยุทธ์การสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ 10) การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ 11) คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา และการเทียบโอนผลการเรียนรู้ 12) คณาจารย์ และบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน 13) ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ 14) แนวทางพัฒนาอาจารย์ 15) การประกันคุณภาพหลักสูตรและการเรียนการสอน 16) การนำมาตรฐานคุณวุฒิ/สาขาวิชาสู่การปฏิบัติ 17) การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ซึ่งบันทึกในฐานข้อมูลหลักสูตรเพื่อการเผยแพร่ 18) รายชื่อและหน่วยงานของคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาวิชาดนตรีแจ๊ส 19) ภาคผนวก

งานวิจัยฉบับนี้ได้มีการเสนอกลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้โดยพิจารณาจาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การวัดและประเมินตามจุดมุ่งหมาย ได้แก่ 1) การประเมินเทคนิค หมายถึง การวัดประเมินในด้านความถูกต้องของสาระพื้นฐานในการอิมโพรไวส์ 2) การประเมินอิมโพรไวส์ เป็นการประเมินสไตล์ และคุณภาพของการอิมโพรไวส์ตามรสนิยมความชอบของผู้ประเมิน

ด้านที่ 2 การวัดประเมินตามลักษณะกิจกรรม ได้แก่ 1) การประเมินในห้องเรียน เน้นการประเมินความครบถ้วนและถูกต้องของเนื้อหาที่ได้สอน เช่น การอิมโพรไวส์ตรงจังหวะ ใช้ไมดหรือบันไดเสียงได้ถูกต้องเหมาะสมกับคอร์ด เป็นต้น 2) การประเมินนอกห้องเรียน เน้นประเมินภาพรวมของการแสดง และการอิมโพรไวส์ การสื่อสารกับผู้ฟัง และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวของวงดนตรี

ด้านที่ 3 วิธีการวัดและประเมิน ได้แก่ 1) การสังเกตพฤติกรรม 2) การทดสอบ 3) การสอบถามหรือสัมภาษณ์ 4) การมอบหมายงาน 5) การติดตามพัฒนาการ และ 6) การทำดุริยนิพนธ์

ซึ่งผลการวิจัยนั้นจะเป็นการนำเสนอในส่วนของ มคอ.1 ซึ่งจะไม่ได้กล่าวถึงการประเมินอิมโพรไวส์อย่างลึกซึ้ง อย่างไรก็ตามผลการวิจัยได้มีกล่าวถึงการประเมินโดยรวมว่าจะประเมินในเรื่องใดลักษณะใด มีวิธีประเมินอย่างไร ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่จะลงลึกถึงเนื้อหาการประเมิน

University of West London (2011) ได้เสนอการประเมินผลผู้เรียนรู้ในหลักสูตรดนตรีแจ๊ส (Jazz performance) ไว้ 8 ด้านได้แก่ 1. พื้นฐาน (rudiments) 2. การวิเคราะห์ (analysis) 3. ความรู้จากภูมิหลัง (background knowledge) 4. ทักษะทางเทคนิค (technical accomplishment) 5. การแสดงดนตรี (musicality) 6. การสื่อสาร (communication) 7. การนำเสนอ (presentation) และ 8. การดำเนินงาน (programming)

สถาบัน Associated Board of the Royal Schools of Music ได้เสนอการประเมินผลผู้เรียนรู้ในหลักสูตรดนตรีแจ๊ส ในการประเมินทักษะการแสดงแบบกลุ่มไว้ 9 ด้าน (Associated Board of the Royal School of Music, 2013) ได้แก่ 1. ผู้เรียนต้องสามารถควบคุมจังหวะและการวางโน้ตได้ถูกต้อง 2. ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถสื่อสารศัพท์หรือรูปแบบทางดนตรีได้ 3. ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการแสดงและความยืดหยุ่นในการเป็นผู้นำวงได้ 4. ผู้เรียนต้องสามารถสร้างหรือจูงใจสมาชิกในวงในการรับผิดชอบหน้าที่ของแต่ละคน 5. ผู้เรียนต้องมีความเข้าใจและตอบสนองต่อคำชี้แนะของผู้นำวงได้ 6. ผู้เรียนต้องมีความเป็นผู้นำหนึ่งใจเดียวกับสมาชิกในวง 7. ผู้เรียนต้องมีความสมดุล 8. ผู้เรียนต้องมีความแตกต่าง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และ 9. ผู้เรียนต้องสามารถผสมผสานระหว่างความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันได้

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นถึงการนำเสนอการประเมินอิมโพรไวส์ที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ทั้งเนื้อหาสาระ และวิธีการประเมิน โดยผู้วิจัยจะเลือกใช้สิ่งที่จะนำมาพัฒนาในการสร้างเกณฑ์ประเมินอิมโพรไวส์ระดับอุดมศึกษาดังนี้

ตารางที่ 6 ตารางหลักการประเมินที่ใช้ในงานวิจัย

มาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรม ศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)	การวัดผล ประเมินผลอิมโพร ไวส์ (ปองภพ สุกิตติ วงศ์) เลือกใช้ ทั้งหมด 4 ด้าน เนื่องจาก เป็นการ ประเมินที่สามารถ ให้ผู้เรียนได้แสดง ถึงสิ่งที่ตนเข้าใจ อย่างแท้จริง	กลยุทธ์การ ประเมินผลการ เรียนรู้โดยพิจารณา จาก 3 ด้าน (ศักระพี รัตนประ จิตต์) เลือกทั้งหมด 3 ด้านเนื่องจากมีความ ครอบคลุมในการ ประเมิน	การประเมินผล ผู้เรียนรู้ใน หลักสูตรดนตรี แจ๊ส (University of West London, 2011) เลือก ทั้งหมด 5 ด้าน เนื่องจากมีความ ครบถ้วนทั้งด้าน สาระการอิมโพร ไวส์ การแสดง รวมถึงการ ดำเนินงาน	การประเมินผล ผู้เรียนรู้ใน หลักสูตรดนตรี แจ๊ส (Associated Board of the Royal Schools of Music, 2013) เลือก 4 ข้อจาก ทั้งหมด 9 ข้อ เนื่องจากการ ประเมินทักษะใน รูปแบบกลุ่ม
1. ใช้วิธีการประเมินที่ หลากหลายวิธี โดย คำนึงถึงพัฒนาการของ ผู้เรียน และผลการ เรียนรู้ที่ต้องการวัด 2. เกณฑ์การวัดและ ประเมินผลความรู้ อาศัยเกณฑ์การวัดผล และการสำเร็จ การศึกษาตามเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรีของ กระทรวงศึกษาธิการที่ ให้สถาบันอุดมศึกษา เป็นผู้กำหนดเกณฑ์การ วัดผล และเกณฑ์ขั้นต่ำ ของแต่ละรายวิชา	1) ผู้ประเมินมี บทบาทสำคัญซึ่ง ต้องมีศักยภาพ สามารถประเมิน วิเคราะห์และ สะท้อนให้ผู้เรียน ทราบถึงปัญหาและ เสนอแนวทางแก้ไข อย่างชัดเจน 2) ในการ ประเมินผลการ เรียนรู้ของผู้เรียน ควรกำหนดเกณฑ์ การประเมินที่ ชัดเจน เพื่อป้องกัน ความคลาดเคลื่อน จากрсนิยมของผู้ ประเมินที่แตกต่าง กัน 3) ควรให้	<u>ด้านที่ 1</u> การวัดและ ประเมินตาม จุดมุ่งหมาย 1) การ ประเมินเทคนิค 2) การประเมินอิมโพร ไวส์ <u>ด้านที่ 2</u> การวัด ประเมินตามลักษณะ กิจกรรม ได้แก่ 1) การประเมินใน ห้องเรียน 2) การ ประเมินนอก ห้องเรียน <u>ด้านที่ 3</u> วิธีการวัด และประเมิน ได้แก่ 1) การสังเกต พฤติกรรม 2) การ ทดสอบ 3) การ สอบถามหรือ สัมภาษณ์	1. พื้นฐาน 2. การวิเคราะห์ 3. ความรู้จากภูมิ หลัง 4. ทักษะทาง เทคนิค 5. การแสดงดนตรี	1. ผู้เรียนต้อง สามารถควบคุม จังหวะและการวาง โน้ตได้ถูกต้อง 2. ผู้เรียนต้องมี ความสมดุล 3. ผู้เรียนต้องมี ความแตกต่าง มี เอกลักษณ์ เฉพาะตัว 4. ผู้เรียนต้อง สามารถผสมผสาน ระหว่างความ แตกต่างและความ คล้ายคลึงกันได้

	ความสำคัญกับการ ประเมินระหว่าง กระบวนการ จัดการเรียนการสอน โดยเน้นที่ พัฒนาการของ นักศึกษา 4) ผู้สอนควร ประเมินผลสัมฤทธิ์ ของการจัดการ สอนโดยมีการ ควบคุมปัจจัย และ การติดตาม ประเมินผลอย่าง ต่อเนื่อง	4) การมอบหมายงาน 5) การติดตาม พัฒนาการ		

ตอนที่ 3 การวัดและประเมินผล

การประเมินเป็นกิจกรรมพื้นฐานสำคัญของกิจกรรมทางวิชาชีพทั้งหลาย การประเมินจะเกี่ยวข้องกับการศึกษาพัฒนาการ การรับประกัน และการปรับปรุงคุณภาพของกิจกรรมหรือโครงการที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว (วาสนา ประवालพฤกษ์, 2544) รวมถึงการศึกษาดนตรีด้วยเช่นกัน บทบาทของการประเมินมีผลต่อการจัดการเรียนการสอน เนื้อหา วิธีการสอน รวมถึงตัวผู้สอน ว่าการเรียนการสอนนั้นมีเป็นอย่างมีข้อดีข้อบกพร่องอย่างไร ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลยอย่างยิ่ง ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มการประเมินโครงการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาติดต่อกันเป็นระยะเวลานานถึง 8 ปี (1932-1940) โดยไทเลอร์ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินไว้คือ หากการจัดโครงการประสบความสำเร็จนักเรียนจะต้องเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษานั้น กล่าวคือ การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างผลที่ได้กับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2562) โดย สุวิมล ว่องวานิช (2546) ได้กำหนดหลักการสำคัญของการประเมินได้ดังนี้ 1) เป็นการประเมินที่สะท้อนจุดประสงค์การเรียนรู้และบูรณาการกับการสอน 2) ประเมินมีความต่อเนื่องและเป็นประโยชน์ 3) ความคาดหวังของผลการประเมินต้องกำหนดชัดเจนตั้งแต่เริ่มทำการประเมิน พ่อ แม่ ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมรับรู้จุดประสงค์การเรียนรู้ 4) การประเมินต้องยุติธรรมและเท่าเทียมกัน 5) การประเมินต้องเป็นการสร้างสรรค์ ให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์

ทางบวก ส่งเสริม การเรียนรู้และจุดเน้นที่ต้องการพัฒนา 6) การประเมินต้องสมดุลและครอบคลุม สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นหลักที่สามารถยึดมั่นในการประเมินไม่ว่าจะเป็นสาขาวิชาใดก็ตาม และ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2558) กล่าวถึงใน ศักดิ์ระพี รักตประจิต (2558) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบหลัก 4 ประการของการวัดและประเมินผลที่ต้องคำนึง ได้แก่

1. คุณสมบัติของการวัดและประเมินผล มีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญได้แก่ ความเที่ยงตรง เป็นสิ่งที่กำหนดการเลือกสรรเนื้อหาที่เรียนทั้งหมดมาสร้างเป็นแบบทดสอบในลักษณะต่าง ๆ และความเชื่อมั่น (reliability) เป็นการกำหนดความคงที่ของการวัดผลนั้น ๆ ว่าไม่แปรเปลี่ยน ทำให้การประเมินมีความน่าเชื่อถือ

2. วิธีการวัดและการประเมินผลแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ 1) การประเมินผลในกระบวนการ (formative assessment) หมายถึง การประเมินผลในระหว่างการเรียนการสอน เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียน และผลการสอนของผู้สอนซึ่งแสดงให้เห็นข้อดีข้อเสียของกระบวนการสอน ผู้สอน สามารถปรับปรุงแก้ไขการสอนได้ในภายหลัง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ 2) การประเมินผลหลังกระบวนการ (summative assessment) หมายถึง การประเมินผลเพื่อให้ เกรตวิชานั้น ๆ เป็นการแสดงให้เห็นถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในวิชาว่าผลของการเรียนอยู่ในระดับใด โดยผลการประเมินที่แสดงออกมา ผู้สอนไม่สามารถนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนได้ทันที แต่ใช้ พัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนได้ในครั้งต่อไป

3. ความครบถ้วน การเลือกใช้วิธีการวัดผลหลากหลายรูปแบบ เช่น การวัดผลโดยใช้ข้อทดสอบต่าง ๆ การใช้กิจกรรมเพื่อวัดผลการปฏิบัติ และใช้การสังเกต สัมภาษณ์ เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียนในเรื่องเกี่ยวกับความรู้ความสามารถว่าอยู่ในระดับใด ตามเกณฑ์ที่ผู้สอนกำหนดไว้หรือไม่

4. ความสะดวก การประเมินต้องคำนึงถึงความสะดวก และความเหมาะสมของการวัดและประเมินผล เพื่อให้ได้ข้อมูลการประเมินผลอย่างครบถ้วน และไม่ลำบากต่อการปฏิบัติการสอน กลยุทธ์การประเมินผลสาขาดนตรี แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย การประเมินผลแบบทั่วไป ที่จะเป็นการประเมินด้วยการสอบข้อเขียน การสอบปากเปล่า การสอบปฏิบัติ การเขียนรายงาน การแสดงความคิดเห็น ผลงานที่ได้รับมอบหมายโดยมีการประเมินแบบอิงกลุ่มและอิงเกณฑ์ ส่วนที่ 2 คือ การประเมินผลด้านทักษะ ที่มีการประเมินผลในด้านเนื้อหา ทักษะ และเจตคติดนตรี ใช้การวัดและการประเมินที่หลากหลายรูปแบบซึ่งต้องเหมาะสมกับรูปแบบของการเรียน ทั้งด้านทฤษฎี และปฏิบัติ โดยการประเมินผลควรมีความหลากหลายทั้งรูปแบบ และหลากหลายในช่วงเวลาที่ทำกรประเมิน

เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่มีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำผลการประเมินมาพัฒนาการเรียนการสอน และหลักสูตรได้ในอนาคต

ในด้านการเรียนการสอนดนตรีทั้ง วิชาทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี วิชาทางด้านทฤษฎีดนตรีมีทฤษฎีที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม สามารถจำแนกจุดประสงค์ทางการเรียนการสอน 3 ด้าน ได้แก่ 1) พุทธิพิสัย 2) ทักษะพิสัย 3) จิตพิสัย

พุทธิพิสัย (cognitive domain) สามารถแบ่งได้เป็น 6 ระดับ คือ

- 1) ชั้นความรู้ ความจำ คือความสามารถในการเก็บข้อมูล ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับรู้มา สามารถระลึกถึงสิ่งนั้นได้เมื่อต้องการนำมาใช้
- 2) ชั้นความเข้าใจ คือความสามารถในการจับในความสำคัญของสาระความรู้ เนื้อหาทางการเรียนรู้ได้ โดยสามารถแสดงออกมาในรูปแบบของการตีความหรือ ขยายความ
- 3) ชั้นการนำไปใช้ คือความสามารถของผู้เรียนที่นำเอาความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
- 4) ชั้นการวิเคราะห์ คือความสามารถของผู้เรียนในการคิด แยกแยะเรื่องราว หรือสิ่งต่าง ๆ ได้เป็นส่วนย่อย ตามองค์ประกอบที่สำคัญได้ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบเหล่านั้นได้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์จะแตกต่างออกไปตามความคิดของแต่ละ คน
- 5) ชั้นการสังเคราะห์ คือความสามารถของผู้เรียนในการผสมผสาน เชื่อมโยงส่วนย่อยให้เป็นไปในลักษณะของเรื่องเดียวกัน มีการจัดเรียงเป็นรูปแบบใหม่หรือโครงสร้างใหม่
- 6) ชั้นการประเมินค่า คือ ความสามารถของผู้เรียนในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ทั้งในด้านเนื้อหาและกระบวนการ วิธีการ โดยอาจกำหนดขึ้นเองจากความรู้และประสบการณ์ที่มี

ทักษะพิสัย (psychomotor domain) ประกอบด้วย 7 ระดับ คือ

- 1) ชั้นการรับรู้ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนรับรู้ใน สิ่งที่ตนจะทำ โดยการให้ผู้เรียนสังเกตการทำงานนั้นอย่างตั้งใจ
- 2) ชั้นการเตรียมความพร้อม เป็นขั้น การให้ผู้เรียนปรับตัวให้พร้อมเพื่อการทำงาน หรือแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจและ อารมณ์ โดยปรับตัวให้มีความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวหรือแสดงทักษะปฏิบัติและมีจิตใจและสภาวะ อารมณ์ที่ดีต่อการที่จะกระทำหรือแสดงทักษะปฏิบัติ นั้น ๆ

3) ขั้นการสนองตอบภายใต้การชี้แนะเป็นขั้นที่ให้โอกาสผู้เรียนในการตอบสนองในสิ่งที่รับรู้ ซึ่งอาจจะใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำหรือแสดงทักษะปฏิบัตินั้น ๆ และใช้วิธีการลองผิดลองถูก เพื่อที่จะสามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้อง

4) ขั้นการลงมือกระทำเป็นกลไกที่สามารถกระทำเอง เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการ ปฏิบัติ และเกิดความเชื่อมั่น ในการทำสิ่งนั้น ๆ

5) ขั้นการกระทำอย่างสมบูรณ์แบบ เป็นขั้นที่ช่วยให้ ผู้เรียนได้ฝึกฝนการกระทำนั้น ๆ จนผู้เรียนสามารถกระทำทุกขั้นตอนของทักษะอย่างถูกต้อง สมบูรณ์ แบบด้วยความมั่นใจ

6) ขั้นการปรับปรุง/ประยุกต์ เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการ ปฏิบัติของตนให้ดีขึ้น และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะที่ตนได้รับการพัฒนาในสถานการณ์ต่าง ๆ

7) ขั้นการริเริ่ม เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งใด สิ่งหนึ่งอย่างชำนาญและสามารถ ประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลายจนเริ่มเกิดความคิดใหม่ๆ ในการกระทำหรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ

จิตพิสัย (affective domain) ประกอบด้วย 5 ระดับ

1) ขั้นการรับรู้หรือยอมรับ คือการแปลความหมายความรู้สึกที่เกิดขึ้น จากสิ่งเร้าหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2) ขั้นการตอบสนอง คือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับรู้และเกิด ความสนใจในค่านิยม เป็นการแสดงออกมาในรูปแบบของความเต็มใจ

3) ขั้นการเห็นคุณค่า คือการที่ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับค่านิยมนั้น เป็นการเลือกปฏิบัติในสิ่งที่สังคมยอมรับหรือการปฏิบัติ ตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเป็นความเชื่อและทัศนคติที่ดี

4) ขั้นการจัดระบบหรือการจัดรวบรวม คือ การที่ผู้เรียนรับค่านิยมที่ได้เห็นคุณค่านั้นเข้ามาอยู่ในระบบค่านิยมของตนเอง

5) ขั้นการสร้าง ลักษณะนิสัย คือขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติตามค่านิยมที่รับมาอย่างสม่ำเสมอจนกระทั่งปฏิบัติเป็นนิสัย เป็น การนำเอาค่านิยมที่ยึดถือมาใช้เป็นตัวควบคุมพฤติกรรม ให้ประพฤติปฏิบัติสิ่งดีงาม

3.1 เกณฑ์การประเมินผล

เมื่อผู้สอนได้คะแนนจากการวัดผลทางด้านต่าง ๆ แล้วจะต้องมีการตีค่าของคะแนนออกมา ในลักษณะการตัดสินค่าว่าผู้เรียนมีระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนอยู่ในระดับใดเช่น ในรูปแบบของ เกรด A B C D E F เป็นต้น โดยเกณฑ์การตัดสินคะแนนมากน้อยเท่าไรหรืออยู่ในเกรดไหนนั้น ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ใน 2 ลักษณะดังนี้ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560)

1. การตัดสินประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ คือ เกณฑ์ที่ผู้สอนได้วางระดับคะแนนไว้แล้วว่า คะแนนเท่าใดจะได้เกรดอะไรเช่น ตั้งแต่ 80 คะแนนขึ้นไปถึงได้เกรด A ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าการสอบในครั้งนั้นอาจไม่มีผู้สอบที่ได้เกรด A ก็เป็นไปได้เนื่องจากไม่มีผู้ทำถึง 80 คะแนน
2. การตัดสินประเมินผลอิงกลุ่ม คือ เกณฑ์ที่ผู้สอนใช้กลุ่มผู้เรียนเป็นเกณฑ์อาจมีการใช้ค่าทางสถิติในการค้นหาคะแนนที่จะแบ่งเกรด A B C D E F สามารถปรับคะแนนในการตัดเกรดได้หลังจากดูคะแนนของผู้เรียนทั้งหมด ซึ่งในการประเมินผลในรูปแบบนี้จะมีผู้เรียนที่ได้เกรด A แนนอน เนื่องจากเป็นช่วงคะแนนที่อยู่สูงที่สุด

เกณฑ์การประเมินทั้ง 2 ข้อนั้นสามารถใช้ควบคู่กันได้ตามความเห็นของผู้สอน ควรคำนึงถึงความยุติธรรม ไม่ควรกำหนดเกณฑ์หลังมีการสอบแล้ว

3.2 การประเมินผลทักษะดนตรี

การประเมินผลทักษะดนตรีเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติ ควรมีการประเมินผลทักษะต่าง ๆ ครอบคลุมทุกประเภทตามที่คุณสอนได้สอนไป ควรมีการประเมินผลทักษะการฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหวและการสร้างสรรค์ และควรจะวัดประเมินทักษะดนตรีทั้งในเชิงปริมาณ ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการปฏิบัติ เชิงคุณภาพ คือคุณภาพของการปฏิบัติ (จินตมาตร์ มีอาษา, 2559; ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560) และด้านเจตคติของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับความชื่นชอบ รสนิยม ความสนใจ ต่อดนตรี เป็นต้น โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการวัดประเมินผลทางดนตรีของนักการศึกษาทางด้านดนตรีทั้งหมด 2 ท่าน โดย อภิษฐา เชาวร์ธัญ (2555) ได้แบ่งหัวข้อการศึกษา ไว้ดังนี้ 1) หลักการและแนวคิดในการวัดและประเมินผลทางดนตรี 2) วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลทางดนตรี 3) ช่วงเวลาในการวัดและประเมินผลทางดนตรี 4) การตัดสินผลการประเมินในขั้นสุดท้าย

ตารางที่ 7 ตารางการวิเคราะห์ การประเมินผลทักษะดนตรี

คณะกรรมการ นักการศึกษา ดนตรี แห่งชาติประเทศ อเมริกา (NAfME, 1996)	ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (ณรุทธ์ สุทธ จิตต์, 2555)	วิเคราะห์การประเมินดนตรีโดย ผู้วิจัย
การประเมินด้านดนตรี 1) แนวทางและเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมครอบคลุมตามสาระเนื้อหาทางดนตรีและทักษะทางดนตรี 2) ใช้เทคนิควิธีการวัดที่หลากหลาย สามารถวัดผลได้อย่างครบถ้วนตาม เกณฑ์การวัดและ ประเมินผล	การประเมินด้านดนตรี 1) ประเมินผลทางดนตรีควรมีความครอบคลุมในด้านสาระทางดนตรี ทักษะทางดนตรี และเจตคติทางดนตรี 2) ใช้เทคนิควิธีการวัดและประเมินหลายรูปแบบเพื่อ ประเมินความรู้ ความเข้าใจ แนวคิด การนำเอาความรู้ไป ประยุกต์ใช้ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า	การประเมินด้านดนตรี 1) การวัดและประเมินผลทางดนตรีควรมีความ ครอบคลุมทั้ง 3 ด้านคือ ด้านสาระเนื้อหาทางดนตรี ทักษะทางดนตรี และเจตคติทางดนตรี 2) มีเกณฑ์ในการวัดที่เหมาะสมครอบคลุมตามเนื้อหาในการเรียนการสอน มีเทคนิคการวัดประเมินที่หลากหลาย เช่นมีการสัมภาษณ์ผู้เรียนหลังจากการสอบอิมโพรไวส์
วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลทางดนตรี 1) เป็นไปในรูปแบบของพฤติกรรมทางการเรียนการสอนทั้ง 3 ด้านอย่างครอบคลุม	วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลทางดนตรี 1) มีความหลากหลายสอดคล้องกับพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนทั้ง 3 ด้าน	วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลทางดนตรี มีความหลากหลายของวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนเช่น นอกเหนือจากการประเมินอิมโพรไวส์ด้วยการสังเกตแล้วอาจมีการสัมภาษณ์สอบถามผู้เรียนว่าทำไมถึงบรรเลงในลักษณะนั้น

คณะกรรมการ นักการศึกษา ดนตรี แห่งชาติประเทศ อเมริกา (NAfME, 1996)	ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (ณรุทธ์ สุทธ จิตต์, 2555)	วิเคราะห์การประเมินดนตรีโดย ผู้วิจัย
ช่วงเวลาในการวัดและ ประเมินผลทางดนตรี 1) มีการวัดและ ประเมินผลทั้งใน ด้านของการจัดทำผลงาน การ ฝึกซ้อม หรืองานที่ได้รับ มอบหมาย ตลอด จนถึง กระบวนการ ทดสอบ	ช่วงเวลาในการวัดและ ประเมินผลทางดนตรี 1) การกำหนดเกณฑ์และแนว ทางการวัด ที่ชัดเจน และ ครอบคลุม 2) กำหนดชิ้นงาน หรือ รายละเอียด ให้กับผู้เรียน	ช่วงเวลาในการวัดและ ประเมินผลทางดนตรี กำหนดเกณฑ์การวัดอย่างชัดเจน ครอบคลุม มีการกำหนดชิ้นงานให้ ผู้เรียน
การตัดสินผลการประเมินขั้น สุดท้าย 1) รูปแบบของเชิงปริมาณคือผล คะแนนที่ตัดเกรดจากคะแนน ทั้งหมด ของผู้เรียน และ เชิง คุณภาพคือประวัติ การวัดและ ประเมินผลที่มีการบันทึก	การตัดสินผลการประเมินขั้น สุดท้าย 1) การประเมินแบบอิงเกณฑ์ คือ เกณฑ์การประเมินผลที่ผู้สอนได้ วางหลักเกณฑ์ไว้ และการประเมิน คะแนนแบบอิงกลุ่ม การประเมินที่ ใช้ คะแนนของกลุ่ม ผู้เรียนเป็นตัว ตัดเกรด	การตัดสินผลการประเมินขั้น สุดท้าย การสรุปผลคะแนนในลักษณะการ ตัดเกรด และสรุปข้อมูลในเชิง คุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบ ข้อสังเกตของตนเอง

กระบวนการวัดและประเมินผลทางดนตรีเป็นส่วนสำคัญในการเรียนการสอนในวิชาดนตรี เป็นการบ่งบอกได้ถึงพื้นฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน ความเข้าใจในดนตรี การนำองค์ความรู้ไปใช้ พัฒนาการของผู้เรียนตลอดช่วงการเรียนรู้ ซึ่งการประเมินนั้นจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระในรายวิชา การจัดการกระบวนการ เรียนการสอน การจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลตอบกลับของการเรียนการสอนที่ เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการ เรียนการสอน วางแผนการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน

3.3 การประเมินอิมโพรไวส์

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีการจัดการเรียนการสอนเกิดขึ้นมาอย่างยาวนานทั้ง ในระบบและนอกระบบ อีกทั้งประเทศทางยุโรปเองก็เช่นกันที่ได้มีการจัดการเรียนการสอนดนตรีแจ๊สขึ้นก่อนประเทศไทยนานหลายปี ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอก้าวถึงการประเมินของ มหาวิทยาลัย โรดไอแลนด์ และการประเมินอิมโพรไวส์ที่กล่าวไว้ในออกฟอร์ดแฮนด์บุ๊คส์

The University of Rhode Island เป็นมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนสาขาวิชา ดนตรีแจ๊สมายาวนาน มีความน่าเชื่อถือในด้านวิชาการ อีกทั้งมีความชัดเจนในด้านการประเมิน

อิมโพรไวส์ ซึ่งจะเห็นได้จากตารางว่ามีการกำหนดถึงคุณลักษณะที่ผู้เรียนบรรเลงอิมโพรไวส์ในลักษณะไหนจะได้คะแนนอย่างไร

ตารางที่ 8 การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส โดย The University of Rhode Island

TONE QUALITY				
10-9	8-7	6-5	4-3	2-0
มีคุณภาพเสียงที่ดี และสามารถควบคุมเสียงได้เป็นอย่างดี	มีคุณภาพเสียงที่ดี แต่มีการผิดพลาดในการควบคุมในบางเวลา	ในภาพรวมคุณภาพของเสียงอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ขาดการควบคุมที่มั่นคง	เข้าใจถึงพื้นฐานของการสร้างเสียง แต่ไม่สามารถควบคุมได้	ขาดความเข้าใจในการสร้างคุณภาพเสียงที่ดี และไม่สามารถควบคุมได้
STYLE, PHRASING				
20-18	16-14	12-10	8-6	4-2
การอิมโพรไวส์มีความเหมาะสมกับสไตล์ตลอดเพลง มีการสร้างประโยคที่ดีและน่าสนใจ	การอิมโพรไวส์มีความเหมาะสมกับสไตล์ เกือบตลอดเพลง มีการสร้างประโยคที่ดีและน่าสนใจ	การอิมโพรไวส์มีความเหมาะสมกับสไตล์ แต่ไม่ตลอดเพลง มีการสร้างประโยคในขั้นพื้นฐาน	การอิมโพรไวส์มีสไตล์ที่เหมาะสมกับเพลงน้อย มีการพยายามสร้างประโยค	การอิมโพรไวส์มีสไตล์ที่เหมาะสมกับเพลงน้อย ไม่สามารถสร้างประโยคที่ดีได้
IMPROVISATION, MOTIVIC DEVELOPMENT, PACING				
20-18	16-14	12-10	8-6	4-2
สามารถสร้างและพัฒนาโมทีฟที่แปลกใหม่ขึ้นมาได้ มีการหยุดที่ดี สามารถควบคุมเสียงประสาน ทำนอง ได้เป็นอย่างดี	สามารถสร้างและพัฒนาโมทีฟได้ดี อาจมีการผิดพลาดในบางครั้ง ควบคุมการหยุดได้ดี สามารถควบคุมการอิมโพรไวส์ได้ดีสามารถควบคุมเสียงประสานและทำนองได้	โดยรวมมีการสร้างโมทีฟที่ดี แต่ไม่สามารถพัฒนาโมทีฟได้มากนัก สามารถควบคุมเสียงประสานและทำนองได้	มีการสร้างโมทีฟแต่ไม่สามารถพัฒนาโมทีฟได้ สามารถควบคุมเสียงประสาน และทำนอง ได้บ้าง	ไม่สามารถเล่นโมทีฟได้ ไม่มีการพัฒนาโมทีฟ ไม่สามารถควบคุมเสียงประสาน และทำนองได้
RHYTHM and TEMPO				
20-18	16-14	12-10	8-6	4-2
สามารถควบคุมความแม่นยำของค่าน้ต จังหวะ และ	สามารถควบคุมความแม่นยำของค่าน้ต และจังหวะรอง	สามารถควบคุมความแม่นยำของค่าน้ต จังหวะ และ	สามารถควบคุมความแม่นยำของค่าน้ต จังหวะ และ	สามารถควบคุมความแม่นยำของค่าน้ต จังหวะ และ

จังหวะรองหรือระหว่างจังหวะ (syncopation) ได้ดีมากตลอดเวลา	หรือระหว่างจังหวะ ได้ดีมาก	จังหวะรองหรือระหว่างจังหวะได้ดี	จังหวะรองหรือระหว่างจังหวะ ได้ น้อย มีการเล่นจังหวะที่ไม่คงที่ ซ้ำลง หรือเร่งขึ้น	จังหวะรองหรือระหว่างจังหวะ ได้เล็กน้อย
DYNAMICS				
10-9	8-7	6-5	4-3	2-0
สามารถแสดงให้เห็นถึงความดัง-เบาที่กว้าง มีความละเอียดอ่อนในการบรรเลงเป็นอย่างมาก	สามารถควบคุมความดัง-เบาได้เป็นอย่างดี มีความละเอียดอ่อน	มีความชัดเจนในความดัง-เบา แต่ไม่มีความกว้างนัก	มีการเปลี่ยนแปลงความดัง-เบาได้เล็กน้อย	ไม่มีการเปลี่ยนแปลงความดัง-เบา
MEMORY				
10-9	8-7	6-5	4-3	2-0
เล่นได้จากความจำอย่างถูกต้อง	เล่นได้จากความจำได้อย่างถูกต้อง มีผิดพลาดเล็กน้อย ไม่ส่งผลต่อบทเพลงโดยรวม	เล่นได้จากความจำได้อย่างถูกต้อง มีผิดพลาดเล็กน้อย ส่งผลต่อบทเพลง	เล่นได้จากความจำได้ไม่ถูกต้อง ส่งผลต่อบทเพลง ทำให้การบรรเลงต้องหยุด	ไม่สามารถบรรเลงได้จากความจำ
STAGE PRESENCE				
10-9	8-7	6-5	4-3	2-0
สามารถแสดงได้เป็นอย่างดี มีความมั่นใจมากที่สุด	การแสดงโดยรวมแสดงได้ดี มีความมั่นใจมาก	สามารถแสดงได้เป็นอย่างดี ไม่ค่อนข้างไม่มั่นใจ	แสดงได้ไม่ตึงขาดความมั่นใจ	ไม่สามารถแสดงได้ ไม่มีความมั่นใจ

Azzara and Snell (2016) ได้กล่าวถึงการประเมินการอิมโพรไวส์ในออกฟอร์ดแฮนด์บุ๊คส์ว่า การอิมโพรไวส์ของแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันออกไปตามความรู้ ประสบการณ์ เทคนิค ความเข้าใจในดนตรี อย่างไรก็ตามการอิมโพรไวส์ยังคงมีส่วนหรือมาตรฐานที่สามารถประเมินคะแนนได้ เช่น การให้ผู้เรียนใช้บันไดเสียง โหมต และทำนองหลักในการอิมโพรไวส์ โดยจะคอยสังเกตว่าโน้ตที่เล่นนั้นมีความกลมกลืนและถูกต้องกับคอร์ดหรือไม่ และหากมีการถามผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องสามารถอธิบายได้ว่าตนนั้นได้อิมโพรไวส์ไปด้วยโหมตหรือบันไดเสียงอะไร ให้ผู้เรียนได้ทำการนำประโยค-วลี และจังหวะ มาทำซ้ำหรือพัฒนาในขณะที่อิมโพรไวส์ ให้ผู้เรียนได้เลือกใช้คอร์ดและบันไดเสียงจาก

พื้นฐาน แต่ยังคงไม่ได้ปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ หรือวิธีการอิมโพรไวส์แบบใหม่ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการอิมโพรไวส์

Azzara and Snell (Azzara and Snell, 2016) ได้กำหนดการให้คะแนนการอิมโพรไวส์ ดังนี้

ตารางที่ 9 การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สโดยAzzara and Snell

ด้านอิมโพรไวส์	คะแนน
สามารถนำประโยคหรือทำนอง มาพัฒนาใหม่ได้	1
มีการพัฒนาโมทีฟ (Motivic)	1
สามารถแสดงให้เห็นถึงการหยุดที่เหมาะสม	1
สามารถใช้บันไดเสียงให้มีความสอดคล้องกับเสียงประสาน	1
แสดงให้เห็นถึงการใช้ภาษาดนตรีแจ๊สที่เหมาะสมกับบทเพลง	1
ด้านจังหวะ	คะแนน
สามารถบรรเลงโดยไม่มีจังหวะได้	1
แสดงให้เห็นถึงจังหวะ	2
ใช้รูปแบบจังหวะที่แตกต่าง ซึ่งไม่ได้พัฒนามาจากโมทีฟ	3
พัฒนาจังหวะและในประโยคของการอิมโพรไวส์	4
สามารถสร้างจังหวะและโมทีฟขึ้นใหม่ พัฒนาจังหวะและโมทีฟที่สร้างขึ้นใหม่	5
ด้านการแสดง	คะแนน
แสดงให้เห็นถึงความปฏิสัมพันธ์ของวงดนตรี	1
แสดงให้เห็นถึงไดนามิก (Dynamics)	1
แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในลักษณะที่เป็นปัจเจกของเครื่องดนตรี	1
แสดงให้เห็นถึงการใช้สำเนียงดนตรีแจ๊สที่เหมาะสมกับบทเพลงหรืออิมโพรไวส์ด้วยประโยค-วลีที่เหมาะสม	1
ความสอดคล้อง (Major/Minor-Tonic, Subdominant, and Dominant)	คะแนน
เริ่มต้นประโยคการอิมโพรไวส์ และจบประโยคด้วยโน้ตที่ถูกต้อง	1

อิมโพรไวส์ด้วยบันไดเสียงในฟังก์ชันเดียวได้อย่างถูกต้อง (อ้างอิงจากโน้ตโทนิค)	2
อิมโพรไวส์ด้วยบันไดเสียงในฟังก์ชันเดียว และฟังก์ชันอื่นได้อย่างถูกต้อง (อ้างอิงจากโน้ตโทนิค)	3
อิมโพรไวส์ด้วยทั้ง 2 ฟังก์ชันอย่างถูกต้อง	4
สามารถอิมโพรไวส์โดยใช้ tonic, dominant, and subdominant ได้อย่างถูกต้อง	5

ผู้วิจัยสามารถแบ่งหัวข้อที่ใช้ในการประเมินการอิมโพรไวส์ของ The University of Rhode Island และ Azzara and Snell ออกเป็นหัวข้อดังนี้

ตารางที่ 10 ตารางการวิเคราะห์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส ของ The University of Rhode Island และ Azzara and Snell

Azzara and Snell (2016)	The University of Rhode Island
ทักษะการอิมโพรไวส์	
1. โมทีฟ - สามารถนำประโยคหรือทำนอง มาพัฒนาใหม่ได้ - มีการพัฒนาโมทีฟ - สามารถสร้างจังหวะและโมทีฟขึ้นใหม่ พัฒนาจังหวะ และโมทีฟที่สร้างขึ้นใหม่ 2. สามารถแสดงให้เห็นถึงการหยุดที่เหมาะสม	- สามารถสร้างและพัฒนาโมทีฟที่แปลกใหม่ขึ้นมาได้ มีการหยุด ที่ดี สามารถควบคุม เสียงประสาน และทำนอง ได้เป็นอย่างดี
3. สามารถใช้บันไดเสียงที่มีความสอดคล้องกับเสียงประสาน	
4. ใช้รูปแบบจังหวะที่แตกต่าง ซึ่งไม่ได้พัฒนามาจากโมทีฟ	
5. พัฒนาจังหวะและในประโยคของการอิมโพรไวส์	
6. เริ่มต้นประโยคการอิมโพรไวส์ และจบประโยคด้วยโน้ตที่ถูกต้อง	
7. การใช้โมดและบันไดเสียง	
- อิมโพรไวส์ด้วยบันไดเสียงในฟังก์ชันเดียวได้อย่างถูกต้อง (อ้างอิงจากโน้ตโทนิค) - อิมโพรไวส์ด้วยบันไดเสียงในฟังก์ชันเดียว และฟังก์ชันอื่นได้อย่างถูกต้อง (อ้างอิงจากโน้ตโทนิค) - อิมโพรไวส์ด้วยทั้ง 2 ฟังก์ชันอย่างถูกต้อง - สามารถอิมโพรไวส์โดยใช้ tonic, dominant, and subdominant ได้อย่างถูกต้อง	
สไตล์ และประโยค-วลี	
- แสดงให้เห็นถึงการใช้ภาษาดนตรีแจ๊สที่เหมาะสมกับบทเพลง - แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในลักษณะที่เป็นปัจเจกของเครื่องดนตรี - แสดงให้เห็นถึงการใช้นิยามดนตรีแจ๊สที่เหมาะสมกับบท	- การอิมโพรไวส์มีความเหมาะสมกับสไตล์ ตลอดเพลงมีการสร้างประโยคที่ดีและน่าสนใจ

เพลงหรือชื่อ	
จังหวัด	
- สามารถบรรเลงโดยไม่มีจังหวัดได้ - แสดงให้รู้สึกถึงจังหวัด	- สามารถควบคุม ความแม่นยำของคอร์ด จังหวัด และ จังหวัดรองหรือระหว่างจังหวัด ได้ดีมากตลอดเวลา
ความตั้ง-เบา	
- แสดงให้เห็นถึงความปฏิสัมพันธ์ของวงดนตรี - แสดงให้เห็นถึงความตั้ง-เบา	- คุณภาพเสียงที่ยืดเยื้อสอดคล้องกันและควบคุมอย่างดี
คุณภาพของเสียง	
	- มีคุณภาพเสียงที่ดีและสามารถควบคุมเสียงได้เป็นอย่างดี
การบรรเลงจากความจำ	
-	- เล่นได้จากความจำอย่างถูกต้อง
การแสดงดนตรี	
-	สามารถแสดงได้เป็นอย่างดี มีความมั่นใจมากที่สุด

แบบประเมินทั้ง 2 แหล่งมีหัวข้อการประเมินใกล้เคียงและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ยังคงมีความแตกต่างกันในรายละเอียด แอสดารา และสแนล จะให้ความสำคัญในรายละเอียดของทักษะการอิมโพรไวส์ เช่น การเลือกใช้บันไดเสียงและโหมด การใช้โหมดโดยอ้างอิงจากทฤษฎี การใช้อาร์เปจ เป็นต้น แต่ทางมหาวิทยาลัยโรดไอแลนด์มีการมองทักษะอิมโพรไวส์เป็นภาพรวมและมุ่งกระจายประเด็นในการประเมินได้ ซึ่งการประเมินทั้ง 2 แหล่งมีความคล้ายคลึงกันในด้าน ทักษะการอิมโพรไวส์ สไตล์ และประโยค-วลี คุณภาพของเสียง จังหวัด ไดนามิก และสิ่งที่แตกต่างกันได้แก่ คุณภาพของเสียง การบรรเลงจากความจำ การแสดงดนตรี ซึ่งสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ล้วนมีพื้นฐานการประเมินจากองค์ประกอบดนตรีแจ๊สทั้ง 5 อย่างทั้งสิ้น

3.4 ทฤษฎีการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงนั้นเป็นการประเมินที่เหมาะสมกับการประเมินการปฏิบัติดนตรีเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นการประเมินที่อยู่ในสถานการณ์จริง การอิมโพรไวส์นั้นผู้บรรเลงจะต้องใช้สิ่งที่ตนเองฝึกซ้อมมาและใช้ในสถานการณ์จริงไม่ว่าจะเป็นการอิมโพรไวส์ในการแสดงดนตรี หรือ อิมโพรไวส์ในห้องเรียน ล้วนเป็นสถานการณ์จริงที่ผู้เรียนจะต้องบรรเลง การประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการวัดและประเมินการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการประเมินผลที่ใช้วิธีการและเกณฑ์ที่หลากหลายในการวัดประเมินผลการเรียนรู้ความสามารถด้านทักษะความรู้และทักษะปฏิบัติรวมถึงคุณลักษณะต่างๆ ของผู้เรียน (จินตมาตร์ มีอาษา, 2559) โดยมีกระบวนการให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหรือสร้างสรรค์ผลงานออกมาตามกระบวนการความรู้และทักษะของตนเองเป็นกระบวนการประเมินความสามารถของผู้เรียนในการปฏิบัติงานของผู้เรียนในสถานการณ์จริงหรือมีความใกล้เคียงความเป็นจริง สุวิมล

ว่องวานิช (2546) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง เป็นกระบวนการตัดสินความรู้ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริง หรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการแสดงออก ลงมือกระทำ หรือผลิต จากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวังและผลผลิตที่มีคุณภาพ จะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่ อยู่ในระดับความสำเร็จใดโดย วิกกินส์ (Wiggins, 1989) ผู้มีชื่อเสียงในเรื่องการประเมินตามสภาพจริงได้จำแนกคุณลักษณะการประเมินตามสภาพจริงไว้ดังนี้

1) การปฏิบัติในสภาพจริง การประเมินตามสภาพจริงนั้นเป็นการออกแบบเพื่อประเมินการปฏิบัติที่ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุดทั้งการประเมินและการเรียนการสอนรวมถึงภาระงานที่มอบแก่ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

2) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน โดยเกณฑ์ประเมินนั้นจะต้องสามารถเปิดเผยให้ผู้เรียนรับรู้ได้ และไม่ถูกสร้างขึ้นโดยผู้ประเมินเพียงคนเดียว เกณฑ์นั้นควรมีความยืดหยุ่นสูงสามารถมองได้หลายมุมมอง

3) การประเมินตนเอง การประเมินตนเองเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการปฏิบัติทักษะ ซึ่งผู้เรียนจะต้องสามารถตรวจสอบพัฒนาการความก้าวหน้าหรือจุดบกพร่องในผลงานของตนเองเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง

4) การนำเสนอผลงาน การประเมินตามสภาพจริงนั้นจะเน้นทักษะการปฏิบัติตั้งนั้นทำให้ผลงานอาจออกมาในการนำเสนอผลงานที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามที่ผู้สอนได้สอนในชั้นเรียน

3.4.1 วิธีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง สามารถจำแนกได้ 4 วิธีดังนี้ (ณรุทธ์ สุทนต์, 2560)

- 1) การสังเกต (observation) เป็นการรวบรวมข้อมูล คุณลักษณะ พฤติกรรม การปฏิบัติงาน หรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้การสังเกตแบบไม่เป็นทางการ เนื่องจากวิธีนี้จำทำให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน และสามารถติดตามความก้าวหน้าได้อย่างถูกต้อง
- 2) การสัมภาษณ์ (interview) ช่วยให้ได้รายละเอียดและข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง นิยมใช้ร่วมกับการสังเกต นอกจากนี้การสัมภาษณ์ยังช่วยเชื่อมโยงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ และความเข้าใจของผู้เรียนง่ายขึ้นด้วย

- 3) การประเมินการปฏิบัติงาน (performance assessment) เพื่อทดสอบทักษะและความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ โดยประเมินผ่าน การปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมในสถานการณ์จริง หรือ สถานการณ์จำลองที่ใกล้เคียงสภาพจริง
- 4) การประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน (portfolio assessment) แฟ้มสะสมผลงาน คือสิ่งที่ใช้บรรจุผลงานที่แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถ เจตคติ ทักษะ เป็นต้น จะประเมินโดยพิจารณาจากแฟ้มสะสมผลงานซึ่ง สะท้อน ทักษะ พัฒนาการ ผลสัมฤทธิ์ และความก้าวหน้าของผู้เรียน

3.4.2 ขั้นตอนในการวัดและประเมินตามสภาพจริง

ขั้นตอนในการวัดและประเมินนั้นจะต้องเกี่ยวข้องเชื่อมโยงถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมินมีลำดับขั้นตอนดังนี้ (ทิวีตต์ มณีโชติ, 2549)

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน ต้องสอดคล้องกับสาระ มาตรฐาน จุดประสงค์ การเรียนรู้และสะท้อนการพัฒนาของผู้เรียน
- 2) กำหนดขอบเขตในการประเมิน ต้องพิจารณาเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เช่น ความรู้ ทักษะและกระบวนการ ความรู้สึก คุณลักษณะ เป็นต้น
- 3) กำหนดผู้ประเมินเช่น ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนของผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
- 4) เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมิน ควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับ วัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น
- 5) กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างผู้เรียนทำกิจกรรม
- 6) วิเคราะห์ผลและวิธีการจัดการข้อมูลการประเมิน เป็นการนำข้อมูลจากการประเมิน

มา

วิเคราะห์โดยระบุสิ่งที่วิเคราะห์ เช่น กระบวนการทำงาน เอกสารจากแฟ้มสะสมงาน รวมทั้ง

ระบุวิธีการบันทึกข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

7) กำหนดเกณฑ์ในการประเมิน เป็นการกำหนดรายละเอียดในการให้คะแนนผลงานว่าความสำเร็จ ในระดับใดจะได้เกรดอะไรโดยการให้คะแนนอาจให้เป็นภาพรวมหรือแยกเป็นข้อย่อยให้สอดคล้อง กับงานและจุดประสงค์การเรียนรู้

ในการประเมินผลตามสภาพจริงนั้นสามารถแบ่งหัวข้อสำคัญออกได้เป็น 3 ส่วนได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน และการประเมิน (สมศักดิ์ ภูวิภาตวรรณ, 2544; อภิษฐา เชาวร์ธัญ, 2555; O'Malley, 1966; Wiggins, 1989)

1. ผู้สอน

1.1 ผู้สอนต้องจัดผลการประเมินให้สามารถนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ได้ เนื่องจากการประเมินผลที่สามารถตรวจสอบความเป็นมาของการตัดสินใจตัดสินค่า นั้น ๆ ได้

1.2 ผู้สอนต้องสามารถประเมิน โดยสามารถหาที่มาที่ไปของผลคะแนนและการประเมินได้ สามารถอธิบายถึงเหตุผลความเป็นมาของการประเมิน

2. ผู้เรียน

2.1 ผู้เรียนจะต้องแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ต้องการวัด รวมถึงประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียน ในสถานการณ์ที่ถูกจัดให้เหมือนกับสภาพความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน หรือในสถานการณ์จริง

2.2 ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนทักษะการวางแผน และทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะที่มีความจำเป็นในการประกอบอาชีพรวมถึงการดำเนินชีวิตประจำวัน

2.3 การประเมินผลตามสภาพจริงมีจุดหมายในการให้ข้อมูลตอบกลับทางการศึกษาแก่ผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาความรู้ ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการประเมินตามสภาพจริงจะมีใช้เพียงเป็นการให้คะแนน

3. การประเมิน

3.1 การประเมินตามสภาพจริง มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นการประเมินจึงต้องจัดให้มีความใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันมากที่สุด เพื่อให้ได้ถึงการประเมินในสิ่งที่ต้องการประเมิน หรือประเมินได้จากสถานการณ์จริง เช่น การแสดงดนตรี การวาดรูป เป็นต้น

3.2 การประเมินตามสภาพจริง เกี่ยวข้องกับศาสตร์วิชา และ พฤติกรรมทางการเรียนรู้ สิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความอยากเรียนรู้มากขึ้น

3.3 การประเมินตามสภาพจริง ต้องคำนึงถึง หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมิน

3.4 การประเมินตามสภาพจริง จะเน้นทั้งช่วงกระบวนการเรียนรู้ และผลของการเรียนรู้ การประเมินจึงทำในช่วงเวลาที่หลากหลาย เพื่อเป็นการวัดผลกระบวนการเกิดพฤติกรรมทางการเรียนรู้

3.5 การประเมินตามสภาพจริง จะต้องใช้เทคนิค วิธีการ และเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.6 การประเมินตามสภาพจริง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการประเมินร่วมกับผู้สอน โดยผู้เรียนสามารถรับรู้ของเกณฑ์การประเมินผลได้

ผู้วิจัยได้เลือกนำหลักการประเมินตามสภาพจริงที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สออกมาเป็น 5 ดังนี้

1) การประเมินการอิมโพรไวส์ต้องมุ่งเน้นการแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการประเมินผู้เรียนทั้ง ประเมินแบบทางการ และประเมินแบบไม่เป็นทางการ เพื่อเป็นการตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนเป็นระยะ

2) การประเมินการอิมโพรไวส์ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน เนื่องจากทักษะหรือความรู้ของผู้เรียนแต่ละคนนั้นมีไม่เท่ากัน รวมทั้งการเรียนการสอนจะต้องมีความใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันเพื่อให้ผู้เรียนมีความต้องการที่อยากจะเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

3) การประเมินการอิมโพรไวส์จะต้องมีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับการดำเนินชีวิตประจำวัน หรือใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง เพื่อให้ได้ถึงการประเมินในสิ่งที่ต้องการประเมิน หรือประเมินได้จากสถานการณ์จริงเช่น การแสดงดนตรีในร้านที่มีการแสดงดนตรีสด การจัดแสดงดนตรีในมหาวิทยาลัย เป็นต้น

4) มีการใช้เทคนิค วิธีการ และเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อตรวจสอบพฤติกรรมทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

5) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการประเมินร่วมกับผู้สอน โดยผู้เรียนสามารถรับรู้ของเกณฑ์การประเมินผลได้

สรุปได้ว่าการประเมินตามสภาพจริงนั้นเป็นการประเมินผลในลักษณะที่เป็นกระบวนการในการประเมินการปฏิบัติงานของผู้เรียนในสถานการณ์จริงหรือคล้ายสถานการณ์จริงทั้งในและนอกห้องเรียนเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความเข้าใจและทักษะการคิดที่ซับซ้อนโดยงานที่ผู้เรียนทำมีลักษณะเป็นงานที่บูรณาการความรู้และทักษะเข้าด้วยกันทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้ มีความเหมาะสมที่จะนำมาประเมินในทางดนตรี มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม และการปฏิบัติ เน้นการเรียนการสอนที่ใกล้เคียงหรือเป็น

สถานการณ์จริง ซึ่งการสอบที่จัดให้อยู่ในรูปแบบใกล้เคียงกับการแสดงดนตรีนั้นคือ การจัดจูนีเยอร์รีไซทอล และ ซีเนียร์รีไซทอล โดยผู้เรียนจะทำการแสดงต่อหน้าผู้ชมที่ไม่ใช่เพียงกรรมการเท่านั้น กล่าวได้ว่าจะเป็นการประเมินจากสถานการณ์จริง ผู้วิจัยจึงนำแนวทางการประเมินตามสภาพจริงมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางประเมินการอิมโพรไวส์ในระดับอุดมศึกษา

3.5 การวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ

การวัดและประเมินทักษะปฏิบัติมีจุดกำเนิดมาจากประเทศจีนในสมัยราชวงศ์ฮั่น โดยทางรัฐบาลจีนจะใช้การวัดและประเมินทักษะปฏิบัติในการคัดเลือกผู้สมัครเข้าเป็นราชการทหาร ซึ่งผู้สมัครจะต้องผ่านการทดสอบทักษะทั้งหมด 3 ด้าน คือ ทักษะการยิงธนู ทักษะด้านการทหาร และ ทักษะด้านวิชาการ (Madaus & O'Dwyer, 1999) ในทวีปยุโรป การวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ นั้นเป็นที่นิยมกันในยุคกลาง โดยจะประเมินบุลลากรรมในองค์กรด้วยการให้ฝึกงาน และทำแบบทดสอบที่ต้องเป็นการปฏิบัติ กระทั่งในศตวรรษที่ 12 ด้านศิลปะศาสตร์ ได้เริ่มใช้การประเมินทักษะการปฏิบัติในการประเมินผู้เรียน โดยการพูดอภิปราย ทักษะปฏิบัติหมายถึงการควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย ซึ่งประกอบด้วยการเคลื่อนไหวของร่างกายและการประสานสัมพันธ์ของทักษะต่าง ในการประเมินทักษะการปฏิบัติที่ผู้รับการประเมินจะต้องแสดงทักษะความสามารถโดยดำเนินการตามกระบวนการปฏิบัติงาน หรือสร้างผลงานนั้น ๆ ซึ่งในทางดนตรีนั้นก็ถือเป็นการปฏิบัติงานเช่นเดียวกัน ดังนั้นการประเมินทักษะการปฏิบัติจึงมีความเหมาะสมที่จะใช้ในการประเมินดนตรี การประเมินทักษะปฏิบัติประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก (กมลวรรณ ตังธนากานนท์, 2559) ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของการประเมินทักษะการปฏิบัติ 2) งานที่กำหนดให้ผู้เขียนหรือผู้รับการประเมินปฏิบัติ 3) ผลการตอบสนองงานหรือผลการปฏิบัติ 4) วิธีการที่เป็นระบบสำหรับการให้คะแนนการปฏิบัติ

การวัดและประเมินทักษะปฏิบัติเป็นการประเมินผู้เรียนผ่านคุณภาพของผลงานที่ให้ลงมือปฏิบัติ และการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานของผู้เรียน อีกทั้งยังมีการประเมินลักษณะนิสัยของผู้เรียนด้วย ทั้งในสภาพตามธรรมชาติ หรือสภาพจำลองที่กำหนดขึ้น โดยการประเมินมักกระทำไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการกำหนดจุดประสงค์ของการวัดให้ชัดเจนว่าจะประเมินในบริบทไหน โดยประเภทของการประเมินทักษะการปฏิบัติ มีทั้งหมด 3 ประเภท ดังนี้ 1) การประเมินที่เน้นกระบวนการ ซึ่งจะเป็นการใช้ขั้นตอนของการปฏิบัติมีใช้ดูที่ผลของการปฏิบัติ 2) การประเมินทักษะการปฏิบัติที่เน้นผลงาน เป็นการประเมินผลของการปฏิบัติ ซึ่งจะสามารถประเมินได้ง่ายเนื่องจากผลงานนั้นเป็นรูปธรรมเช่น การวาดภาพ การเขียนบทกวี 3) การประเมินทักษะการปฏิบัติที่เน้นทั้งกระบวนการและผลงาน ซึ่งจะเป็นการประเมินตั้งแต่ระหว่างการทำงานและ

ประเมินผลงานเมื่อเสร็จสมบูรณ์ โดยเนื้อหาสาระของงานที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติต้องสอดคล้องกับสภาพจริง มีการกำหนดเงื่อนไขหรือองค์ประกอบในการวัดที่ชัดเจน เช่น เกณฑ์การให้คะแนน เป็นต้น

ในการสอบของสาขาวิชาดนตรีนั้น อาจไม่ได้เป็นการสอบในสถานการณ์จริงอย่างการจัดแสดงดนตรีรีโซทอลในทุกระดับชั้น ซึ่งการสอบอาจเป็นการสอบโดยมีเพียงกรรมการเป็นผู้ชมและให้คะแนนเท่านั้น ทำให้ไม่ได้เป็นสถานการณ์จริงแฉกเช่นการแสดงดนตรี บริบทการแสดงจึงมีความแตกต่างกัน ทำให้การประเมินอาจมีมุมมองที่แตกต่างกัน

3.5.1 การสร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ

ในการสร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัตินั้น ควรคำนึงถึงการประเมินในสถานการณ์จริงหรือใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้สามารถประเมินผู้เรียนได้ตามสภาพที่ผู้เรียนเป็นอย่างไร แท้จริง ในการออกแบบการประเมินการปฏิบัตินั้นจะต้องคำนึงถึงกระบวนการออกแบบที่รัดกุมเหมาะสม และชัดเจน โดยมีกระบวนการดังนี้ (กมลวรรณ ตังธนากานนท์, 2559)

1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ ในการออกแบบการประเมินทักษะปฏิบัติ ผู้ประเมินจะต้องเริ่มด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของสิ่งที่ต้องการประเมิน ซึ่งมักจะครอบคลุมทั้ง พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยจุดมุ่งหมายของการประเมินทักษะปฏิบัติมักครอบคลุมการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนได้แก่ 1.1 ความรอบรู้ในเนื้อหาตามหลักสูตร 1.2 ความสามารถในด้านต่าง ๆ 1.3 ศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

2) การกำหนดกรอบของการประเมิน การกำหนดกรอบนั้นจะเป็นการระบุถึงเนื้อหาสาระหรือองค์ประกอบอื่น ๆ ของสิ่งที่ต้องการประเมินเช่น กรอบในการประเมินการบรรเลงโมดบนเสียงประสาน โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ การวิเคราะห์คอร์ด Major7 การเลือกใช้โมดในคอร์ด Major7 และ ความหลากหลายของโมดที่เลือกใช้ ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนี้ผู้สร้างเครื่องมือต้องกำหนดลักษณะหรือด้านที่จะประเมินให้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ และเพียงพอที่จะทำได้การประเมินที่จะสามารถนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการประเมินได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการที่จะกำหนดสิ่งเหล่านี้ผู้สร้างแบบประเมินจะต้องมีการศึกษาถึงหลักสูตร สาระความรู้ในห้องเรียน และมาตรฐานการเรียนรู้ให้เข้าใจ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 11 การกำหนดกรอบของการประเมิน อ้างอิงตัวชี้วัดจาก มคอ. 2 ของคณะดุริยางคศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรโดยผู้วิจัย

ชั้นปี	ตัวชี้วัด	การเรียนวิชาเครื่องเอกสาขา ดนตรีแจ๊ส
ปริญญาตรีชั้นปีที่ 1	สามารถบรรเลง คอร์ดทบทเจ็ด บันไดเสียงไมเนอร์แบบฮาร์โมนิก และบันไดเสียง ไมเนอร์แบบเมโลดิก ในบทเพลงได้	เครื่องเอกแจ๊ส 2 3(1-4-4) (Jazz Major Instrument II) การฝึกปฏิบัติเครื่องเอกทางดนตรีแจ๊สกับอาจารย์ผู้สอนเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับคอร์ดทบทเจ็ด (Seventh Chord) บันไดเสียงไมเนอร์แบบฮาร์โมนิก (Harmonic Minor Scale) และบันไดเสียง ไมเนอร์แบบเมโลดิก (Melodic Minor Scale)

3) การกำหนดน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะและเครื่องมือที่ต้องใช้ ผู้สอนควรพิจารณาว่าจะใช้ตัวชี้วัดใดในการจัดการเรียนการสอน กำหนดน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะแต่ละคุณลักษณะเท่าใด และใช้เครื่องมือใดในการวัดและประเมินในแต่ละด้านเพื่อจะได้มั่นใจว่าการวางแผนการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลทักษะการปฏิบัติมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตรการกำหนดน้ำหนักความสำคัญอาจกำหนดเป็นร้อยละหรือคะแนนก็ได้

4) กำหนดประเด็นที่ต้องการประเมิน ทักษะการปฏิบัติมักจะประกอบด้วย กระบวนการปฏิบัติงาน และผลของการปฏิบัติงาน ผู้สอนควรพิจารณาทักษะที่ต้องการประเมินว่าจะประเมินประเด็นใด คือ

4.1 กระบวนการปฏิบัติงาน มุ่งองค์ประกอบในการประเมินคือ คุณภาพขณะปฏิบัติงาน และเวลาเช่น ความตรงต่อเวลา หรือ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

4.2 ผลการปฏิบัติงาน องค์ประกอบในการประเมินคือ คุณภาพผลงาน และ ปริมาณงาน

ซึ่งในการปฏิบัติดนตรีนั้นสามารถพิจารณาได้ทั้ง 2 ประเด็น แต่อาจจะเน้นไปที่ คุณภาพขณะปฏิบัติงานมากกว่าเนื่องจากการอิมโพรไวส์เป็นสิ่งที่แสดงและหายไปได้มีการบันทึก หากแต่เป็นการประพันธ์เพลงแล้วก็สามารถมองได้ทั้ง 2 ประเด็น

5) กำหนดงานและสถานการณ์ให้ผู้รับการประเมินปฏิบัติ เป็นการกำหนดวางแผนว่าจะใช้สถานการณ์ใดในการประเมินทักษะการปฏิบัติ โดยผู้ประเมินจะต้องสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิด โดยมีรูปแบบของงานสำหรับการประเมินการปฏิบัติ 3 รูปแบบดังนี้

5.1 งานสำหรับประเมินอย่างสั้น มักจะใช้ในการประเมินความรู้ในหลักการพื้นฐาน กระบวนการ ทักษะในการคิดต่าง ๆ การประเมินในรูปแบบนี้จะใช้ระยะเวลาไม่นาน งานอาจจะเป็นคำถามชนิดปลายเปิด

5.2 งานที่เป็นเหตุการณ์ สามารถวัดความสามารถของผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง เช่น ทักษะในการบรรเลงดนตรี ซึ่งงานที่เป็นเหตุการณ์สามารถสะท้อนถึงทักษะและระดับความสามารถที่ผู้เรียนนำมาประยุกต์ใช้

5.3 งานสำหรับประเมินระยะยาว เป็นงานที่มีลักษณะเป็นโครงการที่มีเป้าหมายหลายประการ และใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานนานกว่ารูปแบบอื่น ๆ โดยในช่วงเริ่มของภาคการศึกษา ผู้สอนจะมอบหมายงานให้กับผู้เรียนได้แสดงความสามารถหรือเป็นงานวิจัยต่าง ๆ เมื่อจบภาคการศึกษาผู้เรียนจะต้องจัดงานหรือนิทรรศการเพื่อนำเสนอผลงาน

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์กระบวนการออกแบบการประเมินทักษะการปฏิบัติในการออกแบบการประเมินอิมโพรไวส์

กระบวนการออกแบบการประเมินทักษะการปฏิบัติ	วิเคราะห์กระบวนการออกแบบการประเมินทักษะการปฏิบัติในการออกแบบการประเมินอิมโพรไวส์
1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ	ในการประเมินอิมโพรไวส์นั้นถือเป็นการประเมินในด้านทักษะพิสัย จะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้มีความครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตร
2) การกำหนดกรอบของการประเมิน	กำหนดกรอบในการประเมินเช่น การบรรเลงโนเสียงประสาน โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ การวิเคราะห์คอร์ด Major7 การเลือกใช้โมดในคอร์ด Major7 และ ความหลากหลายของโมดที่เลือกใช้
3) การกำหนดน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะและเครื่องมือที่ต้องใช้	ในการประเมินอิมโพรไวส์อาจมีการกำหนดน้ำหนักในการให้คะแนนเช่น ภาษาแจ๊ส 20 คะแนน ความดั่ง-เบา 10 คะแนน เป็นต้น
4) กำหนดประเด็นที่ต้องการประเมิน	ในการบรรเลงดนตรีนั้นไม่สามารถนำมาตัดสินในแง่มุมผลการปฏิบัติงานเฉกเช่นเดียวกับ รูปวาด รูปปั้นได้ หากไม่ได้มีการบันทึกเสียงไว้และเปิดฟังซ้ำอีกรอบเพื่อประเมิน แต่ในการสอบ มักจะเป็นการให้ผู้เรียนแสดง

	คณะกรรมการจะทำการประเมิน ณ เวลานั้น ถือได้ว่าเป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงาน
5) กำหนดงานและสถานการณ์ให้ผู้รับการประเมินปฏิบัติ	กำหนดงานที่เป็นเหตุการณ์ในการสอบ โดยจะสะท้อนให้เห็นถึงทักษะทางด้านดนตรีของผู้เรียน

เครื่องมือวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1)

เครื่องมือประเภทที่ใช้การทดสอบ เช่น แบบสอบข้อเขียน แบบสอบปากเปล่า 2) เครื่องมือประเภทที่ไม่ใช้การทดสอบแบ่งเป็น แบบประเมินค่า เกณฑ์การให้คะแนนรูบริก โดยมีกระบวนการที่ควรยึดถือปฏิบัติในการสร้างแบบตรวจสอบแบบประเมินค่า เกณฑ์การให้คะแนนแบบองค์รวม และเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบดังนี้ (กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์, 2559)

1. กระบวนการแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติที่ต้องการประเมิน

ขั้นที่ 2 กำหนดข้อรายการประเมินอย่างให้มีความชัดเจน ข้อรายการประเมินมีลักษณะประเด็นที่ใช้ในการประเมิน

ขั้นที่ 3 เรียงลำดับข้อรายการประเมิน โดยเรียงลำดับขั้นตอนการปฏิบัติหรือพฤติกรรมย่อยที่จะประเมินตามลำดับที่เกิดขึ้นจริง

ขั้นที่ 4 เขียนข้อรายการประเมิน คือ ข้อรายการปฏิบัติ และข้อรายการไม่ปฏิบัติในแต่ละรายการประเมิน

ขั้นที่ 5 ระบุชื่อแบบตรวจสอบรายการประเมินตามทักษะที่ต้องประเมินเช่น ผู้รับการประเมิน ผู้ประเมิน คำชี้แจงในการใช้แบบประเมินค่า

2. กระบวนการสร้างแบบประเมินค่า ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติที่ต้องการประเมิน

ขั้นที่ 2 กำหนดข้อรายการประเมินอย่างให้มีความชัดเจน ข้อรายการประเมินมีลักษณะประเด็นที่ใช้ในการประเมิน

ขั้นที่ 3 เรียงลำดับข้อรายการประเมิน โดยเรียงลำดับขั้นตอนการปฏิบัติหรือพฤติกรรมย่อยที่จะประเมินตามลำดับที่เกิดขึ้นจริง

ขั้นที่ 4 เขียนข้อรายการผลการประเมินให้เป็นไปตามจำนวนระดับผลประเมินที่ต้องการเช่น 3 ระดับ 4 ระดับ

ขั้นที่ 5 กำหนดค่าบ่งชี้ระดับ หรือคะแนนในแต่ละระดับที่กำหนดไว้ในขั้นตอนก่อนหน้า เช่น 3 ระดับ อาจจะระบุเป็น ดีมาก ดี พอใช้

ขั้นที่ 6 ระบุชื่อแบบตรวจสอบรายการประเมินตามทักษะที่ต้องประเมินเช่น ผู้รับการประเมิน ผู้ประเมิน คำชี้แจงในการใช้แบบประเมินค่า

3. กระบวนการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบองค์รวม ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติที่ต้องการประเมิน

ขั้นที่ 2 กำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยผู้ประเมินจะต้องเป็นผู้กำหนดสิ่งที่สำคัญและจำเป็นในการประเมินอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 3 กำหนดจำนวนคะแนนหรือระดับคุณภาพของลักษณะการปฏิบัติ ซึ่งผู้ประเมินสามารถกำหนดคะแนนในเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณ

ขั้นที่ 4 กำหนดอธิบายลักษณะการปฏิบัติหรือผลการปฏิบัติของเกณฑ์แต่ละระดับ โดยแสดง ให้เห็นถึงคุณภาพที่ชัดเจนในผลงานของแต่ละระดับ

ขั้นที่ 5 นำเกณฑ์ที่ทำการร่างมาพิจารณากับผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อเกณฑ์

ขั้นที่ 6 นำข้อมูลที่ได้จากผู้เรียนไปพิจารณาและปรับร่างเกณฑ์การให้คะแนนก่อนนำไปใช้จริงการบวนการสร้างเกณฑ์ด้วยการให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติที่ต้องการประเมิน

ขั้นที่ 2 กำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่คาดหวังโดยผู้ประเมินจะต้องเป็นผู้กำหนดสิ่งที่สำคัญและจำเป็นในการประเมินอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 3 กำหนดมิติหรือองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการปฏิบัติงาน หรือผลการปฏิบัติงาน เช่น ความถูกต้องของการแสดง เป็นต้น

ขั้นที่ 4 กำหนดจำนวนระดับคะแนนหรือระดับคุณภาพของลักษณะการปฏิบัติ โดยจะกำหนดเป็นเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพก็ได้

ขั้นที่ 5 กำหนดอธิบายลักษณะการปฏิบัติหรือผลการปฏิบัติของเกณฑ์แต่ละระดับ โดยแสดงให้เห็นถึงคุณภาพที่ชัดเจนในผลงานของแต่ละระดับ

ขั้นที่ 6 นำเกณฑ์ที่ทำการร่างมาพิจารณากับผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อเกณฑ์

ขั้นที่ 7 นำข้อมูลที่ได้จากผู้เรียนไปพิจารณาและปรับร่างเกณฑ์การให้คะแนนก่อนนำไปใช้จริง

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์การสร้างแบบตรวจสอบแบบประเมินค่า เกณฑ์การให้คะแนนแบบองค์รวม และเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ

แบบประเมิน	ความเหมาะสมในการประเมินอิมโพรไวส์
แบบตรวจสอบรายการ	การสร้างแบบประเมินชนิดนี้จะเป็นเพียงการตรวจสอบสิ่งที่ปฏิบัติ และไม่ปฏิบัติ ไม่สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกในการประเมินอิมโพรไวส์ได้
แบบประเมินค่า	การสร้างแบบประเมินนี้จะเป็นการประเมินโดยเรียงลำดับขั้นตอน สามารถบ่งบอกได้ว่าผู้เรียนอยู่ในระดับใด เช่น ดีมาก ดี พอใช้
การให้คะแนนแบบองค์รวม	การสร้างแบบประเมินนี้จะเป็นการประเมินจากองค์ประกอบโดยรวม ผู้สอนอาจประเมินจากการแสดงโดยรวมว่าออกมาดีหรือไม่อยู่ในระดับใด แต่จะมีได้แยกถึงการให้คะแนนในองค์ประกอบต่าง ๆ ของดนตรี
การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ	การสร้างแบบประเมินจะแยกองค์ประกอบออกมาอย่างชัดเจนว่าจะประเมินเรื่องอะไรบ้าง ในทางดนตรีซึ่งมีองค์ประกอบที่ต้องประเมินหลายด้านเช่น บันไดเสียง อาร์เปจ เป็นต้น

CHULALONGKORN UNIVERSITY

3.5.2 เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก

รูบริก คือ เครื่องมือการให้คะแนน โดยมีองค์ประกอบคือ เกณฑ์การให้คะแนน และระดับคะแนน โดยมีคำอธิบายพฤติกรรมหรือลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงทักษะที่ต้องการประเมิน เหมาะสำหรับการประเมินทักษะที่มีรายละเอียดค่อนข้างมากหรือซับซ้อน (กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์, 2559) สามารถประเมินได้ทั้ง ประเมินกระบวนการ เช่น การนำเสนอปากเปล่า การอภิปราย เป็นต้น และการประเมินผลผลิต เช่น แฟ้มสะสมผลงาน รายงานการวิจัย ผลงานศิลปะ เป็นต้น โดยรูบริกที่ดีต้องมีลักษณะดังนี้ (Winggins, 1998) 1) มีความเกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมาย 2) จำแนกการปฏิบัติได้อย่างเที่ยงตรง 3) ในแต่ละรูบริกจะไม่มีการรวมเกณฑ์ให้คะแนน 4) วิเคราะห์งานได้อย่างละเอียด 5) อธิบายลักษณะของสิ่งที่ต้องการประเมิน จำแนกคุณภาพหรือระดับได้อย่างถูกต้อง 6) สามารถตัดสิน

ได้อย่างถูกต้อง 7) อธิบายคะแนนในแต่ละระดับได้อย่างชัดเจน มีความตรงในเกณฑ์และคะแนน 8) ตัดสินให้คะแนนจากผลงานที่ปฏิบัติ มากกว่ากระบวนการ รูปแบบเนื้อหา หรือความตั้งใจในการทำงาน

3.5.2.1 องค์ประกอบของรูบริก

1) ประเด็นที่ต้องการประเมิน คือสิ่งที่สะท้อนผลการเรียนรู้ที่เป็นเป้าหมายของแต่ละงาน/ทักษะ

2) ระดับความสามารถ ในการกำหนดระดับความสามารถนิยามกำหนดเป็นเลขคือเช่น 5 ระดับ 7ระดับ เป็นต้น เพื่อให้มีคะแนนที่อยู่ตรงกลางได้ ทำให้ผู้สอนสามารถประเมินได้สะดวกมากยิ่งขึ้น โดยสามารถกำหนดเป็นคำแสดงคุณภาพระดับต่าง ๆ เช่น ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ ปรับปรุง เป็นต้น

3) คำอธิบายของแต่ละระดับความสามารถ โดยจะต้องกำหนดคุณภาพของแต่ละระดับความสามารถที่คาดหวังเป็นอย่างไร มีการบรรยายเกณฑ์ให้ชัดเจน ใช้ภาษาที่กะทัดรัดเข้าใจง่าย และเห็นถึงความแตกต่างจากความสามารถแต่ละระดับ

การสร้างรูบริกนั้นต้องมีความชัดเจนครอบคลุมทักษะเนื้อหาต่าง ๆ ที่ได้ทำการเรียนการสอน ผู้เรียนและผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องของเกณฑ์การให้คะแนน นอกจากนี้เกณฑ์การให้คะแนนควรจะสามารถใช้ในการประเมินเป็นช่วงเวลาหรือประเมินอย่างต่อเนื่องได้ กล่าวคือสามารถใช้ในการประเมินความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของทักษะการปฏิบัติได้เป็นช่วงยาว (สมศักดิ์ ภูวิภา ดาวรรณ, 2544) การอิมโพรไวส์นั้นมีองค์ประกอบที่หลากหลาย ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมที่จะใช้รูบริกในการประเมิน เพราะจะก่อให้เกิดความชัดเจนในการประเมิน มีการแบ่งหัวข้อการประเมินอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามการแยกองค์ประกอบที่มากจนเกินไปทำให้ต้องคำนึงถึงหัวข้อที่หลากหลาย มีรายละเอียดที่มากอาจทำให้พลาดประเด็นอื่น ๆ ที่ผู้เรียนกำลังบรรลุอยู่ก็เป็นได้ ดังนั้นที่การประเมินเป็นแบบองค์รวมก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรพลาดเช่นเดียวกัน

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สและการประเมินผล มุ่งเน้นประเด็นที่ประเมินเกี่ยวกับการอิมโพรไวส์ในวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส โดยผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการประเมินเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่การสร้างเกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

1. ด้านการวัดและประเมินผล
- 2.

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินได้แก่

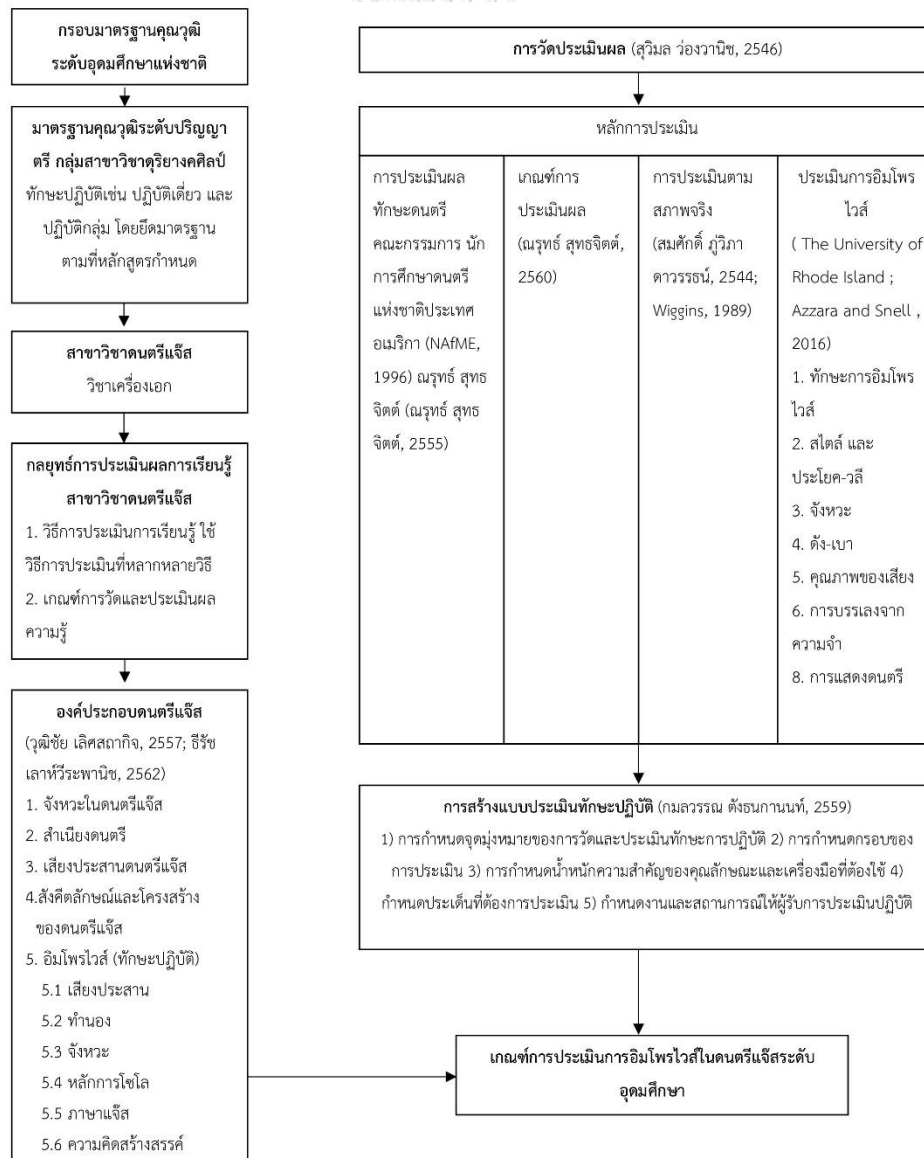
- 1) การประเมินดนตรี
- 2) การประเมินตามสภาพจริง
- 3) การประเมินทักษะการปฏิบัติ
- 4) ประเมินการอิมโพรไวส์
- 5) การสร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติ

2. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

- 1) มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี กลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศิลป์
- 2) สาขาวิชาดนตรีแจ๊ส
- 3) วิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส
- 4) องค์ประกอบดนตรีแจ๊ส

จากแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและกล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัยระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis) ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 7 ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยวิทยานิพนธ์ บทความ หนังสือ วารสาร เว็บไซต์ แนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับ การวิจัย

2. สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. กำหนดขอบเขตและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล
6. สร้างเกณฑ์ประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส
7. นำเสนอวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยวิทยานิพนธ์ บทความ หนังสือ วารสาร เว็บไซต์ แนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับ การวิจัย

ตอนที่ 1 ดนตรีแจ๊ส

- 1.1 องค์ประกอบดนตรีแจ๊ส

ตอนที่ 2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

- 2.1 วัตถุประสงค์ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
- 2.2 มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี กลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศิลป์
- 2.3 วิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 การวัดและประเมินผล

- 3.1 เกณฑ์การประเมินผล
- 3.2 การประเมินผลทักษะดนตรี
- 3.3 การประเมินอิมโพรไวส์
- 3.4 ทฤษฎีการประเมินตามสภาพจริง
- 3.5 การวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ

ขั้นที่ 2. สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย

- 1) แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส เกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์และแบบสัมภาษณ์ศิลปินด้านการแสดงดนตรีแจ๊สเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์

โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิในด้านดนตรีศึกษาและด้านการวิจัย เป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือดังนี้

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชาลัมพก์ เหล่าวานิช
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิฏญา วัฒนโณ
- 3) อาจารย์ ดร.ณัฐฉิ บริบูรณ์วิริย์

ขั้นที่ 3 กำหนดขอบเขตและผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย

ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (criterion based selection) โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีคุณลักษณะตรงตามปัญหาวิจัยในสถาบันการศึกษาด้านดนตรี 6 แห่งตามขอบเขตการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊สในระดับอุดมศึกษา โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือ 1) มีประสบการณ์ด้านการสอนการอิมโพรไวส์ในระดับอุดมศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี 2) ปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำ ทั้งหมด 6 คน โดยมีอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สในประเทศไทย 3 คน และต่างประเทศ 3 คน

2. ศิลปินด้านดนตรีแจ๊ส มีเกณฑ์การคัดเลือกคือ 1) มีประสบการณ์ด้านการแสดงดนตรีแจ๊สไม่ต่ำกว่า 5 ปี 2) ได้รับเชิญในการแสดงดนตรีแจ๊สระดับชาติ นานาชาติ และมีผลงานบันทึกเสียง จำนวน 3 คน

ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและศิลปิน

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์รวมถึงข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์

ขั้นที่ 6 สร้างเกณฑ์การประเมินอิทธิพลโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส**ขั้นที่ 7 การสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์**

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเรื่อง แนวทางประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาเกณฑ์การประเมินการอิมโพรไวส์ และ 2. เพื่อนำเสนอแนวทางประเมินการอิมโพรไวส์ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียงนำเสนอเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

- 1.1 ขอบเขตสาระเนื้อหาของวิชาเครื่องเอกประกอบด้วยอะไรบ้าง
- 1.2 จุดประสงค์ของการประเมินเป็นอย่างไร
- 1.3 การวิเคราะห์เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

ตอนที่ 2 เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

ตอนที่ 1 เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สประกอบด้วยอะไรบ้าง

1.1 ขอบเขตสาระเนื้อหาของวิชาเครื่องเอกประกอบด้วยอะไรบ้าง

เนื้อหาสาระของวิชาเครื่องเอกจะเกี่ยวข้องกับความรู้ด้านทักษะดนตรีแจ๊ส ความรู้ความเข้าใจในดนตรีแจ๊ส การบรรเลงดนตรีอย่างถูกต้อง ทฤษฎีดนตรีแจ๊ส โสตทักษะ ทักษะด้านเครื่องดนตรีเอก ทักษะการอิมโพรไวส์ เช่น การใช้ภาษาแจ๊ส บันไดเสียง โมด อาร์เปจ จังหวะสวิง ความคิดสร้างสรรค์ การนำความรู้และทักษะต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ โดยขอบเขตสาระเนื้อหาของการเรียนจะยากง่ายตามลำดับชั้นปี ซึ่งใน มคอ. ของสาขาดนตรีแจ๊สจะมีได้ระบุอย่างชัดเจนว่าเครื่องเอกแต่ละเครื่องจะต้องเรียนอะไรบ้าง เพียงแต่จะเป็นการเขียนถึงการเรียนอย่างกว้าง ๆ แต่ผู้สอนสามารถสอนสาระเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับความสามารถผู้เรียน อย่างไรก็ตามการเรียนการสอนก็ยังคงมีการกำหนดถึงทักษะพื้นฐาน หรือบทเพลงพื้นฐานที่ผู้เรียนในชั้นปีนั้น ๆ ต้องสามารถบรรเลงได้เช่น ในชั้นปีที่ 1 ผู้เรียนจะต้องสามารถบรรเลงบทเพลง Billie's bounce โดย Charlie Parker และสามารถบรรเลงบันไดเสียงไมเนอร์ได้ เป็นต้น โดยทักษะพื้นฐาน หรือบทเพลงที่กำหนดไว้จะเป็นตัวกำหนดในการประเมิน

สามารถสรุปได้ว่าวิชาเครื่องเอกจะเป็นเรื่องของทักษะดนตรี บันไดเสียงและ โมด เสียงประสาน ความเข้าใจในดนตรีแจ๊สในยุคต่าง ๆ อิมโพรไวส์ ภาษาแจ๊ส การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่ง

การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยนั้นจะมีเนื้อหาที่แตกต่างกันตามแต่ละชั้นปี ชั้นปีที่สูงกว่าย่อมมีเนื้อหาที่ซับซ้อนกว่าปีต้น

1.2 จุดประสงค์ของการประเมิน

การประเมินผู้เรียนมีเพื่อพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาการสอน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอน หรือ หลังการสอน (การสอบกลางภาคและปลายภาค) และนำมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อ ๆ ไป อีกทั้งยังเป็นการให้ข้อมูลกับผู้เรียนว่าตนเองนั้นมีข้อสังเกตในบรรเลงอย่างไรบ้าง โดยจุดประสงค์ของการประเมินจะมุ่งให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงดนตรีแจ๊สได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างสรรค์ดนตรีจากความรู้ได้อย่างครบถ้วน ถูกต้องอิมโพรไวส์ได้ตามสาระความรู้แต่ละระดับชั้น

1.3 การวิเคราะห์เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

จากการสัมภาษณ์เรื่องเกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คนประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สจำนวน 6 คน และศิลปินดนตรีแจ๊สจำนวน 3 คน ผลการสัมภาษณ์พบว่า หัวข้อในการประเมินดังนี้

ตารางที่ 14 หัวข้อในการประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

รายการประเมิน	อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊ส คนที่ 3	อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊ส คนที่ 6	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 1	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 2	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 3
1. ภาษาแจ๊ส	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. องค์ประกอบที่ใช้ในการอิมโพรไวส์									
2.1. บันไดเสียงและโหมด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.2. อาร์เปจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.3. เสียงประสาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.4. ซีควนซ์	-	-	-	✓	-	-	-	-	-

รายการประเมิน	อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊ส คนที่ 3	อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊ส คนที่ 6	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 1	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 2	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 3
7. ความดัง-เบา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8. แนวบรรเลงประกอบ									
8.1 การบรรเลงแนวบรรเลงประกอบ	-	-	✓	-	-	✓	-	-	-
8.2 แสดงให้เห็นถึงความปฏิสัมพันธ์ของวงดนตรี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9. การอ่านโน้ตฉบับพล้น	-	✓	✓	✓	-	✓	-	-	-
10. ถอดเสียง	-	-	✓	-	-	✓	-	✓	✓
11. แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในลักษณะที่เป็นปัจเจกของเครื่องดนตรี	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓
12. การสร้างสรรค์									
12.1 ความคิดสร้างสรรค์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
12.2 ความเป็นปัจเจกของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
13. พัฒนาการของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
14. ความตั้งใจในการเรียน	-	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓
15. การแสดงบนเวที									
15.1 อารมณ์ในการแสดง	-	-	-	-	✓	-	-	-	-
15.2 ท่าทางการแสดงบนเวที	-	-	-	-	✓	-	-	-	-
15.3 การแต่งกาย	-	-	-	-	✓	-	-	-	-

จากตารางการวิเคราะห์เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน ส่วนใหญ่แล้วจะมีการประเมินที่ใกล้เคียงกัน สามารถแบ่งเกณฑ์การประเมินได้ทั้งหมด 14 ข้อดังนี้

1) ภาษาแจ๊ส

จากตารางสามารถสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีการประเมินอิมโพรไวส์ในด้านภาษาแจ๊สและให้ความสำคัญในด้านนี้เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากภาษาแจ๊สคือสิ่งบ่งบอกเอกลักษณ์ความเป็นดนตรีแจ๊สที่ชัดเจน โดยในแต่ละยุคของดนตรีแจ๊ส มีสำเนียงการอิมโพรไวส์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น บีบ๊อป โพลบ๊อป ยุคนิวออร์ลีนส์ โมเดิร์น เป็นต้น โดยผู้เรียนต้องสามารถบรรเลงภาษาแจ๊สในยุคนั้นที่ต้องการจะสื่อถึงและจะต้องแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของภาษาในยุคนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน โดยอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 3 ได้ให้ความเห็นว่าระดับคะแนนแปรผันไปตามการใช้ภาษาแจ๊สของผู้เรียนที่สอดคล้องกับยุคและสไตล์ของบทเพลงที่กำลังอิมโพรไวส์ กล่าวคือผู้เรียนจะต้องสามารถแสดงภาษาแจ๊สให้เข้ากับบทเพลงนั้น ๆ และต้องคำนึงถึงสไตล์ของบทเพลง

ดังที่กล่าวไปข้างต้นว่าดนตรีแจ๊สแต่ละยุคมีภาษาและเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การอิมโพรไวส์จะต้องมีภาษาแจ๊สที่สอดคล้องกับสไตล์ของบทเพลงแต่ถึงกระนั้นการประเมินก็ได้ตัดสินแค่เพียงอิมโพรไวส์ตรงยุคสมัยเพียงเท่านั้น โดยมีเกณฑ์การประเมิน 2 ด้านได้แก่

ด้านที่ 1 การประเมินภาษาแจ๊สที่เกี่ยวข้องกับสไตล์ของบทเพลงโดยไม่สามารถอิมโพรไวส์สไตล์อื่นนอกจากบทเพลงได้ ในเกณฑ์นี้อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกคนที่ 3 และ คนที่ 4 มีความเห็นว่า ผู้เรียนจะต้องอิมโพรไวส์ให้ภาษาแจ๊สมีความเหมาะสมกับสไตล์ของบทเพลง ต้องสามารถตีความภาษาและเอกลักษณ์ของยุคนั้นออกมาให้ได้อย่างแตกฉาน ไม่ผิดเพี้ยนไปในทิศทางอื่น ซึ่งจะอ้างอิงความสอดคล้องด้านภาษาแจ๊สที่อิมโพรไวส์กับสาระเนื้อหาชั้นปีที่ผู้เข้ารับการประเมินกำลังศึกษาอยู่ เช่น หากเรียนชั้นปีที่ 2 เพลงที่เรียนคือเพลง Donna Lee ผู้เรียนจะต้องอิมโพรไวส์ด้วยภาษาแจ๊สแบบบีบ๊อปเท่านั้น แต่หากมีการอิมโพรไวส์ด้วยสไตล์อื่น ๆ ก็จะมีการแปรผันของคะแนนเนื่องจากภาษาแจ๊สของผู้เรียนไม่มีความสอดคล้องกับสไตล์บทเพลง

ด้านที่ 2 การประเมินภาษาแจ๊สเกี่ยวข้องกับสไตล์ของบทเพลงโดยสามารถเล่นสไตล์อื่นนอกเหนือสไตล์ของบทเพลงได้ โดยอาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊สคนที่ 1, 2, 5, 6 และศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 1, 2 และ 3 มีความเห็นว่า ถึงแม้จะอิมโพรไวส์ด้วยภาษาแจ๊สที่แตกต่างจากสไตล์ของบทเพลงก็

ตาม จะต้องประเมินอีกที่ว่า การบรรเลงนั้นเป็นอย่างไร มีการตีความใหม่ที่น่าสนใจและแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่พัฒนาจากสิ่งเดิม เนื่องจากการอิมโพรไวส์ด้วยสไตล์โมเดิร์นนั้นมีความยากและต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างมาก แสดงว่าผู้เรียนจะต้องมีความเก่งกาจในระดับที่สามารถอิมโพรไวส์เพลงยุคเก่าไปในทิศทางใหม่ ๆ ได้

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์การประเมินด้านภาษาเกี่ยวข้องกับสไตล์ของบทเพลง

รายการ	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรี แจ๊ส (n=6)	ศิลปินดนตรีแจ๊ส (n=3)	รวม	ร้อยละ
การประเมินภาษาแจ๊สที่เกี่ยวข้องกับ สไตล์ของบทเพลง (ไม่สามารถอิมโพร ไวส์สไตล์อื่นนอกจากบทเพลงได้)	2	-	2	22.22
การประเมินภาษาแจ๊สเกี่ยวข้องกับ สไตล์ของบทเพลง (สามารถเล่นสไตล์ อื่นนอกเหนือสไตล์ของบทเพลงได้)	4	3	7	77.77

*n=6 คือจำนวนอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส

*n=3 คือจำนวนศิลปินดนตรีแจ๊ส

เกณฑ์การประเมินด้านภาษาแจ๊สได้ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่จะมีเกณฑ์การประเมินคือคะแนนจะแปรผันตามความสอดคล้องของภาษาแจ๊สกับสไตล์ของบทเพลง

2) องค์ประกอบที่ใช้ในการอิมโพรไวส์

องค์ประกอบที่ใช้ในการอิมโพรไวส์สามารถประเมินได้จากความรู้ทฤษฎีต่าง ๆ ที่นำมาประกอบการอิมโพรไวส์ จากตารางสามารถเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีการประเมินอิมโพรไวส์ในด้าน 2.1. บันไดเสียง โหมด และอาร์เปจ 2.2 เสียงประสาน และ อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส 1 คน (n=6) ประเมินเรื่อง 2.3 ซีควนซ์

2.1 บันไดเสียง โหมด และอาร์เปจ การเลือกใช้บันไดเสียง โหมด และอาร์เปจ นั้นต้องเหมาะสมกับเสียงประสาน โดยจะต้องอาศัยความรู้จากทฤษฎีดนตรีเพื่อให้ความเข้าใจในการอิมโพรไวส์ ซึ่งเป็นเรื่องพื้นฐานที่ผู้เรียนจะต้องเข้าใจ ในหนึ่งคอร์สนั้นผู้เรียนสามารถใช้บันไดเสียง โหมด อาร์เปจ ได้หลากหลาย โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีทิศทางในการประเมินในทางเดียวกันว่าจะต้องดูภาพรวมทั้งหมด เนื่องจากไม่สามารถตรวจสอบโน้ตได้ทุกตัว และไม่สามารถบอกเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ แต่จะประเมินได้จากการอิมโพรไวส์ที่ผิดพลาดจนเกิดมีโน้ตที่ก่อให้เกิดเสียงที่กีด (avoid notes) ใน

บันไดเสียงของคอร์ดที่ทำให้เกิดเสียงกระด้างหากค้างเสียงไว้ โดยอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรี แจ๊สคนที่ 5 และศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 2 ได้มีความเห็นในการประเมินด้าน บันไดเสียง โหมด และ อาร์เปจโจว่า จะต้องฟังเป็นภาพรวมทั้งหมด และผู้ประเมินสามารถสอบถามผู้เรียนได้ว่า ทำไมถึงใช้โหมดนี้ อาร์เปจโจแบบนี้ในการอิมโพรไวส์ ถ้าหากตอบได้ถูกต้องตามที่ตนเองอิมโพรไวส์และมีความสอดคล้องกับเสียงประสาน คณะนักร้องมีการแปรผันไปในทิศทางที่ดี ผู้วิจัยได้นำเสนอตัวอย่างคำสัมภาษณ์ เรื่องการประเมินบันไดเสียง โหมด และอาร์เปจโจดังนี้

“ในเรื่องอาร์เปจโจนี้ก็พื้นฐานสำคัญที่ใช้ประเมินนะ แต่ก็บอกไม่ได้หรือว่าเขาเล่นลูกที่เปอร์เซ็นต์ถึงจะได้คะแนนเท่าไร เพราะคนเราไม่มีทางฟังแล้วจับว่า เด็กคนนี้เล่นลูกก็ตัวผิดก็ตัวคนเราไม่ใช่คอมพิวเตอร์ เลยจะประเมินจากภาพรวมทั้งหมด”

อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 5

“เรื่องพวกนี้เราประเมินกันตั้งแต่ก่อนสอบด้วยซ้ำ โดยการให้นักศึกษาเล่นอาร์เปจโจต่อเนื่องในคอร์ดของเพลงที่เรียนอยู่ในตอนอิมโพรไวส์จริง ๆ ก็ารู้ได้ว่าตรงไหนผิดตรงไหนถูก เพราะโน้ตพวกนี้จะเป็นพื้นที่นักศึกษาใช้อิมโพรไวส์ ก็จะประเมินจากตรงนี้ได้ แต่สุดท้ายก็จะให้คะแนนจากความเห็นส่วนตัวนะ ส่วนใหญ่ถ้าเล่นได้ก็ให้เต็มไปในข้อนี้ แต่มันก็เป็นแค่องค์ประกอบส่วนหนึ่ง”

ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 2

2.2 เสียงประสาน ผู้บรรเลงต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับเสียงประสานของบทเพลงที่จะต้องบรรเลง ซึ่งบทเพลงแจ๊สในแต่ละยุคมีความแตกต่างกัน ในดนตรีแจ๊สมักจะมีการเสริมเทนชัน (tensions) ทำให้การบรรเลงคอร์ดมีสีสันมากขึ้น มีการบรรเลงเสียงประสานแบบไร้พื้น ที่มักจะทำให้การตัดสินใจว่าเป็นเสียงประสานชนิดไหนนั้นยาก แต่จะตัดสินใจได้จากการฟังว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ มีการกดของเสียงประสานอย่างไร

การประเมินในหัวข้อเสียงประสานนั้นผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า สามารถประเมินจากการสร้างเสียงประสานของผู้เรียนถึง ความถูกต้องของเสียงประสาน ความสอดคล้องกับเทนชันที่เพิ่มในเสียงประสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเครื่องมือที่เป็นเครื่องแนวบรรเลงประกอบ จะต้องมีการสร้างเสียงประสานที่เหมาะสมในการบรรเลง โดยจะต้องแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในเสียงประสานอย่างแท้จริงว่า เสียงประสานชนิดนี้สามารถเติมเทนชันอะไรได้บ้าง มีการพลิกกลับเสียงประสานอย่างไร ยกตัวอย่างเช่น ในเพลง Misty เสียงประสานในห้องที่ 1 ของบทเพลงไม่สามารถเพิ่มโน้ตตัวที่ b_2 หรือ 4 ได้ เนื่องจากเป็นเสียงประสานชนิดเมเจอร์ มิใช่เสียงประสานชนิด

ไมเนอร์ หรือ ซัส (sus) หากมีการบรรเลงเสียงประสานที่ถูกตัด และเพิ่มแทนชั้นได้อย่างสอดคล้องกับเสียงประสาน คະแนย่อมมีการแปรผันไปในทิศทางที่ดี

นอกจากนั้นยังสามารถประเมินได้จากความสั่นไหวและต่อเนื่องของเสียงประสาน โดยอาจารย์ผู้สอนเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 3 และ 5 ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 2 มีความเห็นในการประเมินเสียงประสานไปในทิศทางเดียวกันว่า จะต้องมีความต่อเนื่องและไหลลื่น ไม่ใช่เป็นการบรรเลงเสียงประสานแบบการโดดโน้ตไปมา ซึ่งในที่นี้หมายถึงเสียงประสานนั้นจะต้องเคลื่อนโน้ตไปไม่ห่างจากเสียงประสานเดิมมากนัก ผู้วิจัยได้นำเสนอตัวอย่างคำสัมภาษณ์เรื่องการประเมินเสียงประสานดังนี้

“การสร้างเสียงประสาน ในดนตรีแจ๊สนั้นก็สามารถอิมโพรไวส์ในเสียงประสานได้เช่นกันโดยสามารถเพิ่มแทนชั้นตามความต้องการของผู้บรรเลง แต่ก็ต้องมีความเหมาะสมและมีความเข้าใจในการสร้างเสียงประสาน ผมจะมีเกณฑ์ความเข้าใจในฮาร์โมนีของนักศึกษา มันเป็นอย่างไง ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจในการสร้างเสียงประสานว่าคอร์ดนี่สามารถเพิ่มโน้ตอะไรได้บ้าง ถ้าหากเพิ่มโน้ตตัวที่ b2 บนคอร์ดที่ 1 ก็ถือว่าผิด”

อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 3

2.3 ซีควนซ์ มีผู้อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส 1 คน ประเมินในหัวข้อนี้ โดยจะประเมินจากการบรรเลงกลุ่มตัวโน้ตที่มีระยะห่างของชั้นคู่ที่เท่ากันเคลื่อนที่เข้าหาโน้ตอีกกลุ่มด้วยระยะห่างแบบขั้นคู่โดยสังเกตได้จากโน้ตตัวแรกของทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 1 ได้กล่าวเพียงว่ามีการประเมิน แต่ไม่ได้มีการให้รายละเอียดเพิ่มเติมแต่อย่างใดเกณฑ์ในการประเมินด้านองค์ประกอบที่ใช้อิมโพรไวส์ได้แก่ 1) บันไดเสียง โหมด และอาร์เปจ โดยคะแนนจะแปรผันตามความสอดคล้อง และความถูกต้อง โดยอ้างอิงความถูกต้องจากเสียงประสาน 2) เสียงประสาน คະแนยจะแปรผันตามความสอดคล้อง ความสั่นไหว ความถูกต้องของแทนชั้น

3) จังหวะ

จากตารางจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีการประเมินอิมโพรไวส์ในด้าน 3.1 จังหวะสวิง 3.2 การควบคุมจังหวะของค่าโน้ต 3.3 ความมั่นคงในจังหวะ 3.4 จังหวะชัด 3.5 การสร้างโมทีฟ 3.6 การพัฒนาโมทีฟ และ อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สจำนวน 2 คน (n=6) มีการประเมินในด้าน 3.7 กรูฟ

3.1 จังหวะสวิง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การประเมิน อิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส จังหวะสวิงถือเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ แต่ไม่สามารถที่จะประเมินได้อย่างชัดเจน เนื่องจากจังหวะสวิงนั้นไม่สามารถมีเกณฑ์ประเมินได้อย่างชัดเจน เนื่องจากจังหวะสวิง เป็นสิ่งที่ไม่ได้มีการกำหนดอย่างแน่นอนว่าควรจะมีกี่จังหวะมากน้อยแค่ไหน ค่าความยาวของโน้ตสามารถ ยืดหยุ่นได้ ไม่มีรูปแบบที่ถูกต้องตายตัว ให้ความรู้สึกหน่วงและโยนกว่าโน้ตแบบปกติ เป็นการบรรเลง จากความรู้สึกของผู้บรรเลงเข้าไปในตัวโน้ตทำให้จังหวะสวิงของผู้บรรเลงแต่ละคนนั้นไม่เหมือนกัน ซึ่ง ไม่มีผู้ใดถูกหรือผิด ผู้วิจัยได้นำเสนอตัวอย่างคำสัมภาษณ์เรื่องการประเมินจังหวะสวิงดังนี้

“จังหวะสวิงมันเป็นสิ่งที่จับได้ยากมากเอาจริง ๆ ก็อาจจะพูดได้ว่าไม่สามารถ ประเมินในส่วนนี้ได้ด้วยซ้ำ เพียงแต่รู้สึกได้ว่าเขาเล่นออกมาแล้วรู้สึกสวิง ไม่ใช่เล่นโน้ตตรง ๆ”

อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 2

“ถ้าเป็นในเรื่องของจังหวะ พี่คิดว่าจังหวะสวิงนี่คือสิ่งที่ต้องดูก่อนเลยว่าเล่นแล้วสวิงไหม แต่ มากน้อยขนาดไหนนี่แล้วแต่ความชอบนะ บางคนเล่นสวิงแบบเลย์แบคมาก ๆ แต่ยังไม่หลุดจาก จังหวะ บางคนเล่นสวิงแบบไม่เลย์แบคมาก กระชับๆ ก็ไม่มีอันไหนผิดแล้วแต่ว่าจะชอบเล่นแบบไหน มากกว่า”

ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 3

3.2 การควบคุมจังหวะของค่าน้ต ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีความเห็นไปในทิศทาง เดียวกันว่า ผู้เรียนจะต้องสามารถควบคุมค่าความยาว-สั้น จังหวะตกและยก การบรรเลงในด้าน จังหวะมีการติดขัดหรือไม่ หากไม่สามารถควบคุมจังหวะของได้คะแนนก็จะมีการแปรผันตามความ ผิดพลาดของผู้บรรเลง

การประเมินเรื่องการควบคุมจังหวะนั้นจะสามารถสังเกตได้ง่ายหากเป็นการบรรเลงคู่กับ เครื่องนับจังหวะ และการบรรเลงคู่กับแนวบรรเลงประกอบ จะเห็นได้ชัดชัดเจนว่า ผู้รับการประเมิน สามารถควบคุมจังหวะของค่าน้ตได้ดีหรือไม่ เช่นการขึ้นต้นประโยคอิมโพรไวส์ด้วยจังหวะยกก็ จะต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าอยู่ในจังหวะยกมิใช่อยู่ที่กลางระหว่างจังหวะยกกับจังหวะตก แต่ เกณฑ์การประเมินนั้นก็มิได้เป็นที่ชัดเจน จะเป็นการให้คะแนนตามความเห็นของผู้ประเมินว่า

ผิดพลาดมากอาจจะได้คะแนนที่น้อย ผิดพลาดน้อยอาจจะได้คะแนนที่เกือบเต็ม ผู้วิจัยได้นำเสนอตัวอย่างคำสัมภาษณ์เรื่องการประเมินการควบคุมจังหวะของค่านोटดังนี้

“จะต้องเล่นให้รู้สึกถึงจังหวะ ไม่ใช่เปไปมา ต้องสามารถควบคุมจังหวะของโน้ตได้ เช่นสั้นยาว ขึ้นลงจังหวะตกจังหวะยก”

อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 1

3.3 ความมั่นคงในจังหวะ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การประเมินอิมโพรไวส์จะต้องมีการประเมินในด้านความมั่นคงในจังหวะ ประเมินได้จากการสังเกตว่า ผู้เรียนมีความมั่นคงในจังหวะหรือไม่ มีการเร่งจังหวะ หรือยืดให้ช้าลงระหว่างเพลงหรือไม่ ทั้งนี้ก็ไม่สามารถจำแนกเกณฑ์ออกมาได้อย่างชัดเจนเช่นเดียวกับ จังหวะสวิง บันไดเสียง โหมด และอาร์เปจ เนื่องจากผู้ประเมินจะสังเกตได้เพียงจังหวะมีความเร็วขึ้นหรือช้าลง โดยการประเมินนั้นจะมองเป็นภาพรวมว่าทั้งบทเพลงมีการแปรผันด้านความมั่นคงในจังหวะมากน้อยเพียงใด แต่หากความแปรผันของจังหวะแสดงออกอย่างชัดเจนเช่น เริ่มต้นเพลงด้วยความเร็ว โน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 120 แต่ตอนจะจบเพลงความเร็วของบทเพลงเหลือเพียง โน้ตตัวดำมีค่าเท่ากับ 90 ก็ย่อมส่งผลให้คะแนนไปในทิศทางที่ไม่ดีนัก

3.4 จังหวะชัด ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ในการประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สจะต้องมีการประเมินในด้านจังหวะชัด ในดนตรีแจ๊สนั้นมีหลากหลายบทเพลงที่มีการบรรเลงโน้ตที่อยู่ในจังหวะรอง ที่เป็นจังหวะยก หรือจังหวะกึ่งยกกึ่งตก โดยศิลปินป๊อปดนตรีแจ๊สคนที่ 1 ให้ความเห็นในการประเมินเรื่องจังหวะชัดว่า ผู้เรียนจะต้องแสดงให้เห็นถึงการบรรเลงจังหวะรองที่ชัดเจน

3.5 การสร้างโมทีฟ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ในการประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สจะต้องมีการประเมินในด้านการสร้างโมทีฟ ที่เป็นการสร้างประโยคจังหวะในการต้นสดขึ้นมาใหม่ ซึ่งจะต้องมีการควบคุมได้เป็นอย่างดี สามารถประเมินได้จากการสร้างการนำมาใช้ซ้ำ การยืดโมทีฟ การขยายโมทีฟ โดยอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกคนที่ 2 ให้ความเห็นว่าการประเมินอิมโพรไวส์นั้นควรจะประเมินเรื่องโมทีฟก็จริงอยู่ แต่สำหรับดนตรีแจ๊สบางสไตล์โมทีฟก็ไม่มีมีความจำเป็นมากนักเช่น บีบ๊อป ที่ควรจะประเมินทำนองหรือรูปแบบการอิมโพรไวส์ที่เป็นทำนองเสียมากกว่า

3.6 การพัฒนาโมทีฟ จากตารางจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ในการประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สจะต้องมีการประเมินในด้านการพัฒนาโมทีฟ เมื่อมีการสร้างโมทีฟแล้วนั้น ก็ต้องมีการพัฒนาโมทีฟ สามารถสังเกตได้จากการที่นำโมทีฟเดิมมาพัฒนาต่อยอดเป็นโมทีฟใหม่ ซึ่งหากสามารถพัฒนาโมทีฟได้เป็นอย่างดีจะแนบแน่นย่อมแปรผันไปทิศทางที่ดี

3.7 กรูฟ (groove) จากตารางจะเห็นได้ว่ามีอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สจำนวน 2 คน (n=6) มีการประเมินในด้านนี้ สามารถประเมินจากทั้งวงบรรเลงไปในสัดส่วนเดียวกันมีสัดส่วนที่ชัดเจน โดยอาจารย์ผู้สอนเครื่องเอกดนตรีแจ๊สได้มีความเห็นในการประเมินกรูฟว่า อย่างบทเพลงมีกรูฟเป็นเซบีต 2 ชั้น ทั้งวงก็ต้องบรรเลงด้วยกรูฟที่เป็นเซบีต 2 ชั้น ไม่สามารถบรรเลงด้วยกรูฟเซบีต 1 ชั้น 3 พยางค์ได้ สามารถสรุปได้ว่าเกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในด้านกรูฟนั้นจะแนบแน่นจะแปรผันจาก ความชัดเจนในกรูฟของผู้บรรเลง

เกณฑ์การประเมินด้านจังหวะนั้นประกอบด้วย 3.1 จังหวะสวิง โดยเกณฑ์ในด้านนี้ไม่เป็นที่แน่ชัด แต่สามารถประเมินได้จากการที่ผู้เรียนบรรเลงจังหวะสวิงหรือไม่สวิง 3.2 ความมั่นคงในจังหวะจะแนบแน่นแปรผันไปตามความมั่นคงในจังหวะว่ามีการบรรเลงที่เร็วขึ้นหรือช้าลง 3.3 จังหวะชัด เกณฑ์การประเมินจะแปรผันไปตามความชัดเจน พร้อมเพรียง ในการบรรเลง 3.4 การสร้างโมทีฟ เกณฑ์การประเมินจะแปรผันไปตามการสร้างโมทีฟ โดยจะต้องมีการสร้างโมทีฟขึ้นมาใหม่ หรือสร้างโมทีฟขึ้นจากทำนองหลักก็ได้ 3.6 การพัฒนาโมทีฟ เกณฑ์การประเมินจะแปรผันไปตามการพัฒนาโมทีฟ โดนจะต้องมีการพัฒนาโมทีฟที่เคยใช้แล้วเช่น นำมายืดหรือขยาย

4) บทเพลง

ดนตรีแจ๊สถึงแม้ว่าจะเป็นดนตรีที่เปิดกว้างให้ผู้บรรเลงสามารถสร้างสรรค์ตามความต้องการ แต่การอิมโพรไวส์จำเป็นต้องสร้างสรรค์อยู่ในกรอบที่เรียกว่าบทเพลง เนื่องจากการประเมินในที่นี้ไม่ได้เป็นการประเมินดนตรีแจ๊สในรูปแบบฟรีแจ๊ส หรือฟรีอิมโพรไวส์ ทำให้กรอบในด้านของบทเพลงนั้นยังคงมีอยู่ จากตารางสามารถสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คนมีการประเมินในด้านบทเพลง โดยมีหัวข้อการประเมินดังนี้

4.1 ความถูกต้องของทำนองหลัก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 8 คน จาก 9 คน มีการประเมินในเรื่องความถูกต้องของทำนองหลัก เนื่องจากการบรรเลงทำนองหลักให้ถูกต้องนั้นเป็นสิ่งพื้นฐานที่บรรเลงควรรู้ก่อนที่จะอิมโพรไวส์ โดยผู้ให้จะมีการกำหนดฉบับของทำนองหลักให้ชัดเจนว่าจะบรรเลงตาม

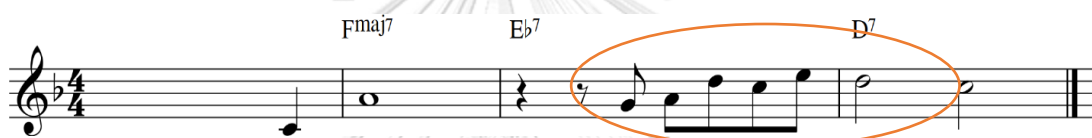
โน้ตที่ถูกบันทึกในหนังสือ Real Book หรือตามฉบับของศิลปิน ก็จะต้องเล่นให้เกิดความถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งผู้บรรเลงสามารถอิมโพรไวส์ในทำนองหลักเพื่อเพิ่มลวดลายในการบรรเลงได้

ถ้าหากมีการอิมโพรไวส์ในทำนองหลักผู้เรียนจะต้องแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างแท้จริง ไม่ใช่การบรรเลงแบบผิดจังหวะหรือผิดโน้ตยกตัวอย่างเช่น เพลง Day Of Wine and Roses

ตัวอย่างทำนองหลักเพลง Day of Wine and Roses ตามต้นฉบับของ Blake Edwards

ภาพที่ 18 ทำนองหลักเพลง Day of Wine and Roses ตามต้นฉบับของ Blake Edwards ตัวอย่างการอิมโพรไวส์ในทำนองหลักเพื่อเพิ่มลวดลายในการบรรเลงโดยอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 3

ภาพที่ 19 การอิมโพรไวส์ในทำนองหลักเพื่อเพิ่มลวดลายในการบรรเลงโดยอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 3

จากภาพตัวอย่างการบรรเลงทำนองหลักจะเห็นว่าภาพที่ 19 มีการเปลี่ยนจังหวะในครั้งที่ 2 จากที่ต้องบรรเลงในจังหวะที่ 2 เป็นจังหวะยกของ 2 และมีการเพิ่มโน้ตในจังหวะที่ 3 และ 4

อย่างไรก็ตามในบทเพลงบางเพลงผู้บรรเลงอาจไม่สามารถอิมโพรไวส์ในท่อนของทำนองหลักได้ เนื่องจากเป็นทำนองหลักที่อิมโพรไวส์ค่อนข้างยากเช่น เพลง Donna Lee โดยอาจารย์ผู้สอนเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 2 และ 3 มีความเห็นว่า โบทเพลงบางเพลงที่ไม่มีช่องว่างหรือพื้นที่ให้อิมโพรไวส์มากนัก ในกรณีนี้ผู้บรรเลงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบรรเลงทำนองหลักให้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์

4.2 ความถูกต้องของสังคีตลักษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คนมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ผู้เข้ารับการศึกษาจะต้องสร้างทำนองอิมโพรไวส์อยู่บนสังคีตลักษณ์รูปแบบต่าง ๆ อย่างเคร่งครัดไม่มีผิดเพี้ยน ในการประเมินความถูกต้องของสังคีตลักษณ์นั้นจะสังเกตจากการอิมโพรไวส์ด้วยอาร์เปจโจว่ามีความสอดคล้องกับสังคีตลักษณ์หรือไม่ มีการหลงสังคีตลักษณ์แล้วสามารถกลับเข้าสู่ความถูกต้องได้หรือไม่ ถ้าหากอิมโพรไวส์แล้วมีความสอดคล้องกับสังคีตลักษณ์ มีความเข้าใจในสังคีตลักษณ์ทำให้การอิมโพรไวส์เป็นไปอย่างลื่นไหลไม่ติดขัด หรือไม่มีการหลงท่อน ย่อมส่งผลให้การแปรผันของคะแนนเป็นไปในทิศทางที่ดี

4.3 การตีความบทเพลง ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คนมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าการประเมินอิมโพรไวส์ต้องมีการประเมินในด้านการตีความบทเพลง โดย ผู้เข้ารับการประเมินต้องแสดงความสามารถในการตีความบทเพลง โดยตีความว่าเป็นบทเพลงแจ๊สในรูปแบบใดควรบรรเลงด้วยภาษาแบบไหนถึงจะเหมาะสม ในการประเมินเรื่องการตีความบทเพลงนั้นจะประเมินจากการที่ผู้เข้ารับการประเมิน บรรเลงบทเพลงในทำนองหลัก ว่ามีการเปลี่ยนแปลงจังหวะ หรือเปลี่ยนแปลงทำนองหลักไปในทิศทางใด และอิมโพรไวส์ได้มีความสอดคล้องกับบทเพลงหรือไม่ หากมีความสอดคล้องจะแนบยอมแปรผันไปในทิศทางที่ดี

4.4 การบรรเลงเพลงจากความจำ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 8 คน จาก 9 คน มีการประเมินในเรื่องการบรรเลงเพลงจากความจำ และ 1 คนที่มีได้ประเมิน ในการสอบของวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สนั้น ส่วนใหญ่จะให้บรรเลงจากความจำของผู้เข้ารับการประเมิน ไม่สามารถที่จะดูโน้ตหรือเสียงประสานที่จะอิมโพรไวส์ได้ โดยผู้เรียนจะต้องบรรเลงทำนองหลักให้ถูกต้องสมบูรณ์และอิมโพรไวส์ให้ถูกต้องตามสังคีตลักษณะของบทเพลง มีการดูโน้ตที่จับบันทึกไว้จะต้องตัดคะแนนหรือให้บรรเลงใหม่โดยไม่ให้ดู

เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในด้านบทเพลงประกอบด้วย 4.1 ความถูกต้องของทำนองหลัก โดยคะแนนจะแปรผันตามความถูกต้องของทำนองหลัก ซึ่งจะต้องมีการตกลงว่าจะบรรเลงฉบับของผู้ใดและถึงแม้ว่าจะมีการอิมโพรไวส์ในทำนองหลักก็จะต้องสามารถบรรเลงให้เห็นถึงความเข้าใจในทำนองหลักอย่างแท้จริง 4.2 ความถูกต้องของสังคีตลักษณะ คะแนนจะแปรผันไปตามความถูกต้องของสังคีตลักษณะ 4.3 การตีความบทเพลง คะแนนจะแปรผันไปตามความเหมาะสมในการตีความบทเพลง 4.4 การบรรเลงเพลงจากความจำ คะแนนแปรผันไปตามการบรรเลงที่มาจากความจำโดยไม่มีการดูโน้ตว่าสามารถบรรเลงได้ถูกต้องมากน้อยเพียงใด

5) การสร้างประโยค-วลี

ประโยค-วลี (phrasing) ประโยควลีที่นั้นจะต้องมีความชัดเจนในการเริ่มประโยค-จบประโยค มีช่องว่างวรรคตอนในการบรรเลง รู้จักการผสมผสานที่หลากหลาย มีการใช้โน้ตระดับตกแต่งให้ทำนองเกิดความน่าสนใจไม่ใช่เพียงการไล่บันไดเสียงขึ้นลงเท่านั้น จากตารางสามารถสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีการประเมินได้ด้านประโยค-วลี โดยมีหัวข้อในการประเมินดังนี้ 5.1 การสร้างประโยค-วลี 5.2 การพัฒนาประโยค-วลี 5.3 มีการหยุดที่เหมาะสม

5.1 การสร้างประโยควลี สามารถประเมินได้จากการขึ้นต้นประโยคและจบประโยคในการอิมโพรไวส์ การขึ้นต้นจะต้องมีโน้ตที่ถูกต้องตามบันไดเสียง โหมด หรืออาร์เปจ การขึ้นประโยคต้องมี

ความชัดเจนให้ผู้ประเมินได้ทราบว่าตั้งใจจะบรรเลงในจังหวัด หรือจังหวัดใด มีการสร้างประโยชน์ที่ดีและน่าสนใจ ซึ่งคะแนนจะแปรผันไปในทิศทางที่ดีจากความเหมาะสมของการสร้างประโยชน์

5.2 การพัฒนาประโยชน์-วลี สามารถประเมินได้จากการที่นำประโยชน์ในการอิมโพรไวส์มาพัฒนาต่อยอดให้มีความน่าติดตามมากขึ้น เมื่อฟังแล้วยังรู้สึกได้ถึงประโยชน์เกื้อกูลที่นำมาพัฒนาใหม่ สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บรรเลงมีความเข้าใจในการอิมโพรไวส์อย่างดีเยี่ยม และสามารถควบคุมการอิมโพรไวส์ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นเมื่อมีการพัฒนาประโยชน์-วลีมา คะแนนย่อมแปรผันไปในทิศทางที่ดี

5.3 มีการหยุดที่เหมาะสม อาจารย์ผู้สอนเครื่องเอกดนตรีแจ๊สทั้งการอิมโพรไวส์นั้นจะต้องมีวรรคตอน มีการหยุดเพื่อจบประโยค มีการเว้นหยุดเพื่อให้เกิดช่องว่าง โดย อาจารย์ผู้สอนเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 1 และศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 3 มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การอิมโพรไวส์นั้นจะต้องมีการเว้นหยุดไม่ใช่เล่นตลอดเวลา ถึงกระนั้นอาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊สคนที่ 3 มีความเห็นในเรื่องนี้ว่า การหยุดนั้นไม่จำเป็นมากนักถ้าหากมีวรรคตอนในการอิมโพรไวส์ แต่ไม่มีความน่าสนใจก็จะได้คะแนนที่น้อย กลับกันถ้าหากการอิมโพรไวส์โดยไม่มีการหยุดแต่มีความน่าสนใจ ก็จะได้คะแนนที่เยอะกว่า ผู้วิจัยได้นำเสนอตัวอย่างการสัมภาษณ์เรื่องการหยุดที่เหมาะสมดังนี้

“การที่เล่นไม่หยุดแต่มีไลน์แบบบีบ๊อปแทนซึ่งมันอาจมีความน่าสนใจมากกว่าโมทีฟอะอีกเปรียบเทียบกับง่าย ๆ กับการเล่นเป็นโมทีฟแต่น่าเบื่อ กับการเล่นเป็นไฟเลย์แบบไม่หยุดแต่มันน่าสนใจ ผมก็ให้คะแนนเขาเยอะนะ”

อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 3

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

เกณฑ์การสร้างประโยชน์-วลี ประกอบด้วย 5.1 การสร้างประโยชน์ โดยคะแนนจะแปรผันตามการใช้โน้ตที่เหมาะสมถูกต้องตามเสียงประสาน การขึ้นต้นประโยค การจบประโยคต้องมีความชัดเจน 5.2 การพัฒนาประโยชน์-วลี คะแนนจะแปรผันตามการนำประโยชน์-วลีที่เคยใช้ในการอิมโพรไวส์มาพัฒนาต่อ สามารถควบคุมประโยคได้เป็นอย่างดี 5.3 มีการหยุดที่เหมาะสม เกณฑ์จะแปรผันตามการอิมโพรไวส์ที่มีการเว้นหยุดมิใช่เพียงการอิมโพรไวส์ด้วยบันไดเสียงที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียว

6) คุณภาพของเสียง

เสียงของผู้บรรเลงนั้นมีความหลากหลายตามความชื่นชอบของแต่ละคน ผู้เรียนบางคนชื่นชอบที่จะให้มีเสียงลมขณะเป่าทรัมเป็ต หรือเสียงของแซ็กโซโฟนที่มีความแตกบ้าง ซึ่งในเรื่องนี้ไม่มีเกณฑ์กำหนดว่าควรจะมีเสียงออกมาอย่างไร อย่างไรก็ตามการประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สก็

ยังคงมีประเมินในด้านเสียงอยู่ จากตารางสามารถสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีหัวข้อและเกณฑ์การประเมินดังนี้

6.1 ความถูกต้องของระดับเสียง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 8 คน มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าการประเมินในด้านความถูกต้องของระดับเสียงนั้นจะประเมินว่าผู้บรรเลงสามารถอิมโพรไวส์โดยมีระดับเสียงที่เพี้ยนหรือตรง ถ้าหากมีความถูกต้องทั้งหมดคะแนนย่อมแปรผันไปในทิศทางที่ดี ถึงกระนั้นอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 2 ได้มีความเห็นว่า การให้ประเมินว่าเสียงอยู่ในระดับที่ถูกต้องทั้งหมดนั้นก็ก็เป็นสิ่งที่ดี แต่ศิลปินแจ๊สหลายคนที่มีการอิมโพรไวส์โดยตั้งใจทำให้เสียงเพี้ยนอย่าง ชาร์ลี ปาร์กเกอร์ นักแซ็กโซโฟนที่มีความเพี้ยนอยู่ในการอิมโพรไวส์แต่บังเอิญฟังออกมาแล้วพบว่าดี ดังนั้นความถูกต้องของระดับเสียงทั้งหมดทุกตัวอาจไม่ใช่สิ่งที่ไม่สำคัญมากนัก เนื่องจากมนุษย์มีหูหนวนด์ที่จะทำให้โน้ตทุกตัวนั้นมีความตรง ความผิดพลาดก็ถือเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งในการสร้างศิลปะ

6.2 ความสมดุลกับวงดนตรี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าการประเมินในด้านความสมดุลกับวงดนตรีนั้นสามารถประเมินได้จาก เสียงที่ผู้เข้ารับการทดสอบว่ามีความเบา-ดังกว่าแนวบรรเลงประกอบหรือไม่ ถ้าหากเบาไปก็จะได้ยินการอิมโพรไวส์ ดังไปก็จะได้ยินเสียงเครื่องดนตรีอื่น ๆ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องจัดความสมดุลกับแนวบรรเลงประกอบให้พอดี

เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในด้านของเสียงประกอบด้วย 6.1 ความถูกต้องของระดับเสียง โดยคะแนนจะแปรผันตามความตรงของระดับเสียง 6.2 ความสมดุลกับวงดนตรี คะแนนจะแปรผันไปตามความสมดุลของผู้อิมโพรไวส์กับวงแนวบรรเลงประกอบ มีให้ดังกินไปหรือเบาเกินไป

7) ความดัง-เบา

จากตารางสามารถสรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีการประเมินความดัง-เบา ในการประเมินอิมโพรไวส์ โดยจะประเมินจากการบรรเลงดัง-เบาในแต่ละท่อนอย่างเหมาะสม ยกตัวอย่างในเช่นเพลง The Shadow of Your Smile ที่อยู่ในจังหวะบัลลาด การแสดงถึงความดังเบาที่กว้างในแต่ละท่อนของบทเพลงนั้นถือเป็นการบรรเลงที่ดี แต่การประเมินด้านดัง-เบา อาจไม่มีความจำเป็นในดนตรีแจ๊สบางสไตล์ โดยอาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊สคนที่ 2 และ 3 มีความเห็นว่า ถ้าหากมีความดัง-เบาในแจ๊สบีบ๊อปแล้วดูเหมือนว่าจะไม่ควรเท่าไรนัก การบรรเลงจะต้องคอยระวังตลอดเวลา ทั้งที่ดนตรีแจ๊สบีบ๊อปมีโน้ตที่ค่อนข้างซับซ้อนและต้องบรรเลงแทบจะตลอดเวลา

เกณฑ์การประเมินประเมินความดัง-เบา นั้นประกอบไปด้วย การแสดงความดัง-เบาที่กว้างขวางอย่างชัดเจนเหมาะสมกับแนวเพลง โดยคะแนนจะแปรผันไปตามความเหมาะสมจากการบรรเลง และจะต้องคำนึงถึงสไตล์เพลงที่กำลังบรรเลง เนื่องจากบางสไตล์ความดังเบาไม่ได้มีความจำเป็นมากนัก

8) แนวบรรเลงประกอบ

8.1 แนวบรรเลงประกอบ จากตารางจะเห็นได้ว่ามีอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส 2 คน มีการประเมินในหัวข้อแนวบรรเลงประกอบเนื่องจากในวิชาเครื่องเอกนั้น จะมีเครื่องที่สามารถแนวบรรเลงประกอบได้ โดยจะประเมินจากการเล่นแนวบรรเลงประกอบให้สอดคล้องกับผู้ที่กำลังอิมโพรไวส์และสอดคล้องกับบทเพลง โดยอาจารย์ผู้สอนเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 3 และ 6 ได้มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การประเมินอิมโพรไวส์นั้นสำหรับบางเครื่องเอกจำเป็นที่จะต้องประเมินในเรื่องนี้ด้วย เนื่องจากแนวบรรเลงประกอบก็เป็นการอิมโพรไวส์อย่างหนึ่งเช่นกัน ดังนั้นการประเมินในเรื่องนี้จะส่งผลต่อตัวผู้เรียนเพราะเวลาไปแสดงดนตรีนอกรั้วมหาวิทยาลัยผู้บรรเลงไม่สามารถที่จะเป็นผู้อิมโพรไวส์หลักได้ตลอดเวลา

8.2 การแสดงให้เห็นถึงความปฏิสัมพันธ์ของวงดนตรี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีการประเมินในเรื่อง การแสดงให้เห็นถึงความปฏิสัมพันธ์ของวงดนตรี เนื่องจากการอิมโพรไวส์มิได้มีเพียงผู้อิมโพรไวส์หลักเพียงเท่านั้น แต่ยังมีผู้บรรเลงทำนองประกอบอีกด้วย ซึ่งทั้งผู้อิมโพรไวส์หลักและวงดนตรีสามารถโต้ตอบกันได้ผ่านเสียงดนตรีเช่นเดียวกับการพูดคุย แต่ถึงกระนั้นการโต้ตอบในการสอบนั้นก็ได้เป็นสิ่งจำเป็นมากนัก ถึงแม้ว่าจะมีหัวข้อการประเมินนี้ก็ตาม โดยอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 2, 3 และ ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 3 มีความเห็นว่า การตอบโต้ขณะที่กำลังทำการสอบนั้นอาจเป็นการบรรเลงที่ถูกจัดเตรียมขึ้นก็เป็นได้ ซึ่งก็มีใช้ประเด็นสำคัญอะไรที่จะต้องประเมินหากไม่มีการตอบโต้ของวงดนตรีกับผู้อิมโพรไวส์หลักก็ไม่เป็นไร

เกณฑ์การประเมินด้านแนวบรรเลงประกอบได้ว่าคะแนนจะแปรผันจาก ความสอดคล้องกับผู้อิมโพรไวส์ ความสอดคล้องกับบทเพลง 8.2 แสดงให้เห็นถึงความปฏิสัมพันธ์ของวงดนตรี คะแนนจะแปรผันไปตามการโต้ตอบระหว่างผู้อิมโพรไวส์กับแนวบรรเลงประกอบ

9) การอ่านโน้ตฉับพลัน

จากตารางจะเห็นได้ว่า มีผู้อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส 3 คน มีการประเมินในด้านการอ่านโน้ตฉับพลัน จะประเมินด้วยการให้ผู้เข้ารับการทดสอบอิมโพรไวส์บทเพลงที่ไม่เคย

บรรเลงในห้องเรียน โดยจะประเมินว่าสามารถอิมโพรไวส์ด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใด หากสามารถอิมโพรไวส์ได้ตรงสังคีตลักษณ์ มีความถูกต้องของ บันไดเสียง โหมด อาร์เปจโจ จังหวะต่าง ๆ คะแนนย่อมแปรผันไปในทิศทางที่ดี โดยอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 6 มีความเห็นว่า การให้การอ่านโน้ตฉบับล้นนั้นจะทำให้เห็นว่าผู้เรียนมีประสบการณ์มากน้อยเพียงใด และสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ากับบทเพลงที่ไม่เจอมาก่อนได้อย่างไร ทั้งนี้เพื่อการเป็นนักดนตรีที่ดี ในชีวิตการทำงานปัญหาลักษณะนี้สามารถพบเจอได้ในอาชีพนักดนตรี จึงอยากที่จะมีการฝึกฝนให้มีความสามารถที่จะไปประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริง ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าเกณฑ์การประเมินการอ่านโน้ตฉบับล้นคะแนนจะแปรผันตามความถูกต้องที่ได้อิมโพรไวส์จากบทเพลงที่ไม่เคยบรรเลง

10) การถอดเสียง (Transcription)

จากตารางจะเห็นได้ว่า มีอาจารย์ผู้สอนเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส 1 คน และ ศิลปินดนตรีแจ๊ส 3 คน มีการประเมินในด้านการถอดเสียง ถึงแม้จะไม่ได้เป็นการอิมโพรไวส์โดยตรงแต่จะเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาดนตรีแจ๊ส เทคนิควิธีการบรรเลงของศิลปิน เอกลักษณ์ของศิลปิน กล่าวคือจะเป็นการแกะโน้ตและบรรเลงไปพร้อมกับเพลงของศิลปินที่เลือก เกณฑ์การประเมินนั้นสามารถประเมินได้จากความถูกต้องแม่นยำของโน้ตที่แกะ ความถูกต้องของจังหวะที่บรรเลงไปพร้อมกับเพลง หากการบรรเลงมีความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์คะแนนย่อมแปรผันไปในทิศทางที่ดี

11) แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในลักษณะที่เป็นปัจเจกของเครื่องดนตรี

จาดตารางที่ 14 จะเห็นได้ว่ามีอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส 5 คน และ ศิลปินดนตรีแจ๊ส 3 คน มีการประเมินด้านการแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในลักษณะที่เป็นปัจเจกของเครื่องดนตรี โดยจะประเมินจากความรู้และเข้าใจในเครื่องดนตรี ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องสามารถแสดงให้เห็นถึงหน้าที่ในเครื่องดนตรีของตนเองได้อย่างแน่ชัด เช่นเป็นเครื่องแนวบรรเลงประกอบ สามารถบรรเลงแบบไหนได้บ้าง มีเทคนิคที่เครื่องดนตรีชนิดอื่นไม่สามารถทำได้หรือไม่ กล่าวคือเป็นความเข้าใจในเครื่องดนตรีของตนเอง สรุปได้ว่าเกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ด้านการแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในลักษณะที่เป็นปัจเจกของเครื่องดนตรีนั้นคะแนนจะแปรผันตามสิ่งที่คุณเข้ารับการทดสอบอิมโพรไวส์ว่ามีความเข้าใจในเอกลักษณ์ของเครื่องดนตรีหรือไม่ สามารถทำเสียงหรือวิธีการเล่นที่เครื่องดนตรีอื่นไม่สามารถทำได้หรือไม่ หากมีความรู้ความเข้าใจคะแนนย่อมแปรผันไปในทิศทางที่ดี

12) ความคิดสร้างสรรค์และความเป็นปัจเจก

การอิมโพรไวส์มิใช่การลอกทำนองหรือลิกซ์ของศิลปินดนตรีแจ๊สมาบรรเลงเพียงเท่านั้น ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องมีการสร้างสรรค์และมีความเป็นปัจเจกบุคคลในการอิมโพรไวส์ด้วย จากตาราง จะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คนมีการประเมินในด้านนี้ประกอบด้วย

12.1 ความคิดสร้างสรรค์ จากตารางจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คนมีการประเมินในด้านความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งผู้เรียนจะต้องสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีใช้การลอกเลียนแบบคนอื่นในการอิมโพรไวส์ โดยจะประเมินได้จากการสร้างทำนองที่แปลกใหม่ โดยอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกคนที่ 2 ได้มีความคิดเห็นในด้านการประเมินความคิดสร้างสรรค์ว่า ในการสอบนั้นความคิดสร้างสรรค์จะถูกจำกัดเพราะจะต้องมีการเตรียมตัวเป็นอย่างดี เพื่อให้การอิมโพรไวส์มีความราบรื่น ดังนั้นสิ่งที่ผู้เข้ารับการทดสอบอิมโพรไวส์นั้นอาจมิใช่ความคิดสร้างสรรค์ที่คิดขึ้นมาใหม่อย่างแท้จริง

“สำหรับในสถานศึกษา ตอนเข้าห้องสอบไปในการเล่นเพลง 2 เพลง 3 เพลง สุดท้ายจะกลายเป็นเราไปบังคับสิ่งที่เขาคิดโดยปริยายอยู่แล้ว ในการสอบต้องเล่นแบบนั้นแบบนี้เหมือนตอนเรียน แล้วเอาสิ่งที่เรียนมาแสดงให้อาจารย์ดู เพราะฉะนั้นตอนสอบการสร้างสรรค์นี้มันมีแต่ว่าไม่เท่าไร เพราะว่าจะถูกบังคับโดยตัวมันเอง”

อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 2

“ดนตรีแจ๊สคือครีเอทีฟมิวสิก แน่นนอนว่าคนเล่นต้องมีความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นของตัวเอง คือผมจะดูว่าสิ่งที่เล่นมานั้น Copy คนอื่นมาหรือเปล่า”

ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 1

12.2 ความเป็นปัจเจกของผู้เรียน จากตารางจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คนมีการประเมินในด้านความเป็นปัจเจกของผู้เรียน โดยมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า นอกเหนือจากความคิดสร้างสรรค์ในการคิดและสร้างทำนองขึ้นมาใหม่แล้ว ผู้เรียนจะต้องมีความเป็นปัจเจกบุคคลหรือเอกลักษณ์การอิมโพรไวส์ที่บ่งบอกความเป็นตัวตนของผู้เรียน เสียงที่บ่งบอกถึงตัวผู้เรียน ซึ่งสามารถประเมินได้จากสิ่งที่ผู้เรียนนั้นชื่นชอบ ศิลปินที่ชื่นชอบ แนวทางในการอิมโพรไวส์ แล้วจึงประเมินว่าทำได้ใกล้เคียงกับสิ่งที่ต้องการหรือไม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่อาจจะต้องใช้เวลาฝึกฝนเรียนรู้เป็นเวลานานเพื่อที่จะสามารถควบคุมการอิมโพรไวส์ได้เป็นอย่างดี มีความเข้าใจในภาษาดนตรีแจ๊สแต่ละ

สไตล์ได้อย่างลึกซึ้ง โดยอาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊สคนที่ 2 ได้มีความเห็นว่าความเป็นปัจเจกบุคคลของผู้เรียนนั้นบางชั้นปีโดยเฉพาะปีต้น ๆ อาจไม่จำเป็นในการประเมินนัก เนื่องจากชั้นปีต้นจะยังมีความรู้ไม่ลึกซึ้งมากเท่าที่จะแสดงความเป็นปัจเจกออกมาได้ ผู้วิจัยได้นำเสนอตัวอย่างคำสัมภาษณ์ เรื่องการประเมินความเป็นปัจเจกของผู้เรียนดังนี้

“ความเป็นปัจเจกสำหรับผม คิดว่าพวกชั้นปีต้น ๆ อาจไม่จำเป็นเพราะบางคนฟังจะรู้จักดนตรีแจ๊สด้วยซ้ำ น่าจะเหมาะกับชั้นปีที่โตแล้วมากกว่า”

อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 2

“ความเป็นตัวเองนี่ก็เหมือนกับลายนิ้วมือของคนเรา ไม่มีทางที่เราจะเหมือนคนอื่นได้ 100% แต่เวลาประเมินพีกี่ดูจาก เสียงของเขาเนียเป็นเอกลักษณ์ใหม่ มีต้นแบบเป็นใครและแตกต่างกัน วิถีการอิมโพรไวส์ก็เช่นกันเอาพัฒนามาจากอะไรแล้วสิ่งที่เล่นแล้วเป็นเขาเนียคืออะไร”

ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 3

สามารถสรุปได้ว่าการประเมินอิมโพรไวส์ด้านการสร้างสรรค์มีเกณฑ์การประเมินคือ 1) ความคิดสร้างสรรค์ โดยเกณฑ์คะแนนจะแปรผันไปตามสิ่งที่ผู้เข้ารับการประเมินอิมโพรไวส์แล้วมีความแปลกใหม่หรือไม่ เป็นการเลียนแบบศิลปินเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ถ้าหากมีการสร้างสรรค์การอิมโพรไวส์แบบใหม่คะแนนย่อมแปรผันไปในทิศทางที่ดี 2) ความเป็นปัจเจกของผู้เรียน โดยเกณฑ์การประเมินจะแปรผันตามการอิมโพรไวส์ที่เป็นปัจเจกโดยประเมินจาก การอิมโพรไวส์ที่แปลกใหม่เป็นตัวเอง เสียงที่บ่งบอกความเป็นตัวเอง โดยคำนึงถึงชั้นปีหรือความรู้ของผู้เรียน

13) พัฒนาการของผู้เรียน

จากตารางจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน และมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การประเมินจะเริ่มนับตั้งแต่การเข้าเรียนครั้งแรก ผู้สอนจะสังเกตผู้เรียนว่ามีความสามารถอยู่ในระดับใด และในตอนสอบมีการพัฒนามากน้อยเพียงใด ในส่วนของการประเมินอิมโพรไวส์นั้นพัฒนาการไม่มีส่วนกระทบต่อการประเมิน แต่จะเป็นการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของผู้เรียน

“ผมประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนในการสอบ และในห้องเรียนด้วย ว่านักเรียนก้าวหน้ามากน้อยขนาดไหน”

อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 5

“พัฒนาการ พี่จะดูว่าเขาพัฒนามากน้อยขนาดไหนตอนเริ่มเรียนเป็นยังไงตอนนี้เป็นยังไง ถ้ามีพัฒนาการที่ก้าวกระโดดก็จะให้คะแนนตรงนี้ไป”

ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 3

เกณฑ์การประเมินด้านพัฒนาการของผู้เรียนคะแนนจะแปรผันจากความก้าวหน้าในพัฒนาการว่ามีการพัฒนาที่มากหรือน้อย

14) ความตั้งใจในการเรียน

จากตารางจะเห็นได้ว่า มีอาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส 1 คน และศิลปินดนตรีแจ๊ส 3 คน มีการประเมินได้ด้านความตั้งใจในการเรียน โดยจะประเมินจากการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ว่าทำได้ครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ มีความขยันในการเรียนหรือไม่ ผู้วิจัยได้นำเสนอตัวอย่างคำสัมภาษณ์เรื่องความตั้งใจในการเรียนดังนี้

“เราจะรู้เลยจากการบ้านที่เราให้ไปว่าเขาทำมากน้อยขนาดไหน พี่เอาตรงนี้มาประเมินด้วยเพราะถ้าเด็กมีความพยายาม ขยัน มีพัฒนาการที่ดี ถึงจะเล่นไม่เก่งตรงนี้ก็จะเป็นคะแนนที่คอยช่วยได้”

ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 2

เกณฑ์การประเมินด้านความตั้งใจเรียนนั้นคะแนนจะแปรผันจาก ความรับผิดชอบในการเรียน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย

15) การแสดงบนเวที

อาจารย์ผู้สอนเครื่องเอกดนตรีแจ๊สที่ 6 มีการประเมินในด้านการแสดงบนเวที โดยมีการประเมินคือ 15.1 อารมณ์ในการแสดงบนเวที ที่ประเมินจากอารมณ์ร่วมในการบรรเลง ผู้เรียนต้องมีความรู้สึกที่อยากจะเล่นดนตรี อยากแสดงและอยากสื่อสารให้ผู้ฟังรับสารตามที่ผู้บรรเลงต้องการ โดยประเมินจากอารมณ์ในการแสดงของผู้เรียน 15.2 ท่าทางการแสดงบนเวที การแสดงบนเวทีต้องมีความมั่นใจ โดยคะแนนจะแปรผันตามการแสดงที่มั่นใจน้อยหรือมาก 15.3 การแต่งกาย นักดนตรีมืออาชีพต้องมีการแต่งกายที่เหมาะสมในการแสดง ซึ่งเรื่องนี้อาจารย์ผู้สอนเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 6 มีความเห็นว่าเป็นเรื่องที่คนส่วนมากไม่ใส่ใจ แต่ในการทำงานจริง ๆ นั้นเรื่องชุดเป็นเรื่องสำคัญมาก ผู้ชมจะมองนักดนตรีก่อนที่เสียงดนตรีจะดังเสียอีก ดังนั้นจึงต้องประเมินในเรื่องนี้

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน สามารถสรุปหัวข้อและเกณฑ์การประเมินอิโมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สทั้งหมด 15 ข้อ โดยผู้วิจัยได้สรุปเป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 16 เกณฑ์การประเมินอิโมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
1. ภาษาแจ๊ส	การประเมินภาษาแจ๊สที่เกี่ยวข้องกับสไตล์ของบทเพลง (ไม่สามารถอิโมโพรไวส์สไตล์อื่นนอกจากบทเพลงได้) การประเมินภาษาแจ๊สที่เกี่ยวข้องกับสไตล์ของบทเพลง (สามารถเล่นสไตล์อื่นนอกเหนือสไตล์ของบทเพลงได้)
2. องค์ประกอบที่ใช้ในการอิโมโพรไวส์ 2.1. บันไดเสียงและโมด 2.2 อาร์เปจ 2.3 เสียงประสาน	<u>บันไดเสียง โมด และอาร์เปจ</u> โดยคะแนนจะแปรผันตามความสอดคล้อง และความถูกต้อง โดยอ้างอิงความถูกต้องจากเสียงประสาน <u>เสียงประสาน</u> คะแนนจะแปรผันของ ความถูกต้องของเสียงประสาน ความถูกต้องของเทรนซัน ความลื่นไหล
3. จังหวะ 3.1 จังหวะสวิง 3.2 การควบคุมจังหวะของคาน้ำร้อน 3.3 ความมั่นคงในจังหวะ 3.4 จังหวะชัด 3.5 การสร้างโมทิฟ 3.6 การพัฒนาโมทิฟ 3.7 กรูฟ	<u>จังหวะสวิง</u> เกณฑ์ในด้านนี้ไม่เป็นที่แน่ชัด แต่สามารถประเมินได้จากการที่ผู้เรียนบรรเลงจังหวะสวิงหรือไม่สวิง <u>การควบคุมจังหวะของคาน้ำร้อน</u> จะต้องสามารถควบคุมค่าความยาว-สั้น จังหวะตกและยก จังหวะชัดได้อย่างชัดเจน โดยคะแนนจะแปรผันตามความแม่นยำและความผิดพลาดของการบรรเลง <u>ความมั่นคงในจังหวะ</u> คะแนนจะแปรผันไปตามความมั่นคงในจังหวะว่ามีการเร่งความเร็วหรือบรรเลงช้าลงหรือไม่ <u>จังหวะชัด</u> คะแนนจะแปรผันไปตามความชัดเจน พร้อมเพรียง ในการบรรเลง ความแม่นยำ และความชัดเจน <u>การสร้างโมทิฟ</u> คะแนนจะแปรผันไปตามการสร้างโมทิฟ โดยจะต้องมีการสร้างโมทิฟขึ้นมาใหม่ หรือสร้างโมทิฟขึ้นจากทำนองหลักก็ทำได้ <u>การพัฒนาโมทิฟ</u> คะแนนจะแปรผันไปตามการพัฒนาโมทิฟ โดนจะต้องมีการพัฒนาโมทิฟที่เคยใช้แล้วเช่น นำมายืดหรือขยาย <u>กรูฟ</u> เกณฑ์การประเมินอิโมโพรไวส์ในด้านกรูฟนั้นคะแนนจะแปรผันจาก ความชัดเจนในกรูฟของผู้บรรเลง
4. บทเพลง 4.1 ความถูกต้องของทำนองหลัก 4.2 ความถูกต้องของสังคีตลักษณ์ 4.3 การตีความบทเพลง 4.4 การบรรเลงเพลงจากความจำ	<u>ความถูกต้องของทำนองหลัก</u> คะแนนจะแปรผันตามความถูกต้องของทำนองหลัก ซึ่งจะต้องมีการตกลงว่าจะบรรเลงฉบับของผู้ใดและถึงแม้ว่าจะมีการอิโมโพรไวส์ในทำนองหลักก็จะต้องสามารถบรรเลงให้เห็นถึงความเข้าใจในทำนองหลักอย่างแท้จริง <u>ความถูกต้องของสังคีตลักษณ์</u> คะแนนจะแปรผันไปตามความถูกต้องของสังคีตลักษณ์

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
	<u>การตีความบทเพลง</u> คะแนนจะแปรผันไปตามความเหมาะสมในการตีความบทเพลงกล่าวคือ การตีความว่าบทเพลงควรจะมีเนื้อเรื่องออกมาในรูปแบบไหนมีความเข้ากับยุคของบทเพลงหรือไม่ อารมณ์ของบทเพลงที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะสื่อถึงคืออะไรและการนำเสนอในรูปแบบที่ผู้บรรเลงต้องการเป็นอย่างไร <u>การบรรเลงเพลงจากความจำ</u> คะแนนจะแปรผันไปตามการบรรเลงที่มาจากความจำโดยไม่มีการใช้โน้ตหรืออาจไม่ได้คะแนนจากการประเมินในข้อนี้
5. ประโยค 5.1 การสร้างประโยค-วลี 5.2 การพัฒนาประโยค-วลี 5.3 มีการหยุดที่เหมาะสม	<u>การสร้างประโยค-วลี</u> โดยคะแนนจะแปรผันตามการใช้โน้ตที่เหมาะสมถูกต้องตามเสียงประสาน การขึ้นต้นประโยค การจบประโยคต้องมีความชัดเจน <u>การพัฒนาประโยค-วลี</u> คะแนนจะแปรผันตามการนำประโยค-วลีที่เคยใช้ในการอิมโพรไวส์มาพัฒนาต่อ สามารถควบคุมประโยคได้เป็นอย่างดี <u>มีการหยุดที่เหมาะสม</u> เกณฑ์จะแปรผันตามการอิมโพรไวส์ที่มีการเว้นหยุดมิใช่เพียงการอิมโพรไวส์ด้วยบันไดเสียงที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียว
6. ความแม่นยำและความสมดุลของโทนเสียง 6.1 ความถูกต้องของระดับเสียง 6.2 ความสมดุลกับวงดนตรี	<u>ความถูกต้องของระดับเสียง</u> คะแนนจะแปรผันตามความตรงของระดับเสียง ว่ามีความถูกต้องเพียงมากหรือน้อยเพียงใด <u>ความสมดุลกับวงดนตรี</u> คะแนนจะแปรผันไปตามความสมดุลของผู้อิมโพรไวส์กับวงบรรเลงประกอบ มิให้ดังเกินไปหรือเบาเกินไป
7. ความดัง-เบา	การแสดงความดัง-เบาที่กว้างขวางอย่างชัดเจนเหมาะสมกับแนวเพลง โดยคะแนนจะแปรผันไปตามความเหมาะสมจากการบรรเลง และจะต้องคำนึงถึงสไตล์ของบทเพลง
8. แนวบรรเลงประกอบ 8.1 การบรรเลงแนวบรรเลงประกอบ 8.2 แสดงให้เห็นถึงความปฏิสัมพันธ์ของวงดนตรี	<u>การบรรเลงแนวบรรเลงประกอบ</u> คะแนนจะแปรผันจาก ความสอดคล้องกับผู้อิมโพรไวส์ ความสอดคล้องกับบทเพลง <u>แสดงให้เห็นถึงความปฏิสัมพันธ์ของวงดนตรี</u> คะแนนจะแปรผันไปตามการโต้ตอบระหว่างผู้อิมโพรไวส์กับแนวบรรเลงประกอบ
9. การแสดงบนเวที 9.1 อารมณ์ในการแสดงบนเวที 9.2 ท่าทางการแสดงบนเวที 9.3 การแต่งกาย	<u>อารมณ์ในการแสดงบนเวที</u> คะแนนจะแปรผันตามอารมณ์ในการแสดง <u>ท่าทางการแสดงบนเวที</u> การแสดงบนเวทีต้องมีความมั่นใจ โดยคะแนนจะแปรผันตามการแสดงที่มั่นใจน้อยหรือมาก <u>การแต่งกาย</u> คะแนนจะแปรผันตามความเหมาะสมของเครื่องแต่งกาย
10. การอ่านโน้ตฉบับหลัก	เกณฑ์การประเมินการอ่านโน้ตฉบับหลักนั้นคะแนนจะแปรผันตาม

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
	ความถูกต้องที่ได้ยินโพรไวส์จากบทเพลงที่ไม่เคยบรรเลง โดยมีการกำหนดความถูกต้องขององค์ประกอบที่ใช้ในการอิมโพรไวส์เช่น ใช้โมติเลียน ใช้อาร์เปจโมเนอร์9 ในการอิมโพรไวส์ รวมถึงสไตล์ของบทเพลงที่กำหนด เป็นต้น
11. การถอดเสียง	เกณฑ์การประเมินนั้นสามารถประเมินได้จากความถูกต้องแม่นยำของโน้ตที่แกะ ความถูกต้องของจังหวะที่บรรเลงไปพร้อมกับเพลง หากการบรรเลงมีความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์คะแนนย่อมแปรผันไปในทิศทางที่ดี
12. แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในลักษณะที่เป็นปัจเจกของเครื่องดนตรี	เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ด้านการแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในลักษณะที่เป็นปัจเจกของเครื่องดนตรีนั้นคะแนนจะแปรผันตามสิ่งที่คุณเข้ารับการทดสอบอิมโพรไวส์ว่ามีความเข้าใจในเอกลักษณ์ของเครื่องดนตรีหรือไม่ สามารถทำเสียงหรือวิธีการเล่นที่เครื่องดนตรีอื่นไม่สามารถทำได้หรือไม่
13. การสร้างสรรค์ 12.1 ความคิดสร้างสรรค์ 12.2 ความเป็นปัจเจกของผู้เรียน	<u>ความคิดสร้างสรรค์</u> เกณฑ์การประเมินจะแปรผันไปตามสิ่งที่คุณเข้ารับการประเมินอิมโพรไวส์แล้วมีความแปลกใหม่หรือไม่ ถ้าหากมีการสร้างสรรค์การอิมโพรไวส์แบบใหม่คะแนนย่อมแปรผันไปในทิศทางที่ดี (อาจประเมินก่อนหน้าที่จะเลียนแบบศิลปินดนตรีแจ๊สและหลังจากที่เลียนแบบศิลปินดนตรีแจ๊ส) <u>ความเป็นปัจเจกของผู้เรียน</u> โดยเกณฑ์การประเมินจะแปรผันตามการอิมโพรไวส์ที่เป็นปัจเจกโดยประเมินจาก การอิมโพรไวส์ที่แปลกใหม่เป็นตัวเอง เสียงที่หรือโทน รวมถึงสไตล์ที่บ่งบอกความเป็นตัวเอง โดยคำนึงถึงขั้นพื้นฐานหรือความรู้ของผู้เรียน
14. พัฒนาการของผู้เรียน	เกณฑ์การประเมินด้านพัฒนาการของผู้เรียนคะแนนจะแปรผันจากความก้าวหน้าในพัฒนาการว่ามีการพัฒนาที่มากหรือน้อย
15. ความตั้งใจในการเรียน	เกณฑ์การประเมินด้านความตั้งใจเรียนนั้นคะแนนจะแปรผันจากความรับผิดชอบในการเรียน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า มีหัวข้อและเกณฑ์การประเมินทั้งหมด 15 ข้อ ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญใช้ในการประเมิน โดยในบางข้อไม่มีความเกี่ยวข้องกับการประเมินอิมโพรไวส์แต่จะเป็นการประเมินทางด้านอื่นที่อยู่ในการสอบกลางภาค-ปลายภาค คือ การถอดเสียง และด้านอื่น ๆ คือ พัฒนาการของผู้เรียน และความตั้งใจในการเรียน ที่สามารถนำมามีส่วนในการตัดเกรด แต่ก็มิได้มีส่วนประเมินในการสอบแต่อย่างใด เกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นดังต่อไปนี้จะเป็นเกณฑ์สำหรับใช้ประเมินการอิมโพรไวส์ใน

ดนตรีแจ๊ส แบ่งหัวข้อการประเมินเป็น 4 หัวข้อได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจ ประกอบด้วย จังหวะ บทเพลง องค์ประกอบที่ใช้ในการอิมโพรไวส์ ภาษาแจ๊ส โมทีฟ ประโยค-วลี 2) ความไพเราะ ประกอบด้วย ความถูกต้องของระดับเสียงความสมดุลกับวงดนตรีความดัง-เบาแนวบรรเลง ประกอบการอ่านโน้ตฉบับพลัน 3) การแสดงบนเวที ก่อนการแสดง ระหว่างการแสดง และ 4) ทักษะการบรรเลงอิมโพรไวส์ ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์ในการอิมโพรไวส์ความเป็นเอกลักษณ์ในการอิมโพรไวส์

ตอนที่ 2 เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษานวนคิด ทฤษฎี จากเอกสารวิชาการ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้ข้อมูลแล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์และสังเคราะห์ออกมาเป็นเกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษา ประกอบไปด้วย หลักการ แนวคิดทฤษฎีการวัดและประเมินผล คือ ใช้การประเมินผลตามที่มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558 ทฤษฎีการประเมินดนตรี ทฤษฎีการประเมินตามสภาพจริง ทฤษฎีการประเมินทักษะปฏิบัติ ทฤษฎีการสร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ และวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงสังเคราะห์เป็นหลักการประเมินผลดังนี้

2.1 หลักการประเมิน

1) การประเมินจะครอบคลุมทั้งการประเมินในห้องเรียน และการประเมินนอกห้องเรียน (การแสดงดนตรีหรือการสอบในร้านที่มีการแสดงดนตรี) โดยคำนึงถึงการสอบที่จำลองจากสถานการณ์จริง หรืออยู่ในสถานการณ์จริง

2) ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายวิธี ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การทดสอบ การสอบถาม หรือสัมภาษณ์ การมอบหมายงาน และการติดตามพัฒนาการ โดยจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการและความแตกต่างของผู้เรียน

3) มีการกำหนดจุดประสงค์ ผลการเรียนรู้ที่ต้องการวัด กำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนจากระนิยมของผู้ประเมินที่แตกต่างกัน และผู้เรียนสามารถทราบถึงเกณฑ์การประเมินได้

4) เกณฑ์การวัดและประเมินผลความรู้ อาศัยเกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของกระทรวงศึกษาธิการที่ให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การวัดผล และเกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา

6) การสรุปผลคะแนนในลักษณะการตัดเกรด และสรุปข้อมูลในเชิงคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบข้อสังเกตของตนเอง

7) ผู้สอนควรประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการสอนโดยมีการควบคุมปัจจัย และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

8) เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ปรับปรุงเพิ่มเติมหรือลด เกณฑ์การประเมินได้ตามความเหมาะสมของแต่ละมหาวิทยาลัย

2.2 เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

จากการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสาร งานวิจัย ทฤษฎี สามารถสร้างเกณฑ์การประเมินโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส โดยแบบประเมินจะมุ่งประเมินในเรื่องของการอิมโพรไวส์เท่านั้นประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ 2) ความไพเราะ 3) การแสดงบนเวที 4) ทักษะการบรรเลงอิมโพรไวส์ ใช้ทฤษฎีพุทธิพิสัย และทักษะพิสัยในการกำหนดระดับคุณภาพของเกณฑ์ โดยใช้การลดทอนระดับคุณภาพจากเกณฑ์ที่ได้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ และการประเมินของ The University of Rhode Island ประเทศสหรัฐอเมริกา และ Azzara and Snell ประเทศอังกฤษ

ตารางที่ 17 เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษา

ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์
1. จังหวะ 1.1 จังหวะสวิง 1.2 การควบคุมจังหวะของค่านोट 1.3 การเล่นจังหวะซัด 1.4 ความมั่นคงในจังหวะ 1.5 กรูฟ	ดีมาก	สามารถบรรเลงจังหวะสวิงได้ดี ควบคุมควบคุมจังหวะของค่านोट (ความยาว-สั้น จังหวะตก จังหวะยก) และจังหวะซัด ได้อย่างถูกต้องแม่นยำแสดงให้เห็นถึงการควบคุมจังหวะได้อย่างอิสระสร้าง มีความมั่นคงในจังหวะ อีกทั้งกรูฟมีความถูกต้องสอดคล้องกับจังหวะของบทเพลง
	ดี	สามารถบรรเลงจังหวะสวิงได้ดี ควบคุมควบคุมจังหวะของค่านोट (ความยาว-สั้น จังหวะตก จังหวะยก) และจังหวะซัด ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ มีความมั่นคงในจังหวะ อีกทั้งกรูฟมีความถูกต้องสอดคล้องกับจังหวะของบทเพลง
	ปานกลาง	สามารถบรรเลงจังหวะสวิงได้ ควบคุมควบคุมจังหวะของค่านोट (ความยาว-สั้น จังหวะตก จังหวะยก) และจังหวะซัด ได้ถูกต้องแต่ขาดความแม่นยำ มีการเล่นจังหวะที่ไม่คงที่ ซ้ำลงหรือเร่งขึ้น อีกทั้งกรูฟมีความถูกต้องสอดคล้องกับจังหวะของบทเพลง

ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์
	พอใช้	สามารถบรรเลงจังหวะสวิงได้ ควบคุมควบคุมจังหวะของค่าน็อต (ความยาว-สั้น จังหวะตก จังหวะยก) และจังหวะขัด ได้อย่างไม่แม่นยำ มีการเล่นจังหวะที่ไม่คงที่ ซ้ำลง หรือเร่งขึ้น อีกทั้งกรูฟไม่สอดคล้องกับจังหวะของบทเพลง
	ปรับปรุง	ไม่สามารถบรรเลงจังหวะสวิงได้ ไม่สามารถควบคุมควบคุมจังหวะของค่าน็อต (ความยาว-สั้น จังหวะตก จังหวะยก) และจังหวะขัด จังหวะไม่คงที่มีการเร่งให้เร็วขึ้นหรือช้าลง อีกทั้งกรูฟไม่สอดคล้องกับจังหวะของบทเพลง
2. บทเพลง 2.1 ความถูกต้องของทำนองหลัก 2.2 ความถูกต้องของสังคีตลักษณะ 2.3 การตีความบทเพลง 2.4 การบรรเลงเพลงจากความจำ	ดีมาก	สามารถบรรเลงทำนองหลักได้อย่างถูกต้องตามฉบับที่กำหนด บรรเลงตามสังคีตลักษณะได้อย่างถูกต้องโดยไม่ผิดพลาด การตีความบทเพลงมีความเหมาะสมกับยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส สามารถบรรเลงเพลงจากความจำได้อย่างถูกต้อง
	ดี	สามารถบรรเลงทำนองหลักได้อย่างถูกต้องตามฉบับที่กำหนด บรรเลงตามสังคีตลักษณะได้อย่างถูกต้อง การตีความบทเพลงมีความเหมาะสมกับยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส สามารถบรรเลงเพลงจากความจำแต่ผิดพลาดเล็กน้อย ไม่ส่งผลกระทบต่อเพลงโดยรวม
	ปานกลาง	สามารถบรรเลงทำนองหลักได้อย่างถูกต้องตามฉบับที่กำหนด บรรเลงตามสังคีตลักษณะได้ถูกต้องอาจมีความผิดพลาดในการบรรเลง การตีความบทเพลงมีความเหมาะสมกับยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส สามารถบรรเลงเพลงจากความจำแต่ผิดพลาดเล็กน้อย ไม่ส่งผลกระทบต่อเพลงโดยรวม
	พอใช้	มีความผิดพลาดในการบรรเลงทำนองหลัก บรรเลงตามสังคีตลักษณะได้อย่างถูกต้องแต่มีความผิดพลาดในการบรรเลง การตีความบทเพลงไม่เหมาะสมกับยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส สามารถบรรเลงเพลงจากความจำแต่ผิดพลาดเล็กน้อย ไม่ส่งผลกระทบต่อเพลงโดยรวม
	ปรับปรุง	ไม่สามารถบรรเลงทำนองหลักได้อย่างถูกต้องตามฉบับที่กำหนด การอิมโพรไวส์ไม่มีความถูกต้องตาม

ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์
		สังคีตลักษณ์ การตีความบทเพลงไม่มีความเหมาะสมกับยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส ไม่สามารถบรรเลงเพลงจากความจำได้
3. องค์ประกอบที่ใช้ในการอิมโพรไวส์ 3.1. อาร์เปจ 3.2. บันไดเสียงและโมด 3.3 เสียงประสาน	ดีมาก	อิมโพรไวส์ด้วย อาร์เปจ บันไดเสียง โมด ตามเสียงประสานของบทเพลงได้ถูกต้องทั้งบทเพลง สามารถเลือกใช้ อาร์เปจ บันไดเสียง และโมด ได้อย่างถูกต้องหลากหลาย รวมทั้งสามารถเลือกใช้เทนชันได้สอดคล้องกับเสียงประสานได้ดี
	ดี	อิมโพรไวส์ด้วย อาร์เปจ บันไดเสียง และโมด ตามเสียงประสานของบทเพลงได้สามารถเลือกใช้ อาร์เปจ บันไดเสียง และโมด ได้อย่างถูกต้องมีความหลากหลายเพียงเล็กน้อย รวมทั้งสามารถเลือกใช้เทนชันได้สอดคล้องกับเสียงประสาน
	ปานกลาง	อิมโพรไวส์ด้วย อาร์เปจ บันไดเสียง และโมด ตามเสียงประสานของบทเพลงได้ถูกต้อง ไม่มีความหลากหลายในการเลือกใช้ อาร์เปจ บันไดเสียง และโมด รวมทั้งสามารถเลือกใช้เทนชันได้สอดคล้องกับเสียงประสาน
	พอใช้	อิมโพรไวส์ด้วย อาร์เปจ บันไดเสียง โมด ตามเสียงประสานของบทเพลงได้ไม่ถูกต้องทั้งบทเพลง ไม่มีความหลากหลายในการเลือกใช้ อาร์เปจ บันไดเสียง และโมด รวมทั้งสามารถเลือกใช้เทนชันได้สอดคล้องกับเสียงประสาน
	ปรับปรุง	ไม่สามารถอิมโพรไวส์ด้วย อาร์เปจ บันไดเสียง โมด ตามเสียงประสานของบทเพลง ไม่สามารถเลือกใช้ อาร์เปจ บันไดเสียงและโมด และเทนชันไม่มีมีความสอดคล้องกับเสียงประสาน
4. ภาษาแจ๊ส	ดีมาก	สามารถอิมโพรไวส์ด้วยภาษาแจ๊สที่สอดคล้องกับบทเพลงได้อย่างถูกต้องตามยุคสมัยของดนตรีแจ๊สและมีความชัดเจนในภาษา แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของยุคสมัยที่อิมโพรไวส์ได้ดีมาก
	ดี	สามารถอิมโพรไวส์ด้วยภาษาแจ๊สที่สอดคล้องกับยุคสมัยและบทเพลงได้ถูกต้องตามยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของยุคสมัยที่อิมโพร

ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์
		โวลีได้ดี
	ปานกลาง	สามารถอิมโพรไวส์ด้วยภาษาแจ๊สที่สอดคล้องกับบทเพลงได้อย่างถูกต้องตามยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของยุคสมัยที่อิมโพรไวส์ได้ไม่ชัดเจน
	พอใช้	สามารถอิมโพรไวส์ด้วยภาษาแจ๊สที่สอดคล้องกับบทเพลงได้ไม่ถูกต้องตามยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของยุคสมัยที่อิมโพรไวส์ไม่ชัดเจน
	ปรับปรุง	ไม่สามารถอิมโพรไวส์ด้วยภาษาแจ๊สที่เหมาะสมกับยุคและบทเพลง ไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ยุคสมัยที่อิมโพรไวส์
5. โมทีฟ 5.1 การสร้างโมทีฟ 5.2 การพัฒนาโมทีฟ	ดีมาก	สามารถสร้างโมทีฟชิ้นใหม่ หรือสร้างโมทีฟจากทำนองหลักของบทเพลง มีการพัฒนาโมทีฟที่ใช้ก่อนหน้า เช่น นำโมทีฟมายืดขยายเป็นต้น แสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาโมทีฟได้เป็นอย่างดีและชัดเจน
	ดี	สามารถการสร้างโมทีฟชิ้นใหม่ หรือสร้างโมทีฟขึ้นจากทำนองหลักของบทเพลง มีการพัฒนาโมทีฟที่ใช้ก่อนหน้า เช่น นำโมทีฟมายืดหรือขยาย เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาโมทีฟได้ดี
	ปานกลาง	สามารถสร้างโมทีฟชิ้นใหม่ หรือสร้างโมทีฟขึ้นจากทำนองหลักของบทเพลง มีการพัฒนาโมทีฟเล็กน้อย
	พอใช้	สามารถสร้างโมทีฟได้ แต่ไม่สามารถพัฒนาโมทีฟที่สร้างได้
	ปรับปรุง	ไม่สามารถสร้างโมทีฟ ไม่มีการพัฒนาโมทีฟ
6. ประโยค-วลี 6.1 การสร้างประโยค-วลี 6.2 การพัฒนาประโยค-วลี 6.3 มีการหยุดที่เหมาะสม	ดีมาก	สามารถสร้างประโยค-วลี ในการอิมโพรไวส์ มีการนำประโยค-วลีมาพัฒนาอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาประโยค-วลีที่ดีดีมาก และมีการหยุดที่เหมาะสมในการอิมโพรไวส์
	ดี	สามารถสร้างประโยค-วลี ในการอิมโพรไวส์ มีการนำประโยค-วลีมาพัฒนา แสดงให้เห็นถึงความรู้

ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์
		ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาประโยค-วลีได้ดี และมีการหยุดที่เหมาะสมในการอิมโพรไวส์
	ปานกลาง	สามารถสร้างประโยค-วลี ในการอิมโพรไวส์ได้ มีการนำประโยค-วลีมาพัฒนาเล็กน้อย มีการหยุดที่เหมาะสมในการอิมโพรไวส์
	พอใช้	สามารถสร้างประโยค-วลี ในการอิมโพรไวส์ได้ ไม่มีการนำประโยค-วลีมาพัฒนา มีการหยุดในการอิมโพรไวส์ที่ไม่ชัดเจน
	ปรับปรุง	การสร้างประโยค-วลี ไม่มีความชัดเจน ไม่มีการพัฒนาประโยค-วลี ไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงการหยุดที่เหมาะสมในการอิมโพรไวส์

ความไพเราะ	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์
1. ความถูกต้องของระดับเสียง	ดี	ระดับของเสียงมีความตรง สามารถควบคุมเสียงได้เป็นอย่างดี
	ปานกลาง	ระดับของเสียงมีความตรง ขาดการควบคุมเสียงที่มั่นคง
	ควรปรับปรุง	ระดับของเสียงมีความเพี้ยน ไม่สามารถควบคุมเสียงให้มีความมั่นคงได้
2. ความสมดุลกับวงดนตรี	ดี	การอิมโพรไวส์มีความสมดุลกับวงดนตรีไม่ดัดเกินไปหรือเบาเกินไป ผู้อิมโพรไวส์หลักมีความโดดเด่นจากแนวบรรเลงประกอบอย่างชัดเจน
	ปานกลาง	การอิมโพรไวส์ขาดความสมดุลกับวงดนตรี เสียงมีความดัดเกินไปหรือเบาเกินไปในบางเวลา ผู้อิมโพรไวส์หลักมีความโดดเด่นกว่าแนวบรรเลงประกอบ
	ควรปรับปรุง	การอิมโพรไวส์ขาดความสมดุลกับวงดนตรี เสียงมีความดัดเกินไปหรือเบาเกินไป ผู้อิมโพรไวส์หลักไม่มีความโดดเด่นกว่าแนวบรรเลงประกอบ
3. ความดัง-เบา	ดี	สามารถบรรเลงความ ดัง-เบา ได้อย่างกว้างขวาง แสดงให้เห็นถึงการควบคุมความดัง-เบาได้เป็นอย่างดี
	ปานกลาง	สามารถควบคุมความดัง-เบาได้
	ควรปรับปรุง	สามารถแสดงความดัง-เบาได้เล็กน้อย
4. แนวบรรเลงประกอบ	ดี	สามารถบรรเลงแนวบรรเลงประกอบได้อย่างสอดคล้องกับบทเพลงและผู้อิมโพรไวส์หลักได้ดี มี
4.1 การบรรเลงแนวบรรเลง		

ความไพเราะ	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์
ประกอบ 4.2 แสดงให้เห็นถึงความ ปฏิสัมพันธ์ของ แนวบรรเลงประกอบและ ผู้อิมโพร ไวส์		การตอบโต้ของผู้อิมโพรไวส์หลักกับแนวบรรเลง ประกอบอย่างเหมาะสม
	ปานกลาง	สามารถบรรเลงแนวบรรเลงประกอบได้อย่าง สอดคล้องกับบทเพลงและผู้อิมโพรไวส์หลัก มีการ ตอบโต้ของผู้อิมโพรไวส์หลักกับแนวบรรเลงประกอบ
	ควรปรับปรุง	บรรเลงแนวบรรเลงประกอบไม่สอดคล้องกับบท เพลงและผู้อิมโพรไวส์หลัก ไม่มีการตอบโต้ของผู้อิม โพรไวส์หลักกับแนวบรรเลงประกอบ
5. การอ่านโน้ตฉบับพล้น	ดี	สามารถอิมโพรไวส์จากการอ่านโน้ตฉบับพล้นได้อย่าง ถูกต้อง โดยอิมโพรไวส์จากองค์ประกอบที่ผู้ประเมิน กำหนด (หากมีการกำหนดองค์ประกอบที่ใช้ใน การอิมโพรไวส์) ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ภาษาแจ๊สมี ความเหมาะสมกับบทเพลง
	ปานกลาง	สามารถอิมโพรไวส์จากการอ่านโน้ตฉบับพล้นได้อย่าง ถูกต้อง สามารถอิมโพรไวส์องค์ประกอบไม่ถูกต้อง ทั้งหมด ภาษาแจ๊สมีความเหมาะสมกับบทเพลง
	ควรปรับปรุง	การอิมโพรไวส์จากการอ่านโน้ตฉบับพล้นไม่ถูกต้อง ไม่ สามารถอิมโพรไวส์องค์ประกอบที่กำหนดได้ ภาษา แจ๊สไม่มีความเหมาะสมกับบทเพลง

การแสดงบนเวที	ระดับคะแนน	เกณฑ์
1. ก่อนการแสดง 1.1 การแต่งกาย	ดี	การแต่งกายมีความเหมาะสมกับการแสดงมากที่สุด
	ปานกลาง	การแต่งกายมีความเหมาะสมกับการแสดง
	ควรปรับปรุง	การแต่งกายไม่มีความเหมาะสมกับการแสดง
2. ระหว่างการแสดง 2.1 อารมณ์ในการแสดงบน เวที 2.2 ท่าทางการแสดงบนเวที 2.3 แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจ ในลักษณะที่เป็นปัจเจกของเครื่อง ดนตรี	ดี	แสดงให้เห็นถึงอารมณ์ร่วมในการแสดงได้อย่างชัดเจน มีความมั่นใจในการแสดงเป็นอย่างมาก และสามารถ แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์และความเข้าใจใน เครื่องดนตรีของตนได้เป็นอย่างดี
	ปานกลาง	แสดงให้เห็นถึงอารมณ์ร่วมในการแสดงได้อย่างชัดเจน มีความมั่นใจในการแสดง และสามารถแสดงให้เห็นถึง ความเป็นเอกลักษณ์และความเข้าใจในเครื่องดนตรี ของตนได้
	ควรปรับปรุง	แสดงให้เห็นถึงอารมณ์ร่วมในการแสดงที่ค่อนข้างน้อย ขาดความมั่นใจในการแสดง ไม่สามารถแสดงให้เห็น

การแสดงบนเวที	ระดับคะแนน	เกณฑ์
		ถึงความเป็นเอกลักษณ์และความเข้าใจในเครื่องดนตรีของตนได้

ทักษะการบรรเลงอิมโพรไวส์	ระดับคะแนน	เกณฑ์
1. ความคิดสร้างสรรค์ในการอิมโพรไวส์	ดีมาก	แสดงให้เห็นถึงการอิมโพรไวส์ที่แปลกใหม่ จากการทำ ความรู้ทางด้านดนตรีต่าง ๆ และประสบการณ์ในการเล่นดนตรีมาพัฒนาให้การอิมโพรไวส์อยู่ในรูปแบบใหม่ ได้ดีมาก
	ดี	แสดงให้เห็นถึงการอิมโพรไวส์ที่แปลกใหม่ จากการทำ ความรู้ทางด้านดนตรีต่าง ๆ และประสบการณ์ในการเล่นดนตรีมาพัฒนาให้การอิมโพรไวส์อยู่ในรูปแบบใหม่ ได้ดี
	ปานกลาง	แสดงให้เห็นถึงการประยุกต์ ความรู้ทางด้านดนตรีต่าง ๆ และประสบการณ์ในการเล่นดนตรีมาใช้ได้อย่าง สร้างสรรค์โดยไม่ถึงกับเป็นสิ่งใหม่
	พอใช้	แสดงให้เห็นถึงการประยุกต์ ความรู้ทางด้านดนตรีต่าง ๆ และประสบการณ์ในการเล่นดนตรีมาใช้ได้อย่าง สร้างสรรค์แต่ไม่ชัดเจน
	ควรปรับปรุง	ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ในการอิมโพรไวส์ ไม่สามารถนำ ความรู้ทางด้านดนตรีหรือประสบการณ์ในการเล่นดนตรี มาสร้างสรรค์เป็นสิ่งใหม่ได้
2. ความเป็นเอกลักษณ์ในการอิมโพรไวส์	ดีมาก	แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ในการอิมโพรไวส์ เป็นของตนเองอย่างชัดเจนเป็นอย่างมาก เช่น มีโทนเสียง สไตลการอิมโพรไวส์หรือภาษาแจ๊ส ที่บ่งบอกถึง ความเป็นตัวตนไม่เหมือนใคร เมื่อฟังแล้วสามารถทราบ ได้ว่าใครเป็นผู้บรรเลง
	ดี	แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ในการอิมโพรไวส์ เป็นของตนเองอย่างชัดเจน เช่น มีโทนเสียง สไตล การอิมโพรไวส์หรือภาษาแจ๊ส ที่บ่งบอกถึงความเป็น ตัวตน อาจมีความคล้ายคลึงกับศิลปินที่ผู้เรียนมีความ ชื่นชอบ มีการพัฒนาให้เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง
	ปานกลาง	แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ในการอิมโพรไวส์ เป็นของตนเองที่ไม่ชัดเจนมากนัก อาจมีความคล้ายคลึง กับศิลปินที่ผู้เรียนมีความชื่นชอบ มีการพัฒนาให้เป็น

ทักษะการบรรเลงอิมโพรไวส์	ระดับคะแนน	เกณฑ์
		เอกลักษณ์ของตนเองเล็กน้อย
	พอใช้	แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ในการอิมโพรไวส์ เป็นของตนเองที่ไม่ชัดเจน มีความคล้ายคลึงกับศิลปินที่ ผู้เรียนมีความชื่นชอบ
	ควรปรับปรุง	ไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ในการอิม โพรไวส์เป็นของตนเอง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องเกณฑ์การประเมินอิโมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษามีสาระสำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกณฑ์การประเมินการอิโมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis) ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยวิทยานิพนธ์ บทความ หนังสือ วารสาร เว็บไซต์ แนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับกรวิจัย ได้แก่

ตอนที่ 1 ดนตรีแจ๊ส

- 1.1 องค์ประกอบดนตรีแจ๊ส

ตอนที่ 2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

- 2.1 วัตถุประสงค์ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
- 2.2 มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี กลุ่มสาขาวิชาดุริยางคศิลป์
- 2.3 วิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 การวัดและประเมินผล

- 3.1 การประเมินผลทักษะดนตรี
- 3.2 การประเมินอิโมโพรไวส์
- 3.3 ทฤษฎีการประเมินตามสภาพจริง
- 3.4 การวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ
- 3.5 การสร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ

ขั้นที่ 2 สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส/ศิลปินด้านการแสดงดนตรีแจ๊ส

โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิในด้านดนตรีศึกษาและด้านการวิจัย เป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือ

ขั้นที่ 3 กำหนดขอบเขตและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (criterion based selection) โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีคุณลักษณะตรงตามปัญหาวิจัยในสถาบันการศึกษาด้านดนตรี 6 แห่งตามขอบเขตการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊สในระดับอุดมศึกษา โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือ 1) มีประสบการณ์ด้านการสอนการอิมโพรไวส์ในระดับอุดมศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี 2) ปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำ ทั้งหมด 6 ท่าน

2. ศิลปินด้านดนตรีแจ๊ส มีเกณฑ์การคัดเลือกคือ 1) มีประสบการณ์ด้านการแสดงดนตรีแจ๊สไม่ต่ำกว่า 5 ปี 2) ได้รับเชิญในการแสดงดนตรีแจ๊สระดับชาติ นานาชาติ และมีผลงานบันทึกเสียง จำนวน 3 ท่าน

ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สและศิลปินดนตรีแจ๊ส

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์รวมถึงข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์

ขั้นที่ 6. สร้างเกณฑ์การประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

ขั้นที่ 7 การสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและนำเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษา สามารถสรุปผลวิจัยได้ดังนี้

การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

จากการศึกษาพบว่า การอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สมือถือประกอบที่หลากหลาย และการประเมินในการอิมโพรไวส์ก็ได้เป็นที่ชัดเจน โดยการประเมินมักเป็นความเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่ทำการประเมินผู้เรียนโดยที่ผู้เรียนไม่สามารถรับรู้ถึงเกณฑ์การประเมินได้ มีเพียงการวิจารณ์ถึงข้อสังเกตต่าง ๆ ของผู้เรียน และเกรดในการสอบ การประเมินที่ดีควรจะต้องมีความโปร่งใสในการประเมิน มีความเป็นกลาง ผู้เรียนสามารถรับรู้ถึงเกณฑ์การประเมินได้ ถึงแม้ว่าการประเมินอิมโพรไวส์จะเป็นการประเมินจากความเห็นของผู้สอนก็ตาม หากมีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนย่อมส่งผลดีต่อทั้งตัวผู้เรียนที่สามารถรู้ได้ว่ามีเกณฑ์การประเมินเป็นอย่างไร ทำอย่างไรถึงจะได้เกรดที่ดี มีข้อดีหรือข้อสังเกตอย่างไร อีกทั้งการประเมินยังสะท้อนข้อมูลกลับมาให้ผู้สอนได้ว่าผู้เรียนควรพัฒนาสิ่งใดในการเรียนการสอนครั้งต่อไป อีกทั้งเกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ฉบับนี้มีการแบ่งหัวข้อการประเมิน โดยคำนึงถึงความสะดวกสบายในการใช้แบบประเมิน มีระดับการให้คะแนนทั้ง 3 ระดับ และ 5 ระดับ โดยมีรายละเอียดต่าง ๆ ในช่องของเกณฑ์ที่บ่งบอกถึงข้อกำหนดที่ผู้เรียนสามารถทำได้ก็จะได้คะแนนในระดับนั้นไป และมีหลักการประเมินที่สังเคราะห์จาก กลยุทธ์การประเมินในกลุ่มสาขาวิชา ศิลปะศาสตร์ การประเมินตามสภาพจริง การวัดประเมินผลทางดนตรี การประเมินทักษะการปฏิบัติ

เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ฉบับนี้เป็นแบบประเมินที่สามารถใช้ได้ในการสอบกลางภาค และปลายภาค ในวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สทุกเครื่องมือเอก สามารถนำไปประยุกต์ปรับใช้ตามความเหมาะสมและบริบทของสถาบันการศึกษา มีการแบ่งหัวข้อการประเมินเป็น 4 ข้อใหญ่ได้แก่

1) ด้านความรู้ความเข้าใจ

จากการศึกษาตำรา วิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ว่า การประเมินในด้านความรู้ความเข้าใจประกอบด้วย (1) จังหวะ (2) บทเพลง (3) องค์ประกอบที่ใช้ในการอิมโพรไวส์ (4) ภาษาแจ๊ส (5) โมทีฟ (6) ประโยค-วลี การประเมินในข้อนี้มีระดับคะแนนทั้งหมด 5 ระดับ โดยการประเมินในข้อนี้จะใช้ทฤษฎีเดียวกันทั้งหมด คือเป็นการประเมินจากพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) ที่สามารถประเมินจากความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์เชื่อมโยง การประเมินค่า ว่าผู้เรียนมีความสามารถอยู่ในระดับใด โดยการประเมินค่าตัดสินคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ ได้โดยใช้ประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียนคือคะแนนสูงสุด ตัวอย่างเช่น อิมโพรไวส์ด้วย อาร์เปจ บันไดเสียง โมด ตามเสียงประสานของบทเพลงได้ถูกต้องทั้งบทเพลงสามารถเลือกใช้ อาร์เปจ บันไดเสียง และโมด ได้อย่างถูกต้องหลากหลาย รวมทั้งสามารถเลือกใช้เทนชันได้สอดคล้องกับเสียงประสานได้ดี จะเห็นได้ว่าในระดับนี้จะผ่านขั้นตอนของความรู้ความเข้าใจว่าจะต้องใช้อะไรในการอิมโพรไวส์ให้ถูกต้องสอดคล้องกับเสียงประสาน และสุดท้ายคือการประเมินค่าว่าสามารถใช้อะไร

ในการอิมโพรไวส์ได้บ้าง โดยผู้เรียนสามารถทราบได้ว่าสิ่งที่เลือกมาใช้นั้นถูกต้องและสอดคล้องกับเสียงประสานหรือไม่ เป็นต้น

2) ความไพเราะ

ประกอบด้วย (1) ความถูกต้องของระดับเสียง (2) ความสมดุลกับวงดนตรี (3) ความดัง-เบา (4) แนวบรรเลงประกอบ (5) การอ่านโน้ตฉบับพลัน การประเมินในข้อนี้มีระดับคะแนนทั้งหมด 3 ระดับ เนื่องจากเป็นการประเมินจากองค์ประกอบอันเป็นส่วนที่ช่วยให้การอิมโพรไวส์มีสีสัน มีการโต้ตอบของดนตรี ซึ่งจะทำให้การอิมโพรไวส์มีความน่าฟังมากยิ่งขึ้นนอกเหนือจากความถูกต้องขององค์ประกอบที่ใช้ในการอิมโพรไวส์

ในดนตรีแจ๊สนั้นนักดนตรีที่มีชื่อเสียงหลายคนมีความตั้งใจที่จะบรรเลงด้วยเสียงดนตรีที่มีความเพี้ยนเล็กน้อยเนื่องจากจะทำให้เสียงดูมีความน่าค้นหาและฟังดูมีความแปลก (Gridley, 1991) อย่างไรก็ตามในการประเมินผู้เรียนในสถาบันการศึกษานั้น การบรรเลงให้ระดับของเสียงมีความตรงมากที่สุดหรือแสดงให้เห็นถึงการควบคุมระดับเสียงได้นั้น เป็นสิ่งที่ดีในการบรรเลงมากกว่าระดับเสียงที่ไม่ถูกต้อง ในเรื่องของความดัง-เบาสามารถประเมินก็จริง แต่ต้องคำนึงถึงสไตล์ของดนตรีที่กำลังบรรเลงอยู่ด้วยเนื่องจากดนตรีบางประเภทอาจไม่มีความจำเป็นในเรื่องนี้มากนัก

ในการสอบกลางภาค-ปลายภาค บางสถาบันมีการให้ผู้เรียนจัดหาแนวบรรเลงประกอบในการสอบหรือให้ผู้สอบเล่นแนวบรรเลงประกอบด้วย ดังนั้นจึงมีการประเมินในด้านความสมดุลกับวงดนตรีและแนวบรรเลงประกอบ การประเมินในข้อนี้เป็นอีกสิ่งสมควรประเมิน เนื่องจากบางเครื่องดนตรีไม่สามารถทำหน้าที่เป็นผู้อิมโพรไวส์หลักได้ตลอดเวลา แต่สามารถเป็นแนวบรรเลงประกอบได้ด้วยเหตุนี้การประเมินจึงควรที่จะครอบคลุมในด้านนี้เพื่อเป็นการฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้นำที่ดี และเป็นผู้ตามที่ดี

ด้านการอ่านโน้ตฉบับพลันนั้นเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนและควรมีการประเมินแยกที่ชัดเจน แต่เนื่องจากการประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สฉบับนี้เป็นการประเมินในการสอบ กลางภาค-ปลายภาค แบบโดยรวมทำให้มุ่งเน้นประเด็นการประเมินไปที่องค์ประกอบในการอิมโพรไวส์มากกว่าการอ่านโน้ตถึงแม้ว่าการการโน้ตฉบับพลันก็ตาม

3) การแสดงบนเวที

ประกอบด้วย (1) ก่อนการแสดง และ (2) ระหว่างการแสดง ในหัวข้อการประเมินนี้จะเกี่ยวข้องกับการแสดงบนเวที อันเป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้นกับนักดนตรีหรือผู้เรียนดนตรีทุกคน โดยการสอบนั้นจะมีความใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงในการแสดงดนตรี เพียงแต่ผู้เข้าขมอาจเป็นกรรมการ

เพียงอย่างเดียว แต่ผู้เรียนจะต้องทำการแสดงให้เห็นถึงความเป็นนักดนตรีที่ดีในการแสดง มีการเตรียมตัวที่พร้อมเช่น ชุดที่มีความสุภาพ เหมาะสมในการแสดง ท่าทางในการแสดงมีความมั่นใจ และคู่มืออาชีพ เป็นต้น การประเมินในข้อนี้มีระดับคะแนนทั้งหมด 3 ระดับ เนื่องจากเป็นเพียงองค์ประกอบส่วนหนึ่งในการแสดงที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการอิมโพรไวส์โดยตรง แต่เป็นส่วนเสริมที่ทำให้ดนตรีมีความน่าฟังน่าชมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังแสดงถึงความเป็นนักดนตรี การเป็นนักดนตรีที่มีความพร้อมในการแสดง ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะไม่ได้สร้างเกณฑ์ที่ละเอียดมากนักแต่ก็ไม่ควรที่จะละเลยการประเมินในข้อนี้ โดยหัวข้อการประเมิน การแสดงดนตรีในชีวิตจริงนั้นความเป็นมืออาชีพเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นการแต่งตัวหรือท่าทางการแสดงบนเวทีจึงเป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลย

4) ทักษะการบรรเลงอิมโพรไวส์

ประกอบด้วย 1. ความคิดสร้างสรรค์ในการอิมโพรไวส์ 2. ความเป็นเอกลักษณ์ในการอิมโพรไวส์ การประเมินในข้อนี้มีระดับคะแนนทั้งหมด 5 ระดับ โดยการประเมินในข้อนี้จะใช้ทฤษฎีเดียวกันทั้งหมด คือเป็นการประเมินจากพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัยที่สามารถประเมินจาก การรับรู้ การเตรียมความพร้อม สมองตอบภายใต้การชี้แนะ การลงมือกระทำเป็นกลไกที่สามารถกระทำเอง การกระทำอย่างสมบูรณ์แบบ การประยุกต์ การริเริ่ม ว่าผู้เรียนนั้นมีความสามารถอยู่ในระดับใด โดยการริเริ่มสร้างสิ่งใหม่ที่เป็นตนเองได้คือระดับคะแนนที่สูงสุด ตัวอย่างเช่น แสดงให้เห็นถึงการอิมโพรไวส์ที่แปลกใหม่ จากการทำความรู้ทางด้านดนตรีต่าง ๆ และประสบการณ์ในการเล่นดนตรีมาพัฒนาให้การอิมโพรไวส์อยู่ในรูปแบบใหม่ได้ดีมาก หรือ แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ในการอิมโพรไวส์เป็นของตนเองอย่างชัดเจนเป็นอย่างมาก เช่น มีโทนเสียง สไตส์การอิมโพรไวส์หรือภาษาแจ๊สที่บ่งบอกถึงความเป็นตัวตนไม่เหมือนใคร เมื่อฟังแล้วสามารถทราบได้ว่าใครเป็นผู้บรรเลง จะเห็นได้ว่าผู้เรียนนั้นจะต้องสามารถผ่านขั้นตอนการเรียนรู้ด้านทักษะต่าง ๆ สามารถประยุกต์จากความรู้ที่เรียนมาจนกระทั่งสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นตนเองได้

การประเมินในด้านนี้อาจไม่มีความจำเป็นสำหรับผู้เรียนในขั้นต้น เนื่องจากในขั้นปีต้นนั้นการเรียนการสอนยังคงเป็นการเรียนถึงพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งจะอยู่ในขั้น การรับรู้ การเตรียมความพร้อม สมองตอบภายใต้การชี้แนะ การลงมือกระทำเป็นกลไกที่สามารถกระทำเอง การกระทำอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งอาจจะไปไม่ถึงขั้นประยุกต์ใช้และการริเริ่ม แต่ถ้าหากผู้เรียนสามารถไปถึงขั้นนั้นได้ก็เป็นเรื่องดีสำหรับตัวผู้เรียนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สในประเทศไทยมีความสอดคล้องกับการประเมินของ The University of Rhode Island และ Azzara and Snell ในด้านของ 1) ภาษาดนตรีแจ๊ส 2) องค์ประกอบที่ใช้ในการอิมโพรไวส์ (อาร์เปจ บันไดเสียงและโมด) 3) จังหวะ (การควบคุมค่าน้ำต ความมั่นคงของจังหวะ จังหวะชัด) 4) การสร้างและพัฒนาโมทีฟ 5) ประโยค (การสร้างประโยค-วลี) 6) ความถูกต้องของระดับเสียง 7) ความดังเบา 8) แนวบรรเลงประกอบ 9) การแสดงบนเวที ดังนั้น การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สทุกประเภทควรครอบคลุมประเด็นเหล่านี้ทั้งหมด

ประเด็นในการประเมิน จากการศึกษาเกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในประเทศไทยผลพบว่ามี การประเมินได้แก่ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ 2) ความไพเราะ 3) การแสดงบนเวที 4) ทักษะการ บรรเลงอิมโพรไวส์ นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ค้นพบการประเมินอื่น ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวถึงและมีการ ประเมินนอกเหนือจากการอิมโพรไวส์ได้แก่ การถอดเสียง พัฒนาการของผู้เรียน ความตั้งใจในการ เรียน

1.1 การถอดเสียง ในการสอบกลางภาคหรือปลายภาค มิได้มีเพียงการอิมโพรไวส์ จากบทเพลงที่กำหนดเพียงเท่านั้น แต่ยังไม่การถอดเสียงจากบทเพลงที่ผู้สอนหรือผู้เรียน เลือกในการสอบ การถอดเสียงเป็นสิ่งที่จะต้องซ้อมมาก่อนหน้าการเข้าห้องสอบ เป็นสิ่งที่ ต้องใช้เวลาในการฝึกซ้อมให้มีความถูกต้อง เสียงของโน้ตที่ถอดมาต้องมีความตรง อีกทั้งยัง ต้องจดบันทึกโน้ตได้ถูกต้องอีกด้วย และผู้เรียนจะต้องบรรเลงตามคิลปินอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และจำเป็นที่จะต้องเขียนโน้ตเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีการถอดเสียงจริง และมีการ วิเคราะห์ถึงการบรรเลงของคิลปินว่าเป็นอย่างไร และคะแนนในส่วนนี้จะแปรผันตามความ ถูกต้องของการบรรเลงพร้อมกับเพลง และคะแนนจะเกี่ยวข้องกับเกรดในการสอบถึงแม้จะ ไม่ได้เป็นการอิมโพรไวส์ก็ตาม

1.2 พัฒนาการของผู้เรียน เป็นอีกประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทำการประเมิน โดย การประเมินจะเริ่มตั้งแต่การเข้าเรียนครั้งแรก ผู้สอนจะสังเกตผู้เรียนว่ามีความสามารถอยู่ ในระดับใด และในตอนสอบมีการพัฒนามากน้อยเพียงใด ในส่วนของการประเมินอิมโพรไวส์ นั้น พัฒนาการไม่มีส่วนกระทบต่อการประเมิน แต่จะเป็นการประเมินที่แสดงให้เห็นถึง ความก้าวหน้าของผู้เรียนและเป็นคะแนนที่ผู้สอนสามารถให้เพิ่มเติมนอกเหนือจากคะแนนใน การสอบได้

1.3 ความตั้งใจในการเรียน การประเมินความตั้งใจในการเรียนนั้นมีพฤติกรรมต่าง ๆ ในการประเมินเช่น การแสดงความสนใจในการเรียน การเอาใจใส่ในงานที่ได้รับมอบหมาย เช่นฝึกซ้อมการบ้านมาเป็นอย่างดี ไม่ขาดเรียนบ่อย เข้าห้องเรียนตรงเวลา เป็นต้น ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเล่นดนตรีโดยตรง แต่จะเป็นเรื่องของจิตพิสัย และวินัยของตัวผู้เรียนเอง ในการเป็นนักดนตรีที่ดีนั้นการมาแสดงดนตรีให้ตรงเวลาถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่ไม่ควรละเลย หากอยู่ในบริบทของการประกอบอาชีพแล้วยิ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรทำเป็นอย่างยิ่ง

2) มุมมองในการประเมินอิมโพรไวส์

การประเมินในดนตรีแจ๊สนั้นเป็นความเห็นจากผู้ประเมินทำให้มุมมองการประเมินมีความคิดเห็นที่ต่างจากจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ค้นพบมุมมองการประเมินที่มีความน่าสนใจ 2 ประเด็นได้แก่

อาจารย์ผู้สอนเครื่องเอกดนตรีแจ๊สคนที่ 5 มีความเห็นในการประเมินว่า ผู้เรียนที่สามารถอิมโพรไวส์ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดจะได้เพียงเกรด B หรือ B+ เพียงเท่านั้น โดยลักษณะการบรรเลงจะเป็นการใช้สิ่งที่เรียนไปในชั้นเรียน ผู้สอนจะพอคาดเดาได้ว่าผู้เรียนจะสามารถอิมโพรไวส์ได้อยู่ในระดับใด แต่ถ้าหากผู้เรียนสามารถบรรเลงได้นอกเหนือจากเกณฑ์ที่กำหนดมีสิ่งที่น่าสนใจ หรือทำให้ผู้ประเมินประหลาดใจนอกเหนือจากสิ่งที่คาดไว้จะได้เกรด A เนื่องจากผู้เรียนสามารถทำสิ่งที่เหนือคาดได้ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวว่าการที่จะได้เกรด A ในวิชานี้มันยากและเป็นเรื่องลึกลับ ไม่สามารถตอบได้อย่างชัดเจน ในที่นี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเกณฑ์ที่จะทำให้ได้เกรด A เป็นเรื่องยากเนื่องจากไม่มีความชัดเจน

อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊สคนที่ 3 การประเมินที่แตกต่างโดดเด่นจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านอื่น โดยการเป็นการประเมินโดยใช้อคติ แต่เป็นอคติของผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านดนตรีแจ๊สมาอย่างยาวนาน ในการประเมินภาษา อาจารย์ผู้สอนดนตรีแจ๊สคนที่ 3 กล่าวว่าผู้เรียนจะต้องบรรเลงให้ถูกต้องกับยุคและสอดคล้องกับบทเพลง โดยจะใช้การประเมินภาษาในลักษณะนี้กับผู้เรียนชั้นปีต้นเนื่องจากสาระที่เรียนจะเกี่ยวกับความถูกต้องต่าง ๆ และสไตล์ของยุคภาษาในดนตรีแจ๊ส ดังนั้นผู้จึงจะต้องแสดงให้เห็นถึงความถูกต้องในภาษานั้น ๆ อย่างชัดเจน แต่ในกรณีที่เป็นผู้เรียนที่มีระดับขั้นที่สูงก็สามารถบรรเลงได้แต่อย่างไรก็ตาม ก็จะถูกหักคะแนนเนื่องจากมองว่าไม่ค่อยเหมาะสมนักหากไม่บรรเลงให้ถูกสไตล์

การที่มีเกณฑ์ประเมินอิมโพรไวส์จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนและผู้ประเมินสามารถทราบได้ถึง สิ่งที่ต้องการการแสดงโดยเกณฑ์ต่าง ๆ จะบ่งบอกได้ว่าผู้เรียนมีความสามารถในระดับไหนขาดตก บกพร่องในเรื่องใดบ้าง การประเมินแบบแยกองค์ประกอบนั้นจะแสดงถึงสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามการประเมินแบบแยกหัวข้ออาจทำให้พลาดประเด็นสำคัญในการแสดงไปเนื่องจากจะต้อง จดจ่ออยู่กับหัวข้อที่ค่อนข้างเยอะ ดังนั้นผู้ประเมินควรคำนึงถึงภาพรวมด้วยเนื่องจากดนตรีเป็นศิลปะ ที่สร้างจากการผสมผสานสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน การแยกองค์ประกอบและประเมินทีละข้อจนละเอียด ภาพรวมนั้นอาจทำให้ลดทอนความเป็นศิลปะลง ในการประเมินนั้นผู้ประเมินแต่ละคนย่อมมีรสนิยม ดนตรีที่ชื่นชอบแตกต่างกันออกไป แต่ในการประเมินนั้นหากมีความเป็นกลางมิได้เอนเอียงไปใน ทิศทางไหนให้ได้มากที่สุด ย่อมเป็นการยุติธรรมต่อผู้เรียนทุกคน จากการสัมภาษณ์มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หนึ่งท่านมีความเห็นในเรื่องอดีตว่า ควรอิมโพรไวส์ให้เข้ากับภาษาแจ๊สในยุคนั้น ๆ หากมิใช่แล้วจะมี การหักคะแนนถึงแม้ว่าจะเล่นดีก็ตาม เนื่องจากเป็นความรู้สึกส่วนตัวว่าไม่ควรจะบรรเลงในลักษณะนี้ ทั้งนี้การใช้อดีตประเมินนั้นมิได้เป็นสิ่งที่ผิดแต่อย่างใด แต่หากประเมินด้วยปราศจากอคติแล้วย่อมทำ ให้การประเมินเกิดความยุติธรรมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สประเมินตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาสาขาศิลปกรรม ทั้งนี้เป็นการประเมินแบบกว้าง ๆ มิได้แบ่งเป็นแนวหรือยุคของ ดนตรีแจ๊สที่ชัดเจน ซึ่งในแต่ละยุคจะมีเอกลักษณ์หรือสิ่งจำเป็นที่แตกต่างกัน ในการนำผลวิจัยไปใช้จึง ควรพิจารณาในเรื่องความแตกต่างของยุคและภาษา
2. เกณฑ์การประเมินนี้กล่าวถึงเกณฑ์ที่ทำให้ได้คะแนนมากที่สุดแต่มิได้กล่าวถึงเกณฑ์อื่น ๆ ที่รองลงมาดังนั้นในการนำผลวิจัยไปใช้จึงควรพิจารณาถึงเกณฑ์อื่น ๆ เพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์
3. เกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน หลักสูตรดนตรีแจ๊สได้ โดยสามารถปรับปรุงเพิ่มเติมลดทอนเกณฑ์การประเมินได้ตามความเหมาะสม ของแต่ละมหาวิทยาลัย
4. สามารถนำไปปรับใช้ในการประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีชนิดอื่นเช่น ดนตรีร็อก ดนตรีป๊อป ดนตรีฟิวส์ชัน อวองการ์ด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและวิจัยในเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาสาขาศิลปกรรม ให้มีการระบุถึงเนื้อหาสาระเนื้อหาของแต่ละชั้นปี และของแต่ละเครื่องดนตรีอย่างชัดเจน เช่นบทเพลงที่ต้องเรียน ทักษะพื้นฐาน ด้านบันไดเสียง โหมด และอาร์เปจ เทคนิคของเครื่องดนตรี ทั้งนี้การประเมินจะต้องมีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

2. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการนำเสนอเกณฑ์การประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษาที่ครอบคลุมทุกเครื่องดนตรี แต่ควรมีการศึกษาและมีการประเมินเฉพาะเครื่องเอกเช่น นักร้อง กลอง เป็นต้น เนื่องจากการบรรเลงของแต่ละเครื่องเอกย่อมมีเอกลักษณ์เทคนิค และหน้าที่ต่างกัน

3. ดนตรีแจ๊สนั้นมีต้นกำเนิดจากประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาการประเมินจากที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก เนื่องด้วยการวิจัยในครั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนมากเป็นชาวไทย อาจมีมุมมองการประเมินและหัวข้อการประเมินที่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กมลวรรณ ตังธนากานนท์. (2559). *การวัดและการประเมินทักษะการปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษดี บุรณวิทย์. (2561). การออกแบบแบบฝึกหัดการร้องคอรัสเกลที่ใช้ในการเรียนการสอน วิชาทฤษฎีดนตรีแจ๊ส. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 11(2), 1389-1404.
- กิตติธัช สำเภาทอง. (2555). *พัฒนาการของไทยแลนด์แจ๊สคอมเพทิทีฟชั้นและผลกระทบต่อสังคม ดนตรีแจ๊สในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2548-2554*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.
- คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2556). *คู่มือการรับสมัครเข้าศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต*.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. (2552). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF: HED)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (มปป).
- รูปแบบการประเมินโครงการ. สืบค้นจาก http://km.moi.go.th/km/32_quality_plan/evaluate/evaluate5_4.pdf
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2558ข). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558. สืบค้นจาก http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews6/education5year_R.pdf
- จินตามาตร์ มีอาษา. (2559). *แนวทางการวัดและประเมินผลวิชาทักษะปฏิบัติแซ็กโซโฟนคลาสสิกระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ในหลักสูตรดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาวิยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้คตีพิมพ์*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- จิรณี ตันดิรัตน์วงศ์. (2015). TQF กับ การ เป็น อาจารย์ มือ อาชีพ. *Suratthani Rajabhat Journal*, 2(1).
- ฉลองชัย โฉมทอง. (2561). *กาลเวลากับการพิสูจน์คุณค่าทางดนตรี (A Preciousness of Music through the Time)*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 10(1), 231-257.

- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2555). *ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2560). *ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทักษิณา พิพิธกุล. (2559). *สุนทรียศาสตร์กับศิลปะ : จากการเสนอภาพตัวแทนถึงสุนทรียะเชิงสัมพันธ์. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 17(2), 18-24.*
- ทิวต์ มณีโชติ. (2549). *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ธีรัช เล่าห์วีระพานิช. (2559). *แนวความคิดพื้นฐานของบทสนทนาและการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส. วารสาร ดนตรีรังสิต, 11(1), 19-32.*
- ธีรัช เล่าห์วีระพานิช. (2562). *ทฤษฎีดนตรีแจ๊สและการอิมโพรไวส์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัชรดาว.
- ธีรัช เล่าห์วีระพานิช. (2562). *องค์ประกอบดนตรีแจ๊ส. วารสารดนตรีรังสิต, 111- 120.*
- ปองภพ สุกิตติวงศ์. (2556). *การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีเพื่อพัฒนาทักษะคีตปฏิบัติ ดนตรีแจ๊สในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ ตีพิมพ์)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พิชิต ภูติจันทร์. (2547). *วิทยาศาสตร์การกีฬา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ราตรี นันทสุนกข์. (2553). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฑทอง.
- วันวิสาข์ อยู่ทอง. *การนำเสนอ แนวทาง การ พัฒนา กรอบ มาตรฐาน คุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขา ครุศาสตร์/ศึกษา ศาสตร์ สาขา วิชา คีต ศิลป์ สากล ตาม กรอบ มาตรฐาน คุณวุฒิ ระดับ อุดมศึกษา แห่ง ชาติ (Doctoral dissertation, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย).*
- วาสนา ประवालพฤษ. (2544). *คู่มือการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเรื่อง หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บริษัทเดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมเนจเม้นท์จำกัด.
- วุฒิชัย เลิศสถากิจ. (2557). *Jazz Guitar Method : Jazz Blues Soloing I วิธีการบรรเลงกีตาร์แจ๊ส*. กรุงเทพฯ : คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิริยา บุญชัย. (2529). *การทดสอบและวัดผลทางพลศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2549). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา*. สืบค้นจาก <http://www.mua.go.th/users/he-commission/doc/law/ministry%20law/1-1%20standard.pdf>.
- ศักดิ์ศรี วงศ์ธราดล. (2555). *ทฤษฎีดนตรีแจ๊ส เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: วงศ์สว่างพับลิชชิ่ง แอนด์ พรินต์ติ้ง จำกัด.

- ศักดิ์ศรี วงศ์ธราดล. (2558). *ทฤษฎีดนตรีแจ๊ส เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศักดิ์ระพี รัตประจิด. (2558). *การพัฒนากรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดนตรีแจ๊ส ตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2562). *ทฤษฎีการประเมิณ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ กลยะณี. (2558). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการพูด. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 1(1), 17-30
- ศรเนตร อารี โสภณ พิเชฐ, ไพฑูรย์ สีน ลา รัตน์, & สิริ ภัคต ร์ ศิริ โท. (2016). กรอบ คุณวุฒิ ของ ประเทศไทย. *Journal of Education Studies*, 44(4), 160-175.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *การประเมินตามสภาพที่แท้จริง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2544). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง*. เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์ THE KNOWLEDGE CENTER.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). *การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุเชาว์ พลอยชุม.(2545). *สุนทรียศาสตร์ปัญหาและทฤษฎีเกี่ยวกับความงามและศิลปะ*. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- อภิษฐา เขาว์อรัญ. (2555). *การนำเสนอแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผลวิชาชีพบอร์ดพื้นฐานในหลักสูตรดนตรีระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ ตีพิมพ์)*. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- โอชนา พูลทองดีวัฒนา. (2556). สุนทรียศาสตร์ตะวันตก : พัฒนาการของการแสวงหาคาตอบเกี่ยวกับศิลปะและความงาม. *วารสาร Veridian E Journal ฉบับศิลปะและการออกแบบ*, 6(4), ช-ด.

ภาษาอังกฤษ

- Associated Board of the Royal Schools of Music. (2013). Jazz Exam. Retrieved from <http://us.abrsm.org/en/our-exams/jazz-exams/>.
- Aebersold, J. (1992). *How to Play Jazz and Improvise Volume 1. (2nd Ed)*. New Albany IN: Published by Jamey Aebersold.
- Alperson, P. (1984). "On Musical Improvisation." *Journal of Aesthetics and Art*

Criticism, 43(10), 17–29.

- Azzara, C. D., & Snell, A. H. (2016). Assessment of improvisation in music.
- Baker, D. (1987). *How to Play Bebop, for All Instruments, Vol. 2: Learning the Bebop Language-Patterns, Formulae and Other Linking Materials*. Alfred.
- Baker, D. (1985). *How to play Bebop, vol. 1*. Bloomington: Frangipani.
- Baker, D. (2006). *How to Play Bebop 2: Learning the Bebop Language*.
- Bresnahan, A. (2015). Improvisation in the Arts. *Philosophy Compass*, 10(9), 573-582.
- Bradfield, James M. ;& H. Stewart Moredock.(1957). *Measurement and Evaluation in Education*. New York Macmillan,
- Barrick, C. (2016). Teaching Jazz Articulation and Style. <https://nafme.org/teaching-jazz-articulation-style/>
- Coker, J. (1997). *Jerry Coker's complete method for improvisation: For all instruments*. Alfred Music Publishing.
- Dunscorn, J. R., & Hill, W. L. (2002). *Jazz Pedagogy The Jazz Educator's Handbook and Resource Guide*. Maimi: Warner Bros. Publications.
- Deveaux, S. (1991). Constructing the jazz tradition: Jazz historiography. In *Black American Literature Forum* (Vol. 25, No. 3, pp. 525-560). St. Louis University.
- Dicpetris, M. (2016). Performance aspects of the New Orleans jazz style: A guide for jazz musicians
- Fuangaugsorn, N. (2010). *A comparative study of the selected bachelor of music programs majoring jazz studies in The United States of America, England, Canada, Australia and Thailand*. (Master Degree), Mahidol University
- Gioia, T. (2011). *The history of jazz*. Oxford University Press.
- Gridley, M. C., & Cutler, D. (1991). *Jazz styles: History & analysis*. Englewood Cliffs eN. NJ: Prentice-Hall.
- Kernfeld, B. (2001). *Improvisation III. Jazz*. In S. Sadie (Ed.), *The new grove dictionary of music and musicians*. New York: Oxford University Press.
- Lidrel, K. (1998). The Solo Contest for Jazz Improvisers. *International Association of Jazz Educators Jazz Educators Journal*, 30(6).
- Ligon, B. (2001). *Jazz Theory Resources: Volume 2*. Milwaukee, WI: Hal Leonard.

- Mehrens, W. A. & Lehmann, I. J. (1984). *Measurement and education in evaluation and psychology*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Madaus, G. F., & O'Dwyer, L. M. (1999). A short history of performance assessment: Lessons learned. *Phi Delta Kappan*, 80(9), 688.
- Moore, K. R. (2016). Development of a Rubric for Collegiate Jazz Improvisation Performance Assessment (Doctoral Dissertation, University of Miami). Retrieved from https://scholarlyrepository.miami.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2618&context=oa_dissertations
- Murphy, D. (1994). Jazz Studies in American Schools and Colleges: a Brief History. *Jazz Educators Journal*, 26, 8-34.
- O'Malley, J. M., & Pierce, L. V. (1996). *Authentic assessment for English language learners: practical approaches for teachers*. Massachusetts: Addison Wesley Publishing Company.
- Pells, R. (2011). *Modernist America: art, music, movies, and the globalization of American culture*. Yale University Press.
- Rosenthal, D. H. (1993). *Hard bop: jazz and Black music, 1955-1965*. Oxford University Press on Demand.
- The University of Rhode Island. (2020) Jury Forms and Rubrics Retrieved from <https://web.uri.edu/music/files/Jazz-Rubric.pdf>
- Toiviainen, P. (1995). Modeling the target-note technique of bebop-style jazz improvisation: An artificial neural network approach. *Music Perception: An Interdisciplinary Journal*, 12(4), 399-413.
- University of West London. (2011). Jazz Diplomas Syllabus: Piono, Flute, Clarinet, Saxophone, Trumpet, Cornet, Flugelhorn, Trombone 2011-2014. West London: London College of Music Examinations.
- Wiggins, G. (1989). A true test: Toward more authentic and equitable assessment. *Phi Delta Kappan*, 70(9), 703-713.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

คณาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย
และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย

ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนีนุภา อุทัยสุข
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อ. ดร. ชิตพงษ์ ตรีมาศ
คณะกรรมการภายนอก	รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชฎาลัมพก์ เหล่าวานิช	สาขาวิชาดนตรีศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชญญา วัฒนโณ	สาขาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร. ณัฐวุฒิ บริบูรณ์วิริยะ	สาขาวิชาดนตรีศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สและศิลปะดนตรีแจ๊ส

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอก
การวิจัยเรื่อง
แนวทางประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษา

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษา ในหลักสูตรดนตรีแจ๊สเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปและวิเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาการประเมินทักษะอิมโพรไวส์ระดับอุดมศึกษา แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งเป็น 3 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดการประเมินอิมโพรไวส์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ-สกุล.....อายุ.....
2. วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี.....
 วิชาเอก.....คณะ.....สถาบันการศึกษา.....
3. วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท.....
 วิชาเอก.....คณะ.....สถาบันการศึกษา.....
4. วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก.....
 วิชาเอก.....คณะ.....สถาบันการศึกษา.....
5. สถาบันการศึกษาที่สังกัด.....
 คณะ.....สาขาวิชา/ภาควิชา.....
6. ตำแหน่งในสถาบันการศึกษา.....
7. รายวิชาที่ทำการสอน.....
8. ประสบการณ์ด้านการสอนอิมโพรไวส์.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดการประเมินอิมโพรไวส์

2.1 ขอบเขตสาระเนื้อหาของวิชาเครื่องเอกประกอบด้วยเรื่องใดบ้าง

.....

.....

.....

2.2 จุดประสงค์ของการประเมินเป็นอย่างไร และตามแนวคิดของอาจารย์ควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

2.3 เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้วิชาเครื่องเอกประกอบด้วยเกณฑ์อะไรบ้าง และท่านให้น้ำหนักเกณฑ์การประเมินเกณฑ์ใดมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด

.....

.....

.....

2.4 ในการประเมินการอิมโพรไวส์ผู้สอนได้ประเมินสิ่งเหล่านี้หรือไม่ หากมีการประเมินเกิดขึ้นจงใช้สัญลักษณ์ บนช่อง ด้านหลังคำถามในข้อที่มีการประเมินและมีการประเมินอย่างไร

ด้านทักษะการอิมโพรไวส์			
1) ความถูกต้องของ บันไดเสียงและ โหมต อาร์เปโจ	☐	2) ความถูกต้อง ของเสียงประสาน	☐
3.) ภาษาแจ๊ส หรือประเพณีนิยม มีความเหมาะสมกับบทเพลง	☐	4) ความแม่นยำของค่าน้ต จังหวะ และจังหวะรองหรือระหว่างจังหวะ (syncopation)	☐
5) การสร้างโมทีฟ	☐	6) พัฒนาโททีฟ	☐
7) สามารถสร้างจังหวะและโมทีฟ ขึ้นใหม่รวมถึงสามารถพัฒนาจังหวะ และโมทีฟ	☐	8) อิมโพรไวส์ด้วยประโยค-วลีที่เหมาะสม	☐
9) พัฒนาประโยค-วลี	☐	10) มีการหยุดที่เหมาะสม	☐
11) ผู้อิมโพรไวส์มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง	☐	12) แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในลักษณะที่เป็นปัจเจกของเครื่องดนตรี	☐
13) ความคิดสร้างสรรค์	☐	14) อื่น ๆ	☐

2.5 ในการประเมินการอิมโพรไวส์ผู้สอนได้ประเมินสิ่งเหล่านี้หรือไม่ หากมีการประเมินเกิดขึ้นจงใช้สัญลักษณ์ ✓ บนช่อง ด้านหลังคำถามในข้อที่มีการประเมินและมีการประเมินอย่างไร

ด้านบทเพลง	
1) สามารถบรรเลงบทเพลงได้จากความจำ	
2) ความถูกต้องของบทเพลง (ทำนองหลัก)	
3) การตีความบทเพลง	
4) อื่น ๆ	

2.6 ในการประเมินการอิมโพรไวส์ผู้สอนได้ประเมินสิ่งเหล่านี้หรือไม่ หากมีการประเมินเกิดขึ้นจงใช้สัญลักษณ์ ✓ บนช่อง ด้านหลังคำถามในข้อที่มีการประเมิน และมีการประเมินอย่างไร

ด้านการแสดง	
1) ความสมดุลระหว่างวงดนตรีกับผู้อิมโพรไวส์	
2) ความถูกต้องของระดับเสียง	
3) คุณภาพเสียง	
4) การตอบโต้ของวงดนตรี	
5) การแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจที่กว้าง มีความละเอียดอ่อนในการบรรเลง	
6) อื่น ๆ	

2.7 มีการประเมินจากความรู้จากภูมิหลังของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

2.8 ท่านใช้วิธีการใดบ้างในการประเมินการอิมโพรไวส์ และนอกเหนือจากการสังเกตมีวิธีอื่นอีกหรือไม่

2.9 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีเครื่องมือประเภทใดบ้าง

2.10 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

2.11 ในการเรียนการสอนผู้เรียนได้มีโอกาสทราบเกณฑ์การประเมินหรือไม่

.....

.....

2.12 ในการสรุปผลการประเมิน ผู้สอนมีการสรุปคะแนนอย่างไร (เชิงคุณภาพหรือปริมาณ)

.....

.....

2.13 ท่านเคยประสบปัญหาในการประเมินอิโมโพรไวส์หรือไม่ อย่างไร และท่านแก้ไขปัญหานี้
อย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 3

3.1 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการประเมินการอิโมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ศิลปินดนตรีแจ๊ส
การวิจัยเรื่อง
แนวทางประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษา

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษา ในหลักสูตรดนตรีแจ๊สเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปและวิเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาการประเมินทักษะอิมโพรไวส์ระดับอุดมศึกษา แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งเป็น 3 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดการประเมินอิมโพรไวส์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ-สกุล.....อายุ.....
2. วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี.....
 วิชาเอก.....คณะ.....สถาบันการศึกษา.....
3. วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท.....
 วิชาเอก.....คณะ.....สถาบันการศึกษา.....
4. วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก.....
 วิชาเอก.....คณะ.....สถาบันการศึกษา.....
5. สถาบันการศึกษาที่สังกัด.....
 คณะ.....สาขาวิชา/ภาควิชา.....
6. ตำแหน่งในสถาบันการศึกษา.....
7. รายวิชาที่ทำการสอน.....
8. ประสบการณ์ด้านการสอนอิมโพรไวส์.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดการประเมินอิมโพรไวส์

2.1 ขอบเขตสาระเนื้อหาของวิชาเครื่องเอกประกอบด้วยเรื่องใดบ้าง

.....

.....

.....

2.2 จุดประสงค์ของการประเมินเป็นอย่างไร และตามแนวคิดของอาจารย์ควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

2.3 เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้วิชาเครื่องเอกประกอบด้วยเกณฑ์อะไรบ้าง และท่านให้น้ำหนักเกณฑ์การประเมินเกณฑ์ใดมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด

.....

.....

.....

2.4 ในการประเมินการอิมโพรไวส์ผู้สอนได้ประเมินสิ่งเหล่านี้หรือไม่ หากมีการประเมินเกิดขึ้นจงใช้สัญลักษณ์ บนช่อง ด้านหลังคำถามในข้อที่มีการประเมินและมีการประเมินอย่างไร

ด้านทักษะการอิมโพรไวส์			
1) ความถูกต้องของ บันไดเสียงและ โหมด อาร์เปโจ		2) ความถูกต้อง ของเสียงประสาน	
3.) ภาษาแจ๊ส หรือประเพณีนิยม มีความเหมาะสมกับบทเพลง		4) ความแม่นยำของค่านोट จังหวะ และจังหวะรองหรือระหว่างจังหวะ (syncopation)	
5) การสร้างโมทีฟ		6) พัฒนาโททีฟ	
7) สามารถสร้างจังหวะและโมทีฟ ขึ้นใหม่รวมถึงสามารถพัฒนาจังหวะ และโมทีฟ		8) อิมโพรไวส์ด้วยประโยค-วลีที่เหมาะสม	
9) พัฒนาประโยค-วลี		10) มีการหยุดที่เหมาะสม	
11) ผู้อิมโพรไวส์มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง		12) แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจใน ลักษณะที่เป็นปัจเจกของเครื่องดนตรี	
13) ความคิดสร้างสรรค์		14) อื่น ๆ	

2.5 ในการประเมินการอิมโพรไวส์ผู้สอนได้ประเมินสิ่งเหล่านี้หรือไม่ หากมีการประเมินเกิดขึ้นจงใช้สัญลักษณ์ ✓ บนช่อง ด้านหลังคำถามในข้อที่มีการประเมินและมีการประเมินอย่างไร

ด้านบทเพลง	
1) สามารถบรรเลงบทเพลงได้จากความจำ	
2) ความถูกต้องของบทเพลง (ทำนองหลัก)	
3) การตีความบทเพลง	
4) อื่น ๆ	

2.6 ในการประเมินการอิมโพรไวส์ผู้สอนได้ประเมินสิ่งเหล่านี้หรือไม่ หากมีการประเมินเกิดขึ้นจงใช้สัญลักษณ์ ✓ บนช่อง ด้านหลังคำถามในข้อที่มีการประเมิน และมีการประเมินอย่างไร

ด้านการแสดง	
1) ความสมดุลระหว่างวงดนตรีกับผู้อิมโพรไวส์	
2) ความถูกต้องของระดับเสียง	
3) คุณภาพเสียง	
4) การตอบโต้ของวงดนตรี	
5) การแสดงให้เห็นถึงความดั่ง-เบาที่กว้าง มีความละเอียดอ่อนในการบรรเลง	
6) อื่น ๆ	

2.7 มีการประเมินจากความรู้จากภูมิหลังของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

2.8 ท่านใช้วิธีการใดบ้างในการประเมินการอิมโพรไวส์ และนอกเหนือจากการสังเกตมีวิธีอื่นอีกหรือไม่

.....

.....

2.9 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีเครื่องมือประเภทใดบ้าง

.....

.....

.....

2.10 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

2.11 ในการเรียนการสอนผู้เรียนได้มีโอกาสทราบเกณฑ์การประเมินหรือไม่

.....

.....

2.12 ในการสรุปผลการประเมิน ผู้สอนมีการสรุปคะแนนอย่างไร (เชิงคุณภาพหรือปริมาณ)

.....

.....

2.13 ท่านเคยประสบปัญหาในการประเมินอิโมโพรไวส์หรือไม่ อย่างไร และท่านแก้ไขปัญหานี้
อย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 3

3.1 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการประเมินการอิโมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

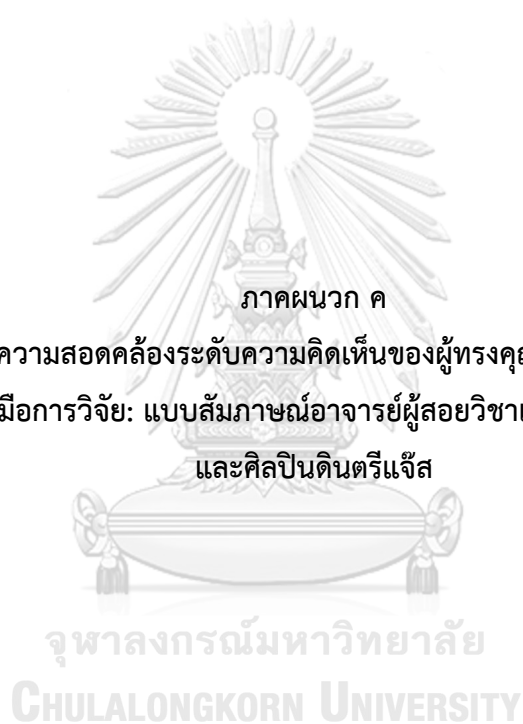
.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

.....

.....

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงระดับค่าความสอดคล้องระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพ
ของเครื่องมือการวิจัย: แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอยวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส
และศิลปินดินตรีแจ๊ส

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม : แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประเมินอิโมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส ระดับอุดมศึกษา ในหลักสูตรดนตรีแจ๊สเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปและวิเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาการประเมินทักษะอิโมโพรไวส์ระดับอุดมศึกษา แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งเป็น 3 ตอนได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดการประเมินอิโมโพรไวส์ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการประเมินการอิโมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวข้องกับสถานภาพผู้ตอบเหมาะสมหรือไม่อย่างไร ด้วยการเติมเครื่องหมาย $\checkmark$ ในช่อง +1 คือแน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง 0 คือไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้ -1 คือแน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุ

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1.	ชื่อ-สกุล.....อายุ....				
2.	วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี..... วิชาเอก.....คณะ.....สถาบันการศึกษา.....				
3.	วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท..... วิชาเอก.....คณะ.....สถาบันการศึกษา.....				
4.	วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก..... วิชาเอก.....คณะ.....สถาบันการศึกษา.....				
5.	สถาบันการศึกษาที่สังกัด.....คณะ..... สาขาวิชา/ภาควิชา.....				
6.	ตำแหน่งในสถาบันการศึกษา				
7.	รายวิชาที่ทำการสอน				
8.	ประสบการณ์ด้านการสอนอิโมโพรไวส์				

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดการประเมินอิมโพรไวส์

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวข้องกับการประเมินอิมโพรไวส์มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร ด้วยการเติมเครื่องหมาย $\checkmark$ ในช่อง +1 คือแน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง 0 คือไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้ -1 คือแน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุ

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
2.1	ขอบเขตสาระเนื้อหาของวิชาเครื่องเอกประกอบด้วยเรื่องใดบ้าง				
2.2	จุดประสงค์ของการประเมินเป็นอย่างไร และตามแนวคิดของอาจารย์ควรมีลักษณะอย่างไร				
2.3	ท่านให้น้ำหนักการประเมินในเรื่องใดมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด				
2.4	ในการประเมินการอิมโพรไวส์ผู้สอนได้ประเมินสิ่งเหล่านี้หรือไม่ หากมีการประเมินเกิดขึ้นจงใช้สัญลักษณ์ $\checkmark$ บนช่อง ☐ ด้านหลังคำถามในข้อที่มีการประเมิน				
	ด้านทักษะการอิมโพรไวส์ 1) ความถูกต้องของ บันไดเสียงและโหมดอาร์เปจ 2) ความถูกต้อง ของเสียงประสาน 3.) ภาษาแจ๊ส หรือประเพณีนิยม มีความเหมาะสมกับบทเพลง 4) ความแม่นยำของค่านोट จังหวะ และ จังหวะรองหรือระหว่างจังหวะ (syncopation) 5) การสร้างโมทีฟ 6) พัฒนาโททีฟ 7) สามารถสร้างจังหวะและโมทีฟขึ้นใหม่รวมถึงสามารถพัฒนาจังหวะและโมทีฟ 8) อิมโพรไวส์ด้วยประโยค-วลีที่เหมาะสม 9) พัฒนาประโยค-วลี 10) มีการหยุดที่เหมาะสม 11) ผู้อิมโพร				

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	ไวส์มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง 12) แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในลักษณะที่เป็นปัจเจกของเครื่องดนตรี 13) ความคิดสร้างสรรค์				
2.5	ในการประเมินการอิมโพรไวส์ผู้สอนได้ประเมินสิ่งเหล่านี้หรือไม่ หากมีการประเมินเกิดขึ้นจงใช้สัญลักษณ์ ✓ บนช่อง ☐ ด้านหลังคำถามในข้อที่มีการประเมิน ด้านบทเพลง 1) สามารถบรรเลงบทเพลงได้จากความจำ 2) ความถูกต้องของบทเพลง (ทำนองหลัก) 3) การตีความบทเพลง				
2.6	ในการประเมินการอิมโพรไวส์ผู้สอนได้ประเมินสิ่งเหล่านี้หรือไม่ หากมีการประเมินเกิดขึ้นจงใช้ ✓ บนช่อง ☐ ด้านหลังคำถามในข้อที่มีการประเมิน ด้านการแสดง 1) ความสมดุลระหว่างวงดนตรีกับผู้อิมโพรไวส์ 2) ความถูกต้องของระดับเสียง 3) คุณภาพเสียง 4) การตอบโต้ของวงดนตรี 5) การแสดงให้เห็นถึงความดั่ง-เบาที่กว้าง มีความละเอียดอ่อนในการบรรเลง				
2.7	มีการประเมินจากความรู้จากภูมิหลังของผู้เรียนหรือไม่				
2.8	ท่านใช้วิธีการใดบ้างในการประเมินการอิมโพรไวส์ และนอกเหนือจากการสังเกตมีวิธีอื่นอีกหรือไม่				

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
2.9	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีเครื่องมือประเภทใดบ้าง				
2.10	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลหรือไม่				
2.11	ในการเรียนการสอนผู้เรียนได้มีโอกาสทราบเกณฑ์การประเมินหรือไม่				
2.12	ในการสรุปผลการประเมิน ผู้สอนมีการสรุปคะแนนอย่างไร (เชิงคุณภาพหรือปริมาณ)				
2.13	มีวิธีอื่นในการประเมินการอิมโพรไวส์หรือไม่				

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวข้องกับการประเมินอิมโพรไวส์มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร ด้วยการเติมเครื่องหมาย $\checkmark$ ในช่อง +1 คือแน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้จริง 0 คือไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้ -1 คือแน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุ

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
3.1	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส				

ภาคผนวก ง

ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊สและศิลป์ดนตรีแจ๊ส

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่อง เอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
2.1 ขอบเขตสาระเนื้อหา ของวิชาเครื่องเอก ประกอบด้วยเรื่องใดบ้าง	- ทักษะของวิชาเครื่องเอก - การนำไปประยุกต์ใช้ - ทฤษฎีดนตรีแจ๊ส - การสร้างสรรค์ -ตามแต่ละชั้นปี	ตามแต่ละชั้นปี เนื้อหา ทักษะเทคนิคพื้นฐาน ต่างๆของเครื่องเอก	เรื่องทักษะเครื่องมือ อิม โพรไวส์ แอคคอมสำหรับ เครื่องดนตรีบางกลุ่ม ความเข้าใจเกี่ยวกับสไตล์ ความสามารถในการแสดง ครอบคลุมทุกอย่างที่ เกี่ยวกับการเล่นดนตรี

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คน ที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
2.2 จุดประสงค์ของการ เรียนรู้หรือผลลัพธ์การ เรียนรู้วิชาเครื่องเอกคือ อะไร	มคอ. เพื่อให้เด็กเล่นได้ ปฏิบัติเครื่องเอกทาง ดนตรีแจ๊สกับอาจารย์ ผู้สอนเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับคอร์สพื้นฐาน ของคอร์ด เมเจอร์ ไม เนอ คอร์ดขยาย คอร์ด ยอ และบันไดเสียงไม เนอร์	เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ เข้าใจในด้านดนตรีแจ๊ส	ให้อิมโพรไวส์ได้ ตามแต่ ระดับ เอาเพลงเป็น ตัวตั้ง

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คน ที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
2.3) เกณฑ์การ ประเมินผลการเรียนรู้ วิชาเครื่องเอก ประกอบด้วยเกณฑ์ อะไรบ้าง และท่านให้ น้ำหนักเกณฑ์การ ประเมินเกณฑ์ใดมาก	ผมจะประเมินจาก4 ข้อ ใหญ่คือ 1. ภาษาแจ๊ส.ภาษา สำคัญมีความสำคัญ เพราะจะได้รู้ว่าคนเล่น ต้องการจะทำอะไร เล่น เป็นเสียงของยุคไหน ถ้า	ส่วนตัวผมนะจ้อง ประเมินจากภาษาก่อน ต้องเล่นในสไตล์ภาษาที่ ถูกต้อง คือต้องแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจใน เพลงที่เล่น ในรูปแบบ ของบทเพลงอย่างน้อยแค่	ในส่วนของการสอบ – เล่นเพลงตามที่กำหนด ได้ดีขนาดไหน 60% บันไดเสียง อาร์เปจ 30% อ่านโน้ต 10% จริงๆแล้วมันค่อนข้างจะ หลากหลายแล้วแต่

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คน ที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
ที่สุดจนถึงน้อยที่สุด	เล่นไม่ถูกยุคที่กำหนดไว้ ก็จะได้คะแนนน้อย แต่ ถ้ามีความเข้าใจมากพอ ก็สามารถสื่อสารออกมา เป็นยุคอื่นได้ อย่างเพลง Donna lee ถ้านักศึกษา ชั้นปีสูง ๆ ก็อาจจะเล่น เสียงของยุคอื่นที่ไม่ใช่บีบี อปเข้ามาก็เป็นได้ เพราะ เขาเข้าใจตัวภาษาแล้ว แต่ก็ต้องดูอีกว่าคนที่เล่น แนวอื่นในเพลงนี้เนี่ย เขา แสดงให้เราได้เห็นว่าเล่น ในสไตล์เก่าได้หรือเปล่า 2. เรื่องการนำไปใช้ หรือก็คือพวกทักษะสกิล อย่างจังหวะจะต้องเล่น ให้รู้สึกถึงจังหวะ ไม่ใช่เป โปมา ต้องสามารถ ควบคุมจังหวะของโน้ตได้ เช่น ลีน ยาว ชันลง จังหวะตกจังหวะยก ใน ดนตรีแจ๊สสิ่งที่สำคัญใน จังหวะก็คือจังหวะสวิง แต่สวิงฟิลของแต่ละคนก็ ไม่เท่ากันทำให้ประเมิน ได้ยาก อยู่ในข้อนี้อื่นๆ ก็จะมี สเกล โมด อาร์ เป็โจพวกนี้ผมต้อง ประเมินจากเสียง ประสาน เอาเสียง ประสานเป็นตัวตั้งว่า สามารถใช้อะไรได้บ้าง	ไหน โดยจะใช้ ประสบการณ์ส่วนตัวใน การฟังแล้วจะรู้ว่า เด็ก คนนี้มีพื้นอะไรบ้าง คือ ไม่ผิคนะถ้าจะเล่นเพลง บีบีอปแต่อิมโพรไวส์เป็น โมเดิร์น จะใช้คอนเซ็ป หรืออะไรก็ตาม ผมว่าถ้า เราฟังองค์รวม คือเราฟัง แล้วเรารู้ว่าคนนี้มี ความ เข้าใจและต้องการ ติความเพลงออกมาใน รูปแบบไหน แต่ถ้าฟัง โดยไม่รู้จักนักเรียนมา ก่อน ก็จะทำให้ตามหน้า งานว่าสิ่งที่เขาเล่นเป็น ยังไง คือดูภาพรวม ทั้งหมดไม่ได้แต่ภาษาบีบี อปอย่างเดียวเรื่องของ จังหวะ จังหวะสวิงมัน เป็นสิ่งที่จับได้ยากมาก เอาจริง ๆ ก็อาจจะพูดได้ ว่าไม่สามารถประเมินใน ส่วนนี้ได้ด้วยซ้ำ เพียงแต่ รู้สึกได้ว่าเขาเล่นออก มาแล้วรู้สึกสวิง ไม่ใช่เล่น โน้ตตรง ๆ ในส่วนของ จังหวะดูจากเช่นขึ้น จังหวะยกจังหวะตกเป็น ยังไง ถูกไหม เล่นไป จังหวะมันช้าลงนี่ก็ไม่ดี แต่คนเราบางทีก็เร่งหรือ ช้าลงไม่มีทางตรง100%	อาจารย์ ถ้าส่วนตัวผม เวลาที่ผมประเมิน ไม่ว่าจะ เป็นพัฒนาการของ นักศึกษา หรือดูจากการ เล่นเพลง ผมจะมีตัวหนังสือที่ใช้ใน การประเมินอยู่ 4 ตัว คือ H T M L H คือฮาร์โมนี มันก็จะ เกี่ยวข้องกับ สเกล อาร์ เป็โจ คอร์ด ผมจะใช้ เสียงประสานอ้างอิง ว่า มันถูกหรือเปล่า ไม่ได้ ชับซ้อนอะไรมาก แล้ว พอเล่นเสร็จผมก็จะถาม ว่าคอร์ดนี้ใช้อะไร ทำไม ถึงใช้ได้ ถ้าตอบได้แสดง ว่าเขาเข้าใจจริงๆ ก็จะได้คะแนนไป ผมจะมีเกณฑ์ความ เข้าใจในฮาร์โมนีของ นักศึกษา มันเป็นอย่างนี้ ผู้เรียนจะต้องมีความ เข้าใจในการสร้างเสียง ประสานว่าคอร์ดนี้ สามารถเพิ่มโน้ตอะไรได้ บ้าง ถ้าหากเพิ่มโน้ตตัว ที่ ๒ บนคอร์ดที่ 1 ก็ ถือว่าผิด” T คือทักษะการเล่น ประเมินจากการเล่น

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คน ที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
	ถ้าถูกก็ได้เยอะไป แต่ในหนึ่งคอร์สเนี่ยเราสามารถใช้ได้เยอะมากเลยนะ ดังนั้นคนที่เป็นคนประเมินเนี่ย ต้องมีความสามารถมากพอที่จะรู้ว่าอันไหนผิดอันไหนไม่ผิด จงใจหรือไม่จงใจ เรื่องสุดท้ายในนี้คือเรื่องของคอร์สในคอร์สก็มีอยู่ 2 เรื่องคือประเมินว่าเล่นถูกฟอร์มไหม ยังไงผู้โหมโปรไวส์ก็ต้องโหมโปรไวส์อยู่ บนฟอร์มห้ามหลงฟอร์ม ส่วนคอร์สจะดูคอร์สถูกไหม แน่แน่นอนว่าคอร์สก็เล่นได้หลายแบบเหมือนสเกลนั้นแหละ แต่จะใช้การฟังเอาว่าเสียงมันกัดกันหรือเปล่า 3.การสร้างสรรค การสร้างสรรคสิ่งใหม่ ต้องสามารถเอาพื้นฐานที่เรียนไปใช้ อีกรูปแบบก็คือสไตล์ แต่ไม่ใช่สไตล์ที่หมายถึงภาษาแจ๊สนะ แต่หมายถึงสไตล์ของผู้เรียนว่ามีความเป็นตัวของตัวเองขนาดไหน ไม่ใช่เป็นการลอกคนอื่นมาเล่น เรื่องที่ 4. เรื่องสุดท้าย	ตลอด แต่ก็เอาเรื่องนี้มาประเมินได้ก็จะมีอื่น ๆ ที่ประเมินอย่างพวกพื้นฐานที่ใช้โหมโปรไวส์อย่างอาร์เปจ สเกลพวกนี้ก็เป็นพื้นฐานสำคัญที่ใช้ประเมินได้ แต่ก็บอกไม่ได้หรือว่าเขาเล่นถูกก็เปอร์เซ็นต์ถึงจะได้คะแนนเท่าไร เพราะคนเราไม่มีทางฟังแล้วจับว่า เด็กคนนี้เล่นถูกก็ตัวผิดก็ตัว คนเราไม่ใช่คอมพิวเตอร์ เลยจะประเมินจากภาพรวมทั้งหมด มันดูได้ประมาณ 2 เรื่องด้วยกันนะสำหรับเรื่องนี้ก็คือเล่นถูกฟอร์มหรือเปล่าก่อนเลย ถ้าหากหลงฟอร์มตอนโหมโปรไวส์แล้วกลับมาไม่ได้เนี่ยก็ไม่ถึงจะได้ 0 คะแนนนะ แต่ก็ไม่ได้เยอะแ่น ๆ อีกเรื่องคือเสียงประสานถูกต้องไหม มีโน้ตแปลกๆออกมาตอนเล่นหรือไม่ ที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้เนี่ย มีนักเรียนที่ไม่เยอะมาก เราเห็นหน้ากันบ่อย อาจจะตั้งแต่สอบเข้าแล้ว เราก็จะรู้ว่าเขาเล่นได้ประมาณไหน	ติดขัดหรือไม่ โน่นโน้นนั้น โทมตีหรือเปล่า ค่าของโน้ต เล่นแล้วอยู่กับวงได้หรือเปล่า M คือความเป็นดนตรี เล่นแล้วมันน่าฟังหรือเปล่า ซึ่งในตรงนี้ต้องเอาอคติเข้ามาช่วยฟังนิดนึง L คือเรื่องของภาษา บางคนเทคนิคดี ฮาร์โมนีใช้ ได้หมดแต่กลับดูภาษา พอเล่นออกมาแล้วสมมุติว่าเล่นเป็นภาษาคันทรินแจ๊สก็ไม่ได้ ต้องดูจากเจตตนาในสิ่งที่เล่น คือมนุษย์เราก็มีสิทธิ์ที่จะเล่นภาษาอื่นในบทเพลง แต่ผมเองก็จะค่อนข้างติดลบกับตรังนิดนึงเหมือนกันยกเว้นแต่จะมีเหตุอันควร ยกตัวอย่างเช่นในเพลง Donna lee ที่เป็นเพลงบีบ๊อบ ผมเองค่อนข้างที่จะหักคะแนนในกรณีเพลง donna lee แล้วเล่นในสไตล์โมเดิร์น เพราะเมโลดี้ของ Donna lee มันไปต่อกับ โมเดิร์นค่อนข้างยาก

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คน ที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
	เรื่องนี้ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับโดยตรงกับอิมโพรไวส์แต่จะเป็นเรื่องของการเรียนมากกว่าคือถ้าผู้เรียนมีการพัฒนาในการเรียนตลอดเทอมเขาก็ควรจะได้คะแนนหรือเกรดที่ดี เพราะมีความพยายามมีความตั้งใจ ส่งการบ้านหรืองานที่ส่งไปตลอด ก็ควรจะได้คะแนนที่ดี ผมมีการประเมินในด้านนี้ด้วยตอนที่ตัดเกรด	อย่างบางคนเล่นแจ๊สไม่เป็นเลย แต่ก็สามารถสอบเข้ามาได้แล้วก็ขยันมากๆ จนมาไกล ตอนที่สอบจะมีการประเมินที่ต่างกันเล็กน้อย หากพัฒนาการดีจะมีคะแนนที่เยอะ หลังจากเล่นเพลงแล้วเรายังมีการเปิดโอเรียลแบบชุ่มเลย กดได้อะไรก็จะได้อิมโพรไวส์ในเพลงนั้นและต้องเป็นเพลงที่ไม่เคยเล่นด้วย แล้วจะดูว่าเขาสามารถทำได้ขนาดไหน อิมโพรไวส์ตรงคอर्डใหม่ เรื่องนี้มันเหมือนการใช้ชีวิตจริงนะเพราะเวลาไปเล่นดนตรีจริง ๆ สถานการณ์แบบนี้เกิดขึ้นแน่นอน	แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเนี่ยผมคิดว่ามันคงไม่ถึงกับแบบคนนี้อะไป 0 คะแนนเพราะตีความผิด คงไม่ใช่แบบนี้แต่สิ่งที่น่าสนใจมากกว่านั้นคือเวลาที่เขาตีความเพลงมาเป็นโมเดิร์นเนี่ยเขาทำได้ดีหรือเปล่า เพราะว่าถ้าหากเขาจะสามารถเล่นโมเดิร์นแสดงว่าเขาก็ต้องมีความเก่งประมาณนึง เพราะทางเดินคอर्डของเพลงตอนนาลีเนี่ย มันค่อนข้างจะง่าย คือ มันเป็นเรื่องที่ธรรมชาติจะเล่นโมเดิร์นได้ยาก ถ้ามีเด็กมาทำอย่างนั้นจริงๆ ผมคิดว่า ผมจะค่อนข้างมีอคติส่วนตัว ประมาณว่าเพลงนี้ไม่น่าจะเล่นออกมาแบบนี้เนี่ยแต่ก็จะไม่ให้อคติทำงานมากจนเกินไป เพราะการที่อคติผมบอกว่าเพลง Donna lee ไม่ควรเล่นเป็นโมเดิร์นหรือเปล่าคือความรู้สึกส่วนตัวผม เพราะฉะนั้นผมจะปล่อยให้ความรู้สึกส่วนตัวทำงาน เช่น หักไป 3 คะแนน แต่ไม่ถึง

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คน ที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
	 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY		ขนาดเอามาซึ่งเป็นซี้ตาย ผมจะดู 4 ซ้อนั้นเป็น หลักในเวลาสอบผมจะ เขียนตัวหนังสือ 4 ตัวนี้ ไว้ วันเรื่องอื่นๆก็มีย่าง ด้านพัฒนาการผมจะดู ว่านักศึกษาพัฒนาจาก วันแรกที่เรียนมาน้อย ขนาดไหนในการสอบผม ไม่ได้ให้นักศึกษาโซโล อย่างเดียวนะ ผมให้เขา แอคคอมด้วย เพื่อที่จะ ได้ดูว่าเขาสามารถเป็นผู้ ตามได้หรือไม่ โดยดูจาก จาก ความสอดคล้องกับ คนที่กำลังทำการอิมโพร ไวส์ และความ สอดคล้องกับบทเพลง เล่นสวิงในบอสซันนี่ก็ ไม่ใช่ เวลาสอบในมหาลัยของ ผมจะมีการให้อ่านโน้ต ด้วย เป็นคะแนน 10% คือจะให้เล่นโน้ตที่ตั้งอยู่ ตรงนั้นแล้ว แล้ว ประเมินว่านักศึกษาเล่น ได้มากน้อยขนาดนั้น ส่วนทรานสคริปชันที่ทุก คนจะต้องมีการเลือก เพลง หรืออาจารย์เป็นผู้ เลือกให้ ผมคิดว่ามัน ไม่ได้ใช้ในการอิมโพร ไวส์นะ แต่เราก็ประเมิน

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คน ที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
			ว่าเป็นถูกมากน้อยขนาด ไหน โน้ตที่แกะมา ถูกต้องไหม

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่อง เอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
2.4 ในการประเมิน การอิมโพรไวส์ผู้สอนได้ ประเมินสิ่งเหล่านี้ หรือไม่ หากมีการ ประเมินเกิดขึ้นจงใช้ สัญลักษณ์ ✓ บนช่อง ☐ ด้านหลังคำถามใน ข้อที่มีการประเมิน และ มีการประเมินอย่างไร			
1) ความถูกต้องของ บันไดเสียงและโมด อาร์ เปโจ	มีการประเมิน กล่าวถึงในข้อ 2.3	มีการประเมิน กล่าวถึงในข้อ 2.3	มีการประเมิน กล่าวถึงในข้อ 2.3
2) ความถูกต้อง ของ เสียงประสาน	มีการประเมิน กล่าวถึงในข้อ 2.3	มีการประเมิน กล่าวถึงในข้อ 2.3	มีการประเมิน กล่าวถึงในข้อ 2.3
3) ภาษาแจ๊ส หรือ ประเพณีนิยม มีความ เหมาะสมกับบทเพลง	มีการประเมิน กล่าวถึงในข้อ 2.3	มีการประเมิน กล่าวถึงในข้อ 2.3	มีการประเมินกล่าวถึง ในข้อ 2.3
4) ความแม่นยำของคำ โน้ต จังหวะ และจังหวะ รองหรือระหว่างจังหวะ (syncopation)	มีการประเมิน ผมจะประเมินจากการที่ ผู้เขียนจะต้องเล่นให้รู้สึก ถึงจังหวะ ไม่ใช่ไปไปมา ต้องสามารถควบคุมจังหวะ ของโน้ตได้ เช่นสั้น ยาว	มีการประเมิน	มีการประเมิน ดูว่าเร่งไม่เร่ง ค่าของ โน้ตคมไหม คมในที่นี้ คือเล่นแล้วมันเกิดมัน ขาดไหม

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
	ขึ้นลงจังหวะตกจังหวะยก		
5) การสร้างโมทีฟ	มีการประเมิน ถ้าผู้เรียนสามารถสร้างและควบคุมหรือพัฒนาได้ ก็จะได้คะแนนในจุดนี้ไป	มีการประเมิน บางแนวอาจไม่จำเป็นมากนัก ถ้ามีก็ประเมินได้	มีการประเมิน โมทีฟสำหรับแจ๊สบางแนวสามารถตัดออกได้ไม่จำเป็นต้องดูอย่างบีบ๊อป ที่มักจะเล่นเป็นไลน์ เหมือนชาร์ลีปาร์กเกอร์ ถ้าเป็นแนวนี้อาจไม่จำเป็นต้องมีโมทีฟก็ได้
6) พัฒนาโททีฟ	มีการประเมิน ถ้าพัฒนาโมทีฟที่สร้างขึ้นมาแล้วก็จะมีประเมิน	มีการประเมิน บางแนวอาจไม่จำเป็นมากนัก ถ้ามีก็ประเมินได้	มีการประเมิน
7) อิมโพรไวส์ด้วยประโยค-วลีที่เหมาะสม	มีการประเมิน คือจะต้องเล่นประโยค ขึ้นจบ ให้ชัดเจน ตั้งใจจะเล่นในจังหวะไหนจบในจังหวะไหนต้องควบคุมให้ได้ ส่วนเรื่องโน้ตที่ใช้ก็ไม่ใช่ว่าโน้ตขึ้นลงหรือเล่นตลอดเวลาเหมือนแบบฝึกหัด สำหรับผมง่าย ๆ เลยคือให้มันฟังเป็นประโยค คนที่หัดเล่นใหม่ ๆ มีปัญหาเรื่องนี้กันเยอะ ไม่มีภาษา ไม่ค่อยหยุดกัน เล่นต่อกันตลอดเพราะว่าพยายามคุมฟอร์มให้อยู่ นั่นก็แปลว่ายังควบคุมไม่ได้มากถึงขนาดที่หยุดได้เล่นได้	มีการประเมิน อย่างผมจะชอบในลักษณะการบรรเลงแบบถามตอบ แต่ถ้าเป็นประโยคมาเลยก็ไม่มีปัญหาอะไร แค่อัดชัดเจนหน่อย คำว่าเหมาะสมนี้ก็พูดยากนะ บางทีเล่นยาว ๆ แล้วมันดีก็มีดูอย่างแพทมาติโนลี เล่นตลอดไม่หยุด แต่มันเจ๋งก็คือเจ๋งนะ	มีการประเมิน ประโยควลีนี่ก็เป็นสิ่งที่แล้วแต่ผู้ประเมินเหมือนกันนะ ส่วนตัวผมการที่เล่นไม่หยุดแต่มีไลน์แบบบีบ๊อปแทนซึ่งมันอาจมีความน่าสนใจมากกว่าโมทีฟซะอีก เปรียบเทียบบ้าง ๆ เล่นเป็นโมทีฟแต่น่าเบื่อ กับเล่นเป็นไฟเลย์แบบไม่หยุดแต่มันน่าสนใจ ผมก็ให้คะแนนเขาเยอะนะ เพราะฉะนั้นประโยควลีนี้ผมเฉย ๆ
8) พัฒนาประโยค-วลี	มีการประเมิน	มีการประเมิน	มีการประเมิน

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
	ถ้าสามารถเอาประโยคก่อนหน้าหรือจากเมโลดีมาใช้ได้แสดงว่าผู้เรียนมีความเข้าใจและสามารถดึงมาปรับใช้ได้ตลอดเวลา ทำได้นี้แปลว่าเก่งคะแนนเลย อาจจะเยอะหน่อย เพราะว่าควบคุมได้จริง ๆ	หากมีการเอาประโยคมาพัฒนาได้ก็ถือว่าดี	-
9) มีการหยุดที่เหมาะสม	มีการประเมิน การอิมโพรไวส์จะต้องหยุดบ้าง เว้นหายใจให้เกิดเป็นวรรค ตอน หรือประโยค ถ้าเล่นตลอดอาจเหมือนเป็นการเอาตัวรอด โน้ตถูกทุกโน้ตเลย ภาษาก็มีแต่ถ้าไม่มีการหยุด สำหรับผมแล้วก็ไม่ดี	มีการประเมิน ส่วนนี้ผมคิดว่ามันเหมือนกับข้อประโยคควลีที่เหมาะสม ถ้าเกิดเล่นแล้วหยุดเป็นประโยคที่ชัดเจนก็ดี แต่ถ้าเล่นเรื่อย ๆ ไม่หยุดแล้วมันดี ผมก็ให้คะแนนเยอะ อันนี้อาจจะแล้วแต่คนมากกว่า ส่วนตัวผมถ้าฟังแล้วโอเคจะเป็นแบบไหนก็ได้	มีการประเมิน การที่เล่นไม่หยุดแต่มีไลน์แบบบีบอัดแทน ซึ่งมันอาจมีความน่าสนใจมากกว่าโมทีฟซะอีก เปรียบเทียบง่าย ๆ เล่นเป็นโมทีฟแต่น่าเบื่อ กับเล่นเป็นไฟเลย์แบบไม่หยุดแต่มันน่าสนใจ ผมก็ให้คะแนนเขาเยอะนะ
10) ผู้อิมโพรไวส์มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง	มีการประเมิน ทีมหาลีย์ของเราบางที่เราไม่ได้เน้นที่ภาษากันเยอะมากเท่าที่ควร ผู้เรียนบางคนก็ไม่มีภาษาที่เป็นแจ๊สเลย แต่มันกลับเป็นตัวเอง เล่นแล้วรู้ว่า เป็นเขา แต่ทางกลับกันภาษาแจ๊สมันก็ไม่มีเลย หรือมีน้อยมาก คือผมคิดว่ามันจะต้องสมดุลกัน เรียนภาษาด้วยทำให้เป็นตัวเองด้วย	มีการประเมิน ความเป็นปัจเจกสำหรับผม ผมคิดว่าพวกชั้นปีต้น ๆ อาจไม่จำเป็น เพราะบางคนฟังจะรู้จักดนตรีแจ๊สด้วยซ้ำ น่าจะเหมาะกับชั้นปีที่โตแล้วมากกว่า	มีการประเมิน

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
11) แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในลักษณะที่เป็นปัจเจกของเครื่องดนตรี	มีการประเมิน ผมไม่ได้เอามาเป็นประเด็นหลักอะไรในการประเมินในการอิมโพรไวส์เนี่ยผมคิดว่าคนที่อิมโพรไวส์ได้ต้องมีความเข้าใจในเครื่องดนตรีอยู่แล้วถึงจะสามารถทำได้	มีการประเมิน ผมเข้าใจว่าเป็นการรู้หน้าที่ของตัวเองคืออะไรใช้ไหม ถ้าใช่ก็ประเมิน เขาจะได้อะไรตัวเองทำอะไรได้บ้างในวง ตัวเองทำหน้าที่อะไรเครื่องดนตรีของตัวเองทำอะไรได้บ้าง สามารถสร้างเสียงอื่นนอกจากเสียงปกติได้ไหม	มีการประเมิน แต่ไม่ได้เอาเป็นสาระสำคัญอะไร เอาเป็นดีก็ถูกตัวเล็กไปละกัน
12) ความคิดสร้างสรรค์	มีการประเมิน กล่าวถึงในข้อ 2.3	มีการประเมิน สำหรับในสถานศึกษาตอนเข้าห้องสอบไปในการเล่นเพลง 2 เพลง 3 เพลง สุดท้ายจะกลายเป็นเราไปบังคับสิ่งที่เขาคิดโดยปริยายอยู่แล้ว ในการสอบต้องเล่นแบบนั้นแบบนี้เหมือนตอนเรียน แล้วเอาสิ่งที่เรียนมาแสดงให้อาจารย์ดู เพราะฉะนั้นตอนสอบการสร้างสรรค์นี้มีแต่จะไม่เท่าไรเพราะว่าจะถูกบังคับโดยตัวมันเอง ในส่วนของสไตล์ ต้องมีเสียงที่ควรจะเป็น จะถามนักเรียนก่อนว่ามีใครเป็นไอดอล แล้วดูสิ่งที่ทำว่าเข้าใกล้ไหม ตรง	มีการประเมิน -

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
		ประเด็นใหม่ ตามความคาดหวัง ว่าสิ่งที่ต้องการให้เป็น	
13) อื่น ๆ	-	-	-

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
2.5 ในการประเมินการอิมโพรไวส์ผู้สอนได้ประเมินสิ่งเหล่านี้หรือไม่ หากมีการประเมินเกิดขึ้นจงใช้สัญลักษณ์ ✓ บนช่อง ☐ ด้านหลังคำถามในข้อที่มีการประเมิน และมีการประเมินอย่างไร	 มีการประเมินในการสอบจะต้องบรรเลงทุกอย่างจากความจำเท่านั้น <u>ไม่มีการให้ดู</u> ถ้าขอดูก็ได้เกรดที่ไม่ดีหรือไม่ต้องเล่นเพลงนั้นคะแนนก็จะตกลงไปอยู่ดี	มีการประเมิน <u>ไม่มีการให้ดูอะไรเลยในการสอบ</u>	มีการประเมิน เวลาสอบเราจะสุ่มเพลงจากที่เรียนกันไปแน่นอนว่านักศึกษาไม่สามารถเอาโน้ตเข้ามาทางแล้วเล่นได้ ถ้าเล่นไม่ได้ก็ไม่ให้สอบ
1) สามารถบรรเลงบทเพลงได้จากความจำ	มีการประเมินในการสอบจะต้องบรรเลงทุกอย่างจากความจำเท่านั้น <u>ไม่มีการให้ดู</u> ถ้าขอดูก็ได้เกรดที่ไม่ดีหรือไม่ต้องเล่นเพลงนั้นคะแนนก็จะตกลงไปอยู่ดี	มีการประเมิน <u>ไม่มีการให้ดูอะไรเลยในการสอบ</u>	มีการประเมิน เวลาสอบเราจะสุ่มเพลงจากที่เรียนกันไปแน่นอนว่านักศึกษาไม่สามารถเอาโน้ตเข้ามาทางแล้วเล่นได้ ถ้าเล่นไม่ได้ก็ไม่ให้สอบ
2) ความถูกต้องของบทเพลง (ทำนองหลัก)	มีการประเมิน เมโลดีของเพลงมักจะมีหลายเวอร์ชัน อาจจะต้องตกลงกันก่อนว่าจะต้องเล่นเวอร์ชันไหน แล้วถ้าหากมีการอิมโพรไวส์ในท่อนนี้ก็คงดูว่าเหมาะสมไหม	มีการประเมิน ต้องดูเป็นเพลง ๆ ไป เพราะว่าบางเพลงถ้าเล่นตามโน้ตเลยมันก็น่าเบื่อ ดูอย่างเพลง Autumn Leaves ถ้าให้เล่นตามโน้ตก็น่าเบื่อ มี	มีการประเมิน ผมค่อนข้างจะให้ความสำคัญในเรื่องความถูกต้องของทำนองหลักค่อนข้างเยอะ คือถ้าเขาบิดเบโอดีเนี่ยเราจะฟังออกนะ

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
	หมายถึงว่ามันยังเหลือความเป็นเมโลดีอยู่หรือเปล่า ฟังแล้วรู้ว่าเป็นเพลงอะไร ไม่ใช่การอิมโพรไวส์มั่วเลย แล้วบอกว่าอิมโพรไวส์ในเมโลดี	แต่ตัวชาวตัวกลมเลยไม่ต้องเล่นให้ถูกตามที่เขาเขียนก็ได้ ถ้าเป็นเพลงอย่างพวกบีบ๊อปนั่นก็ไม่ต้องเล่นให้เป๊ะตามเพลงเลย	ว่ามันผิดยกตัวอย่างเช่นเพลง Days of wine and rose (ร้องเพลง) แบบนี้เนี่ยคือผิด ผมค่อนข้างจะฟังออกกว่าคนที่เล่นเนี่ยบิตเพราะอะไร บิตเพราะไม่รู้ สมมุติเพลง AABA แล้วเล่นท่อน A บิตแบบเดียวกันหมดเลย แบบนี้แสดงว่าคุณไปฟังเวอร์ชันอะไรซักอย่างแล้วแกะมา เพราะฉะนั้นคุณจะไม่รู้จักของจริงจากเรีลบัคเลย”
3) การตีความบทเพลง	มีการประเมินบ่อยครั้งที่ผู้เรียนชอบเปลี่ยนจังหวะ หรือคอร์ดเข้ามาในการสอบ ผมก็จะดูว่าสิ่งที่ทำมันเหมาะสมกับบทเพลงหรือไม่ แต่ส่วนใหญ่ถ้ามันสอดคล้องหรือกลมกลืนกันผมก็ให้คะแนนในทางที่ดี การตีความนี้อาจจะเหมาะกับนักเรียนเสียมากกว่า ว่าร้องแล้วสื่อออกมาอย่างที่เนื้อเพลงเขียนไว้หรือเปล่า หรือตีความใหม่แล้วมันเป็นยังไง ถ้าไปในทิศทางที่ดีก็ไม่มีปัญหาอะไร	มีการประเมิน ต้องดูว่าการตีความบทเพลงของเขาเนี่ยมันเป็นยังไง บางทีเราก็ไม่รู้ ความหมายของเพลงมันหกรอก แต่เราต้องการที่จะสื่อในลักษณะที่ตนเองต้องการขึ้นมา บางทีอาจจะไม่ตรงกับยุคสมัยหรือสไตล์ของเพลงก็ได้ สุดท้ายก็ดูที่ตอนอิมโพรไวส์อยู่ดูว่าเข้ากับสิ่งที่ทำหรือเปล่า	มีการประเมิน ส่วนตัวการตีความภาษาให้เข้ากับบทเพลง มีส่วนในการประเมิน ถ้าเป็นปัดแล้วเล่นไม่ตรงสไตล์เพลงอาจจะลบกะแนน เพราะไม่รู้ว่าเล่นแบบเก่าได้ไหม และสไตล์มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การประเมินอิมโพรไวส์

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
2.6 ในการประเมินการอิมโพรไวส์ผู้สอนได้ประเมินสิ่งเหล่านี้หรือไม่ หากมีการประเมินเกิดขึ้นจงใช้สัญลักษณ์ ✓ บนช่อง ☐ ด้านหลังคำถามในข้อที่มีการประเมิน และมีการประเมินอย่างไร			
1) ความสมดุลระหว่างวงดนตรีกับผู้อิมโพรไวส์	มีการประเมินประเมินจากเสียงของผู้อิมโพรไวส์หลักกับวงที่มาเล่นด้วย ว่ามีความสมดุลกันหรือไม่ เสียงของผู้อิมโพรไวส์จะต้องได้ยินชัดเจนกว่าเครื่องอื่น	มีการประเมินวงที่มาเล่นให้จะต้องไม่ดังไปกว่าคนที่กำลังอิมโพรไวส์อยู่	มีการประเมินความสมดุลจะต้องมีแอดคอมปานีจะต้องไม่อยู่เหนือคนที่กำลังอิมโพรไวส์ นักศึกษาที่ชื่นชอบเอาเปียโนมาเป็นแอดคอม ก็จะไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องนี้มาก
2) ความถูกต้องของระดับเสียง	มีการประเมินประเมินว่ามีความตรงของเสียงมากน้อยแค่ไหน	มีการประเมินดูว่าเพี้ยนหรือไม่เพี้ยน แต่นักดนตรีแจ๊สบางคนเขาก็ทำให้เพี้ยนนะ อย่างปาร์ก เกอร์ เพี้ยนไปตั้งเยอะแต่ฟิลมันได้ถึงอย่างนั้นในการศึกษาก็ควรจะเล่นให้ตรงไว้ก่อน	มีการประเมินอินโทรเนชันต้องมีความตรง นี่คือเรื่องพื้นฐานก่อนจะอิมโพรไวส์เสียอีก ถ้าไม่ตรงแล้วเล่นออกมาเพี้ยน ๆ ผมคิดว่าใครๆก็ไม่อยากฟัง
3) คุณภาพเสียง	มีการประเมินเรื่องโทนหรือคุณภาพเสียง	มีการประเมินสำหรับโทนให้คะแนน	มีการประเมินในเรื่องของโทนเสียง

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
	เป็นเรื่องที่ให้ความชัดเจน ยาก เพราะผู้เรียนอาจมีความชอบที่ต่างจากผู้ประเมิน ดังนั้นคนที่ประเมินจะต้องมีความรู้ในเรื่องดนตรีแจ๊สแล้วก็เรียกว่าใจต้องกว้างหน่อย คุณเคยฟัง เซตเบรกเกอร์ ไซ้ไหม เสียงนี้แทบเหมือนตอนที่เขาพูดเลย เป็นเอกลักษณ์สุด ๆ แต่คนที่ไม่เข้าใจความเป็นปัจเจกบุคคลอาจจะมองว่าเสียงไม่ดี เสียงแบบนี้ไม่ได้ ต้องเป่าให้เสียงเต็ม ๆ ผมว่าแล้วแต่คนชอบ	ยาก เพราะมันเป็นเรื่องความชอบ แต่อาจจะดูเรื่องเพี้ยนไม่เพี้ยน	สำหรับผมจะเสียงแตกหรืออะไรก็ได้ขอแค่เสียงนั้นไม่จมนไปก็บังหรือแอคคอมก็พอ
4) การตอบโต้ของวงดนตรี	มีการประเมิน ประเมินจากการแอคคอม ปานีกับผู้อิมโพรไวส์หลักมีการสื่อสารตอบโต้กันหรือซบพอร์ตกันหรือไม่	มีการประเมิน ในการสอบส่วนใหญ่จะเป็นการซ้อมหรือเตรียมกันมาแล้วทั้งนั้น ในข้อนี้จะมีการประเมินหรือไม่ก็ได้	มีการประเมิน ถ้าจะให้มีการประเมินก็ได้แต่สำหรับผมก็ไม่ใช่ประเด็นสำคัญนัก
5) การแสดงให้เห็นถึงความดั่ง-เบาที่กว้าง มีความละเอียดอ่อนในการบรรเลง	มีการประเมิน จะเห็นได้ชัดจากเพลงบัลลาด ถ้าเล่นแบบไม่มีไดนามิกเลยดั่งเท่ากันทั้งเพลงผมคิดว่าอาจจะไม่ดีนัก อาจไม่ต้องถึงกับมีไดนามิกที่กว้างแต่อยากให้มีบ้าง เพราะถ้าเพลงมันเท่ากันทั้งหมดคงน่าเบื่อ ถ้าเป็นช่วงที่กำลังพีคเลยแต่ก็ดั่งเท่าเดิมผมว่าคงจะ	มีการประเมิน การประเมินในด้านนี้ผมเห็นว่าจำเป็นสำหรับบางแนวและบางแนวอาจไม่จำเป็นก็ได้ บีบอัดก็ไม่ใช่เพลงที่ต้องการไดนามิกมากนัก	มีการประเมิน ดั่งเบาที่กว้างเนี่ย สำหรับผม อันนี้ส่วนตัวล้วน ๆ นะ ผมเองเฉย ๆ กับเรื่องดั่งเบาที่กว้างนะครับ ละเอียดอ่อนในการบรรเลงทนะใช้ ดั่งเบาที่กว้างเนี่ย ที่ผมไม่อยากจะตรงนี้ก็เพราะว่าให้คนเล่นแบกไดนามิกเอาไว้ การที่คุณเล่น

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
	เป็นการบรรเลงที่แปลกเห็นตัวอย่างได้หลายเพลงเลยเวลาจะถึงจุดพีคของเพลง โดนามิกจะส่งมาค่อนข้างดัง แต่บางแนวเพลงอาจไม่ต้องการโดนามิกก็ได้ อาจจะต้องดูเพลงด้วย		เพลงคุณต้องมีโดนามิกซึ่งผมไม่ใช่คนที่เชื่อเรื่อง ผมไม่ใช่เป็นแฟนของโดนามิก แต่อันนี้ก็แล้วแต่แต่ถ้าเป็นวิชาคอมโพสิชันที่กำลังแต่งบิกแบดส์สมัยใหม่อยู่ตัวนี้อาจจะกลับมาเป็นประเด็น

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
2.7 มีการประเมินจากความรู้จากภูมิหลังของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร	ดูจากเพลงหรือสิ่งที่เรียนมาในเทอมก่อน ยกตัวอย่างได้จากอาจารย์... ที่คาบแรกจะให้เล่นเพลงของชั้นปีที่ผ่านมา ถ้าเล่นไม่ได้ก็ จะไม่ให้เรียนเนื้อหาของปี 4 ผมก็เช่นกัน แต่จะไม่ได้นำมาใช้ในการประเมิน ตอนสอบ	ดูตั้งแต่สอบเข้า ปี 1 สังเกตและสอบถามว่าชอบดนตรีแนวไหน มีไอคอลลเป็นใคร แต่พอประเมินก็ไม่ได้เอามาเป็นหัวข้ออะไร แต่ถ้าเรารู้ว่าเด็กคนนี้ขาดอะไรเราจะได้อสอนเขาได้	มี จะสอบถามและดูสิ่งที่เขาเล่น บางเรื่องเราก็จะตกลงกับเขาว่าเขาจะเล่นในด้านนั้นๆคุณอ่อนในด้านนั้นๆคุณเห็นด้วยไหมเราจะมาพัฒนาตรงนั้นกันนะ ถ้าเขากับผมเห็นตรงกันเราก็จะเอาเรื่องนั้นมาเรียน ซึ่งจะได้เกรดดีหรือเปล่าก็ขึ้นอยู่กับเขาอีกทีว่าโดยรวมแล้วมันออกมาดีไหม ถ้าจะตอบคำถามก็คือเหมือนกับว่าเราถามกับสังเกตเพื่อหาข้อบกพร่องแล้วเอามาเป็นบทเรียนมากกว่าไม่ได้มีส่วนในประเมินเท่าไร

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
2.8 ท่านใช้วิธีการใดบ้างในการประเมินการอิมโพรไวส์ และนอกเหนือจากการสังเกตมีวิธีอื่นอีกหรือไม่	ดูจากพัฒนาการของผู้เรียนว่าพัฒนามากน้อยขนาดไหนบางคนเริ่มมาเล่นไม่ได้เลยแต่ตอนสอบมาไกลมากมีมาครบทั้งภาษา ความถูกต้องของสิ่งที่เอามาใช้ ถึงแม้ว่ามันจะไม่ได้สมบูรณ์ผมก็จะให้คะแนนในส่วนนี้ เพราะคุณคิดว่ากว่าที่จะพัฒนามาได้ต้องฝึกต้องซ้อมเยอะ เพราะฉะนั้นเขาควรจะได้คะแนนในส่วนนี้ไป ดูการอิมโพรไวส์ในช่วงที่เรียนจนถึงการสอบ	ไม่มี	ผมจะมีเมโทรโนมหนึ่งอัน แล้วก็ให้คุณไปเตรียมตัวมา ผมไม่ให้เล่นกับไอเรียลด้วย แล้วคุณบอกผมมาว่าคุณอยากให้ผมทำอะไร นักศึกษาบางคนอยากรูปร่าง โทมา โปรยทางมาเลย แล้วอยากให้ผมเข้าจังหวะ ตรงไหนก็บอก เดี่ยวจัดให้ ความเร็วเท่าไร ก่อนหน้านั้นก็ต้องบอกฟอร์มผม มาว่าจะเล่นยังไง เฮท 1 รอบ โขโล 2 เที้ยว แต่ผมจะขอว่าต้องมีคอมพิงซักรอบหนึ่ง แล้วอยากจะมีท่อนพิเศษหรืออะไรก็ว่าไป จนถึงจบ เพราะฉะนั้นภาพรวมทั้งหมดตรงนี้คือดูว่าเขามีไอเดียอะไรตั้งแต่ต้น ไปจบหรือเปล่า แล้วไอเดียตรงนั้นได้มาจากการศึกษาอะไรบ้าง หรือเปล่า แล้วคำถามที่เกิดขึ้นหลังจากการเล่นคือ เออคุณไปฟังใครมาบ้าง และสิ่งที่ได้จากการฟังตรงนั้นมันคืออะไร อย่างเช่นให้กลับบ้านไปเล่น โม่แมนโนทิส กลับมาถึงก็จะถามว่าอยู่ในอัลบั้มอะไร ปีไร แต่ว่าผมก็ไม่ได้เน้น

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
			การจำปีหรืออะไรแต่สำหรับผม 1959 มันเป็นที่เปลี่ยนแปลงอะไรบางอย่าง เช่น เกิดอัลบั้ม ได้ออฟพลัส เพราะฉะนั้นเนี่ย อะไรก็ตามที่มันอยู่ในแก๊งของโครเทรนหรือไมล์เดวิสแล้วเข้าไปในปี 60 เสี่ยงมันจะเป็นอีกเสียงหนึ่ง ประมาณแบบนี้ คือคุณต้องเข้าใจในเรื่องพวกนี้ นิดหนึ่ง หรือถามเช่นเพลง โม่แมนโนทิส ใครเป็นคนเล่นเปียโน เพราะฉะนั้นผมก็จะประเมินตรงนี้ แต่ก็ไม่ใช่การประเมินอิมโพรไวส์ เป็นการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษามากกว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
2.9 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีเครื่องมือประเภทใดบ้าง	แบบฟอร์มของมหาลัย	แบบฟอร์มของมหาลัย มีการแบ่งหัวข้อที่จะประเมิน แต่ไม่ได้ใช้เพราะไม่ค่อยเห็นด้วย จะมองเป็นภาพรวมมากกว่า	แบบฟอร์มของมหาลัย มีการเพิ่มการ ถามตอบ ถามความรู้ เหมือนประมาณว่าให้ทำเร็น ใส่คอร์ดในนูนในสีนี้มา

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
2.10 ผู้เรียนมีส่วน	ไม่ถึงกับมีส่วนในการ	ไม่มีส่วนร่วม	ไม่มีนะ ในช่วงเวลานี้ผม

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
ร่วมในการประเมินผลหรือไม่อย่างไร	ประเมินโดยตรง แต่ผมจะให้ผู้เรียนเลือกเพลงที่ใช้สอบ สเกลหรืออื่น ๆ ที่ต้องสอบ เหมือนกับแค่รู้ว่ารู้ข้อสอบล่วงหน้า		จะค่อนข้าง ม.44 นิดหน่อย

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
2.11 ในการเรียนการสอนผู้เรียนได้มีโอกาสทราบเกณฑ์การประเมินหรือไม่	ทราบว่าจะให้คะแนนอย่างไร คะแนนเข้าห้องเรียนก็เปอร์เซ็นต์ คะแนนสอบกลางภาคปลายภาค แต่ถ้าให้คะแนนในอิมโพรไวส์ไม่มีทางรู้ เพราะเป็นเรื่องของอาจารย์แต่ละคนว่าจะให้ยังไง คือทางเราก็มีแบบฟอร์มที่บอกหัวข้อ แต่อาจารย์ส่วนใหญ่หรือแทบทุกคนเลยจะไม่ใช้ จะไปเขียนตรงให้เกรดทีเดียว แล้วก็บอกกับผู้เรียนเองว่าต้องปรับปรุงตรงไหน	ทราบว่าจะให้คะแนนโดยรวมเป็นอย่างไร คะแนนในห้องเรียนอะไร ทำนองนี้ แต่ถ้าพูดถึงคะแนนอิมโพรไวส์ก็ไม่น่าจะรู้	ถ้าเป็นการเรียนปฏิบัติเดี๋ยวมันก็จะไม่ได้เป็นทางการขนาดนั้น แต่ก็รู้ว่า 50% มาจากนี้ 10% มาจากตรงนี้ อะไรประมาณนี้

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
2.12 ในการสรุปผลการประเมิน ผู้สอนมีการสรุปคะแนนอย่างไร (เชิงคุณภาพหรือปริมาณ)	เชิงคุณภาพ จะบอกว่านักเรียนมีข้อดีข้อเสียและควรพัฒนาอะไร	เชิงคุณภาพ เราจะบอกเลยว่าเด็กคนนี้เล่นเป็นยังไง	เป็นเชิงคุณภาพค่อนข้างเยอะ หลังจากที่นักศึกษาเล่นเพลงมาเพลงนึง อาจารย์ก็จะมีใบคอมเมนต์เขียนนูนเขียนนี้ ทุกคนเนี่ยอาจจะให้เกรดลงไปในแต่ละส่วน

			แต่เกรดก็จะไม่ได้ออกมาเป็นฟอนอลเลย
ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
2.13 ท่านเคยประสบปัญหาในการประเมินอิมโพรไวส์หรือไม่อย่างไร และท่านแก้ไขปัญหานี้อย่างไร	ตัดสินใจยาก อาจมีเรื่องความชอบ ทั้งมีสไตล์หรืออื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องในการอิมโพรไวส์	มีอยู่แล้ว คือมันมีคนที่ไม่ได้เลย หรือไม่ได้อิมโพรไวส์มาคือแต่งมาแหละ แล้วเรารู้ก็เลยให้เล่นใหม่ให้เปลี่ยนจังหวะ ให้เริ่มโซโลใหม่แล้วถ้ายังเล่นเหมือนเดิมอีกคือจบแล้ว แต่ก็ไม่ใช่ร้ายขนาดให้ 0 คะแนน ทีมหาลัยนี้จะมี การสอบทรานสคริปชันด้วย ก็คือถ้าเล่นทรานสคริปได้ก็จะเห็นได้อยู่แล้วว่าเด็กมันตั้งใจ มีความตั้งใจที่ดี คืออิมโพรไวส์เนี่ยพอเรียนมานาน ๆ เราอิมโพรไวส์ได้ พอเก่งแล้วก็อิมโพรไวส์ได้ทุกเพลง บางทีมันวัดไม่ได้ด้วยซ้ำว่าการอิมโพรไวส์ให้คะแนนยังไง สมมุติให้พี่มัน พี่มากเรียนพวกนี้เยอะมากเลย แล้วให้พวกนี้มาอิมโพรไวส์ มันเป็นเรื่องที่ง่ายไปเลย แต่พอเป็นทรานสคริปชันมันเป็นเรื่องที่อาจารย์เลือกหรือเขาเลือกมา ระดับความยากง่ายก็ต้องเหมาะสมกับเขา ในทรานสคริปชันก็จะดูว่าเล่นโน้ตตรงมากน้อยขนาดไหน แกะออกมาถูกไหม	ปัญหาในการประเมินไม่ค่อยมีปัญหา เช่นแบบภาษาได้ อันนี้ได้ ผมจะมีปัญหาด้านการสอนมากกว่า คือการสอนอิมโพรไวส์มันเหมือนสอนคนแต่งนิยาย คำถูก ประโยคถูกแต่เราฟังแล้วเรารู้สึกไม่ใช่ทั้งๆที่มันถูกต้องหมดเลยนะ เพราะแบบนี้ผมเลยไม่มั่นใจในการประเมิน ผมเลยพยายามอย่างหนักมาก โดยการทำอิมโพรไวส์ให้เป็นระบบ จัดระบบสิ่งที่สอนไปเซน ที่นี้ก็จะใช้การแอปโพซแบบนี้ การควบคุมการเข้าใจ จังหวะตก จังหวะยก คือหมายความว่าจัดระบบอิมโพรไวส์ให้เป็นระบบมากที่สุดเท่าที่มันจะเป็นไปได้ ดังนั้นถ้านักศึกษาเล่นอะไรซักอย่างพี่มันไม่ใช่เราพอจะตอบตัวเองได้นิดนึงว่ามันเป็นเหตุผลเพราะอะไร

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
2.14 ข้อเสนอแนะ	ในการประเมินก็อยากให้ มีเกณฑ์ที่ชัดเจน ที่สิ่งที่ผมอยากเห็นจริง ๆ คือ มคอ. ของสาขาแจ๊ส หรือของวิชานั้น ๆ แบบละเอียดเลย ไม่ใช่เขียนกว้าง ๆ	ในการคอมเมนต์เรื่องอิมโพรไวส์จริง ๆ มันพูดยาก เพราะเราไม่รู้จักเขา เหมือนจะคอมเมนต์ว่า บิลลีแวน กับคีตจาเรต ใครเก่งกว่ากัน	สำหรับผมคือว่า หากสมดุลง่ายให้มันเจอว่าอยู่ตรงไหน เพราะอิมโพรไวส์เป็นเรื่องที่กว้าง และก็เป็นเรื่องละเอียด ระดับการดูของเรา มันขนาดไหน เช่น จะมาแบบนั่งตีกลองแล้วก็ดูไปรวมๆ เออเล่นไม่ดีออกไป หรือจะเป็นตารางที่บอกทุกอย่างละเอียดเลย คือเราจะต้องหาจุดให้ได้ว่าเราต้องการดูอะไร อย่างน้อยมันต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
2.1 ขอบเขตสาระเนื้อหาของวิชาเครื่องเอกประกอบด้วยเรื่องใดบ้าง	-เอียร์เทรนนิ่ง -ทฤษฎีดนตรี -ความรู้ ในเครื่องดนตรี (รู้จักเครื่องดนตรี) -แนวคิดการอิมโพรไวส์ หรือทักษะการอิมโพรไวส์ต่าง ๆ -การอ่านโน้ต -บทเพลง -กายภาพ	Harmony เทคนิคของเครื่องเอก Tuneing	ทักษะพื้นฐานของเครื่องดนตรี

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
2.2 จุดประสงค์ของการเรียนรู้หรือผลลัพธ์การเรียนรู้วิชาเครื่องเอกคืออะไร	วัตถุประสงค์โดยรวมคือ การเพิ่มความสามารถของนักเรียนในระดับมืออาชีพ ครอบคลุมทุกๆ เรื่องในดนตรี	เพื่อให้ครีเอทดนตรีได้	พื้นฐานทางด้านดนตรีแจ๊ส สิ่งที่ทำให้เป็นมืออาชีพ

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
2.3 เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้วิชาเครื่องเอกประกอบด้วยเกณฑ์อะไรบ้าง และท่านให้น้ำหนักเกณฑ์การประเมินเกณฑ์ใดมากที่สุด จนถึงน้อยที่สุด	ไม่มีอะไรสำคัญที่สุด ดูภาพรวมของ การเล่น 1. ชาว 2. สเกล มันคือสิ่งที่ใช้ในการอิมโพรไวส์ โดยจะต้องดูว่าสิ่งที่ไขมันเข้ากับคอร์ดหรือไม่ 3. เทนชัน ผมเป็นครูสอนเปียโน และเปียโนเป็นเครื่องที่ต้องเล่นคอร์ด การที่เล่น โน้ตแค่ 1 3 5 7 มันก็ธรรมดา หรือแค่พลิกกลับนั้นก็ทั่วไป การเรียนมันลึกกว่านั้นเช่นการเติมเทนชันเข้าไปในคอร์ด 2 6 13 #11 อะไรทำนองนี้ แล้วผมก็ประเมินว่าสิ่งที่ทำมันถูกต้องหรือไม่ เพราะโน้ตบางตัวอยู่ในคอร์ดไม่ได้ แล้วถ้านักเรียนเล่น	โหมตีมากน้อยขนาดไหน ฟीलิ่งในการเล่นดนตรี ทำทางของการเล่น กรูฟของเพลงต้องเป็นไปทิศทางเดียวกันทั้งวง สวิงฟูล ถึงจะเป็นเรื่องที่เหมาะสมไม่ได้ว่าควรจะเล่นยังไง แต่สวิงต้องมีในการบรรเลงถ้าไม่มีผมอาจจะบอกว่ามันไม่ใช่ แจ๊ส และลดคะแนนลงไปสิ่งที่สำคัญอีกอย่างนี้ก็คือ คุณจะต้องรู้ว่าอะไรคือสิ่งที่คุณได้ยิน และสามารถเล่นออกมาได้หรือไม่ คอมปีง นักกีตาร์ทุกคนไม่มีทางที่จะโซโล่ตลอดเวลา ในชีวิตจริงคุณต้องเล่นกับวงดนตรี หรือเล่น	ไม่มีอะไรสำคัญที่สุด ดูภาพรวมของ การเล่น 1. ชาว 2. สเกล มันคือสิ่งที่ใช้ในการอิมโพรไวส์ โดยจะต้องดูว่าสิ่งที่ไขมันเข้ากับคอร์ดหรือไม่ 3. เทนชัน ผมเป็นครูสอนเปียโน และเปียโนเป็นเครื่องที่ต้องเล่นคอร์ด การที่เล่น โน้ตแค่ 1 3 5 7 มันก็ธรรมดา หรือแค่พลิกกลับนั้นก็ทั่วไป การเรียนมันลึกกว่านั้นเช่นการเติมเทนชันเข้าไปในคอร์ด 2 6 13 #11 อะไรทำนองนี้ แล้วผมก็ประเมินว่าสิ่งที่ทำมันถูกต้องหรือไม่ เพราะโน้ตบางตัวอยู่ในคอร์ดไม่ได้ แล้วถ้านักเรียนเล่น

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
	มันออกมาผมก็จะถามว่า มันเล่นจริง ๆ เพราะตั้งใจ หรือเพราะเล่นผิด 4. ภาษา ผมจะสอนให้นักเรียนรู้จักกับภาษาแจ๊สยุคต่าง ๆ โดยหาเอกลักษณ์ของแต่ละยุค เวลาเราเล่นเพลงเพลงหนึ่ง ก็ต้องรู้ว่ามันมาจากยุคอะไร อิมโพรไวส์มีเอกลักษณ์อะไร ต้องอิมโพรไวส์ให้ถูกยุคก่อน 5. ประโยค ผมไม่สามารถฟังการอิมโพรไวส์ที่เล่นต่อกันตลอดเวลาได้ ประโยคคือ ประโยค ต้องมีการหยุด ถ้าเล่นตลอดเวลา มันเหมือนคนที่พยายามจะเกาะกับฟอร์มเพลงไว้ ดูเหมือนกังวลว่าจะจำคอร์ดไม่ได้ 6. จังหวะ ในเรื่องนี้คือมีการประเมินด้านจังหวะ สวิง ไทม์ ริทึม ความชัดเจนของการเล่นริทึม 7. พัฒนาการของผู้เรียน ผมประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนในการสอบ และในห้องเรียนด้วย ว่านักเรียนก้าวหน้ามากน้อยขนาดไหน ในส่วนของการให้เกรด ผมจบจาก berklee college of music ผมจะใช้วิธีการ	คนเดียวก็ต้องมีการคอมอยู่ไม่มีทางหนีพ้น ผมจะดูว่าการคอปของนักเรียนมันเข้ากับเพลงไหม เข้ากับคนที่กำลังโซโลอยู่ไหม เสียงของคอร์ดก็เช่นกัน มันต้องไปด้วยกันได้ ภาษาแจ๊ส ต้องการเล่นแนวไหน บีบ็อฟ โมดัล โซรี้ดดิ้ง การบ้าน ตั้งใจในชั้นเรียน ทำการบ้านมาอย่างดี เล่นทรานสคริปชันได้ดี เล่นมาจากใจ ซ้อมก่อนมาเรียน มีพัฒนาการในการเรียน	มันออกมาผมก็จะถามว่า มันเล่นจริง ๆ เพราะตั้งใจ หรือเพราะเล่นผิด 4. ภาษา ผมจะสอนให้นักเรียนรู้จักกับภาษาแจ๊สยุคต่าง ๆ โดยหาเอกลักษณ์ของแต่ละยุค เวลาเราเล่นเพลงเพลงหนึ่ง ก็ต้องรู้ว่ามันมาจากยุคอะไร อิมโพรไวส์มีเอกลักษณ์อะไร ต้องอิมโพรไวส์ให้ถูกยุคก่อน 5. ประโยค ผมไม่สามารถฟังการอิมโพรไวส์ที่เล่นต่อกันตลอดเวลาได้ ประโยคคือ ประโยค ต้องมีการหยุด ถ้าเล่นตลอดเวลา มันเหมือนคนที่พยายามจะเกาะกับฟอร์มเพลงไว้ ดูเหมือนกังวลว่าจะจำคอร์ดไม่ได้ 6. จังหวะ ในเรื่องนี้คือมีการประเมินด้านจังหวะ สวิง ไทม์ ริทึม ความชัดเจนของการเล่นริทึม 7. พัฒนาการของผู้เรียน ผมประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนในการสอบ และในห้องเรียนด้วย ว่านักเรียนก้าวหน้ามากน้อยขนาดไหน ในส่วนของการให้เกรด ผมจบจาก berklee college of music ผมจะใช้วิธีการ

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
	เดียวกันคือ ตั้งเกรตไว้ที่ B หากเล่นได้ตามความคาดหวัง ถูกต้องทุกอย่างก็จะได้แค่ B แต่ถ้าเล่นได้มากกว่าที่คาดหวังจะเป็น A		เดียวกันคือ ตั้งเกรตไว้ที่ B หากเล่นได้ตามความคาดหวัง ถูกต้องทุกอย่างก็จะได้แค่ B แต่ถ้าเล่นได้มากกว่าที่คาดหวังจะเป็น A

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
2.4 ในการประเมินการอิมโพรไวส์ผู้สอนได้ประเมินสิ่งเหล่านี้หรือไม่ หากมีการประเมินเกิดขึ้นจงใช้สัญลักษณ์ ✓ บนช่อง ☐ ด้านหลังคำถามในข้อที่มีการประเมินและมีการประเมินอย่างไร			
1) ความถูกต้องของบันไดเสียงและโหมดอาร์เปจ	มีการประเมินประเมินจากความสอดคล้องของคอร์ด	มีการประเมินในเรื่องอาร์เปจนี่ก็เป็นพื้นฐานสำคัญที่ใช้ประเมินนะ แต่ก็บอกไม่ได้หรอกว่าเขาเล่นถูกก็เปอร์เซ็นต์ถึงจะได้คะแนนเท่าไร เพราะคนเราไม่มีทางฟังแล้วจับว่า เด็กคนนี้เล่นถูกก็ตัวผิดก็ตัว คนเราไม่ใช่คอมพิวเตอร์ เลยจะประเมินจากภาพรวม	ประเมินจากความสอดคล้องของคอร์ด

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คน ที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่อง เอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่อง เอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
		ทั้งหมด	
2) ความถูกต้อง ของ เสียงประสาน	มีการประเมิน เทรนซันหรือคอร์ดต้องมี ความถูกต้อง รวมถึง ทางเดินคอร์ด (ฟอร์ม) ที่ ต้องใช้ในการอิมโพรไวส์	ประเมินจากความถูกต้อง ของฟอร์มเพลง โน้ตที่เพิ่ม ในคอร์ด ผมจะถามกับ ผู้เรียนหลังที่บรรเลงเสร็จ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่า เขาเข้าใจกับสิ่งที่ตนเองได้ บรรเลงไปหรือไม่ โดยจะ ถามว่าทำไมถึงบรรเลง คอร์ดในลักษณะนี้ ทำไม ถึงเพิ่มโน้ตตัวนี้เข้าไป ถ้า ตอบได้ก็แปลว่าเขาเข้าใจ	ประเมินจากการเล่น คอร์ด ความถูกต้องของ คอร์ด ความถูกต้องของ โน้ตที่เพิ่มเติมเข้ามาใน คอร์ด เสียงประสานด้าน บทเพลงก็คือ ความ ถูกต้องของฟอร์ม ใน ดนตรีแจ๊สนั้นก็สามารถ อิมโพรไวส์ในเสียง ประสานได้เช่นกันโดย สามารถเพิ่มเทรนซันตาม ความต้องการของผู้ บรรเลง แต่ก็ต้องมีความ เหมาะสมและมีความ เข้าใจในการสร้างเสียง ประสาน ผมจะมีเกณฑ์ ความเข้าใจในฮาร์โมนี ของนักศึกษา มันเป็นอย่าง ผู้เรียนจะต้องมีความ เข้าใจในการสร้างเสียง ประสานว่าคอร์ดนี้ สามารถเพิ่มโน้ตอะไรได้ บ้าง ถ้าหากเพิ่มโน้ตตัวที่ b2 บนคอร์ดที่ 1 ก็ถือว่า ผิด
3) ภาษาแจ๊ส หรือ ประเพณีนิยม มีความ เหมาะสมกับบทเพลง	มีการประเมิน ประเมินถึงความถูกต้อง ของภาษาหรือแนวดนตรี ที่กำลังเล่น ถ้าเล่นบลูส์ ต้องแสดงความเป็นบลูส์ โมเดิร์นต้องแสดงความ	ต้องอิมโพรไวส์ให้เข้ากับ ยุคสมัยของบทเพลง	นักเรียนต้องอิมโพรไวส์ให้ เข้ากับบทเพลงแนวเพลง หรือยุคของเพลง ไม่ก็ไม่ ถึงกับเล่นภาษาอื่น ๆ เข้า มาได้ ผมขอชื่นชมจะเปิด กว้างให้แสดงความคิดที่

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คน ที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่อง เอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่อง เอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
	เป็นโมเดิร์นออกมา ต้อง มีพรโวลี่ให้สอดคล้องกับ ยุคสมัยและแนวดนตรี		เป็นตัวของนักเรียนได้ เต็มที เขาอาจจะอยาก เล่นใหม่ในเพลงโอสคูลก็ ไม่มีปัญหา แต่ว่ามันดีใหม่ นั่นแหละดีคือสิ่งที่จะ ประเมิน
4) ความแม่นยำของ ค่านोट จังหวะ และ จังหวะรองหรือ ระหว่างจังหวะ (syncopation)	มีการประเมิน ประเมินทั้งหมดในเรื่อง ของจังหวะ ทั้งจังหวะสวิง การอิมโพรไวส์ในแจ๊ สต้องมีจังหวะสวิง อย่าง น้อยก็ต้องเน้นที่จังหวะ ยก ค่านोटต้องเล่นให้ ครบตามกำหนดหรือ ตามที่ต้องการ การเล่น จังหวะตกจังหวะยก ชัดเจน	ประเมินจากความถูกต้อง ของการเล่นจังหวะยก จังหวะตกว่ามีความชัด และตรงมากน้อยขนาด ไหน การเร่งหรือช้าลงของ เพลง	ประเมินจากความแม่นยำ ในจังหวะต่าง ๆ ทั้ง จังหวะตกจังหวะยก หรือ ค่านोटที่ต้องเล่นว่ามี ความครบถ้วนหรือไม่
5) การสร้างโมทีฟ	-	ประเมินจากการสร้างโม ทีฟซ้ำกันนิ่งและพัฒนาต่อ	ประเมินจากการสร้างโม ทีฟ
6) พัฒนาโททีฟ	-	มีการประเมิน	ประเมินจากการพัฒนาโม ทีฟ ว่าทำอะไรกับมันได้ บ้าง และต้องมีความคิด สร้างสรรค์ด้วย ไม่ใช่โม ทีฟง่าย ๆ ทั้งการโซโล สำหรับผมแบบนี้ไม่น่า น่าสนใจ
7) อิมโพรไวส์ด้วย ประโยค-วลีที่ เหมาะสม	มีการประเมิน ประเมินด้วยการดู ประโยคด้วยรวมว่ามี ความถูกต้องของภาษา สเกลอาร์เปจที่ใช้หรือไม่ แล้วประโยคก็ต้องมีการ	ประเมินว่าประโยคนั้น ขึ้นต้นหรือจบดีไหม บาง คนขึ้นมาก็จังหวะไม่ตรง มันไม่ชัดเจน ต้องขึ้นให้ เห็นว่าตั้งใจขึ้นจังหวะไหน จบจังหวะไหน เว้นช่วง	เวลาอิมโพรไวส์แสงไฟจะ ส่องมาอยู่ที่คุณ คุณ ต้องอิมโพรไวส์ให้มีความ งดงาม มีประโยคที่ดี มี ภาษาที่อยู่ในประโยค

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คน ที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่อง เอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่อง เอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
	วันหยุดไม่ควรเล่น ตลอดเวลา	หยุดอย่างเหมาะสม	
8) พัฒนาประโยค-วลี	-	ประเมินจากการที่เอาเมโล ดีหรือประโยคก่อนหน้ามา พัฒนา	ประเมินจากประโยคที่เอา มาพัฒนา
9) มีการหยุดที่ เหมาะสม	ประเมินจากการหยุด	ใช้การอิมโพรไวส์ต้องม ีการหยุดไม่ใช้การเล่น ต่อเนื่องทั้งการโซโล	แน่นอนว่าอิมโพรไวส์ไม่ จำเป็นต้องเล่นตลอดการ สร้างประโยคให้มีความ น่าสนใจสำหรับผมจะได้ คะแนนที่ดีกว่า
10) ผู้อิมโพรไวส์มี เอกลักษณ์เป็นของ ตนเอง	ประเมินได้จากสิ่งที่เล่นมี อะไรที่โดดเด่นเป็น เอกลักษณ์ของตนเอง โดยจะต้องมีการอ้างอิง จากสิ่งที่เรียนมาหรือ ศิลปินที่ทำการแกะหรือ ชื่นชอบ	ผมมีจุดมุ่งหมายให้ นักเรียนมีความเป็นปัจเจก อยู่แล้ว เรื่องนี้สามารถ ประเมินได้	ประเมินจากการอิมโพร ไวส์ที่ฟังแล้วรู้ว่าป ็นนักเรียนคนไหน วิธีการ เล่น เสียงของคอร์ด นักเรียนบางคนมีภาษาที่ เป็นของตัวเอง ผมยินดี มากๆ ถ้าพวกเขา มีสิ่ง เหล่านี้
11) แสดงให้เห็นถึง ความเข้าใจใน ลักษณะที่เป็นปัจเจก ของเครื่องดนตรี		มีการประเมิน	นักเรียนต้องรู้ด้วยว่า เครื่องดนตรีที่เขาเล่น สามารถสร้างหรือมี เทคนิคอะไรบ้าง อย่าง กีตาร์เราทำเสียงอย่างอื่น นอกจากติดได้ด้วย เป็น เรื่องที่ต้องรู้มากกว่า แต่ ไม่ได้เป็นหัวข้อสำคัญมาก นัก
12) ความคิด สร้างสรรค์	ประเมินว่าการอิมโพรไวส์ เป็นการสร้างสรรค์ที่ แปลกใหม่จากสิ่งที่เรียน ไปหรือไม่ อาจมีการแกะ	ดูจากการอิมโพรไวส์ที่มี ความแปลกใหม่ อาจจะไม่ ถึงขั้นเป็นปัจเจก แค่เพียง มันใหม่แต่ต้องมีการ	มีการประเมิน

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
	ลิคมาแล้วนำมาพัฒนาหรือสร้างใหม่ แต่ไม่ใช่การลอกคนอื่นมา	อ้างอิงได้ว่าศึกษามาจากใคร	
13) อื่น ๆ	-	-	ทำทางการเล่น การแสดงบนเวทีต้องมีความมั่นใจ การแต่งกาย นักดนตรีมืออาชีพต้องมีการแต่งกายที่เหมาะสมในการแสดง คนส่วนมากไม่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ ผมคิดว่า ผู้ชมจะมองนักดนตรีก่อนที่เสียงดนตรีจะดังเสียอีก ทำให้ถึงไม่ทำให้ตัวเองดูดีก่อนการแสดงเริ่มหละ

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
2.5 ในการประเมินการอิมโพรไวส์ ผู้สอนได้ประเมินสิ่งเหล่านี้หรือไม่ หากมีการประเมินเกิดขึ้น จงใช้สัญลักษณ์ ✓ บนช่อง ☐ ด้านหลังคำถามในข้อที่มีการประเมิน และมีการประเมินอย่างไร			
1) สามารถบรรเลงบทเพลงได้จากความจำ	-	ผมไม่ให้นักเรียนดูโน้ต เวลาสอบเลย	ให้ดูเฉพาะการโซลิด ถ้าเป็นเพลงที่เรียนห้ามดู

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
2) ความถูกต้องของบทเพลง (ทำนองหลัก)	-	ผมประเมินว่านักเรียนเล่นทำนองหลักได้ครบถ้วนหรือไม่ มีการกำหนดคีย์ที่ต้องการให้เล่นถ้าเล่นได้ถูกต้องคะแนนจะดี	ผมจะสอนให้นักเรียนรู้จักทำนองหลักดั้งเดิมของเพลงก่อนที่จะเล่นเวอร์ชันอื่น ๆ เรื่องนี้สำคัญมาก เพราะถ้าไปเล่นสิ่งที่เขาเปลี่ยนมาแล้ว แล้วเราไม่รู้ไม่เข้าใจด้วยซ้ำว่ามันเปลี่ยนไปยังไง ของเดิมเป็นแบบไหน ดังนั้นต้องเล่นต้นฉบับให้ถูกต้องก่อน
3) การตีความบทเพลง	จะต้องตีความให้ถูกว่าเพลงนั้นอยู่ในแนวอะไร ควรอิมโพรไวส์ด้วยภาษาแบบไหน	มีการประเมิน	นักเรียนสามารถตีความบทเพลงไปตามสิ่งที่ตนเองคิดได้แต่ต้องรู้จักต้นฉบับคล้ายกับเรื่องของทำนองหลัก

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
2.6 ในการประเมินการอิมโพรไวส์ ผู้สอนได้ประเมินสิ่งเหล่านี้หรือไม่ หากมีการประเมินเกิดขึ้น จงใช้สัญลักษณ์ ✓ บนช่อง ☐ ด้านหลังคำถามในข้อที่มีการประเมิน และมีการประเมินอย่างไร	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY		
1) ความสมดุลระหว่างวงดนตรีกับ	ประเมินว่าเสียงมีความสมดุลกับวงดนตรีหรือไม่	ประเมินจากความสมดุลของผู้บรรเลง	ประเมินจากเสียงของผู้อิมโพรไวส์หลักว่ามีความโดดเด่น

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชา เครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่อง เอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่อง เอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
ผู้อิมโพรไวส์	ซึ่งคนอิมโพรไวส์เสียงก็ ควรจะอยู่เหนือวงดนตรี		เด่นจากแอกคอมหรือไม่
2) ความถูกต้องของ ระดับเสียง	-	ประเมินว่าโน้ตที่เล่นเพี้ยน หรือไม่ แต่ในเปียโน บางครั้งอากาศ เปลี่ยนแปลง ก็แก้ไขด้วย การเล่นเปียโนไฟฟ้าแทน	มีการประเมิน
3) คุณภาพเสียง	-	มีการประเมินแต่รสนิยม เสียงของนักเรียนไม่ เหมือนกัน ขอแค่ไม่มีความ เพี้ยนก็โอเคจะเป็นยังไงก็ ได้	มีการประเมิน
4) การตอบโต้ของวง ดนตรี	ประเมินจากการตอบโต้ คนอิมโพรไวส์เป็นผู้นำ วงดนตรีเป็นผู้ตาม	ประเมินแต่ไม่ใช่เรื่องใหญ่ เพราะการสอบผมจะดูที่ ผู้อิมโพรไวส์หลักเท่านั้น แต่ถ้าเป็นวิชาการวงเรื่องนี้ ก็สำคัญว่าเขามีการโต้ตอบ กันหรือซัพพอร์ตกันมาก น้อยขนาดไหน	มีการประเมิน
5) การแสดงให้เห็น ถึงความดั่ง-เบาที่ กว้าง มีความ ละเอียดอ่อนในการ บรรเลง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY	มีการประเมิน นักเรียนต้อง แสดงให้เห็นถึงไดนามิก บ้าง ไม่ใช่เล่นความดั่งอยู่ ในระดับเดียว	ดนตรีที่ผมเล่นมักจะมีได นามิกอยู่เสมอ ผมจึงให้ ความสำคัญในด้านนี้ด้วย แต่สำหรับบางบทเพลง หรือบางแนวอาจจะไม่ จำเป็นต้องมีไดนามิก เช่น บีบ๊อป คุณลองฟังดูดีดีว่า เพลงยุคนี้แทบไม่มีได นามิกเลย แต่จะไปให้ ความสำคัญกับอย่างอื่น แทน

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
2.7 มีการประเมินจากความรู้จากภูมิหลังของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร	ภูมิหลังและความรู้ทางดนตรีของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญมากเนื่องจากจะรู้ว่าผู้เรียนมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ในส่วนที่ขาดหายไปในช่วงบทเรียน พบว่านักเรียนหลายคนรู้เรื่องทฤษฎีมากกว่าที่พวกเขาสามารถเล่นได้ดังนั้นจึงมีการสร้างความแตกต่างระหว่างความรู้และความสามารถที่ใช้จริง	มี โดยจะสอบถามผู้เรียนเนื่องจากจะรู้ว่าผู้เรียนมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้อะไรเพิ่มเติมจากสิ่งที่เป็นอยู่ แต่จะไม่ได้เอามาประเมินอิมโพรไวส์	มีการสังเกตจากสิ่งที่นักเรียนอิมโพรไวส์ ดูว่ามีอยู่ในระดับใด และสอบถามสิ่งที่ได้เรียนมาเพื่อต่อยอดจากสิ่งที่มี

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 1	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 2	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 3
2.8 ท่านใช้วิธีการใดบ้างในการประเมินการอิมโพรไวส์ และนอกเหนือจากการสังเกตมีวิธีอื่นอีกหรือไม่	สอบถามถึงศิลปินที่เขาชื่นชอบ และเป้าหมายที่ต้องการจะไปถึง	ไม่มี สัมพันธ์กับฟัง	สัมพันธ์กับฟัง

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
2.9 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีเครื่องมือประเภทใดบ้าง	แบบฟอร์มของมหาลัย 1. เล่นกับนักเรียนเพื่อประเมินความสามารถทางดนตรีโดยรวม	แบบฟอร์มของมหาลัย	แบบฟอร์มของมหาลัย

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
	2. ทดสอบด้านโสตทักษะ 3. สังเกตสรีรการเล่นและเทคนิค 4. ประเมินความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี 5. ทดสอบเล่นโน้ตทันควัน 6. ประเมินความรู้เกี่ยวกับการอิมโพรไวส์		

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
2.10 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลหรือไม่อย่างไร	ไม่มีส่วนร่วมในการประเมิน แต่การประเมินของผู้เรียนแต่ละคนจะไม่เหมือนกันเพราะเป้าหมายของแต่ละคนต่างกัน ถ้าหากจะเป็นนักดนตรีแจ๊สจะต้องมีความเข้มงวดในการประเมิน หากอยากเป็นชาวเอนจินีเยแต่ต้องการเรียนกีตาร์เพื่อแต่งเพลงหรือเพื่อความรู้ในการแก้ไขปัญหา การประเมินก็จะเป็นอีกแบบหนึ่ง ไม่เข้มงวดเท่านักดนตรี	ไม่มีส่วนร่วม	ไม่มีส่วนร่วม

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
2.11 ในการเรียนการสอนผู้เรียนได้มีโอกาสทราบเกณฑ์	ผมมักจะบอกนักเรียนเสมอว่าเราจะต้องทำอะไรในแต่ละขั้นตอนของ	ทราบว่าจะให้คะแนนอย่างไร นักเรียนจะได้รับใบที่สำหรับยื่นให้กรรมการ	ไม่ทราบ

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
การประเมินหรือไม่	การเพและแน่นอนว่า จะต้องกล่าวถึงการประเมินว่าประเมินอย่างไร	ในใบนั้นจะมีการบอกหัวข้อต่าง ๆ ที่ใช้ในการประเมิน แต่สุดท้ายแล้วเกณฑ์ก็อยู่ที่ตัวกรรมการอยู่ดี ในนั้นจะบอกแต่ว่าประเมินเรื่องอะไรเท่านั้น	

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
2.12 ในการสรุปผลการประเมิน ผู้สอนมีการสรุปคะแนนอย่างไร (เชิงคุณภาพหรือปริมาณ)	เชิงคุณภาพ	เชิงคุณภาพ	คุณภาพ เพราะผมสามารถนำข้อผิดพลาดในการสอบไปเป็นบทเรียนครั้งต่อไป อาจจะมีปัญหานิดหน่อย เพราะเวลาสอบมักจะตื่นเต้น ผมเลยพานักเรียนไปเล่นดนตรีที่บาร์ หรือจัดการแสดงในโรงเรียนเพื่อลดความตื่นเต้น

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
2.13 ท่านเคยประสบปัญหาในการประเมินอิโมโพรไวส์หรือไม่ อย่างไร และท่านแก้ไขปัญหานี้อย่างไร	ไม่มีปัญหาในการประเมิน แต่จะเป็นปัญหาในการสอน	เป็นปัญหาที่นักเรียนป่วยร่างกายไม่พร้อมที่จะแสดง ทั้งๆ ที่เป็นเด็กเรียนดีมาก แต่ก็ต้องประเมินตามสภาวะการณ์จริง เนื่องจากเวลาแสดงดนตรีในชีวิตจริง เราคงบอกลูกค้าหรือผู้ชมไม่ได้ว่าเราป่วยนะ อาจจะเล่นได้ไม่ดี ทำให้ต้องประเมินตามที่นักเรียนแสดงได้ในเวลานั้น	ไม่มี

ประเด็นเนื้อหา	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 4	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 5	อาจารย์ผู้สอนวิชาเครื่องเอกดนตรีแจ๊ส คนที่ 6
2.14 ข้อเสนอแนะ	การประเมินในดนตรีแจ๊สขต้องคำนึงถึง “แจ๊สคืออะไร” และสอนให้เข้าใจถึงความเป็นแจ๊สในยุคต่าง ๆ องค์กรประกอบที่นำไปใช้ตอนอิมโพรไวส์ และให้นักเรียนนำแนวคิดเหล่านี้ไปใช้กับดนตรีสไตล์ใดก็ได้ ผมจะบอกว่าโดยทั่วไปแล้วผู้สอนไม่ได้ให้ความสนใจมากพอกับสรีรวิทยาและเทคนิคของนักเรียน และสไตล์ทักษะอื่นเรื่องก็คงจะเป็นเรื่องของพัฒนาการ ผมจะดูว่าเขาพัฒนาได้มากน้อยขนาดไหนในขณะที่เรียนอยู่ถ้าทำได้มากก็จะได้เยอะ	นักเรียนต้องมีการเรียนรู้ภาษา ริทิม กรูฟ โดยการประเมินต้องสอดคล้องกับสิ่งที่เรียน พยายามอย่าให้มีสิ่งนอกเหนือจากเรื่องที่เรียนในการประเมินเพราะจะไม่ยุติธรรมกับผู้เรียน	นักเรียนต้องฟังเพลงให้เยอะ ต้องรู้จักจริง ๆ ว่าแจ๊สเล่นแบบไหน แจ๊สคืออะไร

ประเด็นเนื้อหา	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 1	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 2	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 3
2.1 ขอบเขตสาระเนื้อหาของวิชาเครื่องเอกประกอบด้วยเรื่องใดบ้าง	เกี่ยวข้องกับการใช้เสียง สกิลของเครื่องดนตรี เป่า ยังไงให้ได้เสียงดี อิมโพรไวส์ยังงั้น สเกล อาร์เปจ โคลนของแจ๊ส	ถ้าเป็นพวกเปียโนก็จะต้องเล่น คอร์ดเยอะ หน่อย สเกล โมด อาร์เปจ ก็ทุกอย่างที่ใช้อิมโพรไวส์	เกี่ยวกับการเล่นดนตรีทั่วไป และดนตรีแจ๊ส

ประเด็นเนื้อหา	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 1	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 2	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 3
2.2 จุดประสงค์ของการเรียนรู้หรือผลลัพธ์การเรียนรู้วิชาเครื่องเอกคืออะไร	เพื่อให้เข้าใจดนตรีแจ๊ส นำความรู้ต่างๆไปใช้	เพื่อให้อิมโพรไวส์ได้ เอาไปประกอบอาชีพเป็นครูเป็นนักดนตรี	ให้นำไปประกอบอาชีพได้

ประเด็นเนื้อหา	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 1	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 2	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 3
2.1 เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้วิชาเครื่องเอกประกอบด้วยเกณฑ์อะไรบ้าง และทำให้น้ำหนักเกณฑ์การประเมินเกณฑ์ใดมากที่สุด จนถึงน้อยที่สุด	ถ้าสอนวิชาปฏิบัติดนตรี 1.คือต้องเล่นดนตรีได้ เสียดี มีควอลิตี้ของโทน ต้องมีทักษะของการบรรเลงโดยใช้คันเลอร์ด่าง ๆ อย่างเช่น พวกส วิป เบรนดิง ต้องมีการอิมโพรไวส์ที่ถูกต้องตามแต่ประเภทของดนตรีแจ๊ส อย่างเช่น นิวออลันแจ๊ส บีบแบน ปีบีอป คูลแจ๊ส เล่นยังไงมีเอกลักษณ์อย่างไร ต้องเล่นให้ถูกมีคาเรคเตอร์ยังไง ใช้พวกสเกลอาร์เปจให้ถูก เราเรียนแจ๊สกันมาก็รู้ ๆ กัน อยู่ว่าที่สำคัญๆมีไม่กี่โหมดเรียน มิกโซลิตีเดียน โรเดียน ซึ่งพวกนี้ก็ต้องเลือกใช้ให้ถูกคอร์ด อีกเรื่องคือจิงหวะ ในดนตรีแจ๊ส หัวใจของมันคือสวิง ถ้าไม่มีสวิงก็ต้องเล่นให้เห็นว่าเล่นตรงจิงหวะไหม	จริงถ้าสำหรับพีคือประเมินความตั้งใจเป็นอันดับแรกเลย แล้วก็ขยัน มันก็มีใช่ไปกว่า 70% ที่เหลือก็จะเป็นเรื่องของแต่ละคน แต่ละคนมีการรับรู้ หรือความสามารถที่ไม่เท่ากัน แต่พีว่าความขยันหรือความตั้งใจเป็นเกณฑ์วัดได้ดี แต่ถ้าจากประสบการณ์ก็จะมีหลายประเภท อย่างพวกขยันมากแต่เล่นไม่ได้เก่งมาก แต่คือเขาขยันไง มันก็จะมีความก้าวหน้า เราจะรู้เลยจากการบ้านที่ เราให้ไปว่าเขาทำมามากน้อยขนาดไหน พีเอาตรงนี้มาประเมินด้วยเพราะถ้าเด็กมีความพยายาม ขยัน มีพัฒนาการที่ดี ถึงจะเล่นไม่เก่งตรงนี้ก็จะเป็นคะแนนที่คอยช่วยได้นอกนั้นก็ตามประสิทธิภาพเองง่ายคือวัดจากการเล่น	คุณภาพเสียง วิธีการคิด แล้วก็สิ่งที่ระบบกำหนดมา อย่างความถูกต้องของโมดสเกล อาร์เปจ พวกนี้มันก็รวมถึงฟอร์มเพลงด้วย ว่าเล่นผิดจากคอร์ดไหม ผิดฟอร์มไหม ถ้าเล่นเพลงแล้วคอร์ดผิด ฟอร์มเพลงผิดก็ไม่ควรจะได้คะแนนเยอะนะ ยิ่งถ้าฟอร์มเพลงผิดแล้วเพลงลุ่มเนี่ย คงพูดได้เลยว่าจบ คิดดูถ้าระหว่างการแสดงข้างนอกแล้วเราเล่นหลง ฟอร์มเพลง คนเล่นด้วยก็งเรา ก็คงจะพากันช่วยไปใหญ่ สำหรับพีแล้วถ้าหลง ฟอร์มตอนสอบหรือเล่นในห้องเนี่ยก็จะรอดูนะว่า เขาจะกลับมาได้ไหม ถ้าเลยต่อไปก็คงจะไม่ได้ คะแนนเยอะเท่าไรใน ส่วนนี้ แต่ก็ไม่ได้ใจร้ายขนาดให้ 0 คะแนน ถ้า

ประเด็นเนื้อหา	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 1	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 2	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 3
	ในยุคปัจจุบันเนี่ยเพลงสมัยใหม่ก็ยากนะ มีจังหวะยาก ๆ อย่างเล่นเซบีต 2 ชั้นในจังหวะยก ถ้าเล่นไม่ตรงกับวงนี้แยะ	การเรียนไพรเวทที่คิดว่าเกณฑมันไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคน อย่างบางคนเขาเก่งมากเราก็ต้องสอนอย่างนึงคนนึงเขาดีอย่างมาก เราก็สอนอีกอย่างนึง ทำให้การประเมินมันต้องดูรายคน ในเรื่องอิมโพรไวส์ก็จะดูเรื่อง ภาษาว่าเล่นตรงกับยุคใหม่อิมโพรไวส์มีไลน์ของยุคไหน อีกเรื่องก็ เป็นจังหวะสวิงคือพื้นฐานของแจ๊ส มันต้องมีอยู่ในการเล่นอยู่แล้ว ยิ่งเป็นประเภทเทรตดิชันก็ยิ่งจำเป็น แต่ก็ไม่ได้กำหนดชัดเจนว่าสวิงนี้ต้องสวิงประมาณไหน ใช้ฟิลลิ่งวนๆเลย บางทีที่หนังสือเขาเขียนว่าต้องเล่นเป็น เซบีต1ชั้น3พยางค์ ที่ว่านักดนตรีบางคนก็ไม่ได้เล่นแบบนั้นจริง ๆ เรื่องจังหวะก็มีด้านอื่นเช่น จังหวะคองที่ตีใหม่ ยิ่งในแจ๊สจังหวะขึ้นจังหวะตกต้องชัดเจน แล้วก็พวกสเกลอาร์เปจีโอโมด พวกนี้ประเมินง่าย ๆ เลยคือมันตรงกับคอร์คใหม่ ฟอรัมมของเพลงถูกต้องไหม อิมโพรไวส์อยู่บนฟอรัมได้หรือเปล่า เรื่องพวกนี้เราประเมินกันตั้งแต่ก่อนสอบด้วยซ้ำ โดยการให้	เป็นในเรื่องของจังหวะ ที่คิดว่าจังหวะสวิงนี่คือสิ่งที่ต้องดูก่อนเลยว่าเล่นแล้วสวิงไหม แต่อย่างน้อยขนาดไหนแล้วแต่ความชอบนะ บางคนเล่นสวิงแบบเลย์แบคมาก ๆ แต่ยังไม่หลุดจากจังหวะ บางคนเล่นสวิงแบบไม่เลย์แบคมาก กระชับๆ ก็ไม่มีอันไหนผิดแล้วแต่ว่าจะชอบเล่นแบบไหนมากกว่า แล้วก็เรื่องพัฒนาการ ที่จะดูว่าเขาพัฒนามามากน้อยขนาดไหนตอนเริ่มเรียนเป็นยังไง ตอนนี้เป็นยังไง ถ้ามีพัฒนาการที่ก้าวกระโดดก็จะให้คะแนนตรงนี้ไป

ประเด็นเนื้อหา	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 1	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 2	ศิลปินดนตรีแจ๊สคนที่ 3
	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY	นักศึกษาเล่นอาร์เปจ ต่อเนื่องในคอร์ดของเพลง ที่เรียนอยู่ในตอนอิมโพรไวส์จริง ๆ ก็จะได้ว่า ตรงไหนผิดตรงไหนถูก เพราะโน้ตพวกนี้จะเป็นพื้นที่นักศึกษาใช้อิมโพรไวส์ ก็จะประเมินจากตรงนี้ได้ แต่สุดท้ายก็จะให้คะแนนจากความเห็นส่วนตัวนะ ส่วนใหญ่ถ้าเล่นได้ก็ให้เต็มไปข้อนี้ แต่มันก็เป็นแค่องค์ประกอบส่วนหนึ่งถึงมันจะมีตัวเลือกให้ใช้เยอะแต่เราก็รู้ว่าอันไหนมันผิดหรือไม่ผิด ถ้าอยากชัวร์ก็คือถามเขาหลังเล่นเสร็จ ในคอร์ดก็ใช้วิธีเดียวกัน ในเปียโนมักจะสร้างคอร์ดเป็นหลัก มีเพนชันหรือวิธีการกดเยอะมาก ส่วนใหญ่ที่ก็จะถามว่าทำไมถึงใช้อันนี้ได้ อันนี้คืออะไร ถ้าตอบได้แสดงว่าเขาเข้าใจจริง ๆ แต่ที่พูดมาทั้งหมดที่ก็ดูเป็นเพลงรวมๆ ไม่ได้มานั่งแยกหัวข้ออะไรแบบนี้	

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างแบบประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างแบบประเมินการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษา

หลักการประเมิน

1) การประเมินจะครอบคลุมทั้งการประเมินในห้องเรียน และการประเมินนอกห้องเรียน (การแสดงดนตรี หรือการสอบในร้านที่มีการแสดงดนตรี) โดยคำนึงถึงการสอบที่จำลองจากสถานการณ์จริง หรืออยู่ในสถานการณ์จริง

2) ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายวิธี ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การทดสอบ การสอบถามหรือสัมภาษณ์ การมอบหมายงาน และการติดตามพัฒนาการ โดยจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการและความแตกต่างของผู้เรียน

3) มีการกำหนดจุดประสงค์ ผลการเรียนรู้ที่ต้องการวัด กำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนจากระณียของผู้ประเมินที่แตกต่างกัน และผู้เรียนสามารถทราบถึงเกณฑ์การประเมินได้

4) เกณฑ์การวัดและประเมินผลความรู้ อาศัยเกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของกระทรวงศึกษาธิการที่ให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การวัดผล และเกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา

5) การประเมิน

5.1 แบบแยกองค์ประกอบ การประเมินแบบแยกองค์ประกอบนั้น จะมีการแบ่งหัวข้อการประเมินออกมา อย่างชัดเจนว่าจะประเมินเรื่องอะไรบ้าง ซึ่งในทางดนตรีจะมีองค์ประกอบที่ต้องประเมินหลายด้าน

5.2 การให้คะแนนแบบองค์รวม การประเมินในลักษณะการให้คะแนนแบบองค์รวมจะเป็นการประเมิน จากองค์ประกอบโดยรวม ผู้สอนอาจประเมินจากการแสดงโดยรวมว่าออกมาดีหรือไม่อยู่ในระดับใด แต่จะมีได้แยก ถึงการให้คะแนนในองค์ประกอบต่าง ๆ มากนัก

6) การสรุปผลคะแนนในลักษณะการตัดเกรด และสรุปข้อมูลในเชิงคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบ

ข้อสังเกตของตนเอง

7) ผู้สอนควรประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการสอนโดยมีการควบคุมปัจจัย และการติดตามประเมินผล อย่างต่อเนื่อง

8) แนวทางการประเมินอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สระดับอุดมศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ปรับปรุงเพิ่มเติม หรือลด เกณฑ์การประเมินได้ตามความเหมาะสมของแต่ละมหาวิทยาลัย

ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์
1. จังหวะ 1.1 จังหวะสวิง 1.2 การควบคุมจังหวะของค่าน็อต 1.3 การเล่นจังหวะชัด 1.4 ความมั่นคงในจังหวะ 1.5 กรูฟ	ดีมาก	สามารถบรรเลงจังหวะสวิงได้ดี ควบคุมควบคุมจังหวะของค่าน็อต (ความยาว-สั้น จังหวะตก จังหวะยก) และจังหวะชัด ได้อย่างถูกต้องแม่นยำแสดงให้เห็นถึงการควบคุมจังหวะได้อย่างอิสระสร้าง มีความมั่นคงในจังหวะ อีกทั้งกรูฟมีความถูกต้องสอดคล้องกับจังหวะของบทเพลง
	ดี	สามารถบรรเลงจังหวะสวิงได้ดี ควบคุมควบคุมจังหวะของค่าน็อต (ความยาว-สั้น จังหวะตก จังหวะยก) และจังหวะชัด ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ มีความมั่นคงในจังหวะ อีกทั้งกรูฟมีความถูกต้องสอดคล้องกับจังหวะของบทเพลง
	ปานกลาง	สามารถบรรเลงจังหวะสวิงได้ ควบคุมควบคุมจังหวะของค่าน็อต (ความยาว-สั้น จังหวะตก จังหวะยก) และจังหวะชัด ได้ถูกต้องแต่ขาดความแม่นยำ มีการเล่นจังหวะที่ไม่คงที่ ช้าลงหรือเร็วขึ้น อีกทั้งกรูฟมีความถูกต้องสอดคล้องกับจังหวะของบทเพลง
	พอใช้	สามารถบรรเลงจังหวะสวิงได้ ควบคุมควบคุมจังหวะของค่าน็อต (ความยาว-สั้น จังหวะตก จังหวะยก) และจังหวะชัด ได้อย่างไม่แม่นยำ มีการเล่นจังหวะที่ไม่คงที่ ช้าลง หรือเร็วขึ้น อีกทั้งกรูฟไม่สอดคล้องกับจังหวะของบทเพลง
	ปรับปรุง	ไม่สามารถบรรเลงจังหวะสวิงได้ ไม่สามารถควบคุมควบคุมจังหวะของค่าน็อต (ความยาว-สั้น จังหวะตก จังหวะยก) และจังหวะชัด จังหวะไม่คงที่มีการเร่งให้เร็วขึ้นหรือช้าลง อีกทั้งกรูฟไม่สอดคล้องกับจังหวะของบทเพลง
2. บทเพลง 2.1 ความถูกต้องของทำนองหลัก 2.2 ความถูกต้องของสังคีตลักษณ์ 2.3 การตีความบทเพลง 2.4 การบรรเลงเพลงจากความจำ	ดีมาก	สามารถบรรเลงทำนองหลักได้อย่างถูกต้องตามฉบับที่กำหนด บรรเลงตามสังคีตลักษณ์ได้อย่างถูกต้องโดยไม่ผิดพลาด การตีความบทเพลงมีความเหมาะสมกับยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส สามารถบรรเลงเพลงจากความจำได้อย่างถูกต้อง

ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์
	ดี	สามารถบรรเลงทำนองหลักได้อย่างถูกต้องตามฉบับที่กำหนด บรรเลงตามสังคีตลักษณะได้อย่างถูกต้อง การตีความบทเพลงมีความเหมาะสมกับยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส สามารถบรรเลงเพลงจากความจำแต่ผิดพลาดเล็กน้อย ไม่ส่งผลกระทบต่อเพลงโดยรวม
	ปานกลาง	สามารถบรรเลงทำนองหลักได้อย่างถูกต้องตามฉบับที่กำหนด บรรเลงตามสังคีตลักษณะได้ถูกต้องอาจมีความผิดพลาดในการบรรเลง การตีความบทเพลงมีความเหมาะสมกับยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส สามารถบรรเลงเพลงจากความจำแต่ผิดพลาดเล็กน้อย ไม่ส่งผลกระทบต่อเพลงโดยรวม
	พอใช้	มีความผิดพลาดในการบรรเลงทำนองหลัก บรรเลงตามสังคีตลักษณะได้อย่างถูกต้องแต่มีความผิดพลาดในการบรรเลง การตีความบทเพลงไม่เหมาะสมกับยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส สามารถบรรเลงเพลงจากความจำแต่ผิดพลาดเล็กน้อย ไม่ส่งผลกระทบต่อเพลงโดยรวม
	ปรับปรุง	ไม่สามารถบรรเลงทำนองหลักได้อย่างถูกต้องตามฉบับที่กำหนด การอิมโพรไวส์ไม่มีความถูกต้องตามสังคีตลักษณะ การตีความบทเพลงไม่มีความเหมาะสมกับยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส ไม่สามารถบรรเลงเพลงจากความจำได้
3. องค์ประกอบที่ใช้ในการอิมโพรไวส์ 3.1. อาร์เปจ 3.2. บันไดเสียงและโมด 3.3. เสียงประสาน	ดีมาก	อิมโพรไวส์ด้วย อาร์เปจ บันไดเสียง โมด ตามเสียงประสานของบทเพลงได้ถูกต้องทั้งบทเพลง สามารถเลือกใช้ อาร์เปจ บันไดเสียง และโมด ได้อย่างถูกต้องหลากหลาย รวมทั้งสามารถเลือกใช้เทนชันได้ สอดคล้องกับเสียงประสานได้ดี
	ดี	อิมโพรไวส์ด้วย อาร์เปจ บันไดเสียง และโมด ตามเสียงประสานของบทเพลงได้สามารถเลือกใช้ อาร์เปจ บันไดเสียง และโมด ได้อย่างถูกต้องมีความหลากหลายเพียงเล็กน้อย รวมทั้งสามารถเลือกใช้เทนชันได้สอดคล้องกับเสียงประสาน
	ปานกลาง	อิมโพรไวส์ด้วย อาร์เปจ บันไดเสียง และโมด ตามเสียงประสานของบทเพลงได้ถูกต้อง ไม่มีความหลากหลายในการเลือกใช้ อาร์เปจ บันไดเสียง และ

ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์
		โมด รวมทั้งสามารถเลือกใช้เทคนิชนัดสอดคล้องกับเสียงประสาน
	พอใช้	อิมโพรไวส์ด้วย อาร์เปจ บันไดเสียง โมด ตามเสียงประสานของบทเพลงได้ไม่ถูกต้องทั้งบทเพลง ไม่มี ความหลากหลายในการเลือกใช้ อาร์เปจ บันไดเสียง และโมด รวมทั้งสามารถเลือกใช้เทคนิชนัดสอดคล้องกับเสียงประสาน
	ปรับปรุง	ไม่สามารถอิมโพรไวส์ด้วย อาร์เปจ บันไดเสียง โมด ตามเสียงประสานของบทเพลง ไม่สามารถเลือกใช้ อาร์เปจ บันไดเสียงและโมด และเทคนิชนัดสอดคล้องกับเสียงประสาน
4. ภาษาแจ๊ส	ดีมาก	สามารถอิมโพรไวส์ด้วยภาษาแจ๊สที่สอดคล้องกับบทเพลงได้อย่างถูกต้องตามยุคสมัยของดนตรีแจ๊สและมีความชัดเจนในภาษา แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของยุคสมัยที่อิมโพรไวส์ได้ดีมาก
	ดี	สามารถอิมโพรไวส์ด้วยภาษาแจ๊สที่สอดคล้องกับยุคสมัยและบทเพลงได้ถูกต้องตามยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของยุคสมัยที่อิมโพรไวส์ได้ดี
	ปานกลาง	สามารถอิมโพรไวส์ด้วยภาษาแจ๊สที่สอดคล้องกับบทเพลงได้อย่างถูกต้องตามยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของยุคสมัยที่อิมโพรไวส์ได้ไม่ชัดเจน
	พอใช้	สามารถอิมโพรไวส์ด้วยภาษาแจ๊สที่สอดคล้องกับบทเพลงได้ไม่ถูกต้องตามยุคสมัยของดนตรีแจ๊ส แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของยุคสมัยที่อิมโพรไวส์ไม่ชัดเจน
	ปรับปรุง	ไม่สามารถอิมโพรไวส์ด้วยภาษาแจ๊สที่เหมาะสมกับยุคและบทเพลง ไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ยุคสมัยที่อิมโพรไวส์
5. โฉมทัศน์ 5.1 การสร้างโฉมทัศน์ 5.2 การพัฒนาโฉมทัศน์	ดีมาก	สามารถสร้างโฉมทัศน์ใหม่ หรือสร้างโฉมทัศน์จากทำนองหลักของบทเพลง มีการพัฒนาโฉมทัศน์ที่ใช้ก่อนหน้า เช่น นำโฉมทัศน์มาขยายเป็นต้น แสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาโฉมทัศน์ได้เป็นอย่างดีและชัดเจน
	ดี	สามารถการสร้างโฉมทัศน์ใหม่ หรือสร้างโฉมทัศน์จาก

ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์
		ทำนองหลักของบทเพลง มีการพัฒนาโมทีฟที่ใช้ก่อนหน้า เช่น นำโมทีฟมายืดหรือขยาย เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาโมทีฟได้ดี
	ปานกลาง	สามารถสร้างโมทีฟขึ้นใหม่ หรือสร้างโมทีฟขึ้นจากทำนองหลักของบทเพลง มีการพัฒนาโมทีฟเล็กน้อย
	พอใช้	สามารถสร้างโมทีฟได้ แต่ไม่สามารถพัฒนาโมทีฟที่สร้างได้
	ปรับปรุง	ไม่สามารถสร้างโมทีฟ ไม่มีการพัฒนาโมทีฟ
6. ประโยค-วลี 6.1 การสร้างประโยค-วลี 6.2 การพัฒนาประโยค-วลี 6.3 มีการหยุดที่เหมาะสม	ดีมาก	สามารถสร้างประโยค-วลี ในการอิมโพรไวส์ มีการนำประโยค-วลีมาพัฒนาอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาประโยค-วลีได้ดีมาก และมีการหยุดที่เหมาะสมในการอิมโพรไวส์
	ดี	สามารถสร้างประโยค-วลี ในการอิมโพรไวส์ มีการนำประโยค-วลีมาพัฒนา แสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาประโยค-วลีได้ดี และมีการหยุดที่เหมาะสมในการอิมโพรไวส์
	ปานกลาง	สามารถสร้างประโยค-วลี ในการอิมโพรไวส์ได้ มีการนำประโยค-วลีมาพัฒนาเล็กน้อย มีการหยุดที่เหมาะสมในการอิมโพรไวส์
	พอใช้	สามารถสร้างประโยค-วลี ในการอิมโพรไวส์ได้ ไม่มีการนำประโยค-วลีมาพัฒนา มีการหยุดในการอิมโพรไวส์ที่ไม่ชัดเจน
	ปรับปรุง	การสร้างประโยค-วลี ไม่มีความชัดเจน ไม่มีการพัฒนาประโยค-วลี ไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงการหยุดที่เหมาะสมในการอิมโพรไวส์

ความไพเราะ	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์
1. ความถูกต้องของระดับเสียง	ดี	ระดับของเสียงมีความตรง สามารถควบคุมเสียงได้เป็นอย่างดี
	ปานกลาง	ระดับของเสียงมีความตรง ขาดการควบคุมเสียงที่มั่นคง
	ควรปรับปรุง	ระดับของเสียงมีความเพี้ยน ไม่สามารถควบคุมเสียงให้มีความมั่นคงได้
2. ความสมดุลกับวงดนตรี	ดี	การอิมโพรไวส์มีความสมดุลกับวงดนตรีไม่ดังเกินไป

ความไพเราะ	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์
		หรือเบาเกินไป ผู้อิมโพรไวส์หลักมีความโดดเด่นจาก แนวบรรเลงประกอบอย่างชัดเจน
	ปานกลาง	การอิมโพรไวส์ขาดความสมดุลกับวงดนตรี เสียงมี ความดังเกินไปหรือเบาเกินไปในบางเวลา ผู้อิมโพรไวส์ หลักมีความโดดเด่นกว่าแนวบรรเลงประกอบ
	ควรปรับปรุง	การอิมโพรไวส์ขาดความสมดุลกับวงดนตรี เสียงมี ความดังเกินไปหรือเบาเกินไป ผู้อิมโพรไวส์หลักไม่มี ความโดดเด่นกว่าแนวบรรเลงประกอบ
3. ความดัง-เบา	ดี	สามารถบรรเลงความ ดัง-เบา ได้อย่างกว้างขวาง แสดงให้เห็นถึงการควบคุมความดัง-เบาได้เป็นอย่างดี
	ปานกลาง	สามารถควบคุมความดัง-เบาได้
	ควรปรับปรุง	สามารถแสดงความดัง-เบาได้เล็กน้อย
4. แนวบรรเลงประกอบ 4.1 การบรรเลงแนวบรรเลง ประกอบ 4.2 แสดงให้เห็นถึงความปฏิสัมพันธ์ ของ แนวบรรเลงประกอบและผู้อิม โพร ไวส์	ดี	สามารถบรรเลงแนวบรรเลงประกอบได้อย่าง สอดคล้องกับบทเพลงและผู้อิมโพรไวส์หลักได้ดี มีการ ตอบโต้ของผู้อิมโพรไวส์หลักกับแนวบรรเลงประกอบ อย่างเหมาะสม
	ปานกลาง	สามารถบรรเลงแนวบรรเลงประกอบได้อย่าง สอดคล้องกับบทเพลงและผู้อิมโพรไวส์หลัก มีการตอบ โต้ของผู้อิมโพรไวส์หลักกับแนวบรรเลงประกอบ
	ควรปรับปรุง	บรรเลงแนวบรรเลงประกอบไม่สอดคล้องกับบทเพลง และผู้อิมโพรไวส์หลัก ไม่มีการตอบโต้ของผู้อิมโพรไวส์ หลักกับแนวบรรเลงประกอบ
5. การอ่านโน้ตฉบับลง	ดี	สามารถอิมโพรไวส์จากการอ่านโน้ตฉบับลงได้อย่าง ถูกต้อง โดยอิมโพรไวส์จากองค์ประกอบที่ผู้ประเมิน กำหนด (หากมีการกำหนดองค์ประกอบที่ใช้ในการอิม โพรไวส์) ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ภาษาแจ๊สมีความ เหมาะสมกับบทเพลง
	ปานกลาง	สามารถอิมโพรไวส์จากการอ่านโน้ตฉบับลงได้อย่าง ถูกต้อง สามารถอิมโพรไวส์องค์ประกอบไม่ถูกต้อง ทั้งหมด ภาษาแจ๊สมีความเหมาะสมกับบทเพลง
	ควรปรับปรุง	การอิมโพรไวส์จากการอ่านโน้ตฉบับลงไม่ถูกต้อง ไม่ สามารถอิมโพรไวส์องค์ประกอบที่กำหนดได้ ภาษาแจ๊ สไม่มีความเหมาะสมกับบทเพลง

การแสดงบนเวที	ระดับคะแนน	เกณฑ์
1. ก่อนการแสดง 1.1 การแต่งกาย	ดี	การแต่งกายมีความเหมาะสมกับการแสดงมากที่สุด
	ปานกลาง	การแต่งกายมีความเหมาะสมกับการแสดง
	ควรปรับปรุง	การแต่งกายไม่มีความเหมาะสมกับการแสดง
2. ระหว่างการแสดง 2.1 อารมณ์ในการแสดงบนเวที 2.2 ท่าทางการแสดงบนเวที 2.3 แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในลักษณะที่เป็นปัจเจกของเครื่องดนตรี	ดี	แสดงให้เห็นถึงอารมณ์ร่วมในการแสดงได้อย่างชัดเจน มีความมั่นใจในการแสดงเป็นอย่างมาก และสามารถแสดงให้เห็นถึงความแปลกกันและความเข้าใจในเครื่องดนตรีของตนได้เป็นอย่างดี
	ปานกลาง	แสดงให้เห็นถึงอารมณ์ร่วมในการแสดงได้อย่างชัดเจน มีความมั่นใจในการแสดง และสามารถแสดงให้เห็นถึงความแปลกกันและความเข้าใจในเครื่องดนตรีของตนได้
	ควรปรับปรุง	แสดงให้เห็นถึงอารมณ์ร่วมในการแสดงที่ค่อนข้างน้อย ขาดความมั่นใจในการแสดง ไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงความแปลกกันและความเข้าใจในเครื่องดนตรีของตนได้

ทักษะการบรรเลงอิมโพรไวส์	ระดับคะแนน	เกณฑ์
1. ความคิดสร้างสรรค์ในการอิมโพรไวส์	ดีมาก	แสดงให้เห็นถึงการอิมโพรไวส์ที่แปลกใหม่ จากการที่ทำความรู้ทางด้านดนตรีต่าง ๆ และประสบการณ์ในการเล่นดนตรีมาพัฒนาให้การอิมโพรไวส์อยู่ในรูปแบบใหม่ได้ดีมาก
	ดี	แสดงให้เห็นถึงการอิมโพรไวส์ที่แปลกใหม่ จากการที่ทำความรู้ทางด้านดนตรีต่าง ๆ และประสบการณ์ในการเล่นดนตรีมาพัฒนาให้การอิมโพรไวส์อยู่ในรูปแบบใหม่ได้ดี
	ปานกลาง	แสดงให้เห็นถึงการประยุกต์ ความรู้ทางด้านดนตรีต่าง ๆ และประสบการณ์ในการเล่นดนตรีมาใช้ได้อย่างสร้างสรรค์โดยไม่ถึงกับเป็นสิ่งใหม่
	พอใช้	แสดงให้เห็นถึงการประยุกต์ ความรู้ทางด้านดนตรีต่าง ๆ และประสบการณ์ในการเล่นดนตรีมาใช้ได้อย่างสร้างสรรค์แต่ไม่ชัดเจน
	ควรปรับปรุง	ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ในการอิมโพรไวส์ ไม่สามารถนำความรู้ทางด้านดนตรีหรือประสบการณ์ในการเล่นดนตรี

ทักษะการบรรเลงอิมโพรไวส์	ระดับคะแนน	เกณฑ์
		มาสร้างสรรค์เป็นสิ่งใหม่ได้
2. ความเป็นเอกลักษณ์ในการอิมโพรไวส์	ดีมาก	แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ในการอิมโพรไวส์เป็นของตนเองอย่างชัดเจนเป็นอย่างมาก เช่น มีโทนเสียง สไตลการอิมโพรไวส์หรือภาษาแจ๊ส ที่บ่งบอกถึงความเป็นตัวตนไม่เหมือนใคร เมื่อฟังแล้วสามารถทราบได้ว่าใครเป็นผู้บรรเลง
	ดี	แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ในการอิมโพรไวส์เป็นของตนเองอย่างชัดเจน เช่น มีโทนเสียง สไตลการอิมโพรไวส์หรือภาษาแจ๊ส ที่บ่งบอกถึงความเป็นตัวตน อาจมีความคล้ายคลึงกับศิลปินที่ผู้เรียนมีความชื่นชอบ มีการพัฒนาให้เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง
	ปานกลาง	แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ในการอิมโพรไวส์เป็นของตนเองที่ไม่ชัดเจนมากนัก อาจมีความคล้ายคลึงกับศิลปินที่ผู้เรียนมีความชื่นชอบ มีการพัฒนาให้เป็นเอกลักษณ์ของตนเองเล็กน้อย
	พอใช้	แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ในการอิมโพรไวส์เป็นของตนเองที่ไม่ชัดเจน มีความคล้ายคลึงกับศิลปินที่ผู้เรียนมีความชื่นชอบ
	ควรปรับปรุง	ไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ในการอิมโพรไวส์เป็นของตนเอง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นายศิวกร หัตถกิจวีโล
วัน เดือน ปี เกิด 25 พฤษภาคม 2538
วุฒิการศึกษา จบการศึกษาปริญญาตรีตรีจาก สาขาดนตรีแจ๊ส คณะดุริยางคศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่อยู่ปัจจุบัน 236/2 ซอยเสนากิจ ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ
10400
รางวัลที่ได้รับ รองชนะเลิศอันดับ 2 ประเภท Thailand Jazz Competition 2018
รองชนะเลิศอันดับ 2 ประเภท Thailand Jazz Competition 2017